This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

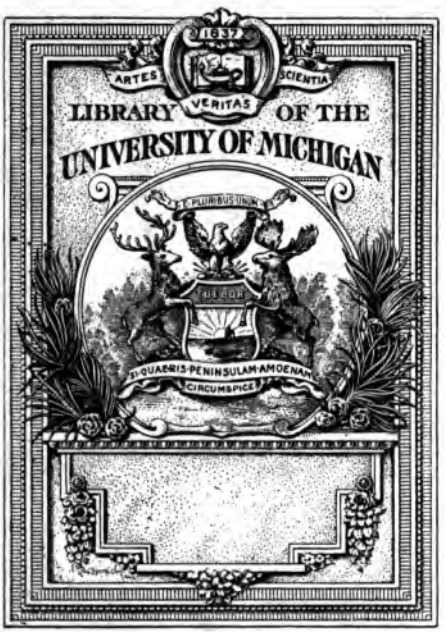
1837
ARTES
VERITAS
SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
E PLURIBUS UNUM
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE

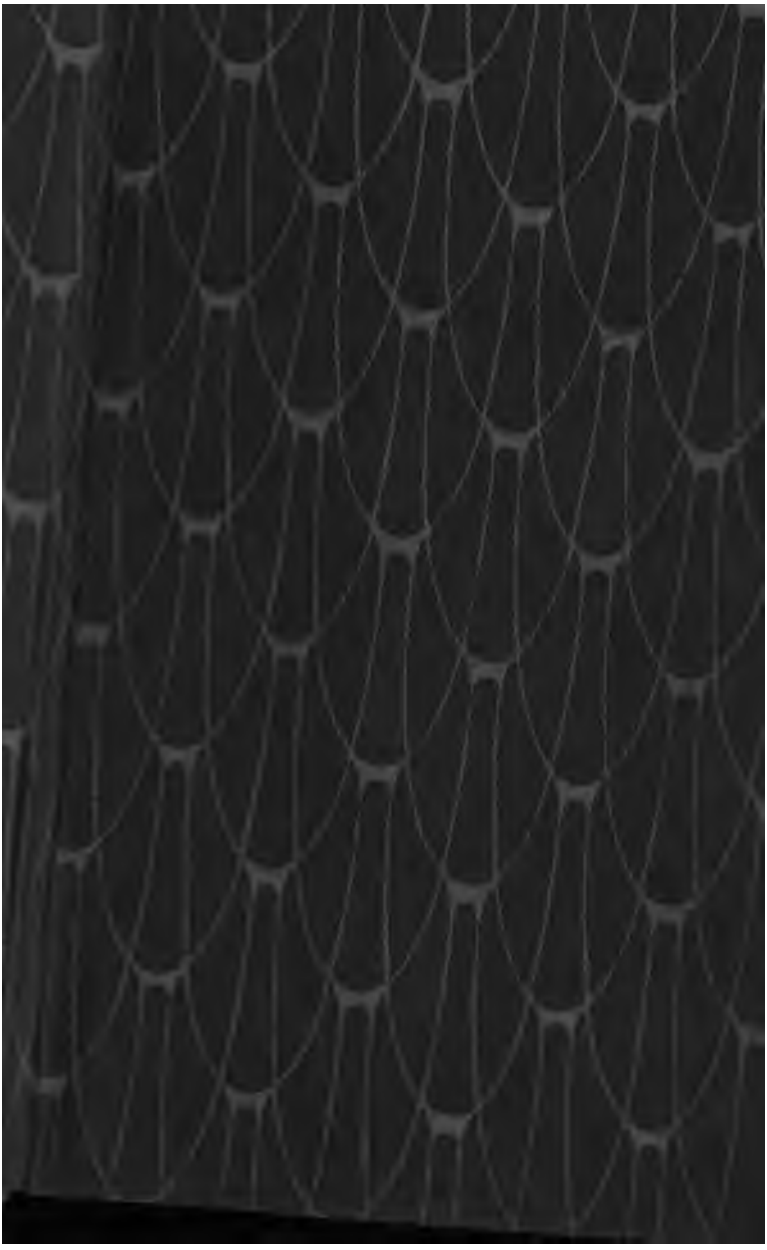

839.88
J17
D

J. P. JACOBSEN

SAMLEDE SKRIFTER

FEMTE UDGAVE

ANDET BIND

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KØBENHAVN OG KRISTIANIA
1906

FR. BAGGES KGL. HOF-BOGTRYKKERI
KØBENHAVN

NIELS LYHNE

ROMAN

185773

N i e l s L y h n e: Side 1—4 skrevet i København sidst i 1874; Side 4—10 i Thisted 1877; Side 10—50 i Montreux Novbr. 77—Maj 78; Side 50—77 i Thisted Juni 78—Septbr. 78; Side 78—85 i Rom Novbr. 78—April 79; Side 86—120 i Thisted Juli 79—Decbr. 79; Side 121—ud i Thisted 1880 (fra Side 182—ud i Oktbr. og Novbr. Bogen sluttet 2. Decbr. Kl. 4¹/₄ Morgen). Udkom 9. Decbr. 80 (324 Sider, trykt i 3000 Eksplr., Pris 4 Kr.).

2. og 3. Oplag (hvert paa 1000 Ekspl.) henholdsvis 1885 og 1899.

I.

Hun havde Blidernes sorte, straalende Øje med det fine, snorlige Bryn, hun havde deres stærkt udformede Næse, deres kraftige Hage og svulmende Læber. — Den sære, smerteligsanselige Trækning ved Mundvigene og de urolige Hovedbevægelser, det havde hun ogsaa arvet, men hendes Kind var bleg, hendes Haar var blødt som Silke og sluttede lindt og glat til Hovedets Former.

Saadan var Bliderne ikke; deres Farver var Roser og Bronze. Haaret var stridt og kruset — svært som en Manke; og saa havde de fulde, dybe, bøjelige Røster, der mærkeligt støttede Familietraditionerne om Fædrenes støjende Jagtfarter, højtidelige Morgenandagter og tusinde Elskovsæventyr.

Men hendes Røst var mat og klangløs.

Jeg fortæller om hende som hun var i Syttenaarsalderen; et Par Aar senere, da hun var bleven gift, havde hendes Stemme mere Fylde, Kindens Farve var mere frisk og Øjet var blevet mattere, men desuden ligesom større og mere sort.

Sytten Aar gammel var hun meget forskellig fra sine Søskende, og der var egenlig heller intet nært Forhold mellem hende og hendes Forældre. Bliderne var nemlig en praktisk Slægt, der tog Livet som det var; de gjorde deres Arbejde, sov deres Søvn og flere eller andre Fornøjelser end Høstgildet og en tre, fire Julegilder faldt det dem aldrig ind at fordre. Religiøst bevægede var de ikke, men de kunde ligesaa let have fundet paa at lade være med at betale deres Skatter som ikke at give Gud hvad Guds var, og derfor bad de deres Aftenbøn, tog til Kirke til Højtiderne, sang deres Salmer Juleaften og gik til Alters to Gange om Aaret. De var heller ikke videbegærlige, og hvad deres Skønhedssans angik, saa var de ingenlunde ufølsomme for smaa sentimentale Sange, og naar Sommeren kom og Græsset blev tæt og frodigt i Engene og Sæden stod i Skred paa de brede Agre, saa sagde de tidt til hinanden, at det var en smuk Tid at komme ud over Landet paa; men de var ikke særlig poetiske Naturer; Skønhed berusede dem ikke, de havde ingen ubestemte Længsler saalidt som vaagne Drømme.

Men med Bartholine var det anderledes; hun havde slet ingen Interesse for Begivenhederne i Stalden og paa Markerne, ingen Interesse for Mejeri og Husholdning — slet ingen.

Hun elskede Vers.

I Vers levede hun, i dem drømte hun og paa dem troede hun som paa næsten Alting andet.

Forældre og Søskende, Naboer og Bekendte, de sagde aldrig et Ord, der var værdt at lytte til, for deres Tanker løftede sig ingensinde fra

den Jord eller den Bedrift, de havde under Hænder, ligesaalidt som deres Blik nogensinde søgte bort fra de Forhold og Begivenheder, de havde lige for deres Øjne.

Men Versene derimod! de var for hende fulde af nye Tanker og dybsindige Lærdomme om Livet derude i Verden, hvor Sorgen er sort og Glæden er rød, og de funklede med Billeder, skummede og perlede med Rytmer og Rim; — det var om unge Piger Altsammen, og de unge Piger var ædle og skønne, de vidste ikke selv hvor meget; deres Hjerter og Kærlighed var mere end Alverdens Rigdomme, og Mændene bar dem paa deres Hænder, holdt dem højt op, oppe i Lykkens Solglans, ærede og tilbad dem, var lykkelige ved at dele deres Tanker og Planer, deres Sejre og Berømmelse med dem, og sagde saa oven i Købet, at det var disse lykkelige Piger, der havde fostret alle Planerne og vundet alle Sejrene.

Og hvorfor skulde En selv saa ikke være saadan en Pige? de er saa — og de er saa — og de véd ikke af det; hvad véd jeg hvordan jeg er? og Digterne sagde udtrykkeligt, at d e t var Livet og at Livet ikke var at sy og sømme, gaa i Huset og gøre dumme Visiter.

Naar Alt kommer til Alt, gemtes der i dette jo egenlig ikke Andet end den lidt sygelige Trang til at føle sig selv, den Higen efter at finde sig selv, som saa ofte vaagner hos en noget mer end almindelig begavet ung Pige; men det Værste vår, at der ikke i hendes Omgangskreds fandtes en eneste overlegen Natur, der havde kunnet give hende et Slags Maal paa

hendes Begavelse; der fandtes jo ikke engang en beslægtet Natur, og derfor kom hun saa til at betragte sig selv som noget Mærkeligt, Enestaaende, som en Art tropisk Urt, der var skudt frem under umilde Himmelstrøg og som nu kun mægtede kummerligt at udfolde sine Blade, medens den i en varmere Luft, under en mægtigere Sol vilde kunnet skyde ranke Stængler med et underfuldt rigt og straalende Blomsterflor. Det, mente hun, var hendes egenlige Væsen, det, som de rette Omgivelser vilde gøre hende til, og hun drømte tusinde Drømme om hine sollyse Egne og fortæredes af Længsel efter sit rette, rige Jeg, og glemte, hvad der ligger saa nær at glemme, at selv de fagreste Drømme, selv de dybeste Længsler ikke lægger en eneste Tomme til Menneskeaandens Vækst.

Saa kommer der da en skønne Dag en Bejler til hende.

Den unge Lyhne til Lønborggaard, ham var det, var det sidste mandlige Led af en Slægt, der i hele tre Generationer havde hørt til Provinsens intelligenteste. Som Borgmestere, Amtsforvaltere eller kongelige Kommissærer, hyppigt benaadede med Justitsraadtitelen, tjente de i deres ældre Alder Konge og Land virksomt og hæderligt. I deres unge Dage havde de paa fornuftigt ordnede og grundigt udførte Studierejser i Frankrig og Tyskland beriget deres let modtagelige Aand med de Kundskaber, Skønhedsnydelser og Livsindtryk, som de fremmede Lande i saa rigt Maal frembød, og naar de saa vendte hjem, saa blev ikke

hine Udlændighedsaar skudt til Side blandt gamle Minder, som Mindet skydes til Side om en Fest, hvis sidste Kerte og sidste Tone er slukket ud den ene og døet hen den anden, nej, Livet i Hjemmet byggedes op paa disse Aar, og de Interesser, som da vare blevne vakte, fik ingenlunde Lov til at gaa i Forfald, men næredes og udvikledes ved alle de Midler, der stod til deres Raadighed; og udsøgte Kobberstik, kostbare Bronzer, tyske Digterværker, franske Retsforhandlinger og fransk Filosofi var Hverdagsting og Hverdagsæmner i Lyhnernes Huse.

Hvad deres Væsen angik, saa bevægede de sig med en gammeldags Lethed og stilfuld Elskværdighed, der tidt stak besynderligt af mod deres Standsfællers plumpe Majestæt og ubehjælpsomme Statelighed. Deres Tale var bredeligt afrundet, sirligt pointeret, men noget affektert rhetorisk, det var unægteligt, men den passede godt til disse store, brede Skikkelser med høje, hvælvede Pander, langt tilbagevigende Haarkrige, stort, lokket Haar, lyse, roligt smilende Øjne og fintformede, noget krumme Næser; men Underansigtet var for tungt, Munden var for bred og Læberne var ogsaa alt for fulde.

Ligesom nu disse udvortes Træk traadte svagere frem hos den unge Lyhne, saaledes var ogsaa Intelligensen ret som bleven træt i ham, og det var langt fra at de aandelige Opgaver eller alvorlige Kunstnydelser, han havde truffet paa sin Vej, havde vakt nogetsomhelst Slags Iver eller Attraa hos ham; men han havde givet

sig i Lag dermed med en pligttro Anstrengthed, der ikke var bleven mildnet ved nogen Glæde over at føle, at Kræfterne kom i Sving, eller lønnet med nogen stolt Selvfølelse, naar det viste sig de slog til. Tilfredsheden over at Taget var taget, det var al den Løn, han fik.

Hans Gaard, Lønborggaard, var tilfalden ham i Arv efter en nylig afdød Farbroder, og han var derfor vendt tilbage fra den traditionelle Udenlandsrejse og vilde selv til at staa for Gaardens Drift; og da nu Bliderne var hans nærmeste Herregaardsnaboer og Farbroderen havde staaet i et fortroligt Forhold til Familien, aflagde han Besøg der, saa' Bartholine og blev forelsket i hende.

At hun blev forelsket i ham var næsten en Selvfølge.

Det var dog endelig engang En derude fra Verden, En, som havde levet i de store, fjerne Byer, hvor Skove af Spir og Taarne tegnede sig mod den solklare Himmel, hvor Luften sitrede af Klokkers Klang, af Orglers Brus og Mandoliners rappe Toner, mens straalende Optog i Guld og Farver festligt bugtede sig frem i de brede Gader; hvor Marmorhusene skinnede og stolte Slægters brogede Skjolde sad parvis over de vide Porte, mens Vifterne blinked og Slørene flagred oppe paa de bugede, stenløvede Balkoner. En, var det, som havde vandret i hine Egne, hvor sejerrige Hære vare dragne frem ad Vejene, hvor mægtige Slag havde omgivet Landsbyernes og Markernes Navne med udødelig Glans, hvor Røgen fra Zigeunernes Baal steg langelig op over Sko-

venes Kroner, mens røde Ruiner oppe fra de vinomkransede Høje saa' ned i den smilende Dal, hvor Møllehjulet bruste og ringende Hjorder vendte hjem over bredbuede Broer.

Om alle disse Ting fortalte han, men ikke som Digterne, langt mere virkeligt og saa saa fortroligt, ganske som de derhjemme talte om Stiftets Byer og Nabosognene. Han talte ogsaa om Malerne og Digterne, og der var Navne, han hævede til Skyerne, som hun aldrig havde hørt nævne. Han viste hende deres Billeder og læste deres Digte med hende nede i Haven oppe paa Højen, hvor de kunde se ud over Fjordens blanke Vande og Hedens brune Bølger; — Kærligheden gjorde ham poetisk, og der blev Skønhed i Egnen, Skyerne blev til de Skyer, der drev i Digtene, og Havens Træer fik det Løvhang, der susede saa vemodigt i Balladerne.

Bartholine var lykkelig, thi hendes Kærlighed voldte, at det hele Døgn opløste sig i en Række af poetiske Situationer. Det var saaledes Poesi, naar hun gik henad Vejen for at møde ham, Mødet var Poesi, Afskeden var det; det var Poesi, naar hun stod oppe paa Højen i Aftensolens Skær og tilvinkede ham et allersidste Farvel og saa, vemodigt glad til Mode, gik op paa sit ensomme Kammer for uforstyrret at tænke paa ham; og naar hun bad for ham i sin Aftenbøn, saa var ogsaa det Poesi.

Hun havde nu ikke mere disse ubestemte Ønsker og Længsler; det nye Liv med dets skiftende Stemninger var blevet hende nok, og hendes Tanker og Anskuelser vare blevne klarere, ved dét, at hun nu havde En, til hvem

hun uforbeholdent kunde henvende sig, uden Frygt for at blive misforstaaet.

Ogsaa i en anden Henseende var hun bleven forandret: Lykken havde gjort hende elskværdigere overfor Forældre og Søskende, og hun fandt, at de egenlig baade var forstandigere og havde mere Følelse end hun havde antaget.

Saa var det de blev gifte.

Det første Aar lignede meget Forlovelsestiden, men da Samlivet var blevet noget ældre, kunde Lyhne ikke længer skjule for sig selv, at han blev træt af stadigt at give sin Kærlighed nye Udtryk, stadigt, hyllet i Poesiens Fjerham, at have Vingerne spredte til Flugt gennem alle Stemningens Himle og alle Tankens Dybder; han længtes efter i hyggelig Ro at sidde stille paa sin Gren og blundende gemme sit trætte Hoved under Vingens lune Fjerlag. Han tænkte sig ikke Kærligheden som en evindelig vaagent blussende Flamme, der med sit stærke, flakkende Skær lyste ind i alle Tilværelsens rolige Folder og fantastisk lod Alting synes større og mere fremmed end det var, snarere var for ham Kærligheden som den stille, ulmende Glød, der fra sit bløde Askeleje sender den jævne Varme og i dæmpet Tusmørke blideligt glemmer det Fjerne og gør det Nære dobbelt nær og dobbelt hjemligt.

Han var træt, udmattet, han kunde ikke holde al den Poesi ud, han smægtede efter at støtte paa Hverdagslivets faste Jord, som en Fisk, der kvæles i den hede Luft, maa smægte efter Bølgens klare, friske Kulde. Det maatte holde op, det maatte holde op af sig selv;

Bartholine var ikke længer uerfaren overfor Liv og Bøger, hun var ligesaa kendt dermed som han, han havde givet hende Alt, hvad han havde faaet, og nu skulde han blive ved med at give; det var umuligt, han havde ikke mere; — hans eneste Trøst var at Bartholine var frugtsommelig.

Allerede længe havde Bartholine med Sorg mærket, at hendes Syn paa Lyhne lidt efter lidt havde forandret sig, og at han ikke længer stod paa den svimlende Højde, hvorhen hun i Forlovelsestiden havde stillet ham. Hun tvivlede endnu ikke om, at han var, hvad hun kaldte for en poetisk Natur, men hun var bleven skræmmet, thi Prosaen havde begyndt en Gang imellem at stikke Hestefoden frem. Desto ivrigere jog hun efter Poesien og efter at bringe den gamle Tilstand tilbage ved at overvælde ham med endnu større Stemningsrigdom, endnu større Begejstring; men hun fandt saa ringe Genklang, at hun næsten syntes sig selv sentimental og affektert. Endnu en Tidlang søgte hun at drage den modstræbende Lyhne med; hun vilde ikke tro paa dèt, hun anede; men da omsider dèt Frugtesløse i hendes Anstrengelser begyndte at vække Tvivl hos hende om, at h e n d e s Aand og Hjerte virkelig havde saa stor Rigdom inde, som hun havde troet, slap hun ham pludseligt, blev kølig, tavs og indesluttet, og søgte Ensomheden for i Ro at sørge over sine tabte Illusioner. Thi det saa' hun nu, at hun var bleven bittert skuffet, og at Lyhne egenlig inderst inde ikke var forskellig fra hendes gamle Omgivelser, og at det, der havde be-

draget hende, var det ganske Almindelige, at hans Kærlighed for en stakket Stund havde omgivet ham med en flygtig Glorie af Aand og Højhed, hvad der saa ofte hændte med lavere Naturer.

Lyhne blev baade bedrøvet og ængstelig ved denne Forandring i deres Forhold, og han stræbte at gøre det godt ved ulykkelige Forsøg paa igen at flyve den gamle, sværmeriske Flugt; men dette tjente kun til endnu klarere at vise Bartholine, hvor stort hendes Fejlsyn havde været.

Saaledes var det mellem Ægteparret, da Bartholine bragte sit første Barn til Verden. Det var en Dreng og de kaldte ham Niels.

II.

Paa en vis Maade førte Barnet Forældrene sammen igen, for ved dets lille Vugge mødtes de altid i fælles Haab, i fælles Glæde og fælles Frygt; paa det tænkte de og om det talte de, lige gerne og lige ofte, og saa var den Ene den Anden saa taknemmelig for Barnet og for dens Glæde over det og dens Kærlighed til det.

Men der var dog vidt imellem dem.

Lyhne gik ganske op i sit Landbrug og i Sogneanliggender, uden dog paa nogensomhelst Maade at optræde som ledende eller endog reformerende; men han satte sig samvittighedsfuldt ind i det Bestaaende, saa' til som en interesseret Tilskuer og gik med til de sindige

Forbedringer, hans gamle Avlskarl eller Sognets Ældste efter nøje Overvejelse, meget nøje Overvejelse, foreslog.

De Kundskaber, han i tidligere Dage havde erhvervet sig, faldt det ham aldrig ind at anvende; dertil havde han for lidt Tillid til det, han kaldte Theori, og altfor stor Respekt for de ved gammel Hævd ærværdiggjorte Erfaringssætninger, som de Andre kaldte for det rigtig Praktiske. I det Hele taget var der Intet hos ham, som tydede hen paa, at han ikke al sin Tid havde levet her og levet saaledes. En lille Ting dog undtaget. Den nemlig, at han ofte i halve Timer kunde sidde stille paa et Led eller en Skel-Sten og i sælsom vegetativ Betagenhed stirre henover den frodigt grønne Rug eller den gyldne, toptunge Havre. Det havde han andetstedsfra, det mindede om den gamle Lyhne, den unge Lyhne.

I sin Verden fandt Bartholine sig ikke tilrette paa den Maade, saadan straks, paa èn Gang, uden Ophævelse og uden Famlen. Nej, først klagede hun gennem hundrede Digteres Vers, saadan i al hin Tids brede Almindelighed, over Menneskelivets tusinde Skranker, Baand og Lænker; og snart var Klagen da klædt som den høje Vrede, der slynger sin Ordfraade mod Kejseres Troner og Tyrannernes Fængsler, snart som den rolige, medlidende Kummer, der ser Skønhedens rige Lys vige bort fra en blind og trællesindet Slægt, kuet og byrdebrudt af Døgnets idèløse Travlhed, og atter saa igen var Klagens Ham kun som det stille Suk efter Fug-

lens frie Flugt eller efter Skyen, der sejler saa let mod det Fjerne.

Men hun blev træt af at klage, og Klagens irriterende Magtløshed æggede hende op til Tvivl og til Bitterhed; og ligesom visse Troende slaa deres Helgen og træder ham under Fødder, naar han ikke vil vise sin Magt, saaledes spottede hun nu den forgudede Poesi og spurgte haanligt sig selv, om hun ikke nok troede, at den Fugl Rok med det Første vilde vise sig nede i Agurkebedet eller Aladdins Hule aabne sig under Gulvet i Mælkekælderen, og i barnagtig Cynisme morede hun sig med at gøre sig Verden overdreven prosaisk, kaldte Maanen for en grøn Ost og Roserne for Potpouri, Altsammen med en Følelse af at hun hævnede sig, men ogsaa med en halvt ængstelig, halvt pirrende Fornemmelse af at det var Blasfemi.

Det Befrielsesforsøg, der heri forelaa, mislykkedes. Hun sank tilbage til sine Drømme, Drømmene fra hendes Pigetid, men der var den Forskel, at der nu intet Haab kunde lyse frem igennem dem, og saa var der det, at hun havde lært, at det kun var Drømme, fjerne, daarende Luftsyn, som ingen Længsel i Verden vilde mægte at drage ned til h e n d e s Jord, og derfor, naar hun hengav sig til dem nu, saa var det med Uro og tiltrods for en bebrejdende Stemme i hendes Indre, der lod hende høre, at hun var som Drankeren, der vèd, at hans Lidenskab er fordærvelig og at enhver ny Beruselse er Kræfter tagne fra hans Svaghed og øget til Lidenskabens Kraft; men Stemmen lød forgæves, thi ædru levet Liv, uden Drømmes

lyse Last, var ikke Liv at leve — Livet havde jo netop kun det Værd, som Drømmene gav det.

Saa forskellige var den lille Niels Lyhnes Fader og Moder, de to venlige Magter, der, uden at vide det, stred en Strid om hans unge Sjæl, fra det Øjeblik af, at der havde vist sig et Glimt af Intelligens at faa fat i; og jo ældre Barnet blev, jo stærkere blev Striden, thi jo rigere Valg blev der mellem Vaabnene.

Den Evne hos Sønnen, gennem hvilken Moderen søgte at virke ind paa ham, det var hans Fantasi, og Fantasi havde han fuldtop af, men allerede som meget lille viste han, at der for ham var en meget betydelig Forskel mellem den Fabelverden, der blev til paa Moderens Ord, og den Verden, der virkelig var; thi det hændte mer end elleve Gange naar Moderen fortalte ham Æventyr og skildrede hvor vaandefuldt Helten var stedt, at Niels, der slet ingen Udvej kunde finde af al denne Vaande, slet ikke kunde se, hvordan den skulde fjernes, al denne Elendighed, der i en uigennembrydelig Ring murede sig snævrere og snævrere op omkring ham og om Helten, ja da hændte det mangen en Gang, at Niels pludselig trykkede sin Kind mod Moderens og med Taarer i Øjnene og bævende Læber hviskede: „det er da ikke v i r k e l i g sandt?" Og naar han saa havde faaet det trøstende Svar, han haabede paa, drog han et dybt Befrielsens Suk og hørte i velbehagelig Tryghed Historien tilende.

Men Moderen holdt egenlig ikke af denne Deserteren.

Da han var bleven for stor for Æventyrene

og hun ogsaa træt af at opfinde dem, fortalte hun ham, med smaa Tilsætninger, om alle de Krigens og Fredens Heroer, hvis Levnet egnede sig til at vise, hvilken Magt der bor i en Menneskesjæl, naar den kun vil det Ene, det Store og hverken lader sig skræmme modløs af Døgnets kortsynede Tvivl eller lokke ned i dets bløde, daadløse Fred. Paa den Tone gik Fortællingerne, og da Historien ikke havde Helte nok, der passede, valgte hun sig en Fantasihelt, for hvis Gerninger og Skæbne hun ganske kunde raade — ret en Helt efter hendes eget Hjerte, Aand af hendes Aand, ja, Kød af hendes Kød og Blod af hendes ogsaa. Et Par Aar efter Nielses Fødsel havde hun nemlig bragt et dødfødt Drengebarn til Verden, og det var ham hun valgte, det var Alt det, han kunde have blevet og kunde have udrettet, der nu førtes frem for Broderen i vildende Skiften, Prometeuslængsler, Messiasmod og Herkulesvælde, i naiv Travestering og ustyrlig Forvoksenhed, en Verden af Godtkøbs-Fantasier, der ikke havde mere Krop i sig af hvad Virkelighedens var, end netop det stakkels, lille Barneskelet, som gik i Muld og Trøske deroppe paa Lønborg Kirkegaard.

Niels tog ikke fejl af Moralen i disse Fortællinger, han indsaa fuldkomment, at det var foragteligt at blive saadan som Menneskene var i Almindelighed, var ogsaa beredt til at give sig den haarde Skæbne, der var Heroernes, og led i Fantasien villigt under de tærende Kampe, den stride Modgang, Miskendelsens Martyrier og de fredløse Sejre, men det var ham alligevel en mageløs Forletning, at der var saa længe til

— at det Altsammen først skulde komme naar han blev stor.

Som en Nats Drømmesyner, Drømmetoner kan gaa igen den vaagne Dag og i Taageform, Tonedis kalde paa Tanken, saa den ligesom lytter et flygtigt Sekund, undrende paa om det virkelig kaldte, saadan hviskede Forestillinger om hin drømmebaarne Fremtid dæmpet hen over Niels Lyhnes Barndomsdage og mindede ham sagtelig, men uden Ophør om, at der var en Grænse sat for denne lykkelige Tid og at den en Dag, en Gang ikke vilde være mere.

Bevidstheden herom affødte en Trang til at nyde Barndomslivet i hele dets Fylde, suge det ind gennem alle Sanser, ikke spilde en Draabe, ikke en eneste, og derfor var der i hans Lege en Inderlighed, der dreves op til Lidenskab under Trykket af den urolige Fornemmelse, at Tiden randt fra ham, uden at han havde faaet bjærget fra dens rige Bølger Alt, hvad den bragte, Bølge for Bølge, og derfor kunde han kaste sig til Jorden og hulke i Fortvivlelse, naar han en Fridag kedede sig, fordi der manglede ham et eller andet, Legekammerater, Opfindsomhed eller Tørvejr, og det var ogsaa derfor at han saa nødig vilde i Seng, fordi Søvnen var det Begivenhedsløse, det fuldstændig Fornemmelsesløse. Men det var ikke altid saaledes.

Det hændte, han løb træt og at hans Fantasi slet ingen Farver mer havde. Han følte sig da rent ulykkelig, følte sig alt for lille og elendig for hine ærgerrige Drømme, ja det syntes ham, at han var en uværdig Løgner, der frækt havde givet sig ud for at elske det Store og for at for-

staa det, medens han i Virkeligheden kun kunde føle for det Smaa, medens han elskede det Dagligdags og havde alle, alle lavbaarne Ønsker og Attraaer lyslevende i sig, ja det kom ham endogsaa for, at han havde Krybets Klassehad til det Ophøjede, og at han med Glæde vilde være med til at stene disse Heroer, som var af et bedre Blod end hans og vidste at de var det.

I slige Dage skyede han sin Moder, og med en Fornemmelse af, at han fulgte et uædelt Instinkt, søgte han hen til Faderen og havde et villigt Øre og et modtageligt Sind for alle dennes jordbundne Tanker og drømmeløse Forklaringer. Og han følte sig saa vel hos Faderen, var saa glad ved at de var hinandens Lige, og glemte næsten, at det var den samme Fader, som han ellers fra sit Drømmeslots Tinder havde set ned paa med Medlidenhed. Det stod naturligvis ikke for hans barnlige Bevidsthed, dette, med den Klarhed og Bestemthed som det udtalte Ord giver det, men det var der Altsammen, ufærdigt, ufødt, i vag og ugribelig Fosterform; det var som en Søbunds underlige Vegetation, set gennem blakket Is; slaa Isen i Stykker, eller drag det dunkelt levende frem i Ordenes Lys: det er det Samme der skèr, — det, der nu ses og nu gribes, er, i sin Klarhed, ikke det Dunkle, der var.

III.

Og Aarene svandt, Jul gik til Jul, ladende Luften fyldt med sin straalende Festglans til længe efter Helligtrekonger, den ene Pinseferie efter den anden løb hen over de blomstermyldrende Vaarenge, og Sommerferie paa Sommerferie drog nær, fejred sit Friluftsorgie, sit Solskinslag, og gød sin Sommervin af fulde Skaaler, og saa en Dag, med en synkende Sol, løb den bort, og efter sad Mindet med solbrændt Kind, med forundrede Øjne og med Blodet i Dans.

Og Aarene svandt, og Verden var ikke mer den Vidunderlighedsverden, den før havde været; disse dunkle Kroge bag de trøskede Hyldetræer, disse hemmelighedsfulde Loftskamre, og hin skumle Stenkiste under Klastrupvejen — Æventyrets Rædsel boede der ikke mere; og denne lange Banke, der ved det første Lærkeslag skjulte sit Græs under Tusindfrydens purpurrandede Stjerner og Himmerigsnøglernes gule Klokker, Aaen med dens fantastiske Skatte af Dyr og Planter, og Sandgravens vilde Bjærgskrænter med deres sorte Springstene og sølvglimtende Granitbrokker, — det var Altsammen kun fattige Blomster, Dyr og Stene; Feens straalende Guld var visnet til Løv igen.

Leg paa Leg var bleven gammel og urimelig, dum og kedsommelig som Billederne i en Abc, og de havde dog været saa nye en Gang, saa uopslidelig nye. Dèr havde de trillet med Tøndebaand, Niels og Præstens Frithiof, og Baandet var et Fartøj, som strandede naar det

væltede, men naar man greb det inden det faldt om, saa var det at kaste Anker. Den smalle Smøge mellem Udhusene, som var saa vanskelig at passere, kaldtes Bab el Mandeb eller Dødens Port, paa Stalddøren stod skrevet med Kridt, at her var England, og paa Ladeporten stod der: Frankrig; Havelaagen var Rio Janeiro, men Smedens Hus, det var Brasilien. Der var ogsaa den Leg at være Holger Danske, den kunde leges blandt de store Skræpper omme bag Laden, men oppe i Møllerens Mark var der et Par Jordfaldshuller, som kaldtes Knakkerne, og der holdt selve Prins Burmand og hans vilde Saracener med rødgraa Turbaner og gule Hjælmbuske, Burrer og Kongelys af den vældigste Vækst; der var først det rigtige Mauritanien; thi denne grænseløse Yppighed, disse myldrende Masser af det frodigste Liv ægged Ødelæggelsesdriften, berusede Sindet i Tilintetgørelsens Vellyst, og Træsværdene blinked med Staalets Glans, den grønne Plantesaft farved Klingen blodigrød, og de afhugne Stængler kvased under Fødderne som Tyrkekroppe under Hestehove med en Lyd af Knogler, der knuses i Kød.

Nede ved Fjorden havde de leget; Muslingeskaller sendtes ud som Skibe, og naar de standsedes af en Tangbusk eller landede paa en Sandbanke, saa var det Columbus i Sargassohavet eller Amerikas Opdagelse. Havne blev der anlagt og mægtige Dæmninger, Nilen groves ud i det faste Strandsand, og en Gang bygged de et Gurre af Flinter, — en død lille Fisk i en

Østersskal var den døde Tove og selv var de Kong Valdemar, som sad sørgende hos.

Men det var forbi.

Niels var nu en stor Dreng, tolv Aar, gik i sit trettende, og han trængte ikke mere til at hugge løs paa Tidsler og Skræpper for at nyde sine Ridderfantasier, ligesaalidt som han havde Behov at sætte sine Opdagerdrømme ud at sejle i Muslingeskaller; en Bog og et Sofahjørne var nu nok, og var det ikke nok, vilde Bogen ikke bære til en Kyst, der var kær, saa opsøgte han Frithiof og fortalte ham den Historie, som Bogen ikke vilde give. Arm i Arm gik de henad Vejen, den Ene fortællende, Begge lyttende, men naar de rigtig vilde nyde, rigtig give Fantasien Lys, saa gemte de sig i Høstængets duftende Mørke. Snart blev imidlertid disse Historier, der endte, just som man allerbedst var bleven hjemme i dem, til en eneste lang Historie, der aldrig endte, men leved Generation tildøde efter Generation, thi naar Helten blev for gammel eller man uforsigtigen lod ham omkomme, saa gaves der ham en Søn, som fik Alt i Arv efter Faderen og endda udstyredes med saadanne nye Egenskaber, som man i Øjeblikket særlig satte Pris paa.

Alt, hvad der havde gjort Indtryk paa Niels, af det han saa', af det han forstod og det han misforstod, af det han beundrede og det han vidste der skulde beundres, det kom Alt ind i Historien. Som glidende Vande farves af hvert Billede, der kommer nær deres Spejl, og, alt som det nu kan hænde, give Billedet igen i ustyrret Klarhed, eller trækker det skævt og

forvrænger det, eller kaster det tilbage med bølgende, usikkert dansende Omrids, eller ogsaa drukner det helt i egne Farver og Spil af Linier, saaledes greb Drengens Historie Følelser og Tanker, baade egne og Andres, greb Mennesker og Begivenheder, Liv og Bøger, saa godt den gribe kunde. Den var som et Liv leget ved Siden af det virkelige Liv, den var som et hyggeligt, hemmeligt Skjul, hvor der sødt kunde drømmes de vildeste Farter, den var som en Fèhave, der aabned sig paa det mindste Vink og tog En op i al sin Herlighed, stængende alle Andre ude, og foroven var der lukket med hviskende Palmer, forneden, mellem Blomster af Sol, under stjernede Blade, paa Ranker af Koral, der aabned der sig tusinde Veje til alle Egne og til alle Tider; gik man ad den ene kom man dèr hen og ad den anden kom man dèr hen, til Aladdin og Robinson Crusoe, til Vaulunder og Henrik Magnard, til Niels Klim og Mungo Park, til Peter Simple og til Odysseus — og blot man ønskede det, var man hjemme igen.

En Maanedstid efter Nielses tolvte Fødselsdag havde der vist sig tvende nye Ansigter paa Lønborggaard.

Det ene var den nye Huslærers, det andet var Edele Lyhnes.

Huslæreren, Hr. Bigum, var en theologisk Kandidat, paa Dørtrinet ind til Fyrretyverne. Han var noget lille, men kraftig, næsten trækdyrkraftig af Bygning; bredbringet, højskuldret, duknakket. Armene var lange, Benene stærke

og korte, Fødderne brede. Hans Gang var dvælende, tung og eftertrykkelig, Armbevægelserne vage, udtryksløse og fordrede stor Plads. Rødskæget var han som en Vildmand, fregneblond af Hudfarve. Hans store, høje Pande var flad som en Væg med et Par lodrette Rynker i Bryn-Skellet, Næsen var kort og plump, Munden stor med tykke, friske Læber. Det Smukkeste hos ham var hans Øjne, de var lyse, blide og klare. Af Øjestenenes Bevægelser kunde man se, at han var noget tunghør. Dette forhindrede ham dog ikke i at være en stor Elsker af Musik og en lidenskabelig Violinspiller; thi Tonerne, sagde han, de hørtes ikke blot med Ørerne, hele Legemet hørte: Øjnene, Fingrene, Fødderne, og svigted end Øret en enkelt Gang, Haanden vilde dog i sælsom, instinktmæssig Genialitet vide at finde den rette Tone uden Ørets Hjælp. Desuden var dog alle hørlige Toner til Syvende og sidst falske, men den, som havde Tonernes Naadegave, havde i sit Indre et usynligt Instrument, mod hvilket den herligste Cremoneser kun var som den Vildes Kalebasviolin, og paa det Instrument spillede Sjælen, fra dets Strenge klang de ideale Toner, og det var paa det, at de store Tonedigtere havde komponeret deres udødelige Værker. Den udvortes Musik, den, der bævede gennem Virkelighedens Luft og som Ørerne hørte, den var kun en usselig Efterligning, et stammende Forsøg paa at sige det Usigelige; den var at ligne ved Sjælens Musik som Statuen, formet med Hænder, hugget med Mejsel, udmaalt med Maal, var at

ligne ved Billedhuggerens vidunderlige Marmordrøm, som Øjne aldrig undtes at skue og Læber aldrig fik prise.

Musik var imidlertid ingenlunde Hr. Bigums Hovedinteresse; først og fremmest var han Filosof; men ikke af disse produktive Filosofer, der finde nye Love og bygge Systemer; han lo ad deres Systemer, disse Sneglehuse, som man slæber omkring med sig henover Tankens uendelige Mark, enfoldigt troende, at det er inde i Sneglehuset, at Marken er. Og disse Love: Tankelove, Naturlove! — som om dèt at opdage en Lov var andet end at finde et bestemt Udtryk for hvor borneret man var; saavidt kan jeg se og ikke længer, der er min Horisont, dèt betød Opdagelsen, og ikke mere, thi var der ikke en ny Horisont bag den første og en ny og en ny igen, Horisont bag Horisont, Lov bag Lov i èn Uendelighed! Det var ikke paa den Maade han var Filosof. Han troede ikke han var indbildsk, eller at han overvurderede sig selv, men han kunde ikke lukke Øjnene for den Kendsgerning, at hans Intelligens spændte over videre Felter end andre Dødeliges. Naar han fordybed sig i de store Tænkeres Værker, saa var det ham, som skred han frem imellem et Folk af slumrende Tankekæmper, der, badede i Lyset af hans Aand, vaagnede og kendte deres Styrke. Og saadan overalt: hver fremmed Tanke, Stemning eller Følelse, som det undtes at vaagne op i ham, den vaagned med hans Mærke paa sin Pande, adlet, lutret, vinge-

styrket, og med en Storhed i sig, en Vælde over sig, om hvilken dens Skaber aldrig havde drømt!

Hvor ofte havde han ikke, næsten ydmygt, forundret sig over denne sin Sjæls vidunderlige Rigdom og over sin Aands magtsikre Guddomstryghed, thi Dagene kunde finde ham dømmende Verden og de Ting, som er i Verden, fra helt modsatte Standpunkter og finde ham betragtende dem, Verden og dens Ting, gennem Forudsætninger, der var saa forskellige fra hinanden som Nat fra Morgen, uden at dog disse valgte Standpunkter og valgte Forudsætninger, som han havde gjort til sine, nogensinde, selv blot et Sekund, gjorde ham til deres, ligesaalidt som Guden, der har taget Tyrens eller Svanens Skikkelse paa sig, et eneste Øjeblik bliver Tyr eller Svane og ophører at være Gud.

Og der var ingen, der anede, hvad der boede i ham, Alle saa gik de ham blinde forbi; men han frydede sig over denne Blindhed, i Foragt for Menneskeheden. Den Dag vilde komme, da hans Øje sluktes ud og hans Aands herlige Bygning brast i sine Piller og styrted sammen og blev som om den aldrig havde været, men intet Værk fra hans Haand, ikke en skreven Tøddel lod han efter sig, der kunde melde om, hvad der i ham var tabt. Geniet skulde ikke i ham tornekrones af Verdens Miskendelse, skulde ikkeheller give sig hen til dens Beundrings besudlende Purpurkaabe; og han jubled ved Tanken om, at Slægt paa Slægt vilde fødes og dø og Slægtens Største gennem lange Tider sætte deres Liv ind paa at vinde

det, han kunde have givet, om han havde villet aabne sin Haand.

At han levede under saa ringe Livsvilkaar voldte ham en egen Nydelse, fordi der var en saa storslaaet Ødselhed i, at hans Aand skulde bruges til at undervise Børn, et saa vanvittigt Misforhold i, at hans Tid betaltes med det fattige daglige Brød, og en saa gigantisk Forkerthed i, at det undtes ham at tjene dette Brød paa Anbefaling af stakkels, almindelige Mennesker, som gik i Borgen for, at han var dygtig nok til at paatage sig en Huslærers usselige Hverv.

Og man havde givet ham Non, da han tog Embedseksamen!

O, der var en sælsom Vellyst i at føle Tilværelsens brutale Uforstand kaste En tilside som ringe Avne, skattende som gyldent Korn det Tomme og Kerneløse, og saa vide med sig selv, at Ens mindste Tanke var værd en Verden!

Men der var ogsaa Tider, hvor hans Storheds Ensomhed laa tungt og knugende over ham.

Ak, hvor ofte, naar han, Time paa Time, i hellig Tavshed havde lyttet til sig selv og saa igen blev hørende og seende overfor Livet omkring sig og fandt det fremmed for sig i dets Usselhed og Forkrænkelighed, hvor ofte følte han sig da ikke som hin Munk, der i Klosterskoven havde lyttet medens Paradisets Fugl sang en eneste Trille, og som da han vendte tilbage fandt hundrede Aar døde! Thi var Munken ensom i den ukendte Slægt, der

leved mellem de kendte Grave, hvor meget mere var da ikke han ene, hvis rette Samtid endnu ikke var født!

I slige Forladthedens Øjeblikke kunde han gribe sig i en fejg Længsel efter at synke ned til de almindelige Dødeliges Hob og dele deres lave Lykke, blive Borger paa deres store Jord, Borger i deres lille Himmel.

Men snart var han sig selv igen.

Gaardens anden Gæst, Frøken Edele Lyhne, Lyhnes seksogtyveaarige Søster, havde i mange Aar levet i København, først hos Moderen, der, da hun var bleven Enke, flyttede til Hovedstaden, og efter Moderens Død hos sin rige Onkel, Etatsraad Neergaard. Etatsraadens førte et stort Hus og tog meget Del i Selskabslivet, saa at Edele kom til at leve i en Hvirvel af Baller og Fester.

Overalt blev hun beundret, og Misundelsen, Beundringens trofaste Skygge, fulgte hende ogsaa. Hun var saa omtalt, som det var muligt at blive uden at have gjort noget Slet, og naar der blandt Herrer discoureredes om Byens tre Skønheder, var der altid mange Stemmer for at slette et af Navnene og sætte Edele Lyhnes istedet, men man kunde ikke blive enig om, hvilken af de to af Skønhederne skulde vige Pladsen, om den tredje kunde der aldrig være Tale.

Ganske unge Mennesker beundrede hende imidlertid ikke, de var lidt bange for hende og følte sig i hendes Selskab dobbelt saa dumme som de var, thi hun hørte paa dem med et læmpeligt knusende Udtryk af Taal-

modighed i sit Blik, en ondskabsfuldt markeret Taalmodighed, der tydelig fortalte, at hun kunde det udenad, Alt det, de der sagde, og alle deres Anstrengelser for at hæve sig i hendes og i deres egne Øjne ved at lade blaserte, ved at opjage vilde Paradokser eller, naar deres Fortvivlelse var paa sit Højeste, ved at gøre frække Erklæringer, disse Forsøg, der trængte og trykked hinanden i ungdommelig slet motiverede Overgange, de hilstes alle med Skyggen af et Smil, et fatalt Genkendelsessmil, der fik den Ulykkelige til at rødme og til at føle sig som den hundredogellevte Flue i det samme ubarmhjertige Ederkoppespind.

Desuden havde hendes Skønhed hverken det Blide eller det Brændende, der er saa bedaarende for unge Hjerter.

Paa Hjerter der var ældre og paa koldere Hoveder øved den derimod en særegen Tiltrækning.

Hun var høj.

Hendes tunge, store Haar var blondt, med det matte rødlige Skær, der er over modnende Hvede, og groede langt ned ad hendes Nakke i to afsmalnende Rækker, lidt lysere end det øvrige og i kraftig Krus. Paa den høje, skarpt formede Pande tegnede de noget lyse Bryn sig ubestemt og uden Linier. Øjnene, lysgraa, store og klare, udhævedes ikke af Brynene, fik heller intet vekslende Spil af Skygger fra de lette, tynde Øjelaag. De havde noget Ubestemt og Ubestemmeligt i deres Udtryk, saa' altid fuldt og aabent paa En, havde intet af

disse rigt nuancerede Sideblik og halve, flygtende Øjekast, syntes unaturligt vaagne, ubetvingelige, uudgrundelige. Hele Minespillet laa i Underansigtet, bares af Næsevingerne, Munden og Hagen. Øjnene saa' kun til. Navnlig var Munden udtryksfuld med dens dybe Mundvige, dens skarpt tegnede Omrids og Læbernes yndefuldt bugtede Mødelinie. Der var kun i Underlæbens Holdning noget Haardt, som i Smilet snart næsten smeltede, snart ogsaa hærdedes til et Udtryk ligesom af Brutalitet.

Ryggens næsten voldsomt svajede Linie og Barmens store Yppighed, i Forhold til Skuldrenes og Armenes strenge Former, gav hende noget Forvovent, noget betagende Tropisk, som hendes blændende Hvidhed og Læbernes sygelige, stærkt blodigrøde Farve end yderligere hævede, saaledes at Indtrykket, idet det blev æggende, ogsaa blev ængstende.

Der var i det Hele taget over hendes høje, hofteslanke Skikkelse noget raffineret Stilfuldt, som hun, navnlig ved sine Baltoiletter, vidste at understrege med en resolut og hensigtsklar Kunst, der, ved det at den talte saa h ø j t om hendes Kunstforstand, som her var Selvforstaaelse, just lige mindede om slet Smag, fuldstændig smagbehersket som den var. Og man fandt i dèt en Ynde mere.

Intet kunde være mere uangribelig korrekt end hendes Optræden. I det, hun sagde, og det, hun lod sige til sig, holdt hun sig indenfor det strengeste Snerperis Grænser, og hendes Koketteri bestod i, ikke at vise sig det

Mindste koket, i at være uhelbredelig blind for det Indtryk hun gjorde, og i ikke at gøre den mindste Forskel paa sine Tilbedere. Men netop derfor drømte de alle berusende Drømme om det Ansigt, der maatte være bag Masken, troede paa en Ild under Sneen, sporede en Duft af Depravation i Uskyldigheden. Ingen af dem vilde blive forbavset ved at erfare, at hun havde en hemmelig Elsker, men heller Ingen af dem vilde vove den mindste Gætning paa hans Navn.

Saaledes saa' man Edele Lyhne.

Grunden til, at hun havde forladt Hovedstaden for Lønborggaard, var den, at hendes Helbred havde lidt ved denne idelige Selskabsuro, denne Tusindogènnat af Baller og Maskerader, og sidst paa Vinteren havde der da vist sig Tegn paa, at hendes Bryst var temmelig stærkt angrebet, hvorfor Lægen havde forordnet Landluft, Ro og Mælk, Noget, der Altsammen fandtes i fuldt Maal paa hendes nærværende Opholdssted. Men hun fandt ogsaa der en ustandselig Kedsomhed, og havde ikke været der en Uge, før hun begyndte at længes og at føle en fortærende Hjemvè efter København. Brev paa Brev fyldte hun med Bønner om at der maatte blive gjort en Ende paa hendes Landflygtighed, og hun lod sig forstaa med, at hendes Længsel gjorde hende mere Skade end Luften gjorde hende Gavn. Men Lægen havde gjort Etatsraadens saa forskrækkede, at de fandt, at det var deres Pligt at vende det døve Øre til, hvor bitterligt hun end klagede.

Det var ikke just selve Fornøjelserne hun savnede saa haardt, men det var dèt at føle sit Liv klinge hørligt hen i den store Bys lydfyldte Luft, og her paa Landet var der en Stilhed i Tanker, i Ord, i Øjne, i Alting, saa man idelig hørte sig selv med den samme uundvigelige Bestemthed som den, hvormed man i en søvnløs Nat hører Uhrets Dikken. Og saa at vide, at dè derovre, de leved og leved som før, — det var som at være død og i den stille Nat høre Tonerne fra en Balsal slukkes i Luften over Ens Grav.

Ingen var der her med hvem hun kunde tale, for hendes Ord, dem greb de ikke i den Nuance som netop var Livet i Ordene; de forstod dem ganske vist, eftersom det var Dansk, men med den matte Omtrentlighed, med hvilken man forstaar et fremmed Sprog, man ikke er vant til at høre tale. De anede ikke til hvad eller hvem der sigtedes ved denne forcerede Betoning af en Sætning, drømte ikke om, at dette lille Ord var et Citat eller at hint andet, brugt netop saaledes, var en ny Variation af en almenyndet Vittighed. Selv talte de med en retskaffen Magerhed, saa man kunde føle Gramatikens Ribbén gennem deres Fraser, og med en bogstavelig Anvendelse af Ordene, som om de havde dem frisk fra Kolonnerne i en Ordbog. Blot den Maade, paa hvilken de sagde: Københavnl Snart med en mystisk Betoning, som om det var et Sted, hvor man spiste smaa Børn, snart med en Fjernhed i Stemmen, som var det en By i det

Indre af Afrika, eller ogsaa med en festlig Røst, der dirred af Historie, ret som de kunde have sagt Ninive eller Carthago. Præsten han sagde nu altid Axelstad med en erindringsfuld Henrykkelse, som om det var Navnet paa en af hans gamle Kærrester. Ingen af dem kunde sige: København saa det blev den By, der strakte sig fra Vesterport til Toldboden, paa begge Sider af Østergade og Kongens Nytorv.

Og saadan var det med Alt, hvad de sagde, og med Alt, hvad de gjorde, var det ogsaa saadan.

Der var ikke det til paa Lønborggaard, der ikke mishagede hende: disse Spisetider, der rettede sig efter Solen, denne Lavendellugt i Skuffer og Skabe, disse spartanske Stole, alle disse Provinsmøbler, der trykked sig op ad Væggene, som om de vare bange for Folk; om det saa var Luften, var den hende imod, man kunde ikke gaa sig en Tur uden at man bragte en robust Parfume af Enghø og Markblomster hjem med sig i sit Haar og i sine Klæder, som om man havde været lukket inde i en Vejerbod.

Udsøgt behageligt var det ogsaa at blive kaldt Tante, Tante Edele.

Hvor det lød!

Det vænnede hun sig imidlertid til, men i Begyndelsen var Forholdet mellem Niels og hende af den Grund noget køligt.

Niels var ligeglad.

Men saa var det en Søndag, først i Av-

gust, at Lyhne og hans Kone var kørt ud paa Besøg og Niels og Frøken Edele var ene hjemme. Om Formiddagen havde Edele bedt Niels plukke sig en Buket Kornblomster, men han havde glemt det og kom først i Tanker om det ud paa Eftermiddagen, som han slentrede om med Frithiof. Saa plukkede han Blomsterne og løb op med dem.

Stilheden i Huset vakte den Forestilling hos ham, at Tanten sov, og han listede sig forsigtigt gennem Stuerne. Paa Tærskelen ind til Salen standsede han for at lave sig til at gaa rigtig stille over til Edeles Dør. Stuen var fuld af Solskin, og en stor Nerie i Blomst gjorde Luften derinde tung med sin søde Mandelduft. Den eneste Lyd, der hørtes, var et dæmpet Plask, der nu og da lød fra Blomsterbordet, naar Guldfiskene bevægede sig i deres Glasskaal.

Niels gik sagte over Gulvet, balancerende med Armene og med Tungen mellem Tænderne.

Varsomt tog han om Dørens Haandtag, der ophedet af Solen brændte i hans Haand, drejede det saa rundt, langsomt og forsigtigt, rynkende Panden og med sammenknebne Øjne.

Han drog Døren paa Klem, bøjede sig ind ad Aabningen og lagde Buketten fra sig paa Stolen lige indenfor. Der var dunkelt derinde, som om der var rullet ned, og Luften var ligesom fugtig af Duft, Duften af Rosenolie.

I sin bøjede Stilling saa' han intet Andet end Gulvets lyse Straatæppe, Panelet under

Vinduet og den lakerede Fod af en Gueridon, men da han rettede sig for at træde tilbage saa' han Tanten.

Hun var henstrakt paa den lange Pufs sø-grønne Atlask, iført en fantastisk Zigeuner-pigedragt. Paa Ryggen laa hun der, Hagen i Vejret, Struben strammet, Panden nedad, og hendes lange udslagne Haar flød ned over Enden af Puffen og henad Gulvtæppet. En kunstig Granatblomst var skyllet i Land paa den Ø, en broncefarvet Lædersko dannede midt i den matgyldne Strøm.

Farverne i hendes Dragt var mangfoldige, men alle afdæmpede. Et Seleliv af et glans-løst, guret Stof, broget tegnet i mørkeblaa, blegrøde, graa og orange Flammer, sluttede om en hvid Silkesærk med meget vide Ærmer, der naaede nedover Albuen. Silken var lidt rødlig i Skæret og sparsomt indvævet med Traade af rødt Guld. Hendes Skørt af avrikel-farvet Fløjl, uden Bort, var ikke samlet, men laa løst omkring hende med et skævt Folde-fald fra neden af opefter, udover Puffen. Fra Knæet var hendes Ben nøgne, og de korslagte Ankler havde hun bundet sammen med et stort Halssmykke af bleg Koral. Ude paa Gulvet laa en udslagen Vifte, hvis Tegning forestil-lede en Række Spillekort, ordnede i Hjul, og længere borte laa der et Par løvbrune Silke-strømper, den ene helt skudt ind i sig selv, den anden fladt udbredt, visende sin Form og den røde Syning opad Skaftet.

I det samme Nu som Niels fik Øje paa hende, havde hun ogsaa set ham. Hun gjorde

uvilkaarligt en lille Bevægelse, som for at rejse sig, men betvang sig og blev liggende som før, drejede blot Hovedet en Smule og saa' med et spørgende Smil paa Drengen.

„Det var dem," svarede han, og gik hen til hende med Blomsterne.

Hun rakte Haanden ud efter dem, sammenstillede i et flygtigt Blik deres Farve med Farverne i sin Dragt, og med et træt mumlet „Umuligt!" lod hun dem saa falde.

Med en afværgende Bevægelse med Haanden hindrede hun Niels i at tage dem op.

„Tag mig den der!" sagde hun, og pegede paa en rød Flakon, der laa paa et sammenkrøllet Lommetørklæde nede ved hendes Fødder.

Niels traadte derhen, han var blodrød, og idet han bøjede sig over disse mathvide, langsomt rundede Ben og disse lange, smalle Fødder, der havde noget af en Haands Intelligens i deres fint vuggede Former, blev han ganske svimmel, og da i det Samme den ene Fodspids krummede sig nedefter med en pludselig Bevægelse, var han lige ved at falde om.

„Hvor har du plukket de Kornblomster?" spurgte Edele.

Niels tog sig sammen, og vendte sig om mod hende. „Jeg har plukket dem i Præstens Rug," sagde han med en Stemme, der undred ham selv, saadan Klang var der i den. Uden at se op rakte han hende Flakonen.

Edele lagde Mærke til hans Bevægelse og saa' forbavset paa ham. Pludselig rødmed hun, løfted sig op paa den ene Arm og trak

Benene ind under Skørtet. „Gaa, gaa, gaa, gaa!" sagde hun, halvt irriteret, halvt undseeligt, og ved hvert Ord stænked hun af Rosen-Essensen hen paa Niels.

Niels gik.

Da han var ude ad Døren lod hun langsomt Benene glide ned fra Puffen og saa' nysgerrigt ned paa dem.

I hurtig, usikker Gang ilede Niels gennem Stuerne op paa sit Værelse. Han var helt fortumlet, følte saadan en underlig Mathed i sine Knæ og havde en kvælende Fornemmelse oppe i Halsen. Saa slængte han sig paa Sofaen og lukkede sine Øjne, men kunde ikke finde Hvile. Der var en ubegribelig Uro over ham, hans Aandedræt var saa tungt, ligesom i Angst, og Lyset pinte ham, trods de lukkede Øjelaag.

Lidt efter lidt blev det anderledes, det var som om en varm, trykkende Aande pustede ned paa ham og gjorde ham saa hjælpeløs mat. Han havde en Fornemmelse som den man har i Drømme, der er noget, der kalder, og man vil saa gerne komme, men det er ikke muligt at flytte en Fod og man hidses af sin Afmagt, sygner af sin Længsel efter at komme bort, ægges til Afsind af denne Kalden, der ikke forstaar, at man er bunden. Og han sukked utaalmodigt som en Syg og saa' sig fortabt om i Stuen, aldrig havde han kendt sig saa ulykkelig, saa ensom, forstødt og forladt.

Saa satte han sig hen til Vinduet, midt i Solskinnet, og græd.

Fra denne Dag af følte Niels sig ængstelig

lykkelig i Edeles Nærværelse. Hun var ikke mere et Menneske som alle andre, men et vidunderligt ophøjet Væsen, guddommeliggjort ved en sælsom Skønhedens Mystik, og der var en hjertebankende Fryd i at beskue hende, knælende for hende i sit Hjerte, krybende for hendes Fod i selvudslettende Ydmyghed; men undertiden blev ogsaa Trangen til Tilbedelse saa stærk, at den kræved at give sig Luft i et udvortes Tegn paa Underkastelse, og da udspejded han et gunstigt Øjeblik til at liste sig ind i Edeles Værelse og kyssed i et forud bestemt, uendeligt Antal Gange det lille Tæppe foran hendes Seng, hendes Sko eller hvilkensomhelst anden Relikvie, der frembød sig for hans Fanatisme.

Som en stor Lykke betragtede han den Omstændighed, at hans Søndagstrøje netop i denne Tid blev degraderet til Dagligtrøje, thi i den Duft, som hine Stænk af Rosen-Essens havde efterladt, havde han en mægtig Talisman, der ligesom i et magisk Spejl viste ham Edele saaledes som han havde set hende, hvilende paa den grønne Puf, iført Maskeradedragten. I den Historie der var imellem ham og Frithiof gik dette Billede stadig igen, og den ulykkelige Frithiof vidste sig fra nu af aldrig sikker for barbenede Prinsesser; slæbte han sig gennem Urskovens Tykninger, kaldte de paa ham fra deres Hængekøje af Lianer, søgte han i en Bjærghule Ly for Orkanen, rejste de sig fra deres Leje af fløjelsblødt Mos og bød ham velkommen, og sprængte han, krudtsværtet og blodbestænkt, med et vældigt Sabel-

hug Døren ind til Piratens Kahyt, saa fandt han dem ogsaa der, hvilende paa Kaptajnens grønne Sofa. De kedede ham saare, og han kunde slet ikke fatte, hvorfor de pludselig vare blevne saa nødvendige for de kære Helte.

* * *

Hvor højt ophøjet et Menneskebarn end har stillet sin Trone, hvor fast det end har trykket Undtagelsens, Geni betydende Tiara om sin Pande, det vèd sig dog aldrig med Rette sikker for, at det jo ikke en Dag ligesom Kong Nebukadneser pludselig gribes af en sælsom Lyst til at gaa paa Fire og æde Græs i Flok med Markens ganske almindelige Dyr.

Det var det, der hændte med Hr. Bigum, idet han ganske simpelt blev forelsket i Frøken Edele. Og det hjalp slet ikke, at han forandrede Verdenshistorien til Undskyldning for denne sin Kærlighed, hjalp ikke heller, at han kaldte Edele for Beatrice, for Laura eller for Viktoria Colonna, thi alle de kunstige Glorier, hvormed han kroned sin Elskov, sluktes ligesaa fast som han kunde tænde dem, af den umedgørlige Sandhed, at det var i Edeles Skønhed han var forelsket, og at det hverken var Aandens eller Hjertets Egenskaber, der havde bedaaret ham, men derimod hendes Elegance, hendes lette Verdenstone, hendes Selvsikkerhed, ja endogsaa hendes gratiøse Uforskammethed. Det var i alle Henseender en Kærlighed, der var skikket til at fylde ham

med en skamfuld Forundring over Menneskenes Børns deres Ubestandighed.

Og hvad gjorde saa det! Hvad havde de at sige, alle de evige Sandheder og midlertidige Løgne, som tog hinanden Ring i Ring og flettet sig sammen til den Brynjebyrde, han kaldte sin Overbevisning, hvad havde de at sige mod hans Kærlighed? De var jo Livets Styrke, Marv og Kærne, saa lad dem vise deres Styrke, var de svagere, saa: brist, var de stærkere ... Men de var brustne, trukne fra hinanden som det Væv af møre Traade, de var. Hvad brød hun sig om de evige Sandheder? Og de mægtige Syner, hvad hjalp ham de? Tanker, der lodded det Uendeliges Dyb, kunde han vinde hende med dem? Det var værdløst Alt, hvad han ejed. Lyste hans Sjæl end i en Herlighed som Solens hundrede Gange, hvad baaded det, naar den gemtes under en Diogeneskappes armodshæslige Filt? Form, Form, giv mig Formens tredive Sølvpenge for mit Indhold, giv mig Alcibiadeses Legeme, Don Juans Kappe og en Kammerjunkers Rang!

Men det havde han nu ikke, og Edele følte sig ingenlunde sympatetisk berørt af denne plumpe, filosofiske Natur, der kun havde betragtet Livets Rørelser i Abstraktionernes barbariske Nøgenhed, og som derfor i sine Ytringer havde noget larmende Absolut, der trængte sig frem med en ubehagelig Sikkerhed, omtrent som en ilde anbragt Tromme i en douce Koncert. Det Anstrengte, der var over ham, dette, at hans Tanke overfor ethvert lille Spørgsmaal straks stillede sig i muskel-

stærk Position, som en stærk Mand, der skal spille med Jærnkugler, det gjorde ham latterlig i hendes Øjne, og han irriterede hende, naar han, dreven af en dømmesyg Moral, indiskret røbede enhver let antydet Følelses Inkognito ved uopdragent at nævne den ved dens rette Navn, alt som den i Samtalens Løb vilde ile ham forbi.

Bigum vidste meget vel, hvor ufordelagtigt et Indtryk han frembragte og hvor ganske haabløs hans Kærlighed var, men han vidste det saadan som man véd, naar man med hele sin Sjæls Magt haaber, at Ens Viden er falsk. Der er endnu Miraklet tilbage, og vel sker der ikke Mirakler, men de kunde ske. Hvem vèd? maaske man tager fejl, maaske Ens Forstand, Ens Instinkt, Ens Sanser, med al deres daglyse Klarhed, dog fører En vild, maaske det netop gælder om at have det uforstandige Mod at følge den Haabets Lygtemand, som brænder over Ens Lidenskabers attraasvangre Gæring? Det er først naar man har hørt Afgørelsens Dør slaa i, at Vishedens jærnkolde Klør graver sig ind i Ens Bryst for langsomt, langsomt at samle sig i Ens Hjerte om den nervefine Traad af Haab, hvori Ens Lykkeverden hænger: saa skæres Traaden over, saa falder det, den bar, saa knuses det, saa kommer Fortvivlelsens Skrig skarpt gennem Tomheden.

I Tvivl fortvivler der Ingen.

En solrig Septembereftermiddag sad Edele nede paa Platformen af den brede, gammeldags Trætrappe, der i en fem, seks Trin førte

fra Havestuen ned i Haven. Bag hende stod Glasdørene vidt aabne, slagne tilbage mod Murens brogede, skinnende røde, skinnende grønne Beklædning af vild Vin. Hun lænede sit Hoved op mod Sædet af en Stol, der var belæsset med store, sorte Mapper, og holdt et Kobberstik ud for sig med begge Hænder. Kolorerede Blade, gengivende byzantinske Mosaiker, i hvilke blaat og Guld var fremherskende, laa spredte paa Platformens grønvisne Sivmaatte, paa Dørtrinet og paa Havestuens egebrune Parketgulv. Ved Foden af Trappen laa en hvid Solhat, thi Edele havde bart Haar, uden anden Pynt end en Blomst af Guldfiligran, i sit Mønster svarende til det Armbaand, hun bar højt oppe om Armen. Hendes hvide Kjole af et halvklart Stof, stribet af smalle, silkeblanke Striber, havde en tvunden Kant af graa og orange Chenille og var besat med smaa Rosetter i de samme to Farver. Lyse Halvhandsker, uden Fingre, bedækkede hendes Hænder og gik op til over Albuen. De var af perlegraa Silke, ligesom hendes Sko.

Gennem de fremadludende Grene paa en ældgammel Ask sivede det gule Sollys straalevis ned over Trappen og danned i den svale, halvklare Skygge et lysende Linielag, der fyldte Luften om sig med et gyldent Støv og tegned klare Pletter af paa Trappens Trin, paa Dør og Væg, Spæt af Sol ved Spæt af Sol, saa det var, som lyste det, gennem en hullet Skygge, Altsammen Lyset imøde med egne Farver, hvidt fra Edeles hvide Kjole, purpurblodigt fra Purpurlæber, og gult som Rav

fra det ravblonde Haar. Og rundt omkring i hundred andre Farver i blaat og Guld, i egebrunt, i glasblank Spejlglans og i rødt og grønt.

Edele lod Kobberstikket falde og hæved haabløst sine Øjne, stumt klagende i sit Blik det Suk, hun var for træt til at sukke. Saa satte hun sig til Rette med en Bevægelse, som lukked hun Omgivelserne ude og gemte sig i sig selv.

I det Samme kom Hr. Bigum gaaende.

Edele saa' hen efter ham med en blundende Blinken, ganske som et Barn, der ligger alt for godt og er alt for søvnigt til at ville røre sig det Mindste, men samtidig dog er for nysgerrigt til at lukke sine Øjne.

Hr. Bigum havde sin nye Harehaarshat paa; han var ganske fordybet i sig selv og gestikulerede med sit Tombaksuhr i Haanden saa ivrigt, at den tynde Sølvhalskæde, hvortil det var befæstet, hvert Øjeblik truede med at sprænges. Med en pludselig Bevægelse næsten huggede han Uhret ned i sin Lomme, slog utaalmodigt med Hovedet, fæstede saa i et ærgerligt Greb Haanden om sin Frakkes Kraveopslag og gik videre med et vredt Slæng i Kroppen, og med sit Ansigt mørknet af hele den haabløse Harme, som koger i en Mand, der flygter for sine egne pinefulde Tanker, og vèd, at han flygter forgæves.

Edeles Hat, som den laa der ved Foden af Trappen, hvid imod Gangens sorte Muld, standsede ham i hans Flugt. Han tog den forsigtigt op med begge Hænder, fik i det

Samme Øje paa Edele, og idet han ledte om, hvad han skulde sige, blev han staaende med den, uden at række hende den. Ikke en Tanke kunde han finde i sin Hjerne, ikke et Ord vilde fødes paa hans Tunge, og han saa' frem for sig med et dumpt Udtryk af lammet Dybsind.

„Det er en Hat, Hr. Bigum," henkasted Edele, for ikke selv at blive forlegen i al denne forlegne Tavshed.

„Ja," sagde Huslæreren ivrigt, som om han var henrykt over at høre hende bekræfte en Lighed, der netop ogsaa havde slaaet ham; men i samme Nu rødmed han over det kejtede i sit Svar.

„Den laa her," skyndte han sig at tilføje, „hernede paa Jorden, saadan — saadan laa den," og han bøjed sig ned og viste hvordan det var den laa, med hele Forlegenhedens tankeløse Omstændelighed og næsten lykkelig ved den Lettelse det var at give Livstegn fra sig, hvor tarveligt Tegnet end var. Og stadigt stod han der med Hatten.

„Vil De beholde den?" spurgte Edele.

Bigum vidste ikke, hvad han skulde svare.

„Jeg mener, vil De give mig den?" forklarede hun.

Bigum traadte et Par Trin op og rakte hende Hatten. „Frøken Lyhne," sagde han, „De tror ... De maa ikke tro, Frøken Lyhne ... jeg beder Dem lad mig tale; det vil sige ... jeg siger jo Ingenting, men hav Taalmodighed med mig! — Jeg elsker Dem, Frøken Lyhne, usigeligt, usigeligt, slet ikke til

at sige elsker jeg Dem! O, hvis der var et Ord, der havde en Slaves beundrende Frygt i sig, en Martyrs ekstatiske Smil, en Forvists, en Landsforvists navnløse Hjemvè, saa var det med det Ord, jeg vilde sige, jeg elsker Dem. O, lad mig tale, hør mig, hør mig, stød mig ikke bort endnu! Tænk ikke jeg fornærmer Dem ved et afsindigt Haab, jeg vèd hvor ringe jeg er i Deres Øjne, hvor plump jeg er og frastødende, frastødende. Jeg glemmer ikke, at jeg er fattig, — jo, De skal høre det, saa fattig, at jeg maa lade min Moder leve i en Fattigstiftelse, og jeg maa, maa, saa udarm er jeg. Ja, Frøken, jeg er kun en ydmyg Tjener i Deres Hr. Broders Brød, og dog er der en Verden, hvor jeg er Hersker, med Magt, stolt, rig, siger jeg, med Sejersglans over mig, og ædel, adlet af dèn Drift, som lod Prometeus rane Ilden fra Gudernes Himmel, og der er jeg deres Broder, alle de Aandens Store, som Jorden har baaret, som bærer Jorden, o, jeg forstaar dem som kun Jævninge forstaa hinanden; ingen Flugt har de fløjet, som var for høj for mine Vingers Vælde. Forstaar De mig, tror De mig? O tro mig ikke, det er ikke sandt, jeg er kun den lavbaarne Koboldtgestalt De ser! Det er Altsammen forbi; thi denne Kærlighedens frygtelige Vildelse, den har lammet mine Vinger, min Aands Øjne miste deres Sekraft, mit Hjerte fortørres, min Sjæl bløder sig tom til Fejghedens Blodløshed, o, frels mig fra mig selv, Frøken, vend Dem ikke haanligt bort, græd over mig, græd, det er Rom, der brænder!"

Han var sunken ned paa begge sine Knæ midt paa Trappen, Hænderne vare vredne i hinanden. Blegt og fortrukket var hans Ansigt, Tænderne samlede i Smerte, Øjnene druknede i Taarer og hele hans Skikkelse bølgede under en tilbagetrængt Hulken, der ikkun hørtes som pibende Aande.

Edele havde ikke rejst sig fra Platformen. „Fat Dem, Menneske!" sagde hun med en lidt vel medlidende Betoning, „fat Dem, lad Dem ikke saadan overvælde, vær dog en Mand! Hører De, rejs Dem, gaa lidt ned i Haven og se at komme til Dem selv!"

„Og De kan slet ikke elske mig?" stønnede Bigum næsten uhørligt, „o, det er frygteligt, der er ikke det i min Sjæl, jeg ikke vilde myrde, nedværdige, naar jeg kunde vinde Dem ved det. Nej, nej, hvis det var saa, at der blev mig et Vanvid budt, og jeg i dette Vanvids Syner ejed Dem, e j e d Dem, saa vilde jeg sige, se her er min Hjerne, grav med unænsom Haand ind i dens underfulde Bygning og sønderslid hver af de fine Taver, hvormed mit Selv er bundet til Menneskeaandens straalende Triumfvogn, og lad mig synke ned i Materiens Dynd, under Vognens Hjul, og lad de Andre drage deres Herligheds Veje op imod Lyset! Forstaar De mig? Begriber De, at om end Deres Kærlighed kom til mig, berøvet al sin Glans, al sin Renheds Majestæt, ja fornedret, besudlet, kom som et Vrængebilled af Kærlighed, som et sygt Fantom, jeg vilde tage imod den, knælende, som var det en hellig Hosti. Men det Bedste i mig er forgæves, det

Slette i mig er forgæves. Jeg raaber mod Solen, men den skinner ikke, mod Støtten, men den svarer ikke. — Svarer! — hvad er der at svare paa, at jeg lider? Nej, disse usigelige Kvaler, der splitter mit inderste Væsen ned i dets dybeste Rod, denne Pine, den bare støder Dem, fornærmer Dem i en lille, kold Fornærmelse, og De ler haanligt i Deres Hjerte ad den stakkels Huslærers umulige Lidenskab."

„De gør mig Uret, Hr. Bigum," sagde Edele, og rejste sig, Bigum rejste sig ogsaa, „jeg ler ikke, De spørger mig, om der intet Haab er, og jeg svarer Dem: nej, der er intet Haab, der er aldeles Ingenting at le ad i dèt. Men lad mig sige Dem en Ting. Fra det første Øjeblik, De begyndte at tænke paa mig, har De kunnet vide, hvad mit Svar vilde blive, og De h a r ogsaa vidst det, ikke sandt, hele Tiden har De vidst det, men alligevel har De jaget alle Deres Tanker og Ønsker mod det Maal, som De vidste De ikke kunde naa. Jeg fornærmes ikke af Deres Kærlighed, Hr. Bigum, men jeg fordømmer den. De har gjort, hvad saa mangen en anden En gør. Man lukker sine Øjne i for det virkelige Liv, man vil ikke høre det Nej, der raaber imod Ens Ønsker, man vil glemme det dybe Svælg, som det viser En, at der er mellem Ens Længsel og det man længes for. Man vil have sin Drøm frem. Men Livet regner ikke med Drømme, der er ikke en eneste Hindring, der lader sig drømme ud af det Virkelige, og saa ligger man tilsidst der, jamrende ved Svælget, der ikke har forandret sig, men er som det altid var; men man er selv

forandret, for med Drømmene har man hidset alle sine Tanker, og ægget sine Længsler op til den højeste, højeste Spænding. Men Svælget er ikke blevet smallere, og Alting i En længes saa smertelig efter at komme over. Men nej, altid nej, aldrig andet. Og blot man i Tide havde passet paa sig selv, men nu er det for sildig, man er ulykkelig."

Hun tav, næsten vaagnende. Hendes Stemme havde været rolig, søgende, som om hun talte til sig selv, men nu blev den afvisende, kold, haard.

„Jeg kan ikke hjælpe Dem, Hr. Bigum, De er Ingenting for mig af dèt, De ønsker at være, gør det Dem ulykkelig, saa maa De være ulykkelig, lider De, saa lid, der maa være Nogle til at lide. Har man gjort et Menneske til sin Gud og sin Skæbnes Herre, saa maa man bøje sig under sin Guddoms Vilje, men det er aldrig klogt at gøre sig Guder og give sin Sjæl i en Andens Vold, for der er Guder, som ikke vil stige ned fra deres Piedestal. Vær De fornuftig, Hr. Bigum, Deres Gud er saa lille og saa lidt værd at tilbede, vend Dem fra den, og bliv De lykkelig med en af Landets Døtre."

Med et svagt lille Smil gik hun ind gennem Havestuen, Bigum saa' modfaldent efter hende. Et Kvarterstid blev han ved at gaa frem og tilbage foran Trappen, alle de Ord, der var talt, klang endnu i Luften der, hun var saa nylig gaaet, det var som dvæled der end en Skygge af hende, som var hun endnu indenfor Bønners Vidde og Alting endnu ikke

saa haabløst helt forbi. Men saa kom Stuepigen ud og samlede Kobberstikkene ind, tog Stolen ind, Mapperne, Sivtæppet — Alting.

Saa kunde han gaa.

Oppe i det aabne Loftskammervindue sad Niels og stirrede efter ham. Han havde hørt hele Samtalen fra først til sidst, og der var et forskrækket Udtryk i hans Ansigt og en nervøs Skælven over hans Legeme. Han havde for første Gang følt Frygt for Livet, for første Gang virkelig begrebet, at naar det havde dømt En til at lide, saa var denne Dom hverken digtet eller truet, men saa blev man slæbt til Pinebænken og saa blev man pint, og der kom i det sidste Øjeblik ingen æventyrlig Befrielse, ingen pludselig Opvaagnen som fra en ond Drøm.

Det var det han forstod i anelsesfuld Angst.

* * *

Det blev ikke noget godt Efteraar for Edele, og Vinteren knækkede fuldstændig hendes Kraft, saa da Vaaren kom, saa fandt den ikke en stakkels, forkommen Livsspire, som den kunde være god og mild og varm imod, den fandt kun en Visnen, som ingen Mildhed, ingen Varme kunde standse, end ikke sagtne. Men den kunde lysne sit Lysvæld nedover det Blegnende, og kærligt følge med sin duftfyldte Lunhed den vigende Livskraft, saadan som Aftenens Purpur langeligt drager sig hen efter den døende Dag.

Det var i Maj det blev forbi, en Dag fuld af

Sol, saadan en Dag, hvor Lærken aldrig tier og hvor Rugen vokser, saa man kan se det med sine Øjne. Udenfor hendes Vindue stod de store Kirsebærtræer blomsterhvide: Buketter af Sne, Kranse af Sne, Kupler, Buer, Guirlander, en Fé-Arkitektur af hvide Blomster med en Baggrund af den blaaeste Himmel.

Hun følte sig saa mat den Dag, men dog saa let i sin Mathed, forunderlig let, og hun vidste hvad der vilde komme, for om Formiddagen havde hun ladet Bigum kalde og sagt Farvel til ham.

Etatsraaden var kommen derover fra København, og hele Eftermiddagen sad den smukke, hvidhaarede Mand ved hendes Seng, med sin Haand foldet ind i hendes Hænder. Han talte ikke, en Gang imellem bevægede han Haanden, saa trykkede hun den, saa saa' hun op, og saa smilede han til hende. Hendes Broder blev ogsaa hos hende hele Tiden, gav hende hendes Medicin og gik ogsaa ellers tilhaande derinde.

Hun laa saa stille hen, med lukkede Øjne, og hjemlige Billeder drog hende forbi fra Livet derovre. Sorgenfri's hængende Bøge, Lyngby røde Kirke paa dens Sokkel af Grave, og det hvide Landsted ved den lille Hulvej ned til Søen, hvor Plankeværket altid var grønt, som om det var malet med Fugt, det tegned sig for hende Altsammen, voksed i Klarhed, tog af i Klarhed og blev borte. Og andre Billeder fulgte. Der var Bredgade som Solen gik ned og Mørket langsomt trak sig op ad Husene, og der var det underlige København, man fandt,

naar man en Formiddag kom ind fra Landet. Det syntes saa fantastisk i dets Travlhed og Solskin, med dets hvidtede Ruder og dets Frugtduft i Gaderne; Husene saa' saa uvirkelige ud i det stærke Lys, og det var som laa der en Tavshed ned over dem, som Larmen og Vogntumlen ikke kunde forjage ... Saa var der den lune, mørke Dagligstue i Efteraarsaftnerne, naar man havde klædt sig paa til Teatret og de Andre endnu ikke var færdige: — Duften af Kongerøgelse — Kakkelovnsilden, der lyste ud paa Gulvtæppet — Regndraabernes Slag mod Ruden — Hestene, der stamped i Porten — Muslingesælgerens melankolske Raab dernede i Gaden ... og ventende bag det Hele: Teatrets Lys, Musik og Pragt.

I saadanne Billeder drog Eftermiddagen hen.

Inde i Salen var Niels og hans Moder. Niels laa paa Knæ foran Sofaen, med Ansigtet trykket ned i dens brune Fløjl og med Hænderne foldede over sin Isse; han græd højt og klagende, uden noget Forsøg paa at beherske sig, helt tagen af sin Sorg. Fru Lyhne sad hos ham. Paa Bordet foran hende laa en Salmebog, opslagen ved Begravelses-Salmerne. Nu og da læste hun et Par Vers, nu og da bøjed hun sig ned over Sønnen og talte trøstende Ord til ham og formanede ham; men Niels lod sig ikke trøste, og hun kunde hverken standse hans Graad eller hans Fortvivlelses vilde Bønner.

Saa viste Lyhne sig i Sygeværelsets Dør. Han gjorde intet Tegn, han blot saa' alvorligt

paa dem, og de rejste sig begge og fulgte ham ind til hans Søster. Han tog dem en ved hver Haand og traadte med dem hen for Sengen, og Edele saa' op, saa' paa hver af dem og bevægede Læberne som til et Ord; saa førte Lyhne sin Kone hen til Vinduet og satte sig hos hende, medens Niels kasted sig paa Knæ ved Fødderne af Sengen.

Han græd sagte og bad med foldede Hænder, inderligt og uophørligt i en dæmpet, lidenskabelig Hvisken; han sagde til Gud, at han ikke vilde lade være at haabe, „jeg slipper dig ikke, Vorherre, jeg slipper dig ikke før du har sagt ja, du maa ikke tage hende fra os, for du vèd jo, hvor vi elsker hende, du maa ikke, du maa ikke! Aa, jeg kan ikke sige: din Vilje ske, for du vil lade hende dø, aa, men lad hende leve, jeg skal takke dig og lyde dig, jeg skal gøre Alt det, jeg vèd du vil jeg skal gøre, jeg skal være saa god og aldrig gøre dig imod, bare du vil lade hende leve! Hører du, Gud! aa, stands, stands og gør hende rask, inden det er for sildig! Jeg skal ... jeg skal ... aa, hvad kan jeg love dig? — aa, jeg skal takke dig, aldrig, aldrig glemme dig; aa, men saa hør mig! du ser jo hun dør, du ser jo hun dør, hører du, tag din Haand væk, tag den, jeg kan ikke miste hende, Gud, jeg kan ikke, lad hende leve, vil du ikke, vil du ikke? aa, det er Synd af dig ..."

Derude, udenfor Vinduet, rødmed de som Roser, de hvide Blomster, i Skæret fra den synkende Sol. Bue paa Bue bygged Floret sig blomsterlet til en Rosenborg, til et Kor af

Roser, og gennem de luftige Hvalv blaaned den aftenblaa Himmel dæmrende ind, mens gyldne Lys, og Lys af Guld med Brand af Purpur, skød sig i Gloriestraaler fra alle Blomstertemplets svævende Linieguirlander. — —

Hvid og stille laa Edele derinde, med den gamle Mands Haand mellem sine. Langsomt aanded hun Livet ud, Drag for Drag; svagere og svagere højned Brystet sig, tungere og tungere blev hendes Øjelaag.

„Hils — København!" var hendes sidste, svage Hvisken.

Men hendes sidste Hilsen, den hørte der Ingen. Den kom end ikke som Aande over hendes Læber, hendes Hilsen til ham, den store Kunstner, som hun i Løn havde elsket af hele sin Sjæl, men for hvem hun Intet havde været, kun et Navn, hans Øre kendte, kun èn fremmed Skikkelse mere i et stort, beundrende Publikum.

Og Lyset svandt i blaalig Skumring, og Hænderne sank matte fra hinanden. Skyggerne voksed — Aftenens og Dødens.

Etatsraaden bøjed sig ned over Lejet og lagde sin Haand paa hendes Puls og vented stille, og da det sidste Liv var rundet bort, den sidste svage Blodets Bølge stilnet, saa løfted han den blege Haand til sine Læber.

„Lille Edele!"

IV.

Der er de, der kan tage deres Sorg op og bære den, stærke Naturer, der netop føle deres Styrke i Byrdens Tynge, medens de, som er svagere, give sig hen til Sorgen, viljeløst som man giver sig en Sygdom i Vold; og som en Sygdom gennemtrænger Sorgen dem, drikker sig ind i deres inderste Væsen og bliver til et med dem, omformes i dem i en langsom Kamp, og taber sig saa i dem i en fuld Helbredelse.

Men der er ogsaa de, for hvem Sorgen er en Vold, der er øvet imod dem, en Grusomhed, de aldrig lærer at se som Prøvelse eller Ave og ligesaalidt som en simpel Skæbne. Den er for dem et Udslag af Tyranni, noget personligt Hadende, og der bliver altid en Braad tilbage i deres Hjerter.

Det er ikke tidt, at Børn de sørger saadan, men Niels Lyhne gjorde det. For der var dèt, at han i Bønnens Inderlighed havde været som Ansigt til Ansigt med sin Gud, det, at han havde slæbt sig paa sine Knæ hen for Tronens Fod, med Haabet i sig bævende af Frygt, men dog i sin faste Tro til Bønnens Almagt, modig paa at trygle sig Bønhørelse til; — og han havde maattet rejse sig af Støvet og gaa bort med et beskæmmet Haab. Han havde ikke med sin Tro kunnet hente Miraklet ned fra dets Himmel, ingen Gud havde svaret paa hans Raab, Døden var, uden at standse, skredet frem mod sit Bytte, som var der ingen Vold af Bønner bygget værnende mod Sky.

Der blev en Tavshed i ham.

Hans Tro havde i blind Flugt kastet sig mod Himlens Porte og nu laa den paa Edeles Grav med knækkede Vinger. For han havde troet, han havde havt denne ligefremme, grelle Æventyrtro, som saa ofte er Barnets. Det er ikke Lærebogens sammensatte, subtilt nuancerede Gud, de tror paa, Børnene, det er den vældige gammeltestamentlige Gud, ham der holdt saa meget af Adam og Eva, og overfor hvem den hele Menneskeslægt, Konger, Profeter, Faraoner, kun er som artige eller uartige Børn, denne voldsomme, faderlige Gud, der vredes med en Kæmpes Vrede og er gavmild med en Kæmpes Gavmildhed, som næppe har skabt Livet før han hidser Døden ind paa det, som drukner sin Jord i Vandene fra sin Himmel, som tordner Lovbud ned, der er for tunge for den Slægt, han har skabt, og som saa i Kejser Avgusti Dage faar Medlidenhed med den og sender sin Søn i Døden, for at Loven kan brydes, idet den holdes. Denne Gud, som altid har Underet til Svar, til ham er det, Børnene taler, naar de bede. Saa kommer der vel en Dag, hvor de forstaar, at de, i det Jordskælv, som ryster Golgatha og sprænger Gravene, for sidste Gang har hørt hans Røst, og at det nu, da hans Allerhelligstes Forhæng er revet sønder, er Jesusguden, som regerer; og fra den Dag af beder de anderledes.

Men saavidt var Niels ikke.

Han havde vel med et troende Sind fulgt Jesus paa hans Jordvandring; men det, at han stadig underordnede sig Faderen, gik saa

magtløs og led saa menneskeligt, det havde skjult Guddommen for ham; han havde i ham kun set den, der gjorde Faderens Vilje, Gudens Søn kun, ikke Guden selv, og derfor var det til Gud Fader han havde bedet, og det var Gud Fader, der havde svigtet ham i hans bitre Nød. Men havde Gud vendt sig fra ham, saa kunde han ogsaa vende sig fra Gud. Havde Gud ingen Øren, saa havde han heller ingen Læber, havde Gud ingen Naade, saa havde han heller ingen Tilbedelse, og han trodsede og viste Gud ud af sit Hjerte.

Den Dag da Edele blev begravet, da traadte han foragteligt med sin Fod i Gravmuldet hver Gang Præsten nævnte Herrens Navn, og naar han siden mødte det i Bøger og i Munde, saa rynked han med Oprørssind sin Barnepande. Naar han om Aftenen lagde sig til at sove, da var det en underlig Følelse af forladt Storhed, der vaktes hos ham, som han tænkte paa, at nu bad de Alle, Børn og Voksne, til Vorherre, og lukked deres Øjne i hans Navn, mens han alene holdt sine Hænder fra at foldes, han alene nægted Gud sin Hylding. Fra Himlens Varetægt var han stænget ude, ingen Engel vaaged ved hans Side, ene og ubeskyttet dreves han om paa Mørkets sælsomt mumlende Vande, og Ensomheden bredte sig om ham, ud fra hans Leje i fjernere og fjernere vigende Kredse; men han bad dog ikke, længtes han end indtil Taarer, han kaldte dog ikke.

Og det blev ogsaa saadan al hans Dag, thi han løste sig i Trods ud fra den Maade at se paa, som Undervisningen havde bundet ham

i, og han flygted med sin Sympati til den Side, hvor de var, der forgæves havde brugt deres Kraft til at stampe mod Braadden.

I de Bøger, man havde givet ham at læse, og i det, man havde lært ham, der drog Gud og Hans — Folk og Ideer — frem i et ustandseligt Sejerstog; og han havde jublet med i Jublen, revet hen af den lykkelige Følelse, det er, at tælles med i de Vindendes stolte Legioner; thi er Sejeren ikke altid retfærdig, og er Sejerherren ikke Befrier, Fremmer, Lysbringer?

Men nu var Jublen i ham forstummet, nu tav han, tænkte med de Overvundnes Tanker, følte med de Slagnes Hjerter, og han forstod, at fordi det, der vinder frem, er godt, derfor er ikke det, der viger, slet, og saa tog han Parti, sagde, at det var bedre, følte, at det var større, og kaldte Sejersstyrken for Overmagt og Vold. Han tog Parti — saa helt han kunde, imod Gud, men som en Vasal, der griber til Vaaben mod sin retmæssige Herre, thi han troede endnu, og kunde ikke trodse Troen bort.

Hans Lærer, Hr. Bigum, var ikke den, der kunde hjælpe en Sjæl tilbage. Tværtimod. Hans Stemningsfilosofi, der lod ham betages og begejstres af a l l e en Sags Sider, idag den ene, imorgen den modsatte, satte alle Dogmerne i Drift for hans Elever. Han var vel egenlig nok en kristelig Mand og vilde sagtens, hvis man kunde have faaet ham til bestemt at sige, hvad der for ham var det Faste i alt det Flydende, have sagt, at det var den luthersk-evangeliske Kirkes Tro og Lærdomme,

eller i alt Fald da saa omtrentlig det; men han var nu engang saa saare lidt oplagt til at drive sine Elever frem ad Kirketroens bestemt afmærkede Vej og ved hvert Skridt at tilraabe dem, at den mindste Kommen udenfor Mærkepælene var Gang i Løgn og Mørke henimod Sjælsfortabelse og Helved; for Rettroenhedens lidenskabelige Omhu for Tødler og Prikker manglede han ganske. Han var nemlig religiøs paa denne lidt artistiske, overlegne Maade, paa hvilken saadanne Begavelser tillade sig at være det, ikke bange for en Smule Harmonisering, og let lokkede ind i halvt uvilkaarlige Omdigtelser og Tillæmpelser, fordi de, i hvad det saa er, først og fremmest skal have deres Personlighed frem, og i hvad for Sfærer de saa flyver, endelig maa høre Suset af deres egen Aands Vinger.

Saadanne Folk, de fører ikke deres Elever, men der er en Fyldighed i deres Undervisning, en Mangfoldighed og en lidt ravende Alsidighed, som, naar Eleven ikke forvirres af den, i høj Grad udvikler hans Selvstændighed og næsten tvinger ham til at danne sig en egen Anskuelse, eftersom Børn aldrig kan slaa sig til Ro med noget Ubestemt eller Svævende, men af en instinktmæssig Selvopholdelsesdrift altid fordrer et rent Ja eller et rent Nej, et for eller imod, at de kan vide, hvad Vej de skal med deres Had og hvad med deres Kærlighed.

Der er saaledes ingen støt og urokkelig Autoritet, der med sin evige Slaaen-fast og Visen-Vej kan arbejde Niels tilbage. Han har taget

Bidslet mellem Tænderne og løber til ad hver ny Sti, der viser sig for ham, blot den fører bort fra det, der før har været Hjem for hans Følelser og for hans Tanker.

Der er en ny Fornemmelse af Kraft i saadan at se med sine egne Øjne og vælge med sit eget Hjerte, være med til at skabe sig selv, og der dukker saa meget op i Sindet, saamange uænsede, spredte Sider af hans Væsen samler sig saa vidunderlig sammen til et fornuftigt Hele. Det er en betagende Opdagelsestid, hvor han, lidt efter lidt, i Ængstelse og usikker Jubel, i vantro Lykke, opdager sig selv. For første Gang ser han, at han ikke er som de Andre, en aandelig Blufærdighed vaagner hos ham og gør ham sky og ordknap og forlegen. Han er mistroisk overfor alle Spørgsmaal og finder Hentydninger til sine mest forborgne Sider i alt, hvad der bliver sagt. Fordi han har lært at læse i sig selv, tror han ogsaa, at alle Andre kan læse, hvad der er skrevet i ham, og han trækker sig tilbage fra de Voksne og strøjfer ensom omkring. Menneskene er lige paa en Gang blevne saa sælsomt nærgaaende. Han har en lidt fjendtlig Følelse overfor dem som Væsner af en anden Race, og i sin Ensomhed begynder han at tage dem for sig og se paa dem, spejdende, dømmende. Før har Navnet: Fader, Moder, Præsten, Mølleren været en fuldkommen fyldestgørende Forklaring. Navnet har helt skjult Personen for ham. Præsten det var Præsten, mer havde der ikke været at sige om den Ting. Men nu saa' han, at Præsten var et

lille, muntert Mandfolk, der hjemme gjorde sig saa stille og spagfærdig som muligt, for ikke at blive bemærket af sin Kone, og ude altid talte sig ind i en Rus af Oprør og frihedstørstig Voldsomhed, for at glemme Aaget derhjemme.

Det var Præsten blevet til.

Og nu Hr. Bigum?

Han havde set ham rede til at kaste Alting bort for Edeles Kærlighed, hørt ham fornægte sig selv og Aanden i sig, hin Lidenskabstime nede i Haven, og nu talte han stadigt om det filosofiske Menneskes olympiske Ro over for Livets vage Hvirvelvinde og dunstfødte Regnbuer. Hvilken smertelig Foragt vakte ikke det hos Drengen, og hvor gjorde det ikke Tvivlen i ham aarvaagen, letblundet! Han vidste jo ikke, at det, Hr. Bigum hos Menneskene kaldte ved ringe Navne, var anderledes døbt, naar det galdt ham selv, og at hans olympiske Ro over for det, der satte Menneskene i Bevægelse, var en Titans foragtende Smil, fuldt af Erindringer om Titaners Længsler og Titaners Lidenskaber.

V.

Et Halvaarstid efter Edeles Død mistede en af Lyhnes Kusiner sin Mand, Lervarefabrikant Refstrup. Forretningen havde aldrig

været glimrende, Mandens langvarige Sygdom havde bragt den endnu mere i Forfald, og det var ikke meget, der var imellem Enken og Armod. Syv Børn var mer end hun kunde forsørge. De to yngste og det ældste, der hjalp til i Fabrikken, blev hos hende, de øvrige tog Familien. Lyhnes fik den næstældste Dreng, han hed Erik, var fjorten Aar gammel, og havde havt en Friplads i Byens Latinskole, nu kom han til at læse med Hr. Bigum, sammen med Niels og Frithiof Petersen, Præstens Frithiof.

Det var ikke med hans gode Vilje, at han blev holdt til Studeringen, for han vilde være Billedhugger. Faderen havde sagt, det var noget Vrøvl, men Lyhne havde ikke noget derimod, han troede Drengen havde Talent; dog vilde han, at han skulde være Student først, saa havde han altid et fast Holdepunkt, desuden var klassisk Dannelse jo nødvendig for en Billedhugger, eller i alt Fald meget at anbefale. Derved blev det foreløbig, og Erik fik trøste sig med den ikke ubetydelige Samling af gode Kobberstik og nette Bronzer, som fandtes paa Lønborggaard. Det var i alt Fald store Ting for En, der kun havde set det Ragelse, en mere sær end kunstforstandig Bendrejer havde testamenteret til Stiftsbibliotheket, og Erik fik snart travlt med Blyant og Modellèrpind. Ingenting tiltalte ham som Guido Reni, der jo ogsaa i hine Dage havde større Navn end Rafael og de Største; og der er maaske næppe noget, der bedre aabner unge Øjne for et Kunstværks Skønheder, end den sikre Viden

om, at deres Beundring er avtoriseret op til de højeste Højder. Andrea del Sarto, Parmegianino og Luini, der senere, da hans Talent og han havde faaet fat paa hinanden, skulde blive saa meget for ham, de lod ham nu ligegyldig, medens det Raske hos Tintoretto, det Bitre hos Salvator Rosa og Carravaggio gjorde ham henrykt; thi det Søde i Kunsten har ingen Smag for de ganske unge, den yndeligste Miniaturmaler har begyndt sin Gang i Buonarottis Spor, den hyggeligste Lyriker har sejlet sin første Sejlads med sorte Sejl i Tragediens Blod.

Men endnu var denne Syslen med Kunst for ham kun en Leg, lidt bedre end de andre Lege, og han var ikke stoltere af et heldigt modelleret Hoved eller en fikst udskaaret Hest, end han var af, med en Sten at have ramt Kirkefløjet, eller af at have svømmet ud til Sønderhagen og tilbage igen, uden at hvile; for det var saadanne Lege, der var hans, hvor det kom an paa Legemsfærdighed, paa Styrke, Udholdenhed og paa en sikker Haand, et øvet Øje, ikke Lege, som Nielses og Frithiofs, hvor Fantasien spillede Hovedrollen og hvor Handlingen og Heldet med Handlingen altsammen var indbildt. Snart forlod de imidlertid deres gamle Tidsfordriv, for at følge Erik. Romanbøgerne blev lagt til Side, og den uendelige Historie fik, i et sidste hemmeligt Møde paa Høloftet, et noget voldsomt Endeligt; og dyb Tavshed ruged over dens hastigt højnede Grav, for de holdt ikke af at tale om den til Erik, det anede dem allerede efter faa Dages Be-

kendtskab med ham, at han vilde gøre Nar ad baade dem og deres Historie, nedsætte dem i deres egne Øjne og bringe dem til at skamme sig. Den Magt havde han nemlig, fordi han var fri for Alt, hvad der hed Drømmeras eller Eksaltation eller Fantasteri. Og da hans klare, praktiske Drengefornuft i sin udadlelige Sundhed var ligesaa uskaansom og rede til Haan overfor aandelige Lyder, som Børn i Almindelighed er det overfor legemlige, saa var Niels og Frithiof bange for ham, og de formede sig efter ham, fornægtende meget og skjulende mere. Niels navnlig var hurtig til at undertrykke Alt det hos sig, der ikke var af Eriks Verden, og med en Renegats hede Nidkærhed spottede og latterliggjorde han Frithiof, hvis langsommere og mere trofaste Natur ikke saadan straks paa èn Gang kunde glemme det Gamle for det Nye. Men det, der nærmest drev Niels til denne ukærlige Færd, var Skinsyge, thi allerede fra den første Dag af havde han forelsket sig i Erik, der sky og kølig kun modstræbende og halvt foragtende lige just taalte at lade sig elske.

Mon der blandt alle Livets Følelsesforhold er noget, der er sartere, ædlere og inderligere end en Drengs lidenskabelige og dog saa fuldendt blysomme Forelskelse i en anden? Saadan en Kærlighed, der aldrig taler, aldrig tør give sig Luft i et Kærtegn, et Blik eller et Ord, saadan en seende Kærlighed, som bittert sørger over hver Brøst eller Fejl hos den, der elskes, og som er Længsel og Beundring og

Forglemmelse af sig selv, og som er Stolthed, Ydmyghed og roligt aandende Lykke.

Det var kun et Aar eller halvandet, at Erik blev paa Lønborggaard, thi under et Besøg i København havde Lyhne talt med en af de mest fremragende Billedhuggere og vist ham Drengens Skitser, og Mikkelsen, Billedhuggeren, havde sagt, der var Talent, og at Studeringen var Tidsspilde, der behøvedes ikke synderlig klassisk Dannelse til at finde paa et græsk Navn til et nøgent Menneske. Det blev derfor afgjort, at Erik straks skulde sendes over for at gaa paa Akademiet og arbejde i Mikkelsens Atelier.

Den sidste Eftermiddag sad Niels og Erik oppe paa deres Værelse. Niels saa' Billeder i et Penningemagasin. Erik var fordybet i Spenglers ræsonnerede Katalog over Christiansborg Malerisamling. Hvor mange Gange havde han ikke bladet denne Bog igennem, og søgt af de naive Beskrivelser at danne sig en Forestilling om Malerierne, næsten syg af Længsel efter virkelig at skue al denne Kunst og Skønhed, virkelig med Øjne at nyde og med Øjne virkelig gribe al den Liniers og Farvers Herlighed, saa den i Beundring blev hans; og hvormange Gange ogsaa havde han saa ikke lukket denne Bog, træt af at stirre ind i Ordenes drivende, fantastiske Taage, der ikke vilde fæstne sig, ikke vilde forme sig, Intet vilde føde, men kun i vag og vildende Vekslen bølge og glide, bølge, glide.

Idag var det ikke saadan, idag havde han Visheden om, hvorsnart de ikke mere skulde

være Skygger fra Drømmeland, og han følte sig saa rig ved alle Bogens Løfter, og Billederne formed sig idag som aldrig før og brøde frem, et flygtigt Blink, som farvestærke Sole af en Taage, der var gylden og var dansende Guld.

„Hvad ser du paa?" sagde han til Niels.

Niels viste ham i sin Bog Lassen, Helten fra anden April.

„Hvor han er grim!" sagde Erik.

„Grim! det var jo en Helt, — vil du ogsaa kalde h a m grim?"

Niels havde bladet tilbage til Billedet af en stor Digter.

„Umaadelig grim!" forsikrede Erik, og vrængede med Munden. „Er dèt en Næse? og den Mund, og Øjnene, og de Tjavser han har der om Hovedet!"

Niels saa', han var grim, og blev ganske stille, det var aldrig faldet ham ind, at det, der var stort, ikke altid ogsaa var støbt i en Form, der var skøn.

„Det er sandt," sagde Erik, og lukkede sin Spengler, „lad mig huske at give dig Nøglen til Ruffet."

Niels gjorde en tungsindig afværgende Bevægelse, men Erik hængte ham alligevel en lille Hængelaasnøgle i et bredt Barattes Baand om Halsen. „Skal vi gaa derned?" spurgte han.

De gik. Frithiof fandt de ved Havegærdet, han laa og spiste umodne Stikkelsbær, og havde Taarer i Øjnene i Anledning af Afskeden. Desuden var han krænket over, at de

ikke før havde søgt ham op, rigtignok plejede han altid at komme af sig selv, men saadan en Dag som idag syntes han, der skulde noget særligt Formelt til. Tavs rakte han en Haandfuld af den grønne Frugt imod dem; men de havde faaet deres Livretter til Middag og var kræsne.

„Sure!" sagde Erik og gøs.

„Usundt Tøjeri!" tilføjede Niels overlegent og saa' ned paa de fremrakte Bær, „hvor gider du? smid det Pøjt, vi gaar ned til Ruffet," og han pegede med Hagen paa Nøglebaandet, for Hænderne havde han i Lommen.

Saa fulgtes de ad alle tre.

Ruffet var et gammelt, grønmalet Skibsruf, der en Gang var købt paa en Strandavktion. Det stod nede ved Fjorden, og havde tjent til Materialhus den Tid Dæmningen blev sat, men nu benyttedes det ikke mere, og Drengene havde taget det i Besiddelse og gemte dèr deres Fartøjer, Flitsbuer, Springstokke og andre Herligheder, navnlig saadanne forbudne, men uundværlige Ting som Krudt, Tobak og Svovlstikker.

Niels aabnede med et Slags mørk Højtidelighed Rufdøren, og de gik ind og søgte deres Sager frem fra de dunkle Kroge i de tomme Køjerum.

„Vèd I hvad!" sagde Erik med Hovedet helt inde i et fjernt Hjørne, „jeg vil lade min gaa i Luften."

„Mit og Frithiofs ogsaa!" svarede Niels, og ledsagede sine Ord med en festlig, sværgende Bevægelse med Haanden.

„Nej, mit sgu ikke," raabte Frithiof, „hvad skulde vi saa have at sejle med, naar Erik er rejst?"

„Det er sandt," sagde Niels, og vendte sig foragteligt bort fra ham.

Frithiof følte sig lidt ilde til Mode, men da de Andre var gaaet udenfor, flyttede han dog sit Fartøj til et sikrere Skjul.

Derude fik de snart Krudtet ned i Skuderne, i en Rede af tjæresølet Værk, saa lagde de Lunterne til Rette, stillede Sejlene, tændte og sprang tilbage. Og langs med Stranden løb de, gestikulerende til Mandskabet ombord og højrøstet forklarende for hinanden Skibenes tilfældige Vendinger og Bevægelser som Virkninger af de brave Kaptajners navtiske Intelligens.

Men Skuderne kom i Land ved Pynten, uden at den ønskede Eksplosion havde fundet Sted, og Frithiof fik derved Lejlighed til ædelmodigen at ofre sin Kaskets Vattering til Forfærdigelsen af nye og bedre Lunter.

For fulde Sejl stod Snekkerne ind mod Sjællands Rev, Engelskmandens svære Fregatter kom tungt anduvende i uigennembrydelig Kreds, mens Skummet fraaded lyst under de sorte Bove og Jagerkanonerne fyldte Luften med deres skarpe Skralden. Nærmere og nærmere; — blaat og rødt lyste det, gyldent glimtede det fra „Albions" og „Conquerors" favnhøje Gallioner; de graalige Sejlmasser skjulte Horisonten, Krudtdampen vælted sig frem i hvide Skyer, og dreves saa som slørende Taage lavt hen over Vovernes solblanke Blin-

ken; da sprængtes Dækket af Eriks Fartøj med et svagt lille Blaf; der gik Ild i Værket, den røde Lue slog frem, og opad Vanter og langs ad Rær løb de vævre Flammer, aad sig langsomt ulmende frem med Sejlenes Lig og slog saa ind, som lange Lyn, i Dugen, der brændende rulled og krymped sig fra hinanden og fløj i store, sorte Flager vidt ud over Havet. Endnu vajed Dannebrog fra den skyhøje Skonnertmasts slanke Spir, Flaglinen var brændt over, saa det flagred vildt, som slog det kampberedt med røde Vinger, — men Flammen strøg det i et Blus, og uden Styr og uden Styrer drev nu det røgsorte Skib, dødt og viljeløst, en Leg for Vinden og Strandens Vover. Nielses Fartøj vilde ikke saadan brænde, Krudtet havde nok tændt og Røgen var fuset ud, men det var det hele, og det var for lidt.

„Sej, Manne!" raabte Niels ude fra Pynten, „bor hende i Sænk! ret de Styrbords Kanoner ned gennem Agterlugen og giv hende Laget!" I det samme bukkede han sig efter en Sten. „Vel, vel, fyr!" og Stenen fløj fra hans Haand.

Erik og Frithiof var ikke sene til at hjælpe, saa Skroget snart var i Splinter, og det af Eriks ogsaa.

Stumperne bjærgedes i Land, for nu skulde de brænde i Baal.

Af dem, af tørt Tang og vissent Græs var der da snart dannet en brændende, tykrøget Dynge, hvori de Smaaflinter, der var fulgt med Tangen, idelig spraged og sprængtes af den stærke Hede.

En Tid lang sad Drengene stille om Baalet, men pludselig sprang den stadig mørke Niels op og hented fra Ruffet alle sine Sager, brød dem i Stumper og kasted dem i Ilden. Erik hented saa sine, og Frithiof hented ogsaa Noget. Nu slog Flammerne højt i Vejret fra Offerbaalet, saa Erik blev betænkelig over, at det maaske kunde ses oppe fra Marken, og begyndte at dæmpe det med vædet Tang, men Niels stod rolig og stirred sorgfuldt efter den strandlangs drivende Røg. Frithiof holdt sig længer tilbage, og nynned for sig selv et Heltedrapa, som han nu og da hemmeligt ledsaged med vilde, bardestore Tag i en usynlig Harpes Strenge.

Omsider slukkedes da Baalet, og Erik og Frithiof gik hjemefter, mens Niels blev tilbage for at lukke Ruffet. Da dèt var gjort, saa' han sig forsigtig om efter de Andre og kasted saa Nøgle og Baand langt ud i Fjorden. Erik havde just vendt sig i det samme og saa' det falde, men han drejede hastigt Hovedet bort og gav sig til at løbe om Kap med Frithiof.

Dagen efter rejste han saa.

I den første Tid blev han haardt savnet, bittert savnet, for Alting var ligesom gaaet i Staa for de to Tilbageblevne. Livet havde efterhaanden formet sig ud fra den Forudsætning, at der var tre til at leve det. Tre det var Selskab, Mangfoldighed, Afveksling, to det var Ensomhed og slet Ingenting.

Hvad i Alverden kunde to tage sig for?

Kunde to være en Skiveskydning, kunde to

spille Boldt? De kunde være Fredag og Robinson Crusoe, kunde de, men hvem skulde saa være de Vilde?

Hvilke Søndage! Niels var saa led ved Tilværelsen, at han først gav sig til at repetere, dernæst, ved Hjælp af Hr. Bigums store Atlas, til at udvide sine geografiske Kundskaber, vidt udover de foreskrevne Grænser. Tilsidst begyndte han paa at læse hele Bibelen igennem, og paa at holde Dagbog; men Frithiof søgte i sin fuldstændige Forladthed en nedværdigende Trøst i at lege med sine Søstre.

Omsider blev Fortiden mindre nærværende og Længselen mildere; den kunde komme saadan en stille Aften, naar Solrøden lyste henad Væggen i det ensomme Kammer, og Gøgens fjerne, ensformige Kukken holdt rent op og ligesom gjorde Stilheden videre og mere stor, saa kunde Længselen komme og gøre Alting sygt og stjæle sin Mathed ind i Sindet; men den pinte ikke mere, den kom saa vag og tyngede saa blødt, saa den var halvvejs sød som dulmende Smerte.

Ogsaa i Brevene bar det den Vej. I Begyndelsen var de fulde af Klager, af Spørgsmaal og af Ønsker, løseligt bundne i hverandre, men saa blev de længere, søgte mere udenom og fortalte, og nu var de helt i Stil, velskrevne, og der var en vis Glæde over at kunne skrive saa godt skjult mellem Linierne.

Som det nu saadan gik, dukked ogsaa mangt og meget, som, mens Erik var der, ikke havde turdet rejse Hovedet, frem igen. Fantasteriet dryssed sine Glimmerblomster ned

gennem det begivenhedsløse Livs langsomme lige Stilhed, Drømmeluften lagde sig over Sindet, æggende og tærende med sin Duft af Liv, og livstørstige Anelsers fine Gifte skjult i Duften.

Og saadan vokser Niels da op, og alle Barndomsindflydelser former paa det bløde Ler, Alting former, Alting har Betydning, det, det er, og det, der drømmes, det, der vides, og det, der anes, — det lægger hver sin let, men sikkert dragne Gang af Linier, som saa skal formes ud og dybes efter, som saa skal rundes bort og slettes ud.

VI.

„Student Lyhne — Fru Boye; Student Frithiof Petersen — Fru Boye."

Det var Erik, der præsenterede, og det foregik i Mikkelsens Atelier, et stort, lyst Rum med stampet Lergulv og tolv Alen til Loftet, med to Porte, som førte ud, i den ene Væg, og i den anden Døre, der gik ind til Smaaatelierne bagved. Alting var graat derinde af Støvet fra Ler og Gips og Marmor; det havde gjort Spindelvævstraadene i Højden tykke som Sejlgarn og tegnet Flodkort paa de store Ruder; det laa i Øjne, Mund og Næse, i Muskelstriber, Lokker og Gevandter paa den Vrimmel af Afstøbninger, der som en Frise af

Jerusalems Forstyrrelse, paa lange Hylder, trak sig hele Stuen rundt, og Lavrbærtræerne i Krogen op til Porten, de høje Lavrbærtrær i deres store Baljer, dem havde det pudret mere graa end graa Oliven.

Erik stod midt i Atelieret og modellerede, i Bluse og med Papirshue paa det mørke, lidt lokkede Haar; han havde faaet Knebelsbart siden sidst og saa' helt mandig ud overfor sine blege, eksamenstrætte Venner, der tog sig saa provinsagtig artige ud i deres altfor nye Klæder og med deres altfor klippede Hoveder i vel rummelige Kaskette.

Lidt borte fra Eriks Kavalet sad Fru Boye paa en lav, højrygget Træstol, med en fin Bog i den ene Haand og en lille Klump Ler i den anden. Lille var hun, lidt lille og let brunet, med klarbrune Øjne og lyshvid Teint, der i Rundingernes Skygge blev gyldenmat og svared fint til det glansfulde Haar, hvis Dunkelhed, i Lyset, tog en Tone af brunbrændt Blondhed.

Hun lo da de kom, som et Barn kan le, saa lettende langt og lystig højt, saa fornøjelig frit, og der var ogsaa et Barns frejdige Blik i hendes Øje, et Barns uforbeholdne Smil om hendes Mund, der blev end mere barnlig ved at Overlæben var saa kort, at de mælkehvide Tænder næsten aldrig skjultes og Munden næsten altid vår en Kende aaben.

Men hun var intet Barn.

Var hun lidt og tredive?

Hagens fulde Form sagde ikke: nej, saalidt som Underlæbens modne Blussen; og hun var

fyldig af Skabning, med rige, men faste Former, der stærkt fremhævedes af en mørkeblaa Kjole, stram og sluttende som Trøjen til en Ridedragt, trang om Midie, Bryst og Arme. Omkring hendes Hals og ud paa Skuldrene laa folderigt et mørkt, blodrødt Silkeklæde, hvis Snipper svandt i Kjolens spidse Udringning, og i Haaret havde hun Nelliker af Klædets Farve.

„Jeg er bange for vi afbryder Dem i en behagelig Lekture," sagde Frithiof med et Blik paa den fine Bog.

„Ikke det Mindste; aah nej! nej det vi har læst, det har vi skændtes om hele den sidste Time," svarede Fru Boye og saa' med store, uundgaaelige Øjne paa Frithiof; „Hr. Refstrup er saadan en Idealist med al Kunst, og jeg finder det nu saa kedsommeligt, Alt det med den raa Virkelighed, der skal lutres og klares og igenfødes og hvad det nu hedder, saa det bliver til det bare Ingenting tilsidst; gør mig den Tjeneste at se paa den Bakkantinde af Mikkelsens, som den døve Traffelini staar derhenne og hugger efter, dersom jeg skulde føre den i et beskrivende Katalog ..... Herre du Godeste! Nr. 77. En ung Dame i Negligè staar tænksomt paa sine Ben og véd ikke hvad hun skal gøre med en Drueklase. — Hun skulde mase den Klase Druer, dersom jeg maatte raade, rigtig saadan at den røde Saft løb hende ned ad Brystet, hvad? ikke? har jeg ikke Ret?" og hun greb i barnlig Ivrighed fat i Frithiofs Ærme og næsten ruskede i det.

„Jo," indrømmede Frithiof, „jo, det vil jeg

ogsaa nok sige, der mangler dette — Friske — Umiddelbare — — —"

„Aa, der mangler det Naturlige, og Herre Gud, hvorfor k a n vi nu ikke være naturlige? Aa, jeg vèd det saa godt, det er bare Mod, der mangler. Hverken Kunstnerne eller Digterne har Mod til at være Mennesket bekendt som det er, — Shakspeare, han havde."

„Ja, det vèd De nok," sagde Erik bagved sin Figur, „Shakspeare, ham kan jeg ikke komme ud af det med, han gør mig formeget af det, jeg synes han jager rundt med En, saa man tilsidst ikke vèd hvad, der er hvad."

„Det vil jeg ikke sige," indvendte Frithiof dadlende, „men," tilføjede han med en undskyldende Smilen, „jeg kan rigtignok ikke kalde den store engelske Digters Bersærkegang for virkelig bevidst og forstandig Kunstnermod."

„Ikke? — aa Gud, hvor De er morsom!" og hun lo alt hvad hun le kunde, idet hun rejste sig og gik hen i Atelieret. Pludselig vendte hun sig, strakte Armene ud imod Frithiof og udbrød: „Gud velsigne Dem!" og krummede sig saa næsten helt ned mod Jorden af Latter.

Frithiof var lige ved at blive fornærmet, men det var saa omstændeligt at gaa vred bort, desuden havde han jo fuldstændig Ret i det han havde sagt, og saa var Fruen saa smuk ogsaa. Han blev og gav sig i Tale med Erik, idet han, med Tankerne henvendt paa Fru Boye, søgte at lægge et Udtryk af moden Overbærenhed i sin Stemme.

Fruen strøg imidlertid om i den fjernere

Ende af Atelieret, med en lille betænksom Nynnen, hvorfra hun snart jog op i et Par raske, latterlignende Triller, snart svævede langsomt frem i et højtideligt Recitativ.

Paa en stor Trækasse stod der et ungt Avgustushoved; det gav hun sig til at viske Støvet af, og saa fandt hun sig noget Ler og lavede deraf Knebelsbarter og Hageskæg til Hovedet og ogsaa Ringe, som hun satte det i Ørerne.

Mens hun havde travlt med det, var Niels, under Paaskud af at betragte Hylderne med Afstøbninger, kommet helt ned til Fruen. Hun havde slet ikke vendt sine Øjne den Vej han var, men hun maatte alligevel vide ham nær, for uden at se sig om rakte hun Haanden henimod ham og bad ham hente Eriks Hat.

Niels gav hende Hatten i den stadig udstrakte Haand, og hun tog og satte den paa Avgustushovedet.

„Gamle Shakspearesen," sagde hun kælende, og klappede den travesterede Buste paa Kinden, „gamle dumme Fyr, som ikke vidste hvad det var han gjorde! — Sad han der og tjattede i Blækket, hvad, og tværede et Hamlets-Hovede frem, uden at tænke over det, hvad, gjorde han det?" Hun lettede Bustens Hat og lod Haanden moderligt glide over dens Pande, som vilde hun stryge den Haaret bort fra Øjnene. „Gamle heldige Karl, med Alt det! Gamle, ikke uheldige Digterfyr! For, ikke sandt, Hr. Lyhne, det maa man da sige, at han var en ikke uheldig Literat, Shakspeare?"

„Ja, jeg har nu min egen Mening om den Mand," svarede Niels lidt stødt og rødmede.

„Herre Gud! har De ogsaa en egen Mening om Shakspeare! — hvad mener De da? Er De med os eller mod os?" Hun stillede sig i det Samme smilende hen ved Siden af Busten og lagde sin Haand om dens Nakke.

„Jeg skal ikke kunne sige om den Mening, som det forundrer Dem, jeg har, er saa heldig at faa nogen Betydning ved at falde sammen med Deres, men jeg tror nok den maa siges at være for Dem og Deres Protegé, i alt Fald er det min Mening, at han har vidst, hvad han gjorde, vejet, hvad han gjorde, og vovet, hvad han gjorde. Mange Gange har han vovet det i Tvivl, saa Tvivlen er at se endnu, mange Gange har han ogsaa kun vovet det halvt, og slettet det ud med nye Træk, som han ikke turde lade staa som det var" ...

Og saadan blev han ved.

Mens han talte, blev Fru Boye efterhaanden urolig, hun saa' nervøst, nu til èn Side, nu til en anden, og spillede utaalmodigt med Fingrene, medens et bekymret og tilsidst lidende Udtryk mer og mer formørked hendes Ansigt.

Endelig kunde hun ikke tvinge sig længer.

„Glem ikke, hvad De vilde sige!" sagde hun, „men jeg beder Dem, Hr. Lyhne, lad være med at gøre dèt med den Haand, — den Bevægelse ligesom De skulde trække Tænder ud! hvad! gør det! og lad Dem saa ikke forstyrre, nu er jeg opmærksom igen; og jeg er ganske enig med Dem."

„Ja, men saa er det jo ingen Nytte til at sige mer."

„Hvorfor det?"

„Nej, naar vi er enige."

„Ja, naar vi er enige!"

Der var ingen af dem, der mente noget Særdeles med deres sidste Ord, men de udtalte dem med en betydningsfuld Betoning, som om der var en Verden af Finhed skjult deri, og de saa' paa hinanden med et aandrigt Smil paa Læberne, — det dvælende Skær fra det Vid, der nys havde lyst, — idet de begge grublede paa, hvad det dog var den Anden kunde have ment, lidt ærgerlige over at være saa tungnemme.

De fulgtes langsomt op til de Andre, og Fruen satte sig atter til Sæde paa den lave Stol.

Erik og Frithiof havde talt sig lidt trætte af hinanden og var glade ved at blive flere. Frithiof nærmede sig derfor straks Fruen og var meget elskværdig, Erik holdt sig med et Slags Vært-Beskedenhed tilbage.

„Dersom jeg var nysgerrig," sagde Frithiof, „vilde jeg spørge om, hvad det var for en Bog, der havde gjort Dem og Refstrup uenige, den Gang vi kom."

„Spørger De?" spurgte Fruen.

„Jeg spørger."

„Ergo?"

„Ergo!" svarede Frithiof med et ydmygt, indrømmende Buk.

Fruen holdt Bogen i Vejret, og sagde højtideligt forkyndende: „Helge. Oehlenschlägers

Helge. — Og saa hvad det var for en Sang? — Det var: „Havfruen besøger Konning Helge." — Og saa hvad det var for Vers? — Det var dem, hvor Tangkjær har lagt sig ved Helges Side, og han ikke længer kan styre sin Nysgerrighed, men vender sig

— — — — og bliver vàr,
Med Arme svulmende hvide,
Den største Skønhed, Jorden har,
At slumre ved hans Side.

Den sorte Kofte sig mer ej sno'r
Og Pigens Yndighed gemmer,
Et tyndt og flagrende Sølvermor
Indhyller de dejligste Lemmer.

Og dèt er Alt det, vi faar at se af Havfruens Dejlighed, og det var det, jeg var misfornøjet med. Jeg vil have en yppig, glødende Skildring d e r, jeg vil se noget saa blændende skønt, at det tager Vejret fra mig. Jeg vil indvies i saadant et Havfruelegemes ejendommelige Skønhed, og nu beder jeg Dem, hvad skal jeg kunne gøre ud af hvide Arme og dejlige Lemmer med et Stykke Spejlflor over? — Herregud! — Nej, hun skulde være nøgen som en Bølge, og Havets vilde Skønhed skal gaa igen i hende. Der maatte være noget af Sommerhavets Fosforskær over hendes Hud, noget af Tangskovenes sorte, forfiltrede Rædsel i hendes Haar. Ikke? — Jo, Vandets tusinde Farver maa gaa og komme i blinkende Skiften i hendes Øjne; det blege Bryst maa være koldt af en vellystigt kølende Kulde, Bølgerne risle deres vuggende Gang gennem alle hendes For-

mer, og der er Malstrømmens Sugen i hendes Kys og der er Skummets bristende Blødhed i Favntaget af hendes Arme."

Hun havde talt sig ganske varm, og stod nu dèr, endnu helt bevæget af sit Emne, og saa' paa sine unge Tilhørere med store, spørgende Barneøjne.

Men de sagde Ingenting. Niels var ganske rødmende rød, og Erik højst forlegen. Frithiof han var helt betaget og stirred paa hende med den aabneste Beundring, og dog var han den af dem, der mindst saa', hvor bedaarende smuk hun var, som hun stod der for dem, bag sine Ord.

Der var ikke gaaet mange Uger, inden Niels og Frithiof var ligesaa stadige Gæster i Fru Boyes Hus, som Erik Refstrup var det. Foruden Fruens blege Søsterdatter traf de her sammen med en Del unge Folk, vordende Digtere, Malere, Skuespillere og Arkitekter, allesammen Kunstnere paa deres Ungdom mere end paa deres Talent, allesammen fulde af Haab, modige, kamplystne og saare lette at begejstre. Der var vel enkelte iblandt dem af disse stille Drømmere, der bræge vemodigen mod en svunden Tids svundne Idealer, men de fleste af dem var opfyldte af det, der den Gang var det Nye, drukne af det Nyes Teorier, vilde af det Nyes Kraft og blændede af dets Morgenklarhed. Nye var de, forbitret nye, nye indtil Overdrivelse, og det maaske ikke mindst, fordi der inderst inde var en sælsom, instinktstærk Længsel, der skulde overdøves, en Længsel, det Nye ikke kunde stille, verdensstort som

det Nye var, Alt omfattende, Alting mægtigt, Alt oplysende.

Men det er det Samme, der var en Stormgangs Jubel i de unge Sjæle, og der var Tro paa store Tankestjerners Lys, og der var Haab som der er Have, Begejstring bar dem som paa Ørnevinger, og Hjertet blev dem stort af tusind Mod.

Livet sled det vel ud siden, tyssed det bort det Meste, Klogskab brød vel ned af det, og Fejghed bar Resterne bort sagtens, men hvad saa! Den Tid, der er gaaet med Godt, kommer ikke tilbage med Ondt; og Intet i det Liv, der leves bagefter, kan visne en Dag, eller slette en Time i det Liv, der er levet.

For Niels kom Verden i de Dage til at se ganske anderledes ud. Dèt, at høre sine hemmeligste, vage Tanker klart udtalte af ti forskellige Munde, at se sine underlige, ejendommelige Anskuelser, der for En selv laa som et diset Landskab med taagetabte Linier, med ubestemte Dybder og med tyste Toner, at se det Landskab uden Slør, i skære, skarpe, dagklare Farver, aabenbart i alle Enkeltheder, gennemfuret af Veje, og Folk i Sværm paa disse Veje,— der var noget sælsomt fantastiskt i at det Fantastiske var bleven saa reelt.

Han var da ikke mere en ensom Barnekonge, der hersked over Lande, han havde drømt sig til, nej, han var En i Flokken, en Mand i Flokken, Soldat i Ideens, i det Nyes Sold. Der var et Sværd i hans Haand, og en Fane var der for ham.

Hvilken forunderlig, forjætningsfuld Tid

var det ikke, hvor sælsomt ikke med Øren at høre sin Sjæls utydelige, løndomsfulde Hvisken klinge frem i Virkelighedens Luft, som vildt udfordrende Lurtoner, som Brag af Kølleslag paa Tempelmure, som Hvin af Davidsstene paa Flugt mod Goliaths-Pander og som sejerssikker Fanfare. Det var som at høre sig selv tale i fremmede Tunger, med fremmed Klarhed og fremmed Magt om det, der var Ens dybeste, inderste eget.

Ikke blot fra Jævnaldrendes Læber klang det Nyes Evangelium om at opløse og om at fuldkomme, der var ogsaa ældre Folk, Mænd med Navne af en vis Vægt, som havde Syn for det Nye og dets Herlighed, og de ejede bredere Ord end de Unge, festligere var de i deres Opfattelse, svundne Aarhundreders Navne fulgte dem, de havde Historien med sig, Verdens Historie, Menneskeaandens Historie, Ideens Odyssè. Det var Mænd, som i deres Ungdom havde været grebne paa samme Maade som de, der nu var unge, og som havde vidnet om den Aand, af hvilken de nu var grebne; men da de havde hørt af deres Røster, det man hører af et Raab ud i Ørkenen, det at man er ene, saa var de forstummede. Men de Unge tænkte kun paa, at disse Mænd havde talt, ikke paa, at de havde tiet, og var rede med Lavrbærkranse og Martyrkroner, villige til at beundre, lykkelige ved at beundre. Og de, hvem Beundringen galdt, de afviste ikke denne sildigfødte Paaskønnelse, men satte i god Tro Kronerne paa, saa' stort og historisk paa sig selv, digted det mindre Heroiske ud af

deres Fortid, — og deres gamle Overbevisning, som Tidens Ugunst havde svalet, den deklamered de i Glød igen.

Niels Lyhnes Familie i København, navnlig den gamle Etatsraads, var slet ikke glade ved den Omgang, den unge Student havde valgt sig. Det var ikke saameget de nye Ideer, der voldte dem Bekymring, som den Ting, at nogle af de unge Mennesker fandt at langt Haar, store Jagtstøvler og en let Malproperhed var til Baade for Ideerne, og skøndt Niels selv ikke var fanatisk i den Retning, saa var det dem dog ubehageligt at møde ham, og endnu ubehageligere, at deres Bekendte skulde møde ham i Selskab med saaledes karakteriserede Ynglinge. Men det var dog kun en Biting imod det, at han kom saameget hos Fru Boyes, og gik i Teateret med hende og hendes blege Søsterdatter.

Det var ikke, fordi der med Bestemthed kunde siges Fru Boye noget paa.

Men man talte om hende.

Paa mange Maader.

Hun var af god Familie, en født Konneroy, og Konneroyerne var en af de ældste og allerfineste Patricierfamilier i hele Byen. Alligevel havde hun brudt med dem. Nogle sagde, i Anledning af en udsvævende Broder af hende, som man havde sendt af Vejen til Kolonierne. Vist var det, at Bruddet var fuldstændigt, og der var endogsaa bleven hvisket om, at den gamle Konneroy havde forbandet hende, og

derefter faaet et Anfald af sin slemme Foraarsasthma.

Alt dette var skèt, efter at hun var bleven Enke.

Boye, Manden, havde været Apoteker, Assessor pharmaciae og Ridder. Da han døde, var han Treds, og Ejer af halvanden Tønde Guld. Saavidt man vidste, havde de levet meget godt sammen. I Begyndelsen, de første tre Aar, havde den aldrende Mand været meget forelsket, senere levede de meget hver for sig, han beskæftiget med sin Have og med at vedligeholde sit Ry som en stor Mand i Herreselskaber, hun med Teateret, med Romancemusik og tysk Poesi.

Saa døde han.

Da Sørgeaaret var ude, gjorde Enken en Rejse til Italien, og levede et Par Aar dernede; mest i Rom. Der var slet ikke noget om, at hun her havde røget Opium i en fransk Klub, ligesaalidt som om den Historie, at hun skulde have ladet sig modellere paa samme Maade som Paulina Borghese, og den lille russiske Fyrste, som skød sig, mens hun var i Neapel, skød sig ingenlunde for hendes Skyld. Men sandt var det, at de tyske Kunstnere var utrættelige i at bringe hende Serenader, og det var ogsaa sandt, at hun en Morgenstund, iført albansk Bondepigedragt, havde sat sig paa en Kirketrappe oppe i Via Sistina, og af en nysankommen Kunstner havde ladet sig engagere til at staa Model med en Krukke paa Hovedet og en lille brun Dreng ved Haanden.

Saadan et Billede hang der i alt Fald paa hendes Væg.

Paa Rejsen hjem fra Italien traf hun sammen med en Landsmand, en bekendt dygtig Kritiker, der hellere vilde have været Digter. En negativ skeptisk Natur kaldte man ham, et skarpt Hoved, der tog haardt og ubarmhjertigt paa sine Medmennesker, fordi han tog haardt og ubarmhjertigt paa sig selv, og troede sin Brutalitet retfærdiggjort ved dette fordi. Men han var ikke ganske det, Folk gjorde ham til; han var ikke saa ubehagelig helstøbt, eller saa hensynsløst konsekvent, som det saa' ud til, for uagtet han altid var paa Fejdefod overfor Tidens ideale Retning, og benævnte den med andre, fordømmende Navne, saa havde han dog overfor dette Ideale, Drømmende, Ætheriske, dette blaablaa Mystiske, dette ubegribeligt Høje og forsvindende Skære en Sympati, som han ikke følte overfor den mere jordbaarne Retning, for hvilken han kæmpede, og paa hvilken han for det Meste troede.

Modstræbende forelskede han sig i Fru Boye, men han sagde hende det ikke, for det var ingen ung og aaben, ingen haabende Forelskelse. Han elskede hende som et Væsen af en anden, finere og lykkeligere Race end hans egen, og der var derfor et Nag i hans Kærlighed, en instinktmæssig Forbitrelse mod det, der var Racen i hende.

Med fjendtlige, skinsyge Øjne saa' han paa hendes Tilbøjeligheder og Meninger, hendes Smagsretning og hendes Livsanskuelse, og med alle Vaaben, med fin Veltalenhed, med hjerte-

løs Logik og barsk Avtoritet og medlidshyllet Spot kæmpede han sig hende til, vandt han hende over til sig og til sit Syn. Men da nu Sandheden havde sejret, og hun var bleven som han, da saa' han, at der var vundet altfor meget, og at det var med hendes Illusioner og Fordomme, hendes Drømme og hendes Fejlsyn, han havde elsket hende, og ikke som den hun nu var.

Utilfreds med sig selv, med hende og med Alt derhjemme rejste han bort og blev borte.

Men da var hun netop begyndt at elske ham.

Dette Forhold kunde Folk naturligvis gøre meget ud af, og det gjorde de da. Etatsraadinden talte om det til Niels, saadan som gammel Dyd taler om unge Fejltrin, men Niels optog det paa en Maade, som baade fornærmede og forfærdede Etatsraadinden, for han tog til Genmæle, og talte i høje Toner om Samfundets Tyranni og den Enkeltes Frihed, om Mængdens plebejiske Retskaffenhed og om Lidenskabens Adel.

Fra den Dag kom hæn kun sjældent til sine omhyggelige Slægtninge, men Fru Boye saa' ham des tiere.

VII.

Det var en Foraarsaften, Solen skinnede saa rød ind i Stuen, den var lige ved at gaa ned. Vingerne af Møllen deroppe paa Volden drev deres Skygger over Ruderne og Værelsets

Vægge, kommende, svindende, i ensformig Vekslen af Skumring og Lys: — èn Stund Skumring, to Stunder Lys.

Ved Vinduet sad Niels Lyhne og stirred gennem Voldens bronzemørke Ælme mod Skyernes Brand. Han havde været udenfor Byen, under nysudsprungne Bøge, mellem grønne Rugmarker, over blomsterbrogede Enge; Alting havde været saa lyst og let, Himlen saa blaa, Sundet saa blankt og de spadserende Damer saa sælsomt smukke. Syngende var han gaaet henad Skovstien, saa blev Ordene borte i hans Sang, saa lagde Rytmen sig, saa døde Tonerne bort og Stilheden kom som en Svimmelhed over ham. Han lukkede Øinene, men endda mærkede han, hvordan Lyset ligesom drak sig ind i ham og flimred gennem alle Nerver, medens den køligt berusende Luft ved hvert Aandedrag sendte det sært betagne Blod med vildere og vildere Kraft gennem de i Magtløshed dirrende Aarer, og der kom ham en Følelse paa, som om alt det Myldrende, Bristende, Spirende, Ynglende i Vaarnaturen om ham mystisk søgte at samle sig i ham i èt stort, stort Raab; og han tørsted efter dette Raab, lytted til hans Lytten tog Form af en uklar, svulmende Længsel.

Nu, han sad der ved Vinduet, vaagnede Længslen igen.

Han længtes imod tusinde sitrende Drømme, mod Billeder af kølig Finhed: — lette Farver, flygtende Duft og fin Musik fra ængsteligt spændte, bristefærdigt spændte Strømme af sølverne Strenge; — og saa Tavshed, ind i Tavs-

hedens inderste Hjerte, hvor Luftens Bølger aldrig bar et eneste Tonevrag hen, men hvor Alting hvilte sig til Døde i røde Farvers stille Gløden og ildfuld Vellugts ventende Varme. — Han længtes ikke efter dette, men det gled frem, udaf det Andet og drukned det, til han vendte sig fra det og hented sit Eget frem igen.

Han var træt af sig selv, af kolde Tanker og af Hjernedrømme. Livet et Digt! Ikke naar man idelig gik omkring og digtede paa sit Liv i Stedet for at leve det. Hvor det var indholdsløst, tomt, tomt, tomt. Denne Gaaen paa Jagt efter sig selv, snedigt observerende sine egne Spor — i en Kreds naturligvis; dette skrømtvis at kaste sig ud i Livets Strøm og saa samtidig sidde og mede efter sig selv og fiske sig selv op i en eller anden kuriøs Formumning! Blot det vilde komme over ham — Livet, Kærlighed, Lidenskab, saadan at han ikke kunde digte med det, men saa det digtede med ham.

Uvilkaarligt gjorde han en afværgende Bevægelse med sin Haand. Han var dog inderst inde bange for dette Mægtige, som kaldtes Lidenskab. Denne Stormvind, som hvirvled afsted med alt det Satte, alt det Avtoriserede, alt det Erhvervede hos Mennesket, som var det visne Blade! Han holdt ikke af det. Denne buldrende Flamme, der ødsled sig bort i sin egen Røg — nej — h a n vilde brænde langsomt.

Og dog — det var saa ynkeligt med denne Leven-afsted for halv Kraft, i stille Vande, med Kyst i Sigte, saa gid det vilde komme med

Strøm og Storm! — om han vidste kun hvordan: alle hans Sejl skulde flyve mod Raa for en Fart efter Livets den spanske Sø. Farvel til de langsomt draabende Dage, Farvel til lykkelige, smaa Momenter; I leve vel, I matte Stemninger, der maatte pudses op i Poesi for at skinne, I lunkne Følelser, som maatte klædes paa i varme Drømme, og dog frøs ihjel, I fare som I maa! jeg stævner mod en Strand, hvor Stemninger slynge sig som frodige Ranker opad alle Hjertets Fibre — en vildende Skov; for hver visnende Ranke er der tyve i Blomst, for hver blomstrende Ranke er der hundred i Skud.

Om jeg var der blot!

Han løb træt i sin Længsel, han var syg af sig selv. Han trængte til Mennesker. Men Erik var naturligvis ikke hjemme, Frithiof havde han været sammen med om Formiddagen, og til at gaa i Teateret var det for silde.

Alligevel gik han ud, og drev mismodig om i Gaderne.

Maaske Fruen var hjemme? Det var ingen af hendes Aftner, og det var lovlig sent.

Om han alligevel prøvede!

Fru Boye var hjemme.

Hun var ene hjemme; hun havde været for træt af Foraarsluften til at følge med Søsterdatteren i Middagsselskab, og havde foretrukket at lægge sig paa Sofaen og drikke stærk The og læse Heine; men nu var hun mæt af Vers og havde Lyst til at spille Lotteri.

Saa spillede de Lotteri.

Femten, tyve, syvoghalvfjerds og en lang

Række af Tal, Raslen af Træbrikkerne i Posen og en irriterende Rullen med Kugler henad Gulvet i Lejligheden ovenover.

„Det er ikke morsomt," sagde Fru Boye, da de i en langsommelig Tid ingen Sedler havde faaet besat. „Vel? — nej!" svarede hun sig selv og rystede mismodig paa Hovedet. „Men hvad skal vi saa lege?"

Hun foldede Hænderne foran sig paa Brikkerne og saa' haabløst forskende over paa Niels.

Niels vidste virkelig ikke.

„Sig bare ikke Musik!"

Hun bøjede Ansigtet ned over Hænderne og berørte de knyttede Fingre med sine Læber, den ene Kno efter den anden, hele Rækken igennem og tilbage igen.

„Det er den afskyeligste Tilværelse, der er til," sagde hun og saa' op. „Det er ikke muligt at opleve det allermindste, og den Smule Livet kaster af sig, hvor skal den kunne holde En i Flugt, hvad, føler De ikke det Samme?"

„Jo, jeg vèd virkelig ikke bedre, end at vi bærer os ad som Kalifen i Tusind og èn Nat. Naar De blot fik et hvidt Klæde om Hovedet til den Silkeslaabrok, De har paa, og jeg laante Deres store, ostindiske Shavl, saa kunde vi udmærket godt gaa for to Købmænd fra Mossul."

„Og hvad skulde saa vi to ulykkelige Købmænd tage os for?"

„Gaa ned til Stormbroen og leje en Baad for tyve Guldstykker, og saa sejle op ad den dunkle Flod."

„Forbi Sandkisterne?"

„Ja, med kulørte Lamper paa Masten."

„Ligesom Kærlighedsslaven Ganem. — Hvor jeg kender den igen, hele denne Tankegang; det er saa ægte mandfolkeagtigt straks at have saa gyseligt travlt med at bygge op paa Sceneri og Situation, og lade selve Hovedsagen ligge for alt det Udenomsvæsen. Har De ikke lagt Mærke til, at vi Fruentimmer er saa uendelig meget mindre Fantaster end Mændene? Vi kan ikke saadan foregribe Nydelsen i vor Fantasi eller holde os Lidelsen fra Livet med en fantastisk Trøst. Hvad der er, det er. Fantasien! — det er saa jammerlig lidt. — Ja, naar man er blevet ældre som jeg, saa nøjes man undertiden med Fantasteriets Fattigkomedie. Men det skulde man aldrig gøre, aldrig!"

Hun satte sig mat til Rette i Sofaen, halvt liggende, halvt siddende, med Haanden under Hagen og Albuen støttet af Sofaens Puder.

Blikket saa' drømmende ud i Stuen, og hun syntes helt fortabt i triste Tanker.

Niels tav ogsaa, og der blev ganske stille. Kanariefuglens rastløse Hoppen blev hørlig, Taffeluhret dikkede sig frem gennem Tavsheden, højere og højere, og en Streng i det aabne Klaver gav sig med et pludseligt lille Sæt, og klang med en lang, lille, døende Tone sammen med Tavshedens blødelige Syngen.

Hun saa' saa ung ud som hun laa der, lige under Astrallampens mildt gule Skær, belyst fra Issen og til Foden, og der var en bedaarende Uoverensstemmelse mellem den dejlige, stærktformede Hals, den matroneagtige Char-

lotte Corday-Kappe, og saa de barnligt troskyldige Øjne og den aabnede, lille Mund med de mælkehvide Tænder.

Niels saa' beundrende paa hende.

„Hvor det er underligt at længes efter sig selv!" sagde hun, langsomt slippende sine Drømme og kommende tilbage med sit Blik, „og jeg længes saa tidt, saa tidt efter mig selv som ung Pige, og elsker hende som En, jeg havde staaet inderlig nær og delt Liv og Lykke og Alting med, og saa har mistet, uden at jeg kunde gøre det Allermindste for det. Hvad for en yndig Tid det var! De aner ikke, hvor sart og skært saadan en ung Piges Liv er, lige i den allerførste Kærligheds Tid. Det kan kun siges i Toner, men tænk Dem det som en Fest, en Fest i et Feslot, hvor Luften den lyser, ligesom rødmende Sølv. Der er fuldt af kølige Blomster, og de skifter deres Farve, de bytter langsomt Farve med hinanden. Alting klinger derinde, jublende, men dog dæmpet, og de dæmrende Anelser glimter og gløder som en mystisk Vin i fine, fine Drømmeskaaler, og det klinger og dufter: tusinde Dufte dise gennem Salene; aa, jeg kunde græde, naar jeg tænker derpaa og naar jeg tænker paa saa ogsaa, at om jeg fik det igen Altsammen, som det var, ved et Mirakel, saa vilde det Liv slet ikke kunne bære mig nu, men jeg vilde falde igennem som en Ko, der vilde danse paa Spindelvæv."

„Nej netop ikke," sagde Niels ivrigt, og hans Stemme dirrede, da han blev ved, „nej, De vilde netop kunne elske langt finere og

ganske anderledes aandfuldt end den unge Pige."

„Aandfuldt! hvor jeg hader denne aandfulde Kærlighed. Det er ikke andet end Tøjblomster, der vokser op af saadan en Kærligheds Jordbund; de vokser ikke en Gang, de tages fra Hovedet og stikkes i Hjertet, fordi Hjertet ingen Blomster har selv. Det er just det, jeg misunder den unge Pige, at hos hende er der Intet uægte, hun kommer ikke Fantasteriets Surrogat i sin Kærligheds Bæger. Tro ikke, at fordi hendes Elskov er gennemvævet og overskygget af Fantasibilleder og Billeder igen i èn stor, frodig Vaghed, at det er, fordi hun bryder sig mere om de Billeder, end om den Jord hun træder paa, det er blot fordi alle Sanser og Instinkter og Evner i hende griber efter Kærligheden overalt, — overalt, uden at hun bliver træt. Men det er ikke fordi hun nyder sine Fantasier, eller saameget som blot hviler i dem, nej, hun er ganske anderledes virkelig, saa virkelig, at hun tidt og mange Gange paa sin egen, uvidende Maade bliver uskyldigt cynisk. De aner for Eksempel ikke, hvad det kan være for en berusende Nydelse for en ung Pige, hemmeligt at indaande den Duft af Cigarrøg, der er ved hendes Elskedes Dragt, — det er tusinde Gange mere for hende, end en hel Ildebrand af Fantasi. Jeg foragter Fantasi. Hvad er det, naar Ens hele Væsen higer mod et Menneskes Hjerte, saa kun at blive lukket ind i Fantasiens kolde Forstue! Og hvor tidt er det ikke saadan! og hvor tidt maa vi ikke finde os i, at den, vi elsker, klæder os ud

med sin Fantasi, sætter os en Glorie om Haaret, binder os Vinger paa Skuldrene, og svøber os ind i et stjernebesaaet Gevandt, og finder os saa først rigtig værd at elske, naar vi gaar om i al den Maskeradestads, hvori Ingen af os rigtig kan være sig selv, fordi vi er alt for pyntede, og fordi man gør os forvirrede ved at kaste sig i Støvet for os og tilbede os, i Stedet for at tage os som vi er, og saa blot elske os."

Niels var ganske forvirret, han havde taget hendes Lommetørklæde op, som hun havde tabt, og sad og berusede sig i dets Parfume, og var slet ikke forberedt paa, at hun skulde se saa utaalmodigt spørgende paa ham, just nu, da han var saa fordybet i at betragte hendes Haand; men han fik da svaret, at han syntes det var det største Bevis paa, hvor stor Mandens Kærlighed var, at han, for at forsvare det overfor sig selv, at elske et Menneske saa usigeligt højt, maatte omgive dette Menneske med et Skær af Guddommelighed.

„Ja, det er netop det, der er det Fornærmelige," sagde Fruen, „vi er jo guddommelige nok som vi er."

Niels smilte forekommende.

„Nej, De maa ikke smile, det skal slet ikke være Spøg. Tværtimod, det er meget alvorligt, for denne Tilbedelse, den er i sin Fanatisme i Bund og Grund tyrannisk, vi skal tvinges til at passe ind i Mandens Ideal. Hug en Hæl og klip en Taa! det i os, der ikke stemmer med hans ideale Forestilling, det skal bort, om ikke ved at kues, saa ved at overses, ved systematisk Forglemmelse, ved at nægtes al Udvikling, og

det vi ikke har, eller som slet ikke er ejendommeligt for os, det skal drives i den vildeste Blomstring, ved at det hæves til Skyerne og ved at der altid forudsættes, at vi har det i højeste Maal, og ved at gøres til den Hovedhjørnesten, hvorpaa Mandens Kærlighed er bygget. Jeg kalder det Vold mod vor Natur. Jeg kalder det Dressur. Mandens Kærlighed er dresserende. Og vi bøjer os derunder, selv de, som Ingen elsker, bøje sig med, foragtelige Svage som vi er!"

Hun rejste sig fra den liggende Stilling og saa' truende over paa Niels.

„Dersom jeg var skøn! aa, men bedaarende skøn, dejligere end nogen Kvinde, der har levet, saa Alle, der saa' mig, blev grebne af en uudslukkelig, vaandefuld Kærlighed, blev slagne deraf som af en Trolddom: hvor jeg da ved min Skønheds Magt skulde tvinge dem til at tilbede, ikke deres traditionelle, blodløse Ideal, men mig selv, som jeg stod og gik, mig selv Tomme for Tomme, Fold for Fold af m i t Væsen, Glimt paa Glimt af m i n Natur."

Hun havde nu rejst sig helt, og Niels var ogsaa betænkt paa at gaa, men han stod og drejede paa mange dristige Vendinger, som han alligevel ikke turde give Lyd. Endelig tog han Mod til sig, greb hendes Haand og kyssede den, men hun rakte ham ogsaa den anden Haand til Kys, og saa fik han ikke andet sagt, end: Godnat.

Niels Lyhne var bleven forelsket i Fru Boye, og han var glad over det.

Da han gik hjem gennem de samme Gader,

i hvilke han tidligere paa Aftenen var drevet mismodig om, forekom det ham, som om det var længe, længe siden, han havde gaaet her. Der var desuden kommen saadan en Sikkerhed, saadan en rolig Anstand over hans Gang og Holdning, og da han omhyggeligt knappede sine Handsker, gjorde han det under Indtrykket af, at der var sket en stor Forandring med ham, og med en halvbevidst Fornemmelse af, at han skyldte denne Forandring: at knappe sine Handsker — omhyggeligt.

Altfor optaget af sine Tanker til at kunne sove, gik han op paa Volden.

Han tænkte saa mærkværdig roligt, syntes han, og var forundret over den Stilhed, der var i ham, men han troede ikke rigtig paa Stilheden, det var ham som om det i hans Væsens dybeste Grund bobled ganske stille, men uophørligt: vælded og gæred og trængte paa, men langt, langt borte. Han var til Mode, som om han ventede paa Noget, der skulde komme fra det Fjerne, en fjern Musik, der skulde nærme sig lidt efter lidt, tonende, susende, skummende, brusende; rungende hvirvle sig ned over ham, tage ham, han vidste ikke hvordan, bære ham, han vidste ikke hvorhen, komme som en Flod, kæmpe som en Brænding, og saa — — —

Men nu var han rolig, kun denne dirrende Syngen i det Fjerne, ellers var Alting Fred og Klarhed.

Han elskede, han sagde det højt for sig selv at han elskede. Mange Gange. Der var saadan en forunderlig Klang af Værdighed i de Ord, og de betød saa meget. De betød, at han

ikke længer var en Fange i alle hine fantastiske Barndomsindflydelsers Vold, at han ikke længer var en Leg for maalløse Længsler og taagede Drømme, at han havde reddet sig ud af dette Elverland, der var vokset op med ham, op om ham, og havde omslynget ham med hundred Arme, holdt ham for Øjnene med hundred Hænder. Han havde vristet sig ud af dets Tag og vundet sig selv; rakte det end efter ham, bad det ham end ned med stumme Blikkes Dragen, vinked det end med hvide Klæder, dets Magt var død, en dagdræbt Drøm, en solspredt Taage. For var den ikke Dag og Sol og hele Verden, hans unge Elskov! Havde han ikke før spanket om i en Hæders Purpur, der ikke var spundet, været stor paa en Trone, der ikke var rejst; men nu: han stod som paa et højt Bjærg og saa' ud over Verdens vide Slette, en sangtørstig Verden, hvor han ikke var til, ikke var anet, ikke var ventet. Det var en jublende Tanke at tænke, at ikke et Pust af hans Aande havde rystet et Løv eller kruset en Vove i hele denne vide, vaagne Uendelighed. Alt det var hans til at vinde. Og han kendte han kunde det, følte sig sejerssikker og stærk, som kun den kan, der har alle sine Sange usungne svulmende i sit Bryst.

Den lune Foraarsluft var fuld af Dufte, ikke mættet med dem, som en Sommernat kan være det, men ligesom stribet af Duft, af krydret Balsamduft fra unge Popler, sene Violers kølige Aande, Hægebærs lune Mandelvellugt, og Alt det kom og blandtes, gik og skiltes, blussed enkeltvis frem et Øjeblik, sluktes med èt, eller

løstes langsomt op i Natteluften. Og ligesom Skygger af Duftenes lunefulde Dans jog luftige Stemninger hen gennem Sindet. Og ligesom Sansen gækkedes af Duftene, der veg og kom, som selv de vilde, saadan higed ogsaa Sindet forgæves efter, blideligt hvilende, at blive baaret hen i stille Flugt paa en Stemnings sagte viftende Vinger, men det var nu ikke Fugle med Vinger, der kunde bære, Dun og Fjer kun, der bares for Vinden, sneede ned og blev borte.

Han søgte at kalde hendes Billede frem, saadan som hun havde ligget paa Sofaen og talt til ham, men det kom ikke, han saa' hende gaa borte i en Allè, saa' hende sidde og læse med Hat paa, holdende et af de store, hvide Blade i Bogen mellem sine behandskede Fingre, lige ved at blade om, og bladende om og om igen, han saa' hende stige ind i sin Vogn om Aftenen efter Teateret, nikke til ham bagved Ruden, og saa kørte Vognen, han stod og saa' efter den, og den blev ved at køre, og han blev ved at kunne følge den, ligegyldige Ansigter kom og talte til ham, Skikkelser han ikke havde set i mange Aar gik ned ad Gaden, vendte sig om og saa' efter ham, og stadig kørte Vognen og blev ved at køre, han kunde ikke blive af med den Vogn, ikke komme til at tænke paa andre Billeder for den Vogn. Saa just som han var aldeles nervøs af Utaalmodighed, saa kom det: det gule Lys, Øjnene, Munden, Haanden under Hagen, saa tydeligt, som om det var der lige foran ham i Mørket.

Hvor var hun ikke dejlig, hvor mild ikke, hvor skær! Han elskede hende i knælende Be-

gær, han tryglede for hendes Fod om al denne daarende Skønhed. Kast dig ned fra din Trone til mig! Gør dig til min Slavinde, læg selv Slavekæden om din Hals, men ikke for Leg, jeg vil rykke i Kæden, der skal være Lydighed i alle dine Ledemod, Trældom i dit Blik! At jeg kunde bøje dig til mig med en Elskovsdrik, nej, ingen Elskovsdrik, for den vilde tvinge dig og du vilde viljeløs lyde dens Tvang, og kun jeg skal være Herre og jeg skulde tage mod din Vilje liggende brudt i dine ydmygt fremstrakte Hænder! Du skulde være min Dronning og jeg din Slave, men min Slavefod skulde være paa din stolte Dronningenakke; det er ikke Vanvid hvad jeg attraar, for er d e t ikke Kvindeelskov at være stolt og stærk og bøje sig, det er Elskov vèd jeg, at være svag og herske.

Han følte, at det i hendes Sjæl, som var Sjæl for det Yppige, Blussende, Sanseligt-bløde i hendes Skønhed, det vilde aldrig lade sig drage til ham, det vilde ingensinde tage ham i Favn med disse blændende Junoarme, aldrig i Evighed elskovssvagt give denne vellystaandende Nakke hans Kys i Vold. Han saa' det godt, den unge Pige i hende kunde han vinde, havde han vel vundet, og hun, den Yppige, det troed han forvist, hun havde følt, hvordan den aarle Skønhed, der var død i hende, mystisk havde rørt sig i sin levende Grav, for at favne ham med slanke Jomfruarme, møde ham med bange Jomfrulæber. Men hans Elskov var ikke den. Han elskede kun det, der ikke stod til at vinde, elskede just denne Nakke med

dens varme Blomsterhvidhed og dens Skær af duggende Guld under det dunkle Haar. Han hulked i Elskovssavn og vred sine Hænder i higende Afmagt, han slynged sine Arme om et Træ, læned sin Kind mod dets Bark og græd.

VIII.

Der var hos Niels Lyhne en vis lam Besindighed, Barn af en instinktmæssig Ulyst til at vove, Barnebarn af en halvklar Følelse af Mangel paa Person, og med denne Besindighed var han i en stadig Kamp, snart æggende sig selv op imod den, ved at tillægge den lave Navne, snart forsøgende paa at maje den ud som en Dyd der stod i den inderligste Forbindelse med Naturgrunden i ham, ja mere endnu: egenlig betingede, hvad han var og hvad han evnede. Men hvad han saa gjorde den til, hvordan han saa betragtede den, saa hadede han den stedse som en hemmelig Vanførhed, der, hvor godt den end kunde skjules for Verden, dog aldrig kunde skjules for ham selv, men altid var der, for at ydmyge ham, hver Gang han ret blev ene med sig selv, og hvor misundte han da ikke denne selvsikre Ubesindighed, der har saa let til det Slags Ord, der handler, og som har Følger, Følger, den ikke skænker en Tanke, før de træde den i Hælene. — De Folk, der var saadan, de kom ham for som Centaurer, Mand og Hest èn Støbning, Tanke og Spring èt, èt

eneste, medens han var delt i Rytter og Hest, Tanke èt, Spring noget andet.

Naar han tænkte sig, at han tilstod Fru Boye sin Kærlighed, og han skulde nu altid tænke sig Alting, saa saa' han sig tydeligt i Situationen, hele sin Holdning, hver Bevægelse, hele sin Person, forfra, fra Siden og fra Ryggen med, saa' sig gjort usikker af den Handlefeber, der altid lammede ham og tog al Aandsnærværelse fra ham, saa han stod der og tog mod et Svar, som mod et Slag, han maatte lade sig slaa i Knæ af, i Stedet for at tage mod det som mod en Fjerbolt, der kunde kastes tilbage paa hvem vèd hvor mange Maader, og komme igen paa hvem vèd hvor mange flere.

Han tænkte da paa at tale og han tænkte paa at skrive, men ligefrem sagt det fik han ingensinde. Det blev aldrig sagt anderledes end i forblommede Erklæringer, eller ved at han i en halvpaatagen lyrisk Lidenskabelighed kunde lade, som om han lod sig henrive til elskovsvarme Ord og sværmeriske Ønsker. Men alligevel kom det dog efterhaanden til et Forhold dem imellem, et sælsomt Forhold, født af en Yuglings ydmyge Kærlighed, en Fantasts drømmehede Attraa og en Kvindes Lyst til at begæres i romantisk Uopnaaelighed; og Forholdet fandt sin Form i en Mythe, der blev til for dem, ingen af dem vidste hvordan, en stille, stuebleg Mythe om en dejlig Kvinde, som i sin første Ungdom havde elsket en af Aandens Store, der var gaaet bort for at dø i et fjernt Land, forglemt og forladt. Og den dejlige Kvinde havde siddet sørgende i lange Aar,

men Ingen anede hendes Kummer, kun Ensomheden var hellig nok til at skue hendes Sorg. Da kom der en Yngling, som kaldte hin fremfarne Store sin Mester, og som var opfyldt af hans Aand og begejstret for hans Værk. Og han elskede den sørgende Kvinde. For hende var det, som om døde, lykkelige Dage rejste sig af deres Grav og gik igen, saa Alting sælsomt sødt forvirredes og Fortid og Nutid smelted sammen til en sølvsløret, dæmrende Drømmedag, hvor hun elskede Ynglingen, halvt som ham selv, halvt som en Andens Skygge, og gav ham helt sin halve Sjæl. Men sagte maatte han træde, at Drømmen ikke skulde briste, strengt maatte han stænge for de jordisk hede Længsler, at de ikke skulde sprede den blide Dæmring og hun vaagne op til Sorg igen.

Lidt efter lidt fik deres Forhold, i Læ af denne Mythe, fastere og fastere Form. De sagde du til hinanden og kaldte hinanden ved Fornavne, naar de var ene, Niels og Tema, og Søsterdatterens Nærværelse blev indskrænket til det mindst mulige. Vistnok søgte Niels nu og da at bryde gennem den èn Gang vedtagne Skranke, men Fru Boye var ham altfor overlegen til, at hun ikke let og læmpeligt skulde kunne tilintetgøre disse Opstandsforsøg, og snart gav Niels da tabt og fandt sig for en Stund igen i denne Elskovsfantasi med virkelige Tableauer. Heller ikke flød Forholdet ud i platonisk Fladhed, ligesaalidt som det gled til Ro i et Vaneforholds Ensformighed. Ro var dèt, der var mindst af. Niels Lyhnes Haab blev aldrig træt, og trængtes det end blidt til-

bage, hver Gang det blussed fordrende frem, saa var det kun for i det Skjulte at ulme endnu hedere end før, og hvor blev dette Haab ikke ogsaa holdt i Live af Fru Boyes tusinde Koketterier, hendes æggende Naivitet og hendes nøgne Mod til at tale om de allervanskeligste Ting! Desuden havde hun ikke saa ganske og aldeles Spillet i sin Haand, for det kunde alt imellem hændes, at Blodet drømte i sin Lediggang om at belønne denne halvtæmmede Kærlighed, ødselt at overvælde den med al Elskovs rigeste Henrykkelse, for at frydes ved dens undrende Lykke. Men slig en Drøm var ikke let at slukke, og naar saa Niels han kom, saa var der en Syndens Nervøsitet over hende, en Brødebevidsthedens Blufærdighed, en daarende Skamfuldhed, som gjorde Luften sælsomt elskovsbange.

Der var endnu Et, der gav Forholdet en egen Spænstighed, og det var det, at der var saa megen Mandskraft i Niels Lyhnes Kærlighed, at han ridderlig afholdt sig fra i sin Fantasi at tage, hvad Virkeligheden nægtede ham, og ogsaa der, i denne Sideverden, hvor Alting lystrede hans Bud, respekterede Fru Boye, som var hun virkelig til Stede.

Saadan var altsaa Forholdet støttet godt fra begge Sider, og der var ingen overhængende Fare for, at det skulde falde fra hinanden. Det var jo ogsaa ligesom lagt til Rette for en fordrømt og dog livstørstig Natur som Niels Lyhnes, og var det end kun en Leg, saa var det dog en Leg i Virkeligheden og nok til at

give ham et Lidenskabsgrundlag at udvikle sig paa.

Og det trængte han til.

Der skulde jo blive en Digter af Niels Lyhne, og der havde i hans Livs ydre Betingelser ogsaa været nok, der kunde lede hans Tilbøjeligheder i den Retning, nok, der kunde gøre hans Evner opmærksomme paa en saadan Opgave; men hidtil havde han jo ikke havt meget Andet end sine Drømme at være Digter paa, og intet er mere ensformigt og ensartet end Fantasteriet, thi i Drømmenes tilsyneladende uendelige og evigt vekslende Lande, dèr er der i Virkeligheden visse korte, slagne Landeveje, hvor Alle færdes og udenfor hvilke de aldrig komme. Folk kan være meget forskellige, men deres Drømme er det ikke, for de tre, fire Ting, de attraar, lader de sig jo dèr give, mer eller mindre hurtigt, mer eller mindre fuldstændigt, men de faar det altid, Allesammen; der er jo Ingen, der for Alvor drømmer sig tomhændet. Derfor opdager Ingen sig selv i Drømme, bliver sig dèr aldrig sin Ejendommelighed bevidst, for Drømmen vèd intet om, h v o rledes man nøjes med at vinde Skatten, hvordan man slipper den, naar den mistes, hvordan man mættes, naar man nyder, hvad Vej man vender sig, naar man savner.

Niels Lyhne havde derfor ogsaa saadan digtet ud fra en æstetisk Personlighed i al Almindelighed, der fandt Foraaret svulmende, Havet stort, Kærligheden erotisk og Døden melankolsk. Han selv var ikke kommet videre med i denne Poesi, han bare lavede Versene.

Men nu begyndte det at blive anderledes. Nu, da han bejled til en Kvindes Kærlighed og vilde, hun skulde elske ham, ham, Niels Lyhne fra Lønborggaard, der var treogtyve Aar gammel, gik lidt foroverbøjet, havde kønne Hænder og smaa Ører, og som var lidt forsagt af sig, vilde, hun skulde elske ham og ikke Drømmenes idealiserede Nicolaus, med hans stolte Gang, hans sikre Manerer og som var noget ældre; nu kom han til at interessere sig levende for denne Niels, han egenlig var gaaet om med som en mindre præsentabel Ven. Han havde havt altfor travlt med at smykke sig med det, han manglede, til at han skulde have havt Tid til at se, hvad det var, han havde, men nu begyndte han med en Opdagers Lidenskab udaf Barndomsminder og Barndomsindtryk, udaf de levede Øjeblikke i hans Liv, at samle sig selv sammen, og med glad Forundring saa' han, hvorledes det passede sammen, Stykke for Stykke, og nittede sig i hinanden til en anderledes hjemlig Personlighed end den, han havde løbet efter i Drømme. Og anderledes ægte ogsaa og stærk og evnestærk. Det var ikke et dødt Stykke Klods af et Ideal, dette; selve Livets forunderlige, uopfindelige Nuancer spillede deri i skiftende Uendelighed, bag tusindleddet Enhed. · Herregud, han h a v d e jo Kræfter, der kunde bruges som de var, han v a r jo Aladdin; der var jo ikke det til, han havde gaaet og rakt mod Skyerne efter, uden det var faldet ned i Turbanen paa ham!

Og nu kom der en lykkelig Tid for Niels. Den lykkelige Tid, hvor Udviklingens mægtige

Svingkraft sender En jublende hen over de døde Punkter i Ens Natur, hvor Alting i En vokser og fyldes, saa man i Overmaalet af sin Kraft stemmer Skuldrene mod Bjærge, om det skal være, og modig bygger løs paa det Babelstaarn, der skulde række Himlen, men som kun bliver en stakket Stump af en Kolos, man hele Resten af sit Liv gaar og bygger til paa med forsagte Spir og kuriøse Karnapper.

Alting var som forvandlet; Natur og Evner og Arbejde fælded i hinanden som Drev i Drev, der var ikke Tale om at standse og frydes ved sin Kunst, for hvad der var færdigt, det var ogsaa forkastet, han var jo vokset fra det under Arbejdet, det blev kun til Trin, der løfted op imod det stadigt vigende Maal, Trin paa Trin, tilbagelagte Veje, der var glemte, endnu mens de genlød af hans Fjed.

Men mens han nu saaledes bares frem af nye Kræfter og nye Tanker til større Modenhed og videre Syn, saa blev han ogsaa mere ene, idet den ene af hans Omgangsvenner og Partifæller gled bagud efter den anden, og blev borte, efterhaanden som han ikke længer kunde bevare Interessen for dem, fordi det Dag for Dag blev ham vanskeligere at se nogen synderlig Forskel paa disse Oppositionens Mænd og paa den Majoritet de opponerede imod. Det gik altsammen i Et for ham til èn stor, fjendtlig Masse af Kedsommelighed. Hvad var det de skrev, naar de sang op til Angreb? Pessimistiske Digte om at Hundene var mere trofaste end Menneskene, og Tugthusfangerne tidt ærligere end de, der gik frit omkring, veltalende

Oder om den grønne Skov og den brune Hedes Fortrin fremfor de støvede Byer, Fortællinger om Bondedyd og Rigmandslast, om Naturens Blod og Civilisationens Blegsot, Komedier om Alderdommens Uforstand og Ungdommens højere Ret. Hvor de var nøjsomme naar de skrev! Saa var de dog bedre, naar de talte indenfor fire sikre Vægge.

Nej, naar han blev færdig en Gang, saa skulde der blive Musik, — med Basuner ...

Med de gamle Venner var det heller ikke som før. Især ikke med Frithiof. Sagen var, at Frithiof, der var en positiv Natur, og havde et godt Hoved for Systemer og en bred Ryg til Dogmer, var gaaet hen og havde læst vel meget Heiberg og havde taget det for Evangelium altsammen, ikke anende, at Systematikerne er kloge Folk, der lave deres Systemer efter deres Værker og ikke deres Værker efter deres Systemer. Og nu er det jo saadan, at unge Mennesker, der er kommen i et Systems Vold, gerne bliver store Dogmatikere med det samme, paa Grund af den prisværdige Kærlighed, Ungdommen mestendels nærer for de færdige Tilstande, for det Fastslaaede og det Absolute. Og naar man nu saadan er bleven Indehaver af hele Sandheden, hele den eneste ægte Sandhed, vilde det saa ikke være utilgiveligt, om man beholdt den for sig selv ganske alene og lod sine mindre heldigt stillede Medmennesker gaa deres egen, skæve Gang, i Stedet for at lede og belære dem, i Stedet for med en kærlig Ubarmhjertighed at nappe efter deres vilde Skud, og med venlig Vold klemme dem ind til Muren og

vise dem efter hvad for Streger deres Udvikling skal gaa, at de en Gang, om end sent, som rette og kunstrigtige Espaliers kan komme til at takke En for al den Ulejlighed man har havt med dem.

Niels plejede rigtignok at sige, at der var Ingenting han satte større Pris paa end Kritik, men han holdt alligevel mere af Beundring, og han kunde nu slet ikke finde sig i at lade sig kritisere af Frithiof, hvem han altid havde betragtet som sin Livegen, og som ogsaa altid havde været henrykt ved at bære hans Meningers og hans Overbevisnings Liberi. Og nu kom han her og vilde spille hans Ligemand i en selvvalgt Maskeradedragt af en Talar! Det maatte naturligvis afvises, og Niels forsøgte først i overlegen Godmodighed at gøre Frithiof komisk for ham selv, men da dette mislykkedes, tog han sin Tilflugt til uforskammede Paradokser, som han haanligt undslog sig for at diskutere; han bare satte dem frem i hele deres barokke Afskyelighed, og trak sig saa tilbage i en drilagtig Tavshed.

Saadan kom de fra hinanden.

Erik gik det bedre med. Over deres Drengevenskab havde der altid været noget Tilbageholdent, en vis sjælelig Bluhed, og derved havde de undgaaet det altfor store Kendskab til hinanden, der er saa særdeles venskabsfarligt; de havde været begejstrede med hinanden i deres Sjæles Festsal, havde taltes ved fortroligt og hyggeligt i Dagligstuen, men de var ikke gaaet ud og ind af hinandens Soveværelser, Bade-

kamre og andre saadanne afsides Lokaliteter i Sjælens Lejlighed.

Det var ikke anderledes nu, Tilbageholdenheden var maaske endogsaa noget større, i alt Fald hos Niels, men Venskabet var ikke blevet mindre for dèt, og dets Hovedhjørnesten var, nu som dengang, Niels Lyhnes Beundring for den Frejdighed og det Livsmod, der var over Erik, det, at han var saa hjemme i Livet og saa beredt til at gribe til og tage. Men Niels kunde ikke skjule for sig selv, at Venskabet var saare ensidigt, ikke fordi der hos Erik var nogen Mangel paa virkeligt Vennesind, eller fordi han ikke havde Tro til Niels. Tværtimod, der kunde ingen have højere Tanker om Niels end Erik, han ansaa ham for at være sig saa fuldstændig overlegen i Begavelse, at der aldrig kunde være Tale om Kritik, men samtidig med denne blinde Anerkendelse holdt han ogsaa det, Niels arbejdede med, og det, hans Tanker trak paa, for at være ganske borte fra den Horisont, hvor han kunde komme hen med sine Øjne. Han var vis paa, at Niels nok skulde magte den Vej, han havde taget sig for, men han var ligesaa overbevist om, at hans Ben ikke havde noget paa den Vej at gøre, og han satte dem der ikke heller.

Det var det nu, der var lidt haardt for Niels, for trods det, at Eriks Idealer ikke var hans, og det Erik i sin Kunst vilde finde Udtryk for, det Romantiske eller maaske det Sentimentalt-Romantiske, ikke var ham sympatetisk, saa kunde han dog hos sig holde en bredere, videre Sympati i Live, og i den trofast følge Vennens

Udvikling, være glad med ham, naar han vandt frem, og hjælpe ham til Haab, naar han stod stille.

Paa den Maade var det, at Venskabet var ensidigt, og det var ikke saa underligt, at Niels nu i denne Tid, da saa meget Nyt brød frem i ham, og Trangen til Meddelelse og følende Forstaaelse derfor var saa stor, netop nu skulde faa Øjnene op for dette Venskabs Utilstrækkelighed, og i Bitterheden herover begynde at se lidt skarpere paa denne hidtil saa skaansomt bedømte Ven; og han fik en trist Fornemmelse af Ensomhed derved, det var som om Alt, hvad han havde havt med sig hjemmefra, fra gamle Dage, faldt fra og lod ham fare, glemt og forladt. Døren tilbage til det Gamle var stænget, og han stod ude, tomhændet og ene; hvad han savnede og vilde, maatte han vinde sig selv, nye Venner og ny Hygge, nye Hjerterum og nye Minder.

* * *

I godt og vel et Aarstid havde Fru Boye været Nielses eneste virkelige Levnedsfælle, da et Brev fra hans Moder, hvori det meddeltes ham, at Faderen var farlig syg, kaldte ham til Lønborggaard.

Da han kom der var Faderen død.

Det faldt saa tungt paa Niels, næsten som en Brøde, at han i de sidste Aar havde længtes saa lidt efter sit Hjem; han havde tidt nok søgt til det i sine Tanker, men han havde kun været der som en Gæst, med andre Egnes Støv paa sine Klæder, og andre Steders Minder i sit

Hjerte, han havde ikke i navnløs Hjemvé higet mod det som mod sit Livs lyse Helligdom, længselsfuld efter at kysse dets Jord og efter Hvilen under dets Tag. Nu angrede han, at han havde været Hjemmet utro, og knuget som han var af Sorgen, følte han sin Anger mørknet til af en mystisk Delagtighed i dèt, der var sket, som havde hans Troløshed draget Døden ind; og han undrede sig over, hvordan han havde kunnet leve trygt borte fra dette Hjem, thi nu sugede det ham til sig med en sælsom Magt; og med hver Fold af hans Væsen klyngede han sig op til det i en uendelig savntung Længsel, urolig over, at han ikke kunde blive èt med det saa inderligt som han vilde, ulykkelig over, at de tusinde Minder, der kaldte fra hver Krog, hver Busk, fra Lyde og Lysstemninger, fra tusinde Dufte og fra Tavsheden selv, at Alt det kaldte paa ham med altfor fjerne Røster, der ikke lod sig gribe i al den Fylde og Skarphed, han trængte til, men kun hviskede til hans Sjæl med en Lyd af Løv, der er falden til Jorden, med Nyn af Bølger, der strømme hen og strømme hen ...

Lykkelig er den i sin Sorg, der, naar en af hans Kære er gaaet bort, kan græde alle sine Taarer over Tomheden, Forladtheden og Savnet, for de er tungere, beskere Taarer de, der skal sone, hvad svundne Dage har set af Mangel paa Kærlighed til den, der nu er død, og mod hvem intet af det, der er forbrudt, kan gøres godt mere. For nu komme de igen: ikke blot haarde Ord, omhyggeligt forgiftede Svar, uskaansom Daddel og tankeløs Vrede, men og-

saa hvasse Tanker, der ikke fik Ord, hastige Domme, der fo'r gennem Sindet, ensomme Skuldertræk og usete Smil, fulde af Haan og Utaalmodighed, de komme alle igen som onde Pile og sænke deres Braad dybt i dit eget Bryst, deres sløve Braad, thi Spidsen er jo brudt af i dèt Hjerte, der ikke er mere. Det er ikke mer, du kan Intet gøre godt igen, Intet. Nu er der Kærlighed nok i dit Hjerte, men nu er det for silde, gaa du op til den kolde Grav med dit fulde Hjerte! Kan du komme nærmere? Plant du Blomster og flet du Kranse, er du nærmere for dèt?

Paa Lønborggaard flettede de ogsaa Kranse, til dem kom ogsaa de bitre Minder om Timer, hvor Kærligheden havde tiet for barskere Røster, og ogsaa for dem var der Anger nok at læse sig til i de strenge Linier om Gravens lukkede Mund.

Det var en mørk og tung Tid, men der var det Lyse i den, at den bragte Moder og Søn nærmere sammen end de havde været i mange, mange Aar, thi til Trods for, at de bar stor Kærlighed til hinanden, saa havde de dog stadig vogtet paa sig selv, den Ene overfor den Anden, og der havde været en Forbeholdenhed i deres Given og Tagen, alt fra den Tid, Niels blev for stor til at sidde paa sin Moders Knæ, idet h a n havde været ængstelig overfor det Heftige og Overspændte i hendes Natur, medens h u n havde følt sig fremmedagtig berørt af det Forsagte og Tøvende hos ham; men nu havde Livet ved dets Given og Tagen, dets

Stemmen op og Dæmpen af, gjort deres Hjerter rede, og skulde snart give dem helt hinanden.

Næppe to Maaneder efter Begravelsen blev Fru Lyhne heftig syg, og der var en Tid lang Fare for hendes Liv. Den Angst, der spændte over disse Uger, trængte hin tidligere Sorg i Baggrunden, og da Fru Lyhne begyndte at komme sig, var det baade for hende og for Niels, som havde der skudt sig Aar ind mellem dem og den friske Grav. Især for Fru Lyhne var det længe siden, thi hun havde under hele Sygdommen været overbevist om, at hun skulde dø, og været meget bange derfor, og selv nu, da hun var begyndt at komme sig og Lægen havde erklæret al Fare for overstaaet, kunde hun ikke slippe disse mørke Tanker.

Det var nu ogsaa en meget trist Rekonvalescens, hvor Kræfterne kun vendte draabevis og ligesom modstræbende tilbage, og der var ingen mild og lægende Døsighed over hende, tværtimod, en urolig Mathed var der med en nedtrykkende Følelse af Afmagt, en evindelig, mismodig Higen efter Kræfter.

Omsider kom der ogsaa Forandring i dèt, det gik hurtigere fremad, Kræfterne kom, men Tanken om, at hun og Livet snart skulde skilles, veg ikke, men laa som en Skygge over hende og holdt hende fangen i et uroligt, savnfyldt Vemod.

Det var en Aftenstund i denne Tid, at hun sad ene i Havestuen og stirrede ud gennem de aabnede Fløjdøre.

Solnedgangens Guld og Gløden var skjult af Havens Træer, kun et enkelt Sted aabnede en

brandrød Plet sig mellem Stammerne og lod en Sol af dybgyldne, sprudende Straaler vække grønne Farver og bronzebrune Genskin i den mørke Løvmasse.

Oppe over de urolige Trætoppe jog Skyerne mørke hen paa en rødgrød Himmel, og tabte i deres Jag smaa Skyfnug bag sig, smaa smalle Strimer af løsnet Sky, som saa Solskæret mætted med vinrød Gløden.

Fru Lyhne sad og lytted til Blæstens Susen, og fulgte med ganske smaa Hovedbevægelser Vindstødenes ujævne Svulmen og Synken, alt som de bruste frem og bruste højere endnu og døde hen. Men hendes Øjne var langt borte, længer borte end Skyerne, de stirrede mod. Bleg sad hun der i den sorte Enkedragt, med et Udtryk af smertelig Uro om de svagtfarvede Læber, og ogsaa over hendes Hænder var der Uro, saadan som de drejede med den tykke, lille Bog i hendes Skød. Det var Rousseaus Heloïse. Rundt om hende laa der andre Bøger: Schiller, Staffeldt, Evald og Novalis, og store Bind med Kobbere i af gamle Kirker, Ruiner og Bjærgsøer.

Nu gik Dørene derinde, søgende Skridt hørtes fra Stuerne bagved, og Niels kom ind. Han havde været paa en lang Tur langsmed Fjorden. Hans Kinder var farvede af den friske Luft, og Blæsten sad ham endnu i Haaret.

Derude paa Himlen havde blaagraa Farver vundet Magten, og enkelte tunge Regndraaber slog mod Ruderne.

Niels fortalte om hvor højt Bølgerne skyllede op, om Tangen, de havde ført ind paa

Stranden, om hvad han havde set og hvem han havde mødt, og alt imedens han fortalte, samlede han Bøgerne sammen, lukkede Havedørene og satte Krogene paa Vinduerne. Saa tog han Plads paa Skammelen ved sin Moders Fødder, tog hendes Haand i sin og lænede sin Kind mod hendes Knæ.

Derude var Alt nu blevet sort, og Regnen haglede stødvis strømmestærkt mod Karm og Ruder.

„Husker du," sagde Niels, da de længe havde siddet tavse, „kan du huske, hvor tidt vi sad saadan i Mørkningen og drog ud paa Æventyr, mens Fader han talte med Jens Forvalter i sit Kontor, og Jomfru Duysen raslede med Tètøjet inde i Spisestuen? Og naar saa Lampen kom ind, saa vaagnede vi begge to op fra de sælsomme Æventyr til Hyggeligheden omkring os, men jeg husker godt, jeg tænkte mig altid, at Æventyret holdt ikke op for dèt, men blev ved at gaa for sig og udvikle sig derovre under Bakkerne ad Ringkøbing til."

Han saa' ikke Moderens vemodige Smil, han følte kun, hvorledes hendes Haand strøg blidt henover hans Haar.

„Husker du," sagde hun lidtefter, „hvortidt du lovede mig, at naar du blev stor, saa vilde du sejle ud paa et stort Skib og bringe mig alle Verdens Herligheder hjem?"

„Om jeg husker det! der skulde være Hyacinther, fordi du holdt saa meget af Hyacinther, og Mage til den Palme, der gik ud, og Søjler af Guld og Marmor. Der var saa mange Søjler i dine Fortællinger, altid. Husker du?"

„Jeg har ventet paa det Skib — nej, vær stille, min Dreng, du forstaar mig ikke — det var ikke for mig selv, det var din Lykkes Skib ..... jeg havde haabet, at Livet skulde blevet dig stort og rigt, at du skulde have faret paa de straalende Veje — Berømmelse ..... Alting — nej, ikke det, blot det, at du skulde være med til at kæmpe om det Største, jeg vèd ikke: hvordan, men jeg var saa træt af Hverdags Lykke og Hverdags Maal. Kan du forstaa det?"

„Du vilde have mig til et Søndagsbarn, lille Moder, saadan En, som ikke trækker i Aag med de Andre, og som har sin egen Himmel at blive salig i, og har sit eget Fordømmelsens Sted for sig selv. —Ikke sandt, der skulde jo være Blomster ombord, rige Blomster til at strø ud over den fattige Verden, men Skibet lod vente, og de blev kun fattige Fugle, Niels og hans Moder, ikke sandt?"

„Har jeg saaret dig, min Dreng? det var jo kun Drømme; bryd dig ikke om dem!"

Niels tav længe, han var saa undseelig ved det han vilde sige.

„Moder," sagde han, „vi er ikke saa fattige, som du tror. — En Dag vil Skibet d o g komme. ... Dersom du vilde tro det eller tro paa mig ... Moder, jeg er Digter, — virkelig — hele min Sjæl igennem. Tro ikke, det er Barnedrømme eller Drømme af Forfængelighed. Dersom du kunde føle, med hvad for en taknemmelig Stolthed over det Bedste i mig og ydmyg Glæde derover, at det er, jeg siger det, saa lidt personligt, saa langt fra Hovmod, saa vilde du tro det, saadan som jeg saa inderligt ønsker,

du skulde tro det. Kære, Kære! jeg s k a l være med til at kæmpe om det Største, og jeg lover dig, at jeg skal aldrig svigte, altid være trofast mod mig selv og dèt jeg ejer, det Bedste skal kun være mig godt nok og ikke mere, ingen Gaaen paa Akkord, Moder; kan jeg løfte at det ikke er lødigt, hvad jeg har formet, eller kan jeg høre det har Rag eller Revne, i Diglen med det igen, altid det Yderste jeg evner hver Gang! Forstaar du, jeg trænger til at love? det er Taknemmeligheden for al min Rigdom, der driver mig til Løfter, og du skal tage imod dem, og det skal være Synd mod dig og mod det Største, hvis jeg svigter, for er det ikke dig jeg skylder, at der er saa højt til Loftet i min Sjæl, er det ikke dine Længsler og Drømme, der har drevet mine Evner i Vækst, og er det ikke ved dine Sympatier og dit aldrig stillede Skønhedssavn, at jeg er bleven viet til det, der skal være min Gerning!"

Fru Lyhne græd stille. Hun følte sig bleg af Lykke.

Begge sine Hænder lagde hun blidt paa Sønnens Hoved, og han drog dem sagte ned til sine Læber og kyssede dem.

„Du har gjort mig saa glad, Niels ... nu har mit Liv da ikke været èt langt, unyttigt Suk, siden det har baaret dig frem, saadan som jeg saa inderlig har haabet og drømt, Herregud, drømt saa uendelig tidt! — Og dog blander der sig saa meget Vemod i den Glæde, for Niels! det, at jeg netop nu skulde faa mit kæreste Ønske opfyldt, mit Ønske gennem saamange

Aar ..... saadan kommer det kun, naar Livet ikke har langt tilbage."

„Saadan maa du ikke tale, du maa ikke, Alting gaar jo saa godt fremad; Dag for Dag bliver du jo stærkere, lille Moder, ikke?"

„Jeg vil saa nødig dø," sukkede hun hen for sig. — „Vèd du, hvad jeg tænkte paa de lange, søvnløse Nætter, da Døden syntes saa frygtelig nær? ..... da var d e t, der kom mig for som det Tungeste af Alt, at der var saameget Stort og Skønt derude i Verden, som jeg nu skulde dø bort fra, uden at have set. Jeg tænkte paa de tusinde, tusinde Sjæle, som det havde hævet til Glæde og fyldt og givet Vækst, men for mig havde det ikke været til, og naar nu min Sjæl fo'r fattig hen paa matte Vinger, saa tog den ikke med sig i rige Minder en gylden Afglans af sit Hjemlands Herlighed, den havde jo kun siddet i Arnekrogen og lyttet til Æventyret om den vidunderlige Jord. — Niels, hvad det var for en usigelig Elendighed, det kan der Ingen fatte, saadan at ligge fængslet i det kvalme Sygeværelses Skumring og kæmpe i sin febertagne Fantasi for at kalde usète Egnes Skønhed frem for sig, sneklædte Alpetoppe over blaasorte Søer, husker jeg, blanke Floder mellem Vinhøje og langliniede Bjærge, hvor Ruiner kom frem over Skovene, og ogsaa høje Sale og Marmorguder — og saa aldrig at kunne evne det, altid at maatte give tabt, for saa igen at begynde forfra, fordi det var saa uendelig tungt at sige det Farvel, uden at have havt mindste Del deri ..... Aa Gud, Niels, saadan at længes mod det af hele sin Sjæl, imens man føler,

hvordan man langsomt føres nærmere til Tærskelen ind til en anden Verden, staa paa Tærskelen og se sig saa langeligt tilbage, medens man ustandseligt tvinges ind gennem Døren til dèt, hvorhen ingen af Ens Længsler bærer hen ... Niels, tag mig med i en Tanke, min Dreng, naar en Gang du faar Del i al den Herlighed, som jeg aldrig, aldrig skal se!"

Hun græd.

Niels forsøgte at trøste hende, han lagde dristige Planer om, hvordan de skulde rejse sammen, saasnart hun nu om ganske kort Tid blev helt rask, han vilde tage ind til Byen for at tale med Lægen om deres Rejse, og han var vis paa, at Lægen vilde være enig med ham om, at det var det Bedste, der kunde gøres, saadan havde den og den rejst, og de var blevet fri for Sygdommen alene ved Forandringen, Forandring gjorde saameget; han gav sig til at gaa deres Rejserute efter med stor Udførlighed, talte om, hvor godt han skulde pakke hende ind, hvor korte Ture de vilde gøre i Begyndelsen, hvilken kostelig Dagbog de skulde føre, hvordan de vilde lægge Mærke til selv det Allerubetydeligste, hvor morsomt det skulde blive at spise de underligste Ting paa de dejligste Steder, og hvadfor græsselige Forsyndelser imod Grammatiken de vilde begaa i Begyndelsen.

Saadan blev han ved baade den Aften og Dagene efter, og blev ikke træt, og hun smilte vel ogsaa ad det og gik ind paa det, som paa en fornøjelig Fantasi, men det var tydeligt nok

at mærke, at hun var overbevist om, at den Rejse aldrig vilde komme til at gaa for sig.

Paa Lægens Raad blev Niels dog ved at træffe alle nødvendige Forbèredelser, og hun lod ham gøre hvad han vilde, fastsætte Dagen for Afrejsen og Alting, vis som hun var paa, at dèt vilde komme, som skulde gøre Planerne til Intet. Men da der endelig kun manglede et Par Dage, og hendes yngste Broder, der skulde styre Gaarden under hendes Fraværelse, virkelig var kommen, begyndte hun at blive usikker og blev nu den, der ivrigst drev paa at komme afsted, fordi der dog var en Frygt tilbage for, at Hindringen skulde skyde frem og være der lige i det allersidste Øjeblik.

Og saa kom de da afsted.

Den første Dag var hun endnu urolig og nervøs paa Grund af hin sidste Rest af Frygt, og først da den lykkelig var bragt til Ende, blev det hende muligt at føle og forstaa, at hun virkelig var paa Vejen til al den Herlighed, hun saa tungt havde længtes efter. En næsten feberagtig Glæde kom nu over hende, og en overspændt Forventning mærkede alle hendes Tanker og Ord, der idelig drejede sig om dèt, Dagene nu skulde bringe, den ene efter den anden.

Det kom jo da ogsaa Altsammen, Altsammen kom det, men det opfyldte og betog hende hverken med den Magt eller den Inderlighed, hun havde tænkt det skulde. Helt anderledes havde hun ventet sig det, men helt anderledes havde hun ogsaa ventet sig selv. I Drømme og i Digte, der havde det altid ligesom været paa

den anden Side Søen, det Fjernes Dis havde anelsesfuldt tilsløret Enkelthedernes urolige Mylder og samlet Formerne i store Træk til en sluttet Helhed, og det Fjernes Tavshed havde bredt sin Feststemning derover, og det havde været saa let at gribe det i Skønhed, men nu, da hun var midt i det, og hvert lille Træk stod frem for sig og havde Virkelighedens mange Røster, og Skønheden var spredt som Prismets Lys, nu kunde hun ikke faa det samlet, ikke faa det over paa den anden Side Søen, og med et dybt Mismod maatte hun tilstaa for sig selv, at hun følte sig fattig midt i al denne Rigdom, hun ikke kunde raade med.

Hun higede frem og stadigt fremad, om dog ikke ét Sted skulde være til, hun kunde kende igen som en Plet af den drømte Verden, der, ved hvert Skridt hun havde gjort for at komme den nær, syntes at slukke det tryllende Skær, hvori den hidtil havde straalet, og vise sig for hendes skuffede Øje almindelig belyst af Alverdens Sol og Alverdens Maane. Men hendes Søgen blev ikke belønnet, og da Aaret alt var meget vidt fremskredet, hastede de til Clarens, hvor Lægen havde raadet dem at tilbringe Vinteren og hvorhen ogsaa et sidste, svagtblinkende Haab endnu vinkede den trætte, drømmetagne Sjæl, thi var det ikke Rousseaus Clarens, Julies paradisiske Clarens!

Der blev de da, men det var forgæves, at Vinteren gjorde sig mild og holdt sin kolde Aande tilbage fra hende, mod Soten i hendes Blod kunde den dog ikke værne hende, og Foraaret, da det kom paa sit Triumftog gennem

Dalen med Spiringens Jærtegn og Løvspringets Evangelium, det maatte lade hende staa der, visnende i al denne Fornyelsens Frodighed, uden at dets Kraft, der svulmed hende i Møde fra Lys og Luft og Jord og Væde, kunde blive til Kraft i hende, saa hendes Blod det sundhedsdrukkent maatte juble med i den store Jubel om Vaarens Almagt, nej, hun maatte visne; for den sidste Drøm, der i Hjemmets Lønkrog havde vist sig for hende som en ny Morgenrøde, Drømmen om den fjerne Verdens Herlighed, den havde ikke bragt Dagen med sig, dens Farver var falmede, jo nærmere hun kom den, og hun følte, de falmed kun for hende, fordi hun havde længtes mod Farver, som Livet ikke ejer, mod en Skønhed, som Jorden ikke kan modne. Men Længslen slukkedes ikke, stille og stærk brændte den i hendes Hjerte, hedere i sit Savn, hed og fortærende.

Og rundt omkring hende fejredes Foraarets skønhedssvangre Fest, ringet ind af Vintergækkens hvide Klokker, jublende hilset af Krokusblomstens aarede Bæger. Hundrede smaa Bjærgstrømme styrted hovedkulds ned mod Dalen for at melde, at Vaaren var kommen, og kom alle forsilde, for hvor de randt frem mellem grønne Bredder, stod der Primler i Gult og Violer i Blaat og nikkede: vi vèd det, vi vèd det, vi har mærket det før du! Pilene hejsed de gule Vimpler, og krusede Bregner og fløjelsblødt Mos hængte grønne Guirlander paa de nøgne Vingaardsmure, mens tusinde Døvnælder skjulte Murens Fod med lange Bræmmer af Brunt og Grønt og sagte Purpur. Græsset bredte sin

grønne Kappe ud saa bredt og vidt, og mange pyntelige Urter de satte sig derpaa, Hyacinther med Blomster som Stjerner og Blomster som Perler, Tusindfryd i tusindvis, Entianer, Anemoner og Løvetand og hundred Blomster flere. Og over Blomsterne paa Jorden svæved der i Luften, baaret af Kirsebærtræers hundredaarige Stammer, vel tusind straalende Blomsterøer, med Lyset skummende imod de hvide Kyster, som Sommerfugle spættede med Rødt og Blaat, imens de bragte Bud fra Blomsterkontinentet nedenunder.

Hver Dag der kom bragte nye Blomster, den drev dem i brogede Mønstre op af Jorden i Haverne ved Søen, den læssed dem af paa Træernes Grene dernede, Kæmpevioler paa Pavlovnien, og paa Magnolien store, purpurstænkede Tulipaner. Ad Stierne drog Blomsterne i blaa og hvide Rækker, de fyldte Markerne med gule Horder, men intet Sted var der dog saa blomstertæt som oppe mellem Højderne i lune, lønlige Smaadale, hvor Lærken stod med lysgnistrende Rubinkogler i det lyse Løv, thi dèr blomstrede Narcisserne i blændende Myriader, og fyldte Luften trindt omkring med døvende Duft fra deres hvide Orgier.

Midt i al denne Skønhed sad hun med ubesvarede Skønhedslængsler i sit Hjerte, og det var kun en enkelt Aftenstund imellem, naar Solen sank bag Savoyens langeligt skraanende Højder, og Bjærgene hinsides Søen syntes som af brunligt, uigennemsigtigt Glas, med Lyset ligesom drukket ind i deres stejle Sider, at Naturen kunde fængsle hendes Sanser, thi da

var det, naar gult belyste Aftentaager skjulte de fjerne Jurabjærge, og Søen, rød som et Kobberspejl, med gyldne Flammer tunget ind i Solrødtsgløden, syntes gaa sammen med Himmelskæret til èt stort, lysende Uendelighedshav, da var det en enkelt Gang imellem som om Længslen forstummed og Sjælen havde fundet Landet, som den søgte.

Jo mere Foraaret skred frem, desto svagere blev hun, og snart forlod hun ikke Sengen mere; men hun var ikke bange for Døden nu, hun længtes efter den, thi hun havde det Haab, hinsides Graven at finde sig Ansigt til Ansigt med den Herlighed, Sjæl i Sjæl med den Skønhedsfylde, som her paa Jorden havde opfyldt hende med anelsesfulde Længsler, der nu var lutrede og forklarede gennem lange Livsaars stigende Savn og nu derfor ogsaa endelig vilde favne deres Maal; og hun drømte mangen en blid, vemodig Drøm om, hvordan hun i Mindet vilde vende tilbage til, hvad Jorden havde givet hende, vilde vende tilbage til det hisset i Udødelighedslandet, hvor jo al Jorderigs Skønhed altsammen, al Tid vilde være paa den anden Side Søen.

Saaledes døde hun, og Niels begrov hende paa Clarens' venlige Kirkegaard, hvor den brune Vinbjærgsmuld gemmer saamange Landes Børn, og hvor de brudte Søjler og sløromvundne Urner gentager de samme Sorgens Ord paa saamange Tungemaal.

Hvidt blinker de frem mellem mørke Cypresser og vinterblomstrende Viburnum; tidlige Roser drysse deres Blade over mange af dem, og

Jorden blaaner tidt af Violer ved deres Fod, men om hver en Tue og hver en Sten, der slynger sig de blankløvede Ranker af den blide Vinca, Rousseaus Yndlingsblomst, himmelblaa som aldrig en Himmel er blaa.

IX.

Niels Lyhne hastede hjemefter, han kunde ikke holde den Ensomhed ud mellem alle de fremmede Mennesker, men jo nærmere han kom København, jo tiere spurgte han sig selv, hvad han egenlig skulde der, og desto stærkere angrede han, at han ikke var bleven derude. For hvem havde han i København? Frithiof ikke, Erik var jo paa en Stipendierejse i Italien, saa ham heller ikke, og Fru Boye? — det var saadant et underligt Forhold, det til Fru Boye. Nu, han kom lige fra sin Moders Grav, syntes det ham, ikke just profant eller saadan, men han kunde ikke faa det til at klinge sammen med den Tone, hvori hans Stemninger nu vibrerede. Der var en Mislyd. Havde det været hans forlovede Brud, en ung, rødmende Pige, han drog i Møde, nu hans Sjæl saalænge havde været vendt imod Opfyldelsen af sønlige Pligter, det vilde ikke have staaet i Strid med hans Følelser. Og det hjalp ikke, han søgte at blive sig selv overlegen ved at kalde denne Forandring i sin Opfattelse af Forholdet til Fru Boye for spidsborgerlig og bornert, Ordet zigeuneragtig blev dog næsten ube-

vidst til hos ham, som et Udtryk for det Mishag, han ikke kunde ræsonnere sig fri for, og det var da ogsaa et Slags Fortsættelse i samme Retning, at det første Sted, han gik hen, saasnart han havde sikret sig sine gamle Værelser oppe ved Volden, var til Etatsraadens og ikke til Fru Boye.

Næste Dag gik han der, men traf hende ikke. Portneren sagde, hun havde lejet en Villa tæt ved Emiliekilde, hvad der forundrede Niels, da han vidste, at hendes Faders Landsted laa lige i Nærheden.

En af Dagene maatte han vel derud.

Men allerede den næste fik han en Billet fra Fru Boye, der satte ham Stævne i hendes Lejlighed i Byen. Den blege Søsterdatter havde set ham paa Gaden. Tre Kvarter til èt skulde han komme, maatte han komme. Hun skulde sige ham hvorfor, hvis han ikke vidste det. Vidste han det? Han maatte ikke bedømme hende forkèrt, ikke være urimelig. Han kendte hende jo. Hvorfor skulde han tage det saadan som plebejiske Naturer vel vilde gøre? Vilde han vel? De var jo ikke som Andre. Naar han blot vilde forstaa hende. Niels, Niels!

Dette Brev satte ham i stærk Spænding, og han mindedes pludselig med Uro, at Etatsraadinden forleden havde set saa spodsk-medlidende paa ham, smilet og tiet, tiet saa besynderligt. Hvad kunde det være, hvad i al Verden kunde det være?

Den Stemning, der havde holdt ham borte fra Fru Boye, var forsvunden. Han forstod den ikke engang mere, var saa bange. Blot de

havde skrevet hinanden til som andre rimelige Mennesker! Hvorfor havde de dog ikke gjort det! S a a travlt havde han da virkelig ikke havt. Det var ogsaa mærkeligt som han var, saadan som han lod sig tage af det Sted, han lige var. Og glemte Alt hvad der var fjernt. Ikke glemte, men fik det saa langt tilbage, lod det begraves af det Nærværende. Som under Bjærge. Man skulde ikke tro han havde Fantasi.

Endelig. Fru Boye lukkede selv Entrèdøren op for ham, endnu før han havde ringet. Hun sagde Ingenting, men rakte ham Haanden til et langt, kondolerende Haandtryk; Aviserne havde jo meldt hans Tab. Niels sagde heller ikke Noget, og saadan gik de tavse gennem den forreste Stue, mellem to Rækker Stole i rødstribet Overtræk. Lysekronen var i Papir der og Vinduerne hvidtede. Inde i Dagligstuen var Alt som sædvanligt, kun var der rullet ned for de aabne Vinduer, og Persiennerne bevægede sig i det sagte Lufttræk og klaprede med smaa, ensformige Slag mod Vinduesposten. Reflekslyset fra den solbeskinnede Kanal siedes dæmpet ind mellem de gule Tremmer, og tegned et uroligt, kruset Tavl af Bølgelinier oppe under Loftet, sitrende som Bølgerne sitrede derude; ellers var det Alt saa blødt og stille, stilfærdigt ventende med sagte Aande ...

Fru Boye kunde ikke blive enig med sig selv om hvor hun vilde sidde, endelig bestemte hun sig for Gyngestolen, viskede ivrigt Støvet af den med sit Lommetørklæde, men stillede sig saa op bagved Stolen, med Hænderne paa dens Ryg.

Handskerne havde hun paa endnu, og hun var kun kommet af det ene Ærme paa den sorte Figurmantille, hun bar over sin skotsktærnede Silkekjole, ganske bitte smaa i Tærnet, ligesom de brede Baand paa hendes store, runde Pamelahat, hvis lyse Straa halvt skjulte hendes Ansigt, især saadan som hun nu stod og saa' ned, mens hun lidt heftigt rokkede med Stolen.

Niels sad paa Taburetten ved Fortepianoet, helt borte fra hende, som om han ventede at høre noget Ubehageligt.

„Vèd du det saa, Niels?"

„Nej, men hvad er det, jeg ikke vèd?"

Stolen stod stille. „Jeg er bleven forlovet."

„Er De bleven forlovet, men hvorfor — hvordan?"

„Aa, lad være med at sige De, vær ikke lige straks urimelig!" Hun lænede sig lidt trodsigt til Gyngestolen. „Du kan nok begribe, at det ikke er udsøgt behageligt for mig her at skal staa og forklare dig Alting. Jeg skal nok, men du skulde hjælpe mig."

„Det er jo noget Snak; er du forlovet, eller er du ikke?"

„Det har jeg jo sagt," sagde hun med blid Utaalmodighed og saa' op.

„Ja, saa maa jeg tillade mig at gratulere Dem, Fru Boye, og takke Dem ret meget for den Tid, vi har kendt hinanden." Han havde rejst sig op, og bukkede sarkastisk flere Gange.

„Og saadan kan du skilles fra mig, saadan ganske rolig: jeg er forlovet, og saa er vi færdige, saa er Alt det, der har været mellem os to, en gammel dum Historie, der ikke maa

tænkes paa. Forbi skal være forbi. Udenvidere. — Niels, alle de kære Dage, skal deres Minder være stumme fra nu af, vil du aldrig, aldrig tænke paa mig, aldrig savne mig? Vil du ikke tidt en stille Aften drømme Drømmen levende igen, og give den de Farver, den kunde have blusset med? Kan du helt lade være med i dine Tanker at elske det Altsammen op igen, og modne det til den Fylde, det kunde have naaet? Kan du? Kan du sætte din Fod paa det og træde det ned hver Smule, ud af Verden? Niels!"

„Jeg haaber det, De har jo vist mig, at det kan lade sig gøre. — Aa, men det er jo Vaas Altsammen, bundløst Vaas fra Ende til anden; hvorfor har De arrangeret denne Komedie? Jeg har jo ikke Skygge af Ret til at gøre Dem Bebrejdelser. De har jo aldrig elsket mig, aldrig sagt, at De gjorde det, De har givet mig Lov til at elske Dem, det har De, og nu tager De Deres Tilladelse tilbage; eller maa jeg blive ved, nu De har givet Dem til en Anden? Jeg forstaar Dem ikke; har De troet, d e t var muligt? Vi er dog ikke Børn. Eller er De bange for, at jeg skal glemme Dem for hurtigt? Vær De rolig. Dem stryger man ikke ud af sit Liv. Men tag Dem i Agt; en Kærlighed som min møder en Kvinde ikke to Gange i sit Liv, tag Dem i Agt, det ikke bringer Dem Ulykke, at De har forstødt mig! Jeg ønsker Dem intet Ondt, nej, nej, gid al Nød og Sygdom maa holde sig borte fra Dem, gid al den Lykke, som Rigdom, Beundring og Selskabslykke kan bringe Dem, gid De maa faa den i fuldeste

Maal, allerfuldeste, det er mit Ønske; gid Alverden maa være aaben for Dem, blot ikke èn lille Dør, èn eneste lille Dør, hvor meget De saa banker, hvor tidt De saa forsøger, men ellers Alt, Alt saa vidt og saa fuldt, som det kan ønskes!"

Han sagde det langsomt, næsten bedrøvet, slet ikke bittert, men med en sælsomt dirrende Klang i sin Stemme, en Klang, hun ikke kendte, og som gjorde Indtryk paa hende. Hun var bleven lidt bleg, og stod stivt støttet til Stolen. „Niels," sagde hun, ;,spaa mig ikke Ondt, husk paa, du var her ikke, Niels, og min Kærlighed, jeg vidste ikke, hvor virkelig den var, det var mere som om den interesserede mig blot; den klang hen gennem mit Liv som et fint, et aandfuldt Digt, den tog mig aldrig med stærke Arme, den havde Vinger — kun Vinger. Det troede jeg, jeg vidste ikke andet, før nu eller lige den Gang, jeg havde gjort det, sagt ja og det. Det kom ogsaa saa vanskeligt, der var saa meget med i det Samme, saa mange at tage Hensyn til ... Det begyndte med min Broder — Hardenskjold, du vèd, ham, der kom til Vestindien; han havde været lidt vild af sig her, men derovre var han bleven sat og fornuftig, og gik i Kompagni med Nogen, og tjente mange Penge, og blev ogsaa gift med en rig Enke, en sød, lille En, forsikrer jeg dig, og saa kom han da hjem, og saa blev det godt mellem min Fader og ham, for Hatte var hel forandret, aa, han er saa respektabel, saa der ingen Ende er paa det, saa ømfindtlig overfor, hvad Folk de siger: græsselig bornert, aa! —

Naturligvis syntes han saa, jeg skulde komme paa Familiefod med Familien igen, og prækede og bad og vrøvlede hver Gang han kom, og Fader er jo nu ogsaa en gammel Mand, og saa gjorde jeg det da, og det blev ligesom i gamle Dage igen."

Hun standsede et Øjeblik, gav sig saa til at tage sin Mantille af, Hatten ogsaa og Handskerne, og vendte sig i Travlheden med Alt dette lidt bort fra Niels, imens hun talte videre.

„Saa havde Hatte en Ven, der er meget anset, uhyre anset, og de syntes Allesammen jeg skulde og vilde saa gerne have det, og ser du, saa kunde jeg fuldt ud indtage min Plads mellem Folk igen, som jeg før havde, ja bedre egenlig, fordi han er saa anset, paa alle Maader, og det havde jeg jo dog længtes efter saa længe. — Ikke sandt, det forstaar du ikke? det havde du aldrig tænkt om mig? Helt det Modsatte. Fordi jeg altid gjorde Nar ad Selskabet og alle deres konventionelle Dumheder og deres Patentmoral og deres Dydstermometer og Kvindelighedskompas, du husker nok, hvor vittige vi var. Det er til at græde over, du, det var ikke sandt, ikke altid i det Mindste, for jeg skal sige dig Noget, vi Fruentimmer, Niels, vi kan nok for en Tid rive os løs, naar der er Noget i vort Liv, der har lukket Øjnene op paa os for den Frihedstrang, vi alligevel har, men vi holder ikke ud, vi har nu en Gang en Passion i Blodet for det Korrekteste af det Korrekte, helt op til det Passendes mest snerpede Spids. Vi holder det ikke ud at ligge i Krig med dèt, der nu en Gang er vedtaget af

alle de mange Almindelige, inderst inde synes vi dog de har Ret, fordi de er de, der dømmer, og vi bøjer os i vore Hjerter for deres Domme og lider under dem, hvor kække vi saa stiller os an. Det ligger slet ikke for os Fruentimmer at være Undtagelser, det gør ikke, Niels, vi bliver saa underlige af det, maaske nok mere interessante, men ellers ... Kan du forstaa det? er det ikke sølle, synes du? Men du kan nok begribe, at det maatte gøre et underligt Indtryk paa mig at komme tilbage til de gamle Omgivelser; der kom saamange Minder — og Erindringen om min Moder, hvordan hun tænkte; jeg syntes, jeg var kommen i Havn igen, Alt var saa fredeligt og rigtigt, og jeg behøvede kun at binde mig til det, for at blive pænt lykkelig alle mine Dage. Og saa lod jeg dem binde mig, Niels."

Niels kunde ikke lade være med at smile, han følte sig saa overlegen og havde saa ondt af hende, som hun stod der, saa ungdommelig ulykkelig ved al den Selvbekendelse. Han blev saa blød og kunde slet ingen haarde Ord finde.

Saa gik han hen til hende.

Hun havde imidlertid drejet Stolen til sig og ladet sig synke ned paa den, og sad nu der ganske mat og verdensforladt kastet tilbage, med hængende Arme, med løftet Ansigt og halvtsænkede Øjne, og saa' ud gennem det mørknede Værelse med de to Rækker Stole, ud i den dunkle Entré.

Niels lagde Armen over Stoleryggen og bøjede sig, med Haanden støttet paa Sidelænet,

ned over hende: „Og mig havde du helt glemt?" hviskede han.

Det var som hun ikke hørte det, hun løftede ikke en Gang Øjnene; saa endelig rystede hun paa Hovedet, ganske lidt, og saa en god Tid efter, igen, ganske lidt.

Det var saa stille om dem først; saa hørtes der paa Trappegangen en Pige gaa og tralle og polere Laase, og Dørgrebenes Vrikken brød brutalt ind over Stilheden og gjorde den endnu større, naar den pludseligt kom igen. Saa holdt det op, nu var der kun Persiennernes sagte, søvnigt taktfaste Slag.

Den tog Mælet fra dem, denne Stilhed, Tankerne næsten ogsaa, og hun blev siddende som før, med Blikket ud mod Entréens Mørke, og han blev staaende, bøjet over hende, stirrende ned ad Tærnet paa hendes Silkeskød, og ubevidst, lokket dertil af den bløde Tavshed, begyndte han at vugge hende i Stolen, ga-nske blødt, ga-nske blødt ...

Hun hæved langsomt Øjelaagene til et Blik paa hans mildt beskyggede Profil, og sænked dem saa helt i stille Velbehag. Det var som en lang Omfavnelse, det var som at give sig hen i hans Favn, naar Stolen gik tilbage, og naar den vugged frem, saa hendes Fødder kom mod Jorden, saa var der Noget af ham i Gulvets sagte Tryk mod Foden. Han følte det ogsaa, Vugningen begyndte at interessere ham, og lidt efter lidt gyngede han stærkere, det var som var han nærmere og nærmere ved at faa hende, jo længere han tog Stolen tilbage, og som en Forventning var der i det Sekund,

hvori den lige skulde til at duve frem igen; og naar den saa kom ned, saa var der en sælsom Tilfredsstillelse i det lille Smæk, hvormed hendes viljeløse Fødder slog mod Gulvet, og der var hel Besiddelse i det, naar han tvang Stolen frem endnu, at presse hendes Fodsaal blidt mod Gulvet, saa Knæet løfted sig en lille Smule.

„Lad os ikke drømme!" sagde Niels saa med et Suk, og slap resigneret Stolen.

„Jo," sagde hun, næsten bønligt, og saa' uskyldigt paa ham med store, vemodsdrukne Øjne.

Hun havde langsomt rejst sig.

„Nej, ikke drømme!" sagde Niels nervøst, og lagde sin Arm om hendes Liv. „Der er gaaet Drømme nok imellem os to, har du aldrig mærket det? har de aldrig naaet dig som flygtige Aandepust henover din Kind eller gennem dit Haar? er det muligt, har Natten aldrig dirret af Suk paa Suk, der daled døende ned paa dine Læber?"

Han kyssede hende, og det syntes ham, hun blev mindre ung under hans Kys, mindre ung, men dejligere, mere glødende skøn, mere bedaarende.

„Du skal vide det," sagde han, „du vèd ikke, hvor jeg elsker dig, hvor jeg har lidt og savnet. Dersom de Stuer ved Volden kunde tale, Tema!"

Han kyssede hende atter og atter, og hun foldede heftigt sine Arme om hans Hals, saa de vide Polkaærmer gled helt op, op over de brusende, hvide Underærmer, højere end den graa Elastik, der holdt dem sammen over Albuen.

„Hvad kunde de Stuer sige, Niels?"

„Tema, kunde de sige titusinde Gange og fler; de kunde bede i det Navn, rase i det Navn, sukke og hulke i det; Tema, de kunde ogsaa true."

„Kunde de?"

Nede fra Gaden kom gennem de aabne Vinduer en Samtale hel og ubeskaaren ind, den ligegyldigste Visdom af Verden i luvslidte Hverdagsord, drævet og æltet i hinanden af to stemningsløse Snakkestemmer. Al den Prosa kom ind til dem og gjorde det endnu dejligere at staa der, Bryst mod Bryst, hygget af det bløde, dæmpede Lys.

„Hvor jeg elsker dig, du Søde, Søde, — i mine Arme, du er saa god; er du saa god, saa god? — og dit Haar ... jeg kan næsten ikke tale, og alle mine Minder ... saa god ... alle Minder om, naar jeg græd og var ulykkelig og savned saa usigelig tungt, de trænger paa, trænger sig frem, som om de vilde være lykkelige med mig nu i Lykken — kan du forstaa! — Husker du, Tema, husker du Maaneskinnet ifjor? Holder du af det? — Aa, du vèd ikke, hvor grusomt det kan være. Saadan en maaneskinsklar Nat, naar Luften er stivnet i køligt Lys, og Skyerne ligge saa lange, — Tema, Blomster og Løv de holder deres Duft saa tæt om sig som en Rim af Duft, der ligger over dem, og alle Lyde bliver saa fjerne og svinder saa pludseligt, dvæler slet ikke; — den er saa ubarmhjertig, er den Nat, for Savnet gror i den saa sælsom stærkt, den tier det frem af hver en Krog, der er i Ens Sjæl, suger det ud

med haarde Læber, og der blinker ikke Haab, blunder ikke Løfte i al den kolde, stirrende Klarhed. Aa, jeg græd, Tema! Tema, har du aldrig grædt dig gennem en maaneklar Nat? Du Søde, det vilde være Synd, du skulde græde; du s k a l ikke græde, der skal altid være Sol om dig og Rosennætter — en Rosennat ..."

Hun var helt sunken hen i hans Favn, og med Blikket tabt i hans, mumlede hendes Læber, som i Drømme, sært søde Elskovsord, halvt kvalt af hendes Aande, og Ord hun gentog, Ord af hans, som om hun hviskede dem til sit Hjerte.

Derude fjernede Stemmerne sig op ad Gaden og gjorde hende urolig. Saa kom de igen, taktfast akkompagnerede af en Stoks korte Stenklang imod Fliserne; fjernede sig atter til den anden Side, dvælede længe dæmpede i det Fjerne, tog saa af — døde hen.

Og Tavsheden svulmede atter frem omkring dem, gløded op om dem, hjertebankende, tung af Aande, svigtende. Ordene var tørred ud imellem dem, og Kyssene faldt tunge fra deres Læber, som tøvende Spørgsmaal, men havde ingen Forløsning i sig, intet nydende Nu. De turde ikke slippe hinandens Øjne, og turde dog ikke lægge Tale i deres Blik, men ligesom slørede det til, ligesom gemte sig bag det for hinanden, tiende, rugende over hemmelighedsfulde Drømme.

Saa kom der en Skælven i hans Favntag og vakte hende, og hun stemmed Hænderne imod hans Bryst og rev sig løs.

„Gaa, Niels, gaa, du maa ikke være her; du maa ikke, hører du!"

Han vilde trække hende til sig, men hun drog sig tilbage, vild og bleg. Hun sitrede fra Isse og til Fod, og stod og holdt Armene ud fra sig, som om hun ikke turde røre ved sig selv.

Niels vilde knæle og gribe hendes Haand.

„Du maa ikke røre mig!" Der var Fortvivlelse i hendes Blik. „Hvorfor gaar du ikke, naar jeg beder dig! Herregud, kan du dog ikke gaa! Nej, nej, du maa ikke tale, gaa din Vej, du! Kan du ikke se, hvor jeg ryster for dig? Se, se, se! Aa, det er Synd af dig, som du er imod mig! Naar jeg nu beder dig!?"

Det var ikke muligt at faa sagt et Ord, hun vilde ikke høre. Hun var helt ude af sig selv, Taarerne strømmede fra hendes Øjne, Ansigtet var næsten fortrukket og ligesom lyste af Blegghed. Hvad skulde han gøre?

„Vil Du da ikke gaa, kan du ikke se, hvor du ydmyger mig ved at blive, du mishandler mig, du gør! hvad har jeg da gjort dig, at du kan være saa ond? Aa gaa! har du da ingen Medlidenhed?"

Medlidenhed? han var kold af Vrede. Dette var jo Vanvid. Der var ikke andet for end at gaa. Nu gik han. Han holdt ikke af de to Rækker Stole, men han gik langsomt derigennem, med et stivt Blik paa dem, som for at trodse.

„Exit Niels Lyhne," sagde han, da han hørte Entrèdørens Laas smække i efter sig.

Han gik betænksomt ned ad Trapperne, med Hatten i Haanden; paa Afsatsen standsede han

og gestikulerede for sig selv: dersom han kunde forstaa det Mindste! Hvorfor d e t t e, og dette igen hvorfor? Saa gik han videre. Der var de aabne Vinduer. Han kunde have Lyst til med et skingrende Raab at splitte den vamle Tavshed deroppe, eller at have En at tale med her, tale i Timevis, — ubønhørligt, — vaase ind over den Tavshed, bade den kold i Vaas. Han kunde ikke faa den ud af sit Blod; han kunde se den, smage den, han gik i den. Pludselig standsede han og blev blussende rød af en forbitret Skamfuldhed. Havde hun villet friste sig med ham? —

Deroppe stod Fru Boye endnu og græd, hun havde stillet sig hen for Spejlet, og stod med begge Hænder støttet paa Konsollen, og græd, saa Taarerne dryppede fra hendes Kinder ned i en stor Konkylies rosenrøde Indre. Hun saa' paa sit forstyrrede Ansigt, saadan som det kom frem over den Taageplet, hendes Aande dannede paa Glasset, og hun fulgte Taarerne som de vælded ud over Øjeranden og rulled ned. Hvor de kunde blive ved at komme! hun havde aldrig grædt saadan før; jo, i Frascati en Gang, efter at hun var kørt løbsk.

Lidt efter lidt kom Taarerne mere sparsomt, men en nervøs Skælven rystede hende endnu stødvis fra Nakke til Hæl.

Solen stod mere paa; det sitrende Genskin fra Bølgerne trak sig skraat deroppe under Loftet, og ved Siderne af Persiennerne kom der hele Rækker af parallele Straaler ind, hele Reoler af guligt Lys. Varmen tog til, og gennem den modne Lugt af ophedet Træ og sol-

varmet Støv bølged nu andre Dufte frem, thi fra Sofapuders brogede Blomster, fra Stolerygges Silkerunding, fra Bøger og foldede Tæpper befried Varmen hundred glemte Parfumer, der gengangerflygtigt drog sig gennem Luften.

Ganske langsomt tog hendes Skælven af, og lod en sælsom Svimmelhed tilbage, hvori fantastiske Følelser, halvt Fornemmelser, hvirvled sig hen i Sporet af hendes undrende Tanker. Og hun lukked sine Øjne, men blev staaende med Ansigtet vendt mod Spejlet.

Besynderligt! som det var kommet over hende! saa hvinende angst. Havde hun skreget? Der dvæled et Skrig i hendes Øre, og hun følte en Træthed i Halsen, som efter et langt, angstfuldt Raab. Hvis han havde grebet hende! Hun lod sig gribe, og knugede afværgende Armene mod sit Bryst. Hun stred imod, men alligevel — nu: det var som om hun daled nøgen ned igennem Luften, blussende, brændende af Skam, skamløst kærtegnet af alle Vinde. — Han vilde ikke gaa, og det blev snart for silde, al hendes Kraft forlod hende, som Bobler, der brast: Boble paa Boble, der trængte sig over hendes Læber og brast, ustandseligt; om et Sekund var det for sent! Havde hun bedet ham paa sine Knæ? For sent! hun løftedes uimodstaaeligt mod hans Favn, som en Boble, der stiger gennem Vandet — vibrerende, saaledes steg hendes Sjæl nøgen op til ham, med hvert et Ønske blottet for hans Blik, hver hemmelig Drøm, hver skjult Hengivelse uden Slør for hans tagende Blik. — Igen i hans Favn, dvælende, sødt skælvende. Der var en

Statue af Alabast midt mellem Flammer, den blev glødende gennemsigtig i Ildens Hede, lidt efter lidt, misted mer og mer af sin mørke Kerne, til Alt var endelig lysende lyst.

Hun aabned langsomt sine Øjne, og saa' paa sit Spejlbillede med et diskret Smil som til en Medvider, hun ikke vilde indlade sig altfor dybt med, saa gik hun omkring i Stuen og samled sammen Handsker, Hat og Mantille.

Svimmelheden var som blæst bort.

Hun kunde godt lide den Svaghed, hun endnu følte i sine Ben, og blev ved at gaa omkring for at føle den bedre. Hemmeligt, ligesom tilfældigt, gav hun Gyngestolen et lille fortroligt Puf med Albuen.

Hun holdt nok af Scener.

I et Blik tog hun Afsked med noget Usynligt derinde, saa rullede hun Persiennerne op, og det var et helt andet Værelse.

Tre Uger efter var Fru Boye gift, og Niels Lyhne var nu ganske ene med sig selv.

Han kunde ikke rigtig komme afsted med sin Indignation over, at hun saa uværdigt havde kastet sig i Armene paa det Selskab, hun saa tidt havde spottet. Det havde ganske vist blot lukket Døren op og vinket, og sa'a var hun kommet. Men var det værd han gav sig til at kaste med Sten, havde han ikke selv følt den brave Spidsborgerligheds magnetiske Dragen? Der var kun dette sidste Møde, dersom det var, hvad han beskyldte hende for, dersom det skulde have været et kaadt Farvel til det gamle Liv, den sidste gale Streg, før hun trak

sig tilbage til det Korrekteste af det Korrekte; var det muligt! en saa grænseløs Selvforagt, saa kynisk en Haan over sig selv, og som drog ham ind under Haanen, ham og Alt, hvad de havde havt fælles af Minder og Haab, af Begejstring og hellige Ideer! Det fik ham til at rødme og til at rase. — Men var han retfærdig? for, paa den anden Side, hvad havde hun gjort andet end aabent og ærligt at sige ham: det og det drager mig til den anden Side, drager mig stærkt, men jeg anerkender din Ret, mer end du selv forlanger, og her er jeg, kan du tage mig, saa tag mig, hvis ikke, saa derhen, hvor Magten er størst. — Og hvis det nu var saadan, var hun saa ikke i sin Ret? Han havde ikke kunnet tage hende ... det kunde komme an paa saa Lidt ved den hele Afgørelse, Skyggen af en Tanke, Tonen i en Stemning.

Blot han vidste, hvad hun et Sekund maatte have vidst, men maaske ikke vidste mere. Han vilde saa nødig tro, hvad han ikke kunde lade være at beskylde hende for. Ikke blot for hendes Skyld, mindst dèt, men han syntes, det satte en Plet paa hans Fane. Logisk set naturligvis ikke, men alligevel.

Hvordan hun saa havde forladt ham, èn Ting var vis, det var, at han nu var ene, og han følte det som et Savn, men ogsaa, lidt senere, som en Lettelse. Der var saameget, der ventede paa ham; det Aar paa Lønborggaard og i Udlandet havde, hvor stærkt det end havde optaget ham, været en ufrivillig Hvile, og det, at han i dette Aar, paa saa

mange Maader, var bleven klarere overfor sine Fortrin og Mangler, det kunde jo kun øge hans Tørst efter, i uforstyrret Arbejdsro, at komme til at bruge sine Kræfter. Ikke til at skabe, det havde ingen Hast, men til at samle; der var saameget, han maatte gøre til sit, saa uoverskuelig meget, at han begyndte at maale Livets Korthed med mistrøstige Blikke. Han havde vel ikke tidligere spildt sin Tid, men man gør sig ikke saa let uafhængig af det fædrene Bogskab, og det ligger saa nær, at søge fremad ad de samme Veje, som har ført Andre til Maalet, og derfor havde han ikke selv søgt sig et Vinland frem i Bøgernes vide Verden, men var faret som Fædrene fo'r; havde, avtoritetstro, lukket sine Øjne for Meget, der vinked, for bedre at kunne se i Eddas og Sagaernes store Nat, og havde lukket sit Øre for Mangt, der kaldte, for bedre at lytte til Folkesangenes mystiske Naturlyde. Nu havde han endelig fattet, at det ikke var nogen Naturnødvendighed at være enten oldnordisk eller romantisk, og at det var simplere selv at sige sine Tvivl end at lægge dem i Munden paa Gorm Lokedyrker, rimeligere at finde Lyd for sit eget Væsens Mystik end at raabe mod Middelalderens Klostermure, og faa det Samme ekkosvagt tilbage, han selv havde sendt.

Det Nye i Tiden havde han jo helt vel havt Øje for, men han havde havt mere travlt med at lytte til, hvordan det Nye blev dunkelt udtalt i det Gamle, end til at høre paa, hvad det Nye selv sagde klart og tydeligt ind imod ham; og der var intet Mærkværdigt i dèt, for der er

endnu aldrig bleven præket et nyt Evangelium her paa Jorden, uden at den ganske Verden straks har faaet travlt med de gamle Profetier.

Men der maatte Andet til, og Niels kastede sig med Begejstring over sit nye Arbejde; han var bleven greben af den Erobringslyst, den Tørst efter Videns Magt, som vel hver en Aandens Tjener, hvor ydmygt han saa end siden kom til at gøre sin Gerning, dog én Gang har følt, var det end kun en eneste stakket Time til Ende. Hvem af os, hvem en venlig Skæbne stillede saaledes, at han kunde sørge for sin Aands Udvikling, hvem af Alle os har ikke med begejstrede Blikke stirret ud over Videns vældige Hav, og hvem er ikke bleven draget ned mod dens klare, kølige Vande, og er begyndt paa i Ungdommens lettroende Overmod at øse det ud med den hule Haand, ligesom Barnet i Legenden! Husker du, Sol kunde le over sommerfagert Land; du saa' hverken Blomst eller Sky eller Kilde, Livets Fester kunde drage forbi, de vakte end ikke Drøm af dit unge Blod, selv Hjemmet var fjernt; husker du? og husker du saa, hvor det bygged sig op for din Tanke fra Bøgernes gulnende Blade sluttet og samlet, hvilende i sig selv som et Kunstens Værk, og det var dit i hver en Enkelthed, og din Aand leved i det Hele. Naar Søjlerne steg slankt i Vejret, med selvbevidst Kraft til at bære i deres stærke Runding, saa var den af dig, den kække Stigen, den var i dig den stolte Bæren, og naar Hvalvet syntes at sværve, fordi det havde samlet al sin Tynge, Sten fra Sten, og i mægtige Draab af Vægt trygt sænket den ned paa Søjlernes

Nakke, saa var den din, denne Drøm om vægtløs Svæven, fordi den Tryghed, hvormed Hvalvet sank, det var jo dig, der satte Foden paa dit Eget.

Ja, saadan var det, saadan vokser Ens Væsen med Ens Viden, klares deri, samles igennem den. Det er saa skønt at lære som at leve. Vær ikke bange for at miste dig selv i større Aander end din egen! Sid ikke og rug ængstelig over din Sjæls Ejendommelighed, stæng dig ikke ude fra det, der har Magt, af Frygt for, at det skal rive dig med sig og drukne din kære, inderligste Egenhed i sin mægtige Svulmen! Vær tryg, den Ejendommelighed, som gaar tabt i en frodig Udviklings Skillen ud og Dannen om, den har kun været en Brøst, kun et mørkespiret Skud, der var ejendommeligt, just saalænge det var sygt af lyssky Bleghed. Og det er paa det Sunde i dig, du skal leve, det er det Sunde, der bliver det Store.

* * *

Det var ganske uventet for Niels Lyhne bleven Juleaften.

Hele det forløbne Halvaar havde han ingen Steder været, uden en enkelt Gang imellem hos Etatsraadens, og fra dem havde han en Indbydelse til at tilbringe Aftenen hos dem; men sidste Jul havde været Julen i Clarens, og derfor vilde han være ene. Et Par Timer efter at det var bleven mørkt, gik han ud.

Det blæste. Et tyndt, endnu ikke helt nedtrampet Snelag laa over Gaderne og gjorde dem bredere, og den hvide Sne paa Tagene og

langs Vinduernes Solbænke gav Husene et pynteligt, men ogsaa mere ensomt Udseende. Gadelygterne, der flakkede for Vinden, jog ligesom aandsfraværende deres Lys op ad Murene, saa hist og her et Skilt fo'r op fra sine Drømme og stirrede med storstilet Tanketomhed ud for sig. Ogsaa Butiksvinduerne, der kun var halvt oplyste, og hvis Opstilling i Dagens Travlhed var bleven derangeret, saa' anderledes ud end ellers, der var kommen noget sælsomt Indadvendt over dem.

Han drejede ind i Smaagaderne, og her syntes Julen allerede at være i fuld Gang, thi fra Kældere og lave Stuer lød ham stadigt Toner i Møde, undertiden fra en Violin, men hyppigst fra Haandharmonikaer, der ufortrødent snøvlede sig igennem populære Dansemelodier, som, ved den trohjertige Maade, hvorpaa de blev foredragne, fik mere udtrykt af det glade Arbejde ved Dansen, end af det egenlig Festlige. Men der var en vis Illusion derover af slæbende Trin og dampende Luft, — syntes det ham, der var udenfor, og som ved sin Ensomhed blev polemisk stemt mod al denne Selskabelighed. Han havde meget mere Sympati med den Arbejdsmand, der stod udenfor en lille Krambods mat oplyste Vindue, og underhandlede med sit Barn om et af de prisbillige Vidundere derinde, og syntes saa ivrig for at faa det urokkeligt fastslaaet, hvad der skulde vælges, inden de vovede sig ind i Fristelsernes Hule. Og saa med disse gamle, tarvelige Damer, der blev ved at komme, én for én, næsten for hver hundrede Skridt; Allesammen med de forunder-

ligste Kaaber og Slag fra længst henfarne Tider, og Allesammen med sagtmodigt menneskesky Bevægelser i deres gamle Halse, ligesom hos mistroiske Fugle, og med noget Usikkert og Verdensafvænt i deres Gang, som om de, Døgn ud, Døgn ind, havde siddet glemte oppe paa de øverste Sale af Bagbygningernes Afverden, og kun denne eneste Aften om Aaret blev taget med og huskede. Han blev trist ved at tænke derpaa, og Hjertet rørte sig i ham med en syg Fornemmelse, da han drømmende leved sig ind i saadan en gammel, enlig Piges langsomt rindende Tilværelse, og han hørte for sine Øren saa pinligt taktfast et Stueuhrs langsomme hen-igen, hen-igen dryppe Døgnets Skaal fuld af indholdsløse Sekunder.

Han maatte se at faa den Julenadvre overstaaet og gik tilbage den samme Vej, han var kommen, med en halvbevidst Sky for, at der i de andre Gader dæmrede nye Ensomheder, duggede anden Forladthed end den, der her havde slaaet ham imøde og lagt sig bitter paa hans Læbe.

Ude i de store Gader aandede han friere, han gik hurtigere til, med en vis Trods i sin Gang, og skilte sig ud fra alt Fællesskab med dèt, han nys havde forladt, ved en Tanke om, at h a n s Ensomhed, den havde han selv valgt.

Saa gik han ind paa en større Restavration.

Medens han sad og ventede paa Maden, iagttog han, bag et gammelt Avis-Tillæg, de Folk, der traadte ind. Det var næsten udelukkende unge Mennesker; nogle af dem kom

ene, somme lidt udfordrende i deres Holdning, som om de vilde forbyde de Tilstedeværende at tage dem til Indtægt som Lidelsesfæller, andre kunde slet ikke skjule, at de var forlegne over ikke at være inviterede ud en Aften som denne, men alle havde de en stærkt udpræget Smag for lønlige Kroge og afsides Borde. Mange kom parvis, og det var tydeligt at se paa de fleste af disse Par, at de var Brødre; Niels havde aldrig set saamange Brødre paa én Gang; tidt var de meget ulige i Klædedragt og Væsen, og deres Hænder bar endnu klarere Vidnesbyrd om, hvor forskellige deres Livsstillinger ofte var. Det var næsten sjældent, baade naar de kom, og ogsaa senere, naar de sad og talte sammen, at blive nogen rigtig Fortrolighed va'r imellem dem; hist var den Ene den Overlegne, den Anden den Beundrende, her den Ene imødekommende, den Anden tilbagevigende, og her igen var der en vagtsom Paapassenhed paa begge Sider, eller, værre endnu, en uudtalt Fordømmelse af hinandens Maal og Haab og Midler. For de allerfleste af dem skulde der aabenbart en saadan Helligaften til, og i Forbindelse med den en vis Forladthed, for at faa dem til at mindes det fælles Udspring og faa dem sammen.

Medens Niels sad og tænkte paa dette og paa den Taalmodighed, hvormed alle disse Mennesker ventede, og hverken ringede eller raabte højt paa Opvarterne, som om de efter en stiltiende Overenskomst vilde holde saameget som muligt af Restavrationspræget borte fra Stedet, mens han tænkte paa dette, saa' han en Be-

kendt af sig træde ind, og dette pludselige Syn af et bekendt Ansigt efter alle de fremmede kom saa uforvarende paa ham, at han ikke kunde lade være med at rejse sig op og hilse den Indtrædende med et glad og ogsaa forundret Godaften.

„Venter De Nogen?" sagde denne og saa' efter en Knage til sit Overtøj.

„Nej, solo."

„Saa passer det jo udmærket."

Den Nysankomne var en Doktor Hjerrild, en ung Mand, Niels et Par Gange havde talt med hos Etatsraadens, og om hvem han vidste, ikke fra hans Tale, men fra nogle drillende Hentydninger fra Etatsraadinden, at han var yderlig frisindet i religiøs Henseende; fra hans Tale derimod vidste han, at Hjerrild i politisk Henseende var ganske det Modsatte. Dette Slags Folk traf man ellers ikke hos Etatsraadens, der baade var kirkelige og liberale, og Doktoren hørte da ogsaa, baade ved sine Anskuelser og gennem sin afdøde Moder, hjemme i en af hine, den Gang ret talrige, Kredse, hvor man betragtede den nye Frihed med, dels skeptiske, dels fjendtlige Blikke, og hvor man i religiøs Henseende var mer end rationalistisk, mindre end atheistisk, naar man ikke enten var indifferent eller mystisk, hvad der ogsaa kunde hænde. Man fandt i disse Kredse, der jo forøvrigt var meget forskelligt nuancerede, at Holstèn var Ens Hjerte mindst ligesaa nær som Jylland, følte slet ikke noget til Slægtskabet med Sverig, og holdt ikke ubetinget af Danskheden i dens nydanske For-

mer. Endelig kunde man sin Molière bedre end sin Holberg, Baggesen bedre end Oehlenschlæger, og var maaske lidt sødlig i sin Kunstsmag.

Under Paavirkning af saadanne eller i alt Fald nærbeslægtede Anskuelser og Sympatier var det, at Hjerrild havde udviklet sig.

Han sad og saa' med et usikkert Blik paa Niels, medens denne meddelte ham sine Iagttagelser angaaende de øvrige Gæster, og særligt dvælede ved, hvordan de næsten skammede sig ved at der ikke var et Hjem eller hjemligt Sted, der havde draget dem til sig denne Aften.

„Ja, det forstaar jeg saa godt," sagde han koldt og næsten afvisende. „Man kommer ikke her Juleaften med sin allerbedste Vilje, og faar nødvendigvis en ydmygende Fornemmelse af at være sat udenfor, enten det saa er Andre eller En selv, der har gjort det. Vil De sige mig, hvorfor De er her? Vil De ikke, saa sig bare Nej."

Niels sagde ikke andet, end at han havde tilbragt sidste Juleaften sammen med sin afdøde Moder.

„Jeg beder Dem om Forladelse," sagde Hjerrild, „det var meget venligt af Dem at svare mig, men De maa undskylde mig, jeg er saa mistroisk. Jeg skal sige Dem, der kunde tænkes Folk, som kom her for at give et ungdommeligt Spark til Julen, og, vèd De, jeg er her af Respekt for Andres Julefest. Det er den første Jul her, jeg ikke er hos en elskværdig Familie, jeg har kendt hjemme fra

min Fødeby, men jeg har faaet den Idé, at jeg var i Vejen, naar de sang deres Julesalmer. Ikke saadan, at de generede sig, det var de altfor dygtige til, men det berørte dem uroligt, at have En siddende, for hvem de Sange kun var sungne ud i Luften, intet Steds hen, det tror jeg da."

Næsten i Tavshed holdt de deres Maaltid, fik saa Cigarerne tændte, og blev enige om at gaa et andet Sted hen og drikke deres Toddy. Ingen af dem havde Lyst til i Aften at se paa de forgyldte Spejlrammer og røde Sofaer, de saa jævnligt havde for Øje de andre af Aarets Aftener, og de tyede derfor ind paa en lille Kafé, de ellers aldrig søgte.

De saa' straks, at her ikke var noget blivende Sted.

Værten, Opvarterne og et Par Venner sad i Stuens Indre og spillede Trekort med to Trumfer; Værtens Kone og Døtre saa' til, og gjorde Opvartning ved Bordet, men ikke for dem; en af Opvarterne bragte dem deres. De skyndte sig at drikke, da de mærkede, at de bragte Forstyrrelse, for man talte straks mindre højt, og Værten, der havde siddet i Skjorteærmer, havde ikke kunnet overvinde sig til at blive siddende, men var faret i Frakken.

„Vi er nok saa temmelig husvilde i Aften," sagde Niels, da de gik nedad Gaden.

„Ja, det er jo i sin Orden," var Hjerrilds lidt patetiske Svar.

De kom til at tale om Kristendommen. Emnet laa jo ligesom i Luften om dem.

Niels talte heftigt, men lidt almindeligt mod Kristendommen.

Hjerrild var ked af at gaa og træde Sporet op paany af Diskussioner, der var gamle for ham, og sagde pludseligt, uden altfor nøje Tilslutning til det Foregaaende: „Tag Dem i Agt, Hr. Lyhne; Kristendommen har Magten. Det er dumt at lægge sig ud med den regerende Sandhed ved at agitere for Kronprins-Sandheden."

„Dumt eller ikke dumt, det Hensyn ligger ikke for."

„Sig ikke det saa letsindigt; det var ikke min Mening at sige Dem den Trivialitet, at det i materiel Henseende er dumt, ideelt er det dumt og mer end det. Tag Dem i Agt; dersom det ikke er uundgaaeligt nødvendigt for Deres Personlighed, saa knyt Dem ikke altfor nøje til just d e t i Tiden. Som Digter har De jo saa mange andre Interesser."

„Jeg forstaar Dem vist ikke, jeg kan jo dog ikke bære mig ad med mig selv som med en Lirekasse, tage et mindre populært Stykke ud og sætte et andet ind, som Alle gaar og fløjter paa."

„Kan De ikke? der er de, der kan. Men De kunde jo sige: det Stykke spiller vi ikke. Man kan i Almindelighed meget mere i den Retning, end man selv tror. Et Menneske hænger ikke s a a nøje sammen. Naar De stadig bruger Deres højre Arm voldsomt, saa strømmer der et Overmaal af Blod til, og den tager til i Vækst paa det øvrige Legemes Bekostning, medens Benene, som De kun bruger det

aller, allernødvendigste, bliver lidt tyndladne, ganske af sig selv. De kan jo nok anvende Billedet? Se, hvordan de fleste, og vel ogsaa de bedste ideelle Kræfter herhjemme har vendt sig udelukkende mod den politiske Frihed. Se paa dèt, og lad det være Dem en Lære. Tro mig, der er en frelsende Lykke for et Menneske i at kæmpe for en Idè, der har Fremgang, medens det er saa demoraliserende at høre til den tabende Minoritet, som Livet, ved den Retning, i hvilken det udvikler sig, giver Uret, Punkt for Punkt, Skridt for Skridt. Det kan ikke være anderledes, for det er saa bitterlig mismodigt, at se dèt, man lige ind til sin Sjæls inderste Stille er overbevist om er Sandheden og Retten, at se denne Sandhed forhaanet og slaaet i Ansigtet af hver den usleste Trosknægt i den sejrende Hær, at høre den smædet med Skøgenavne, og saa Intet at kunne gøre, Intet andet end at elske den endnu mere trofast, knæle for den i sit Hjerte med endnu dybere Ærefrygt, og se dens skønne Aasyn lige straalende skønt, lige fuldt af Højhed og udødeligt Lys, hvormeget Støv der saa hvirvles mod dens hvide Pande, hvor tæt end giftig Taage tyknes omkring dens Glorie. Det e r bitterlig mismodigt, det kan ikke undgaas, at Ens Sjæl tager Skade deraf, for det ligger saa nær at hade sit Hjerte træt, at kalde Foragtens kolde Skygger op om sig, og smertesløv lade Verden gaa sin Gang. — Naturligvis, hvis man har d e t i sig, saa man i Stedet for at vælge det lettere, at tage sig selv ud af alt Forbund med det Hele, kan bære sig oprejst,

og med alle Evner spændte, alle sine Sympatier vaagne, tage mod Nederlagenes mangebraaddede Svøbeslag, alt som de falder, Slag paa Slag, og dog holde sit blødende Haab fra at segne, idet man lytter efter de dumpe Lyde, der varsler Omslag i Ens Tid, og spejder mod det svage, fjerne Skær, der er en Dag — en Gang — maaske; hvis man har det i sig! men prøv det ikke, Lyhne. Tænk Dem, hvad en saadan Mands Liv maatte være, naar han skulde gøre Fyldest. Ikke at kunne tale, uden at Hujen og Haan fraader op i hans Tales Spor. At faa alle sine Ord forvrængede, besudlede, vredne af Led og Lave, vredne til snedige Snarer, kastet hen for sine Fødder, og saa, inden han vel har faaet dem sanket op af Skarnet og redet dem ud fra hinanden igen, saa pludselig at finde Alverden døv. Og saa begynde paany paa et andet Punkt med samme Resultat, atter og atter. Og saa maaske det smerteligste af Alt, at se sig miskendt og foragtet af ædle Mænd og Kvinder, som han, trods den forskellige Overbevisning, ser op til med Beundring og Ærefrygt. Og saadan maa det være, det kan slet ikke være anderledes. En Opposition skal ikke vente at blive angrebet for dèt, den virkelig er og vil, men for dèt, Magten vil tro, den er og agter; og desuden, Magten brugt overfor den Svagere og Misbrug af Magten, hvordan skal dèt blive to Ting? og der er dog vel Ingen, der vil forlange, at Magten skal gøre sig selv svag for at kunne kæmpe med lige Vaaben overfor Oppositionen. Men derfor bliver Oppositionens Kamp lige

smertelig, lige oprivende. Og tror De nu virkelig, Lyhne, at en Mand kan kæmpe den Kamp, med alle de Gribbenæb sænket i sig, uden den sejge, blinde Begejstring, som er Fanatisme? Og hvor i al Verden skal han blive fanatisk for noget Negativt? Fanatisk for den Idè, at der i n g e n Gud er til! — og uden Fanatisme, ingen Sejr. Tys, hør!"

De standsede udenfor en høj Stue, hvor man havde rullet op for et af Vinduerne, og gennem den aabnede Trækrude lød det, baaret af Kvinders og Børns klare Røster, ud til dem:

Et Barn er født i Bethlehem,
Bethlehem!
Thi glæder sig Jerusalem.
Halelujah, Halelujah!

De gik tavse videre. Melodien, navnlig Flygelets Toner, fulgte dem nedad den stille Gade.

„Hørte De," sagde Hjerrild, „hørte De Begejstringen i dette gamle, hebræiske Sejershurra? — og disse to jødiske Bynavne! — Jerusalem, det var ikke blot symbolsk: den hele Stad: København, Danmark; det var Os, det kristne Folk i Folket."

„Der er ingen Gud, og Mennesket er hans Profet!" sagde Niels bittert, men ogsaa bedrøvet.

„Ja, ikke sandt!" spottede Hjerrild; lidt efter sagde han: „Atheismen er dog grænseløs nøgtern, og dens Maal er jo til syvende og sidst ikke andet end en desillusioneret Menneskehed. Troen paa en styrende, dømmende Gud, det er Menneskehedens sidste store Illusion, og hvad saa, naar den har tabt den? Saa er den

bleven klogere; men rigere, lykkeligere? Jeg ser det ikke."

„Men," udbrød Niels Lyhne, „fatter De da ikke, at den Dag, Menneskeheden fri kan juble: der er ingen Gud! den Dag skabes der som med et Trylleslag ny Himmel og ny Jord. Først da bliver Himlen det fri, uendelige Rum, i Stedet for et truende Spejderøje. Først da bliver Jorden vor, og vi Jordens, naar hin dunkle Saligheds og Fordømmelses Verden derude er bristet som en Boble. Jorden bliver vort rette Fædreland, vort Hjertes Hjem, hvor vi ikke er som fremmede Gæster en stakket Tid, men al vor Tid. Og hvilken Intensitet vil det ikke give Livet, naar Alt skal rummes i det, og Intet er lagt hen udenfor. Den uhyre Kærlighedsstrøm, der nu stiger op mod den Gud, der tros, naar Himlen er tom, da vil den bøje sig hen over Jorden, med elskende Gang imod alle de skønne, menneskelige Egenskaber og Evner, som vi har potenseret og smykket Guddommen med, for at gøre den vor Kærlighed værd. Godhed, Retfærdighed, Visdom, hvem kan nævne dem alle? Begriber De ikke, hvilken Adel det vil brede over Menneskeheden, naar den frit kan leve sit Liv og dø sin Død, uden Frygt for Helved eller Haab om Himmerig, men frygtende sig selv, og med Haab til sig selv? Hvor vil Samvittigheden ikke vokse, og hvilken Fasthed vil det ikke give, naar daadløs Anger og Ydmyghed Intet mer kan sone, og ingen anden Tilgivelse er mulig, end at gøre godt, med Godt, det Onde, man forbrød med Ondt."

„De maa have en vidunderlig Tro paa Menneskeheden; Atheismen vil jo komme til at stille større Fordringer til den, end Kristendommen gør."

„Naturligvis!"

„Naturligvis; men hvor vil De faa alle de stærke Individer fra, som De vil behøve til at sætte Deres atheistiske Menneskehed sammen af?"

„Lidt efter lidt, Atheismen skal selv opdrage dem; hverken denne Generation eller den næste eller den næste igen vil kunne bære Atheismen, det ser jeg godt, men i hver Generation vil der altid være Enkelte, der ærligt vil kæmpe sig til et Liv paa den og en Død i den, og de vil saa i Tidernes Løb danne en Række af aandelige Ahner, som Efterkommerne med Stolthed kan se tilbage paa, og vinde Styrke ved at betragte. I Begyndelsen er det, der vil Vilkaarene være haardest, der vil flest bukke under i Kampen, og de, der sejrer, kun sejre med forrevne Faner, for de vil endnu have Traditionerne drukket ind i deres inderste Marv, og fordi der er saa meget andet end Hjernen i et Menneske, der skal overbevises, Blodet og Nerverne, Haab og Længsler, ja om det saa er Drømmene, saa de ogsaa. Men det er det Samme, en Gang vil det komme, og de Faa vil blive de Mange."

„Tror De? — Jeg leder efter et Navn; kunde man ikke kalde dette for den pietistiske Atheisme?"

„Al sand Atheisme ..." begyndte Niels, men Hjerrild afbrød ham hurtigt.

„Naturligvis!" sagde han, „naturligvis; lad os endelig kun have èn eneste Port, èt eneste Naaleøje for al Jorderigs Kameler!"

X.

Først paa Sommeren kom Erik Refstrup hjem efter to Aars Ophold i Italien. Han var rejst bort som Billedhugger, men som Maler kom han igen, og han havde allerede gjort Lykke, solgt sine Billeder, og faaet Bestillinger paa flere.

At det nu var kommet saadan ligesom ved det første Vink, det skyldtes den sikre Selvbegrænsning hvormed han trak sit Talent sammen om sig. Han var ikke af de store, løfterige Talenter, hvis Hænder er saa nær ved alle Lavrer, hvis Gang paa Jorden er som et Bakkustog, der jubler frem igennem alle Egne, med gyldne Sædekast til alle Sider og Genier paa alle deres Panthre. Han var af dem, i hvem der er en Drøm begravet, som spreder Hellighed og Fred omkring en lille Plet i deres Sjæl, hvor de er mest sig selv og mindst sig selv. Og det de skaber i den Kunst de ejer, gennem dèt klinger altid det samme længselsfulde Omkvæd frem, og hvert Værk af deres, det bærer altid det samme ængsteligt snævre Præg af Slægtskab, som var det Billeder fra det samme lille Hjemland, den samme lille Lønkrog dybt imellem Bjærge. Med Erik var det saadan — hvor han saa dykked ned i

Skønhedsoceanet, han hented altid den samme Perle op til Lyset.

Hans Billeder var smaa, i Forgrunden en enkelt Skikkelse, lerblaa af sin egen Skygge, bag den lynget Jord, Hede eller Kampagne, i Horisonten rødgult Skær af sunken Sol. Et af dem var en ung Pige, der spaar sig selv paa italiensk Manèr. Hun har lagt sig ned paa Knæ, en Plet, hvor Mulden kommer brunlig op mellem det korte Græs; Hjerte, Kors og Anker af udbanket Sølv har hun løst fra sit Halssmykke og strøet ned paa Jorden, nu ligger hun paa Knæ, hendes Øjne er trofast lukkede, og den ene Haand dækker dem, den anden er strakt søgende ned efter usigelig Kærlighedslykke og bitter Sorg, som Korset mildner, og Haabets haabende Hverdagsskæbne. Hun har ikke vovet at røre Jorden endnu. Haanden er saa bange i den kolde, hemmelighedsfulde Skygge, Kinderne blusse og Munden er midt mellem Bøn og Graad. Der er saa højtideligt i Luften, Solrøden truer saa vild og hed derude, kommer saa vemodsblød henover Lyngen. „Vidste du blot: — Kærlighedslykke, usigelig, — bitter Sorg, som Korset mildner, eller Haabets haabende Hverdagsskæbne?"

Der var et andet et, hvor hun staar ret op og ned og længes paa den brune Hede, med Kinden tvunget til Hvile mod de foldede Hænder, saa sød i sin naive Længsel, saa bitte lidt ulykkelig ved det stygge Liv, der lader hende gaa. Hvorfor kommer ikke Eros med kyssende Roser, tror han hun er for ung! Han

skulde blot føle hendes Hjerte, hvor det banker, bare komme med sin Haand, aa, der er en Verden derinde, en Verden af en Verden, naar den bare vilde vaagne. Hvorfor kalder det ikke ogsaa? det ligger derinde som en Knop, foldet sammen om al sin Sødme og Skønhed, bare til for sig selv, og beklemt af sig selv. For den vèd jo det er til, det, den ikke vèd hvad er. Har det ikke været varmt om de dækkende Blade, er det ikke kommet ned om den, saa den er bleven lys indvendig, lige ind til det inderste, rødeste Mørke, hvor Duften, anende sig selv, ligger duftløs pressèt sammen i en sitrende Taare! Vil det aldrig komme? Skal den aldrig aande ud, hvad den anende ejer, være rig med sin Rigdom, skal den aldrig, skal den ikke, ikke foldes ud og rødme sig vaagen, mens Straaler af Sol suse blinkende ind under alle dens Blade? Hun har virkelig ingen Taalmodighed med Eros mere, allerede dirre hendes Læber af den kommende Graad, haabløst udfordrende gaar hendes Blik ud i Rummet, og det lille Hoved synker mer og mer forsagt, drejer langsomt den fine Profil ind i Billedet, hvor en sagte Luftning sejler med rødligt Støv, henover mørkegrønne Gyvelbuske, ind mod den sherrygyldne Himmel.

Saadan var det Erik malte, og det han vilde give, det fandt altid sit Udtryk i Billeder som disse. Han kunde nok drømme sig andre, kunde længes ud af den snævre Kreds, indenfor hvilken han manede dem frem, men kom han udenfor og forsøgte sig paa andre Felter,

fik han snart en kølende, mismodig Fornemmelse af, at han var ude paa Laan hos Andre, og at det, han gjorde, ikke var hans. Vendte han saa tilbage fra en saadan mislykket Udflugt, der dog hver Gang lærte ham mer, end han selv anede, saa blev han endnu mere Erik Refstrupsk end før, gav sig endnu modigere, næsten med en smertelig Inderlighed sin Ejendommelighed i Vold, og holdt sig, hvor han saa gik, i en pietetsfuld Feststemning, der prægede sig i hver hans mindste Handling, viste sig i hele den Maade, hvorpaa han da omgikkes med sig selv. Det var, som om de skønne Skikkelser, der dæmrede for ham, yngre Søstre til Parmegianinos slanklemmede Kvinder med de langelige Halse og de store, smalle Prinsessehænder, sad til Bords med ham og kredensede hans Bæger med Bevægelser, fulde af Adel og Ynde, og holdt ham i deres skære Drømmes Magt med Luinis mystiske, indadvendte Smil, saa uudgrundelig fint i dets hemmelighedsfulde Sødme.

Men havde han saa tjent Guden tro i de elleve Dage kunde det hænde, at andre Magter i ham fik Overhaand, og han kunde gribes af en rasende Trang efter grove Nydelsers grove Lyst, og kaste sig hen til dem, febertagen af den menneskelige Attraa efter Selvtilintetgørelse, der, mens Blodet brænder, som Blod kan brænde, higer efter Nedværdigelse, Forvendthed, Smuds og Søle, med just det samme Maal af Kraft som ejes af hin anden, ligesaa menneskelige Attraa, Attraaen efter at bevare sig selv, større end sig selv, og renere.

I slige Øjeblikke var kun lidet ham raat eller voldsomt nok, og han var længe om at komme i Ligevægt igen, naar de var dragne forbi, thi paa en vis Maade var det ham egenlig ikke naturligt, han var for sund, for lidt forgiftet af Drømme, og det kom næsten som et Udslag i modsat Retning af hans Hengivelse til Kunstens højere Magter, lignede næsten en Hævn, som om hans Natur følte sig krænket ved Valget af hint ideellere Livsmaal, som Omstændighederne havde tilskyndet ham til at forfølge.

Det var nu imidlertid ikke saaledes, at denne Kamp til to Sider var paa den Maade oppe i Erik Refstrup, saa at den vendte udad paa ham, eller saa at det var ham en Trang at sætte Omgivelserne i Forstaaelse med sig gennem den. Nej, han var den samme usammensatte, livsglade Svend som før, lidt kantet ved sin Sky for Følelser, der talte, lidt fribytteragtig ved sin Evne til at gribe til og tage. Men det v a r jo dog dernede i ham, og kunde lade sig mærke i stille Timer, ligesom Klokkerne, der ringe i den sunkne Stad paa Havets Bund; og han og Niels havde aldrig forstaaet hinanden saa godt som nu, det følte de, og sluttede tavse, hver for sig, nyt Venskab med hinanden; og da Ferietiden kom og Niels endelig en Gang maatte gøre Alvor af at besøge sin Tante Rosalie, som var gift med Konsul Claudi i Fjordby, fulgte Erik med.

* * *

Den Hovedlandevej, som kommer fra Fjordbys rigeste Opland, naa'r Byen mellem to mægtige Tjørnehække, der er til Hegn for Konsul Claudis Køkkenhave og hans store Strandhave. Hvor Vejen saa bliver af, om den ender ligefor med Konsulens Gaardsplads der er saa stor som et Torv, eller det er den, der gør en Drejning, og mellem hans Lade og Tømmerplads løber op igennem Byen som Gade, det er en Skønssag, for mange af de Vejfarende gør Drejningen og kører videre, men der er ogsaa mange der stopper op, og anser Maalet for naaet, naar de er kommet indenfor Konsulens tjærede Port, der altid staar vidt aaben, med Fløjene slaaet tilbage og med udspilede Skind til Tørring paa Fløjene.

Gaardens Bygninger var alle gamle, med Undtagelse af det høje Pakhus, hvis kedelige, døde Skifertag var Fjordbys nyeste Nyt paa Bygningskunstens Omraade. Det lange, lave Forhus saa' ud som om det blev trykket i Knæ af tre store Kviste, og gik i en dunkel Krog sammen med Bryggers og Staldlængen, i en lysere Krog sammen med Pakhuset. I den mørke Krog var Bagdøren ind til Butiken, der tillige med Bønderstuen, Kontoret og Folkestuen dannede en lidt skummel Verden for sig selv, hvor en blandet Lugt af simpel Tobak og jordslaaede Gulve, af Kryderier og ram Tørfisk og vaadt Vadmel gjorde Luften tyk og næsten til at smage. Men var man saa gennem Kontoret, med dets gennemtrængende Os af Segllak, naaet ud i Gangen, der dannede Skellet mellem Forretning og Fa-

milie, saa blev man, ved den her herskende Duft af ny Damepynt, forberedt paa Værelsernes milde Blomsterluft. Det var ikke Duften af en Buket, ikke af en virkelig Blomst, det var den mystiske, mindevækkende Atmosfære, der dvæler over ethvert Hjem, og om hvilken Ingen bestemt kan sige, hvorfra den kommer. Hvert Hjem har sin, den kan minde om tusinde Ting, om Lugten af gamle Handsker, om nye Spillekort eller aabenstaaende Klaverer, men altid er den forskellig; den kan overdøves med Røgelse, Parfumer og Cigarrøg, men den kan ikke dræbes, altid kommer den igen og er der atter, uforandret som før den var. Her var den som Blomster, ikke Levkøjer eller Roser, ikke nogen Blomst, der er til, men som man kunde tænke sig Duften af disse fantastiske, safirmatte Lilieranker, der snirkler sig i Blomst opom Vaser af gammelt Porcellæn. Og som den passede til disse store, lave Stuer, med deres arvede Møbler og gammeldags Sirlighed! Gulvene var saa hvide, som kun Bedstemødres Gulve ere, Væggene var ensfarvede, med en let, lys Guirlandetegning hen under Gesimsen, der var Stukrose midt i Loftet, og Dørene var kanelerede og havde blanke Messinggreb i Delfiners Lignelse. Om de smaarudede Vinduer hang luftige, filerede Gardiner, hvide som Sne, folderigt og koket hæftede op med farvede Baandsløjfer, som Omhænget om en Brudeseng for Koridon og Phyllis; og i Karmen blomstred der i grønspraglede Potter gamle Dages Blomster, blaa Agapanthus, blaa Pyramideklokker, finløvede Myr-

ter, ildrøde Verbener og sommerfuglsbrogede Geranier. Men det var dog navnlig Møblerne, der gav det Hele sit Præg; disse urokkelige Borde med vidtstrakte Flader af mørknet Mahogni, Stole, hvor Ryggen krummer sig som en Spaan sammen om En, Skuffemøbler af alle mulige Former, Kæmpekommoder, indlagte med mythologiske Scener i lysegult Træ, Daphne, Arachne og Narcissus, eller ogsaa smaa Sekretærer paa tynde, snoede Ben, hvor hver lille Skuffe har et Mosaik af dendritisk Marmor, forestillende ensomme, firkantede Huse med et Træ i Nærheden, det er Altsammen fra længe før Napoleon. Der er ogsaa Spejle med Blomster i Hvidt og Bronce malet op paa Glasset: Siv og Lotus, der svømmer paa den blanke Sø, og saa er der Sofaen, ikke disse Smaating paa fire Ben, med Plads til To, nej, grundmuret og massiv hæver den sig op fra Gulvet, en hel rummelig Terrasse, til hver Side bygget i Et med et brysthøjt Konsolskab, oven paa hvilket igen et mindre Skab arkitektonisk stiger op til Mandshøjde og bringer en kostbar, gammel Krukke udenfor Menneskebørns Rækkevidde. Det var intet Under, at der var saamange gamle Ting hos Konsulens, for hans Fader, og Bedstefaderen før ham, havde nydt og hvilet ud inden disse Vægge, naar der var Ro for Arbejdet paa Tømmerplads og Kontor.

Bedstefaderen, Berendt Berendtsen Claudi, hvis Navn Forretningen endnu førte, havde bygget Gaarden, og mest interesseret sig for Butiks- og Produkt-Handelen; Faderen havde

drevet Tømmerhandlen op, købt Markjorder til Gaarden, bygget Laden og anlagt de to Haver; den nulevende Claudi var slaaet stærkt ind paa Kornhandelen, havde bygget Pakhuset op, og forenet Virksomheden som engelsk og hannoveransk Vicekonsul og som Lloydsagent med sin Købmandsbestilling; og Kornet og Vesterhavet gav ham saa meget at tage vare, at han kun kunde føre et dilettantisk Overopsyn med de øvrige Grene af Bedriften, der var delt imellem en falleret Fætter og en gammel, umedgørlig Avlskarl, der hvert Øjeblik satte Konsulen Stolen for Døren, ved at hævde, at hvordan det saa gik med Købmandsforretningen, saa skulde Markjorden passes, og naar han skulde pløje, saa kunde de tage Heste til at køre Tømmer, hvor de vilde, hans fik de Dævlen ta' ham ikke. Men da Karlen var dygtig, var herved jo ingen Ting at gøre.

Konsul Claudi var et Par Aar oppe i Halvtredserne, en ret anseelig Mand, med regelmæssige, lige indtil Plumphed kraftige Træk, der lige saa let tog sig sammen til et Udtryk af Energi og lunken Kløgt, som de slappedes til et næsten forsorent Udtryk af slikken, smagende Nyden, og han befandt sig ogsaa lige godt i sit rigtige Element, enten han lirkede en Handel igennem med lune Bønder, eller akkorderede med en Flok stædige Bjergere, eller han, ved en sidste Flaske Portvin, mellem graanende Syndere lyttede til mer end slibrige Historier, eller selv fortalte dem, paa den uforbeholdent udmalende Maade, han var berømt for.

Dette var imidlertid ikke hele Manden.

Den Uddannelse, han havde faaet, førte det med sig, at han udenfor Spørgsmaal af rent praktisk Natur befandt sig paa fremmed Grund, men derfor lod han ikke haant om dèt, han ikke forstod, skjulte ikke heller, at han ikke forstod sig paa det, og endnu mindre faldt det ham ind at snakke med og fordre sin Snak respekteret, af Hensyn til, at han var en ældre, praktisk erfaren, højtbeskattet Borger. Tværtimod kunde han med en næsten rørende Andagt sidde og høre paa Damers og unge Menneskers Samtaler om saadanne Emner, og nu og da med en omstændelig Undskyldning fremsætte et beskedent Spørgsmaal, der saa godt som altid blev besvaret med den største Omhyggelighed, og saa takkede han for Svaret med hele den Forbindtlighed, den Ældre saa kønt kan lægge i sin Tak til den Yngre.

Der kunde i det Hele taget i enkelte heldige Øjeblikke være noget overraskende Sart over Konsul Claudi, et længselsfuldt Udtryk i hans klare, brune Øjne, et vemodigt Smil om hans stærke Læber, et søgende, erindringsfuldt Tonefald i hans Stemme, som om han havde Længsler mod en, i hans Øjne, bedre Verden end den, hans Venner og Bekendte troede ham given i Vold med Hud og Haar.

Mellèm hin bedre Verden og ham bar hans Kone Bud. Hun var en af disse blege, blide Jomfrunaturer, der ikke har Mod eller maaske ikke Instinkt til at elske deres Elskov ud til der ikke er Selv tilbage i det dybeste Dyb af deres Sjæle. End ikke det flygtigste Moment

kan de gribes saaledes, at de blindt betagne kaster sig hen under Hjulene paa Afgudsbilledets Vogn. Det kan de ikke, men ellers kan de gøre Alt for den de elsker, de tungeste Pligter kan de opfylde, til de smerteligste Ofre er de rede, og der er ikke den Ydmygelse, de er bange for at bære. Saadan er de bedste af dem.

Der blev nu ikke stillet s a a store Fordringer til Fru Claudi, men helt uden Sorg var hendes Ægteskab heller ikke gaaet hen; det var nemlig en offenlig Hemmelighed i Fjordby, at Konsulen ikke var, eller i alt Fald indtil for faa Aar siden ikke havde været, den allertroeste Ægtemand, og at han havde flere uægte Børn baade i Byen og paa Landet. Naturligvis var det en stor Sorg for hende, og det havde ikke været hende let at tvinge sit Hjerte til at holde fast og ikke slippe, i det Oprør af Skinsyge, Foragt og Vrede, Skam og sygnende Skræk, som da havde ladet hende føle al fast Grund borte under hendes Fødder. Men hun stod imod. Der kom ikke blot ikke et bebrejdende Ord over hendes Læber, men hun forhindrede enhver Tilstaaelse fra Mandens Side, enhver tydelig Bøn om Tilgivelse og hver den Ting, der kunde se ud som et angrende Løfte. Hun følte, at hvis det kom til Ord, vilde de rive hende med sig, bort fra ham. Tiende skulde det bæres, og i Tavsheden søgte hun at gøre sig medskyldig i Mandens Brøde, ved at anklage sig selv for den Selvforskansning, hendes Kærlighed ikke havde været stærk nok til at faa hende til at opgive.

Det lykkedes hende at gøre denne Synd saa stor, at hun kunde føle en ubestemt Trang til Tilgivelse, og i Tidens Løb kom hun saa vidt med sig selv, at det Rygte kunde opstaa, at de Piger, Konsul Claudi havde forført, for dem og deres Børn blev der sørget anderledes end med Penge, der maatte være en skjult Kvindehaand, som værnede om dem, holdt onde Ting borte fra dem, holdt dem oppe og førte dem.

Saaledes gik det til, at Synder vendtes til det Gode, og at en Synder og en Helgen kom til at gøre hinanden bedre.

Claudis havde to Børn, en Søn, der var paa et Handelskontor i Hamborg, og en nittenaarig Datter, som hed Fennimore, efter Heltinden i St. Roche, en af Fru v. Palzows Romaner, der havde været meget yndet i Fru Claudis Pigetid.

Fennimore og Konsulen var nede at tage mod Damperen den Dag, den bragte Niels og Erik til Fjordby, og Niels blev behageligt overrasket ved at se, at hans Kusine var smuk, thi han havde hidtil kun kendt hende fra et skrækkeligt, gammelt Familie-Daguerreotypi, hvor hun i en dampfyldt Atmosfære dannede Gruppe sammen med sin Broder og sine Forældre, allesammen med hektisk Karmin paa Kinderne og med stærk Forgyldning paa deres Guldstads. Og nu var hun saa nydelig som hun stod der i sin lyse Formiddagsdragt, med smale Bandelèrsko og sorte Korsbaand op over den hvide Strømpevrist, stod der med den ene Fod oppe paa Kanten af Bolværksbjælken og

bøjede sig smilende frem for at række ham sit Parasolhaandtag til Goddag og Velkommen, inden Damperen rigtig havde faaet lagt til. Hvor var hendes Læber ikke røde og hendes Tænder hvide, og hvor hendes Pande og Tindinger tegnede sig fint under den brede Eugeniehat, gennem Skyggens langt nedhængende, sorte Knipling, tung af stenkulsblanke Perler. Endelig kom Landgangsbroen ud, og Konsulen trak af med Erik, for hvem han allerede havde forestillet sig, medens der var seks Alen Vand imellem dem; straks derpaa havde han raabende indviklet ham i en skæmtsom Samtale om Søsygens Kvaler med en vissen Hattemagerenke, der var ombord paa Damperen, og nu var han i Færd med at henlede hans Beundring paa de store Lindetræer udenfor Amtsforvalterens, og paa den nye Skonnert, der stod i Spanter paa Thomas Rasmussens Værft.

Niels fulgtes med Fennimore. Hun gjorde ham opmærksom paa, at der var Flag oppe i Strandhaven til Ære for ham og hans Ven, og saa begyndte de at tale om Etatsraadens derovre. De var straks enige om, at Etatsraadinden var lidt — en lille Smule — de vilde ikke sige Ordet, men Fennimore satte et stramt Smil op, idet hun gjorde en katteagtig Bevægelse med Haanden, og dèt var aabenbart tilstrækkeligt betegnende for dem begge, saadan som de smilede, og saa straks saa' alvorlige ud. Tavse gik de videre, stærkt optagne af Tanken om, hvordan de tog sig ud i hinandens Øjne.

Fennimore havde tænkt sig Niels Lyhne anseeligere, mere udpræget i Væsen, mere bestemt karakteriseret, ligesom et Ord med en sort Streg under. Men Niels derimod havde fundet saa meget mer, end han ventede sig, han fandt hende indtagende, næsten bedaarende, til Trods for hendes Dragt, der havde saa meget af Provinsdamens altfor store Fikshed, og da de kom ind i Konsulens Entrè, og hun tog sin Hat af, og, idet hun beskæftiget saa' ned, rettede paa sit Haar med saadanne vidunderlig gratiøse, lade, bløde Bevægelser i Haand og Haandled, følte han sig saa taknemmelig for disse Bevægelser, som om det havde været Kærtegn, og hverken den Dag eller den næste kunde han komme bort fra denne, ham selv lidt gaadefulde Taknemmelighed, der undertiden blev saa sælsom svulmende, at han tænkte, det vilde være den største Lykke, at turde takke hende med Ord, fordi hun var saa smuk og saa sød.

Snart fandt Erik saavel som Niels sig hjemme i Konsulens gæstfri Hus, og var efter et Par Dages Forløb fuldstændig optagne af det hyggeligt ordnede Driveri, som er det rigtige Ferieliv, og som det er saa vanskeligt at beskærme mod gode Menneskers venskabelige Overlast; og de maatte opbyde Alt, hvad de havde af diplomatiske Evner, for at undgaa alle de beklumrede Aftenselskaber, store Havture, Sommerballer og Dilettantforestillinger, der stadigt truede deres Fred. De var ved at ønske, at Konsulens Gaard og Have laa paa en øde Ø; og Robinson var ikke mere betagen

af Frygt, da han fandt Fodsporene i Sandet, end de var, naar de saa' fremmede Paletoter hænge i Entrèen, eller opdagede ukendte Rèdiculer paa Dagligstuebordet. De vilde meget heller være ene, for de var jo ikke komne over Midten af den første Uge, inden de var forelskede i Fennimore. Ikke med den fuldmodne Forelskelse, som skal og maa vide sin Skæbne, som higer efter at eje og favne og være tryg; endnu ikke den, endnu den første Kærlighedens Dæmring, der ligger som underlig Vaar i Luften og svulmer med en Længsel, der er Vemod, med en Uro, der er sagte bankende Lykke. Sindet er saa blødt og let bevæget, saa beredt til at give sig hen. Et Lys over Søen, en Susning i Løvet, ja blot en Blomst, der spreder sig i Blade, det har Altsammen faaet saadan en sælsom Magt. Og ubestemte Haab foruden Navne bryde pludseligt frem og brede Solglans ud over Alt i Verden, og lige saa pludseligt, saa er der ingen Sol: en blød Forsagthed sejler skybred over Glansen og maler Haabets Funker ned i sit Kølvands Graa. — Saa modløs, smeltende modløs, og smertesødt hengiven i sin Skæbne, med Hjertet fuldt af Selvmedlidenhed, og en Forsagelse, der holder ad sig selv, og spejler sig i stille Elegier, og daaner i et Suk, der halvvejs er forstilt ..... og saa igen, saa rasler det med Roser: Drømmelandet dukker op af Taagen med Gulddis over bløde Bøgekroner og duftrigt Sommermørke under Løvet, der hvælver sig om Stier, som Ingen vèd om, hvor de ender.

En Aften efter Thetid var de Alle sammen i Dagligstuen. Der kunde slet ikke være Tale om Haven eller noget Andet uden Døre, for det øste Vande ned. De var spærret inde, men var ingenlunde misfornøjede for det; det bredte noget af en Vinteraftens Hygge over Stuen, saadan at være lukket inde mellem fire Vægge, og desuden var det saa godt med den Regn, Alting trængte saa forskrækkeligt til Vand, og naar det rigtig skylled ned og trommed løs med tunge Draaber paa Reflektionsspejlets Kasse, saa kaldte Lyden, flygtigt, vage Billeder frem af frodigt grønne Marker og forfrisket Løv, og En og Anden udbrød for sig selv: „hvor det dog regner!" og saa' mod Ruderne med en Følelse af Velbehag og med et lille Glimt af Nyden, i halvbevidst Forstaaelse med det derude.

Erik havde hentet en Mandolin, han havde bragt med fra Italien, og havde sunget om Napoli og lysende Stjerner, og nu sad en ung Dame, der var der til The, ved Fortepianoet, og akkompagnerede sig selv til: „min lille vrå blandt bergen", og satte Aer ind i alle Endelserne, for at det skulde lyde rigtig svensk.

Niels, der ikke var synderlig musikalsk, lod sig gøre blidt melankolsk af Musiken, og faldt i Tanker, indtil Fennimore begyndte at synge.

Det vakte ham.

Men ikke behageligt; hendes Sang fyldte ham med Uro. Det var ikke mer den samme lille Provinspige, naar hun gav sig hen til sin Stemmes Klang; — som hun dog ogsaa lod sig tage af disse Toner, og som hun aanded ud i

dem, saa uforbeholdent og frit, ja, han følte det næsten som ublufærdigt, det var som hun sang sig nøgen for ham! Han blev saa hed om Hjertet, hans Tinding banked, og han slog Øjnene ned. Var der ingen af de Andre, der saa' det? Nej, de saa' det ikke. Hun var jo ude af sig selv, borte fra Fjordby, fra Fjordby-Poesi og Fjordby-Følelser. Hun var tagen bort til en anden, mere forvoven Verden, hvor Lidenskaber voksed vildt paa store Bjærge og gav de røde Blomster hen til Stormen.

Mon det var fordi han havde saa lidt Forstand paa Musik, at han fik saa meget ud af hendes Sang? Han kunde ikke tro det helt, men han haabede det, for han holdt meget anderledes af hende, saadan som hun ellers var. Naar hun sad med sit Sytøj og talte med denne blide, rolige Stemme, saa' op med disse klare, trofaste Øjne, saa droges hele hans Væsen ind imod hende, med en stærk og stille Hjemvès uimodstaaelige Magt. Han trængte til at ydmyge sig for hende, bøje Knæ og kalde hende hellig. Altid havde han saadan en underlig Længsel ind imod hende, ikke blot som hun var, men mod hendes Barndom og alle de Dage, han ikke havde kendt hende; og naar de var ene, kunde han stedse faa Fortiden frem i deres Tale, og faa hende til at fortælle sig om hendes smaa Lidelser, smaa Forvildelser, smaa Besynderligheder, saadanne som enhver Barndom er fuld af. Og han levede i disse Minder, bøjede sig hen mod dem, med en urolig, skinsyg Smægten, en vag Attraa efter at gribe, dele, blive Et med disse fine,

svagtfarvede Skygger af et Liv, der v a r blusset op til rigere og modnere Lød. Men nu pludselig denne Sang, der var saa stærk, der kom paa ham saa overraskende, som en vid Horisont kan komme paa En ved en Drejning af Stien, og gøre den hyggelige Skovkrog, der var En hele Verden, til et Hjørne i Landskabet, og lade dens fine, krusede Linier blive smaa og ubetydelige, overfor Bakkernes og de fjerne Mosers storstilede Drag! — Aa, men det var kun et Fatamorgana, det Landskab, Fantasteri kun, det, han havde faaet ud af Sangen, for nu talte hun jo igen som hun altid talte, og var saa dejligt sig selv igen. Han vidste d:t jo ogsaa paa hundrede Maader, hvad for stille et Vand hun var, uden Storm og uden Bølger, spejlende Himlen, blaa med Stjerner.

Saaledes elskede han Fennimore, saadan saa' han hende, og saadan blev hun efterhaanden ogsaa overfor ham. Ikke med nogen bevidst Forstillelse, for der var saameget sandt deri, paa en Maade, og det faldt saa naturligt, naar hvert hans Ord og Udtryk, hans Drøm og Tanke, hver og èn, kom med Ønske, Bøn og Hylding til netop den Side hos hende, saa faldt det saa naturligt at være sig selv i den Ham, han ligesom nødte hende paa. Hvor kunde hun ogsaa passe paa, at Alle og enhver fik et aldeles rigtigt Indtryk af hende som hun var, nu, da hendes Tanker var fulde af kun en Eneste, Erik den Eneste, hendes elskovskaarne Herre, ham, hvem hun elskede med en Vildhed, der ikke var af hende selv, og med en afgudisk Tilbedelse, som forfærdede hende.

Hun havde troet, at Kærligheden var en sød Værdighed, ikke saadan en fortærende Uro, fuld af Frygt og af Ydmygelse og af Tvivl. Mange Gange, naar det syntes hende, hun saa' Tilstaaelsen arbejde sig op til Eriks Læber, kunde det komme over hende, som om det var hendes Pligt, at lægge sin Haand paa hans Mund, at advare ham imod at tale, og at anklage sig selv for ham og sige, at hun bedrog ham, sige ham, hvor lidt hun var hans Kærlighed værd, hvor jordisk lille, hvor tøseagtig hun var, saa langt fra ophøjet, ak, saa uselig lav og hverdagsagtig styg. Hun følte sig saa falsk under hans beundrende Blikke, saa beregnende, naar hun lod være med at undgaa ham, og saa brødefuld, naar hun ikke kunde bringe det over sit Hjerte, i sin Aftenbøn at bede Gud vende hans Sind fra hende, saa der kunde blive idel Dag over hans Skæbne og Højhed og Herlighed. For hun vilde drage ham ned med hendes lavbaarne Elskov.

Det var næsten modstræbende, at Erik elskede hende. Hans Ideal havde altid været fornemt, stort og stolt, med stille Tungsind over blege Træk og tempelkølig Luft om Gevandtets strenge Folder; men Fennimores Sødhed havde betvunget ham. Han kunde ikke modstaa hendes Skønhed. Der var saadan en frisk, ubevidst Sanselighed over hele hendes Skikkelse; naar hun gik, saa hviskede hendes Gang om hendes Legeme, der var en Nøgenhed over hendes Bevægelser, en drømmerisk Veltalenhed over hendes Hvile, som hun ikke kunde gøre for, hverken det Ene eller det

Andet, som det ikke havde staaet i hendes Magt at skjule eller bringe til Tavshed, om der hos hende havde været en Anelse derom. Ingen saa' dette bedre end Erik, og han vidste fuldtud, hvor stor en Del hendes rent legemlige Skønhed havde i hans Tilbøjelighed; derfor stred han imod, for der var høje, sværmeriske Ideer om Kærlighed i hans Sjæl, Ideer, han maaske ikke blot havde fra Tradition og Poesi, men fra dybere Lag i hans Natur end de, der i Almindelighed vandt sig Udtryk i hans Væsen. Hvorfra de saa var, de maatte vige.

Endnu havde han ikke tilstaaet Fennimore sin Kærlighed, men saa var det, at „Berendt Claudis Minde" kom og laa derude paa Rheden. Den skulde losse længer oppe i Fjorden, derfor gik den ikke ind i Havnen, og da Konsulen var meget stolt af sin Skonnert og vilde vise sine Gæster den, roede man derud en Aftenstund for at drikke The.

Vejret var dejligt, ganske blikstille, og Alle var de opsat paa at more sig. Tiden gik ogsaa godt, de drak engelsk Porter, bed i engelske Beskøjter, saa store som Maaner, og spiste ræsede Makrel, der var fangede paa Farten over Nordsøen. De pumpede med Skibspumpen til den fraadede, vippede med Kompasset, trak Vand op af Vandfadene med den store Blikhævert, og hørte Styrmanden spille paa en ottekantet Haandharmonika.

Det var helt mørkt, da de blev færdige til at tage hjem.

De roede af i to Hold, Erik, Fennimore og

et Par Ældre i Skibsjollen, Resten i Konsulens egen Baad. Den første Baad skulde ro i Forvejen og først gøre et Slag udefter, og saa langsomt ro ind, medens den anden i lige Linie søgte Land; og Grunden til denne Ordning var den, at man vilde høre, hvordan Sangen lød henover Vandet paa saadan en stille Aften som det var. Derfor sad Erik og Fennimore sammen paa Agtertoften i den første Baad, og havde Mandolinen med. Men Sangen blev længe glemt, for da Aarerne kom ud, viste det sig, at der var usædvanlig stærk Morild i Vandet, og det optog dem aldeles. Sagtelig gled Baaden frem, og den glansløs glatte Flade rifledes op i bortglidende Linier og Kredse af et mildt, hvidt Lys, der lige lyste den Linie, det gik, og kun, hvor det var stærkest, sendte et fint, mat Skær, ligesom en Lysrøg, fra sig henover Omgivelserne. Hvidt skar det op om Aarerne, og gled bagud i sitrende Ringe, der voksed sig svagere og svagere, og i lyse Draaber stænked det frem fra Aarens Blad i en Fosforregn, der sluktes i Luften, men tændte Vandet, Dryp ved Dryp. Der var saa stille over Fjorden, og Aareslagets Takt blot ligesom maalte Stilheden af i ligestore Pavser. Tystnende og blød laa den graa Skumring over det tyste Dyb, og Baad og Folk var samlet til en dunkel Enhed, hvoraf det svage Morildsskær kun friede de ilende Aarer ud, og en Gang imellem et Tov, der slæbte, og Matrosens rolige, brune Ansigt. Ingen talte, Fennimore kølede sin Haand i Vandet, og hun og Erik sad, vendt tilbage, og stirred efter det Fosfornet, der drog

sig lydløst efter Baaden og fanged deres Tanker i sit lyse Væv.

Et Raab om Sang inde fra Land vakte dem, og de sang et Par italienske Romancer sammen, til Akkompagnement af Mandolinen.

Saa blev de igen stille.

Endelig lagde de til ved den lille Landingsbro, der skød ud fra Strandhaven. Konsulens Baad laa tom ved Broen, og Selskabet var gaaet op i Huset. Tanten og den Anden gik ogsaa opefter, men Erik og Fennimore blev staaende og saa' efter Baaden, der roede tilbage til Skibet. Klinken paa Havelaagen deroppe faldt i, Lyden af Aarerne blev svagere og svagere, og Bevægelsen i Vandet omkring Broen døde hen. Saa gik der et Pust igennem det mørke Løv omkring dem, ligesom et Suk, der havde gemt sig, og nu ganske sagte løftede Bladene op og fløj hen og lod dem ganske ene.

Lige paa samme Tid vendte de sig mod hinanden, bort fra Vandet. Han greb hendes Haand, drog hende langsomt, ret som spørgende, til sig, og kyssede hende saa. „Fennimore!" hviskede han, og de gik gennem den mørke Have.

„Du har vidst det saa længe!" sagde han. Hun sagde ja. Saa gik de atter, og saa faldt Klinken til igen.

— Erik kunde ikke sove, da han omsider kom ind paa sit Værelse, efter at have drukket Kaffe med Selskabet og sagt Godnat til det ved Gadedøren.

Der var ingen Luft derinde: han slog Vin-

duerne op; saa kastede han sig paa Sofaen og lyttede.

Han vilde ud igen.

Hvor lydt det Hus dog var! Han kunde høre Konsulens Morgensko, og nu gik Fru Claudi med Køkkendøren for at se efter, om Ilden var ude. — Hvad Niels kunde ville i sin Kuffert paa den Tid af Natten! — Saa, — der var en Mus bag Panelet. Nu gik der En i Strømpefødder over Loftet. — Nu gik der to. — Endelig! Han lukkede Døren op til Gæsteværelset bagved og lyttede; saa listede han Vinduet aabent dèr og skrævede over Karmen ud i Gaarden. Gennem Rullestuen kunde han nemlig komme ud i Strandhaven. Dersom nogen saa' ham, vilde han sige, han havde glemt Mandolinen nede ved Broen og vilde frelse den fra Duggen. Derfor havde han den nu paa Ryggen.

Haven var lysere nu; det lufted lidt, og der var en Smule Maane, som lagde en sitrende Sølvstribe fra Landingsbroen ud til „Berendt Claudis Minde".

Han gik udenfor, ud paa Dosseringen, som værnede Haven, og som derfra i skarpe Vinkler trak sig udenom en stor, opdæmmet Plads, helt ud til Enden af Havnens Molo. Hele Vejen blev han ved at balancere sig frem paa de ubekvemme, store, skraa Sten.

Lidt forpustet naaede han Havnehovedet, og satte sig paa Bænken der.

Højt over hans Hoved rokked Havnefyrets røde Lygte sagte med en sukkende Lyd af

Jærn, og Flaglinen klappede blidt imod sin Stang.

Maanen var bleven klarere, men ikke meget, og kastede et forsigtigt, graahvidt Lys over de stille Fartøjer i Havnen og over Byens Virvar af Tagfirkanter og hvide, mørkøjede Gavle. Og bagved, opover det Hele, hævede Kirketaarnet sig lyst og roligt.

Han lænede sig drømmende tilbage, og en Bølge af uendelig Fryd og Jubel svulmed til i hans Hjerte, og lod ham føle sig saa rig og fuld af Magt og Livsens Varme. Det var ham som om Fennimore kunde høre hver Elskovstanke, der groede af hans Lykke, Ranke i Ranke og Blomst over Blomst, og han rejste sig, slog raskt henover Mandolinen, og sang i Triumf imod den slumrende By derinde:

„Vaagen saa ligger min Terne,
Hun lyder der op paa!
Vaagen saa ligger min Terne,
Hun lyder der op paa."

Atter og atter gentog han, naar hans Bryst blev for fuldt, de gamle Folkeviseord.

Efterhaanden blev han roligere; Minder om de Timer i forsvundne Dage, hvor han havde følt sig svagest, ringest og mest forladt, trængte sig frem med en lille, spændende Smerte, lig den, hvormed de første Taarer bliver til i Ens Øjne; og han satte sig paa Bænken, og medens hans Haand laa tystnende hen over Mandolinens Strenge, stirrede han ud over den blaagraa Fjords vidtstrakte Flade, hvor Maanebroen blinkende bar forbi det mørke Skib over

til Morsø Bakkers fine, melankolske Linie, dragen af skyblaat Land gennem Dis af Hvidt.

Og Minderne drev paa, mildere og mildere, løftende sig i lysere Lande, ligesom straalede paa af en Morgenrøde af Roser.

— — — — — — min Terne!

han sang det for sig selv:

„Vaagen saa ligger min Terne,
Hun lyder der op paa."

XI.

Tre Aar er forløbne, Erik og Fennimore har været gifte i to, og de bor i et lille Landsted ved Mariagerfjord. Niels har ikke set Fennimore siden den Sommer i Fjordby. Han lever i København og kommer meget ud imellem Folk, men har ingen intim Omgang med Nogen, uden med Doktor Hjerrild, der kalder sig gammel, fordi der begynder at vise sig graa Stænk i hans mørke Haar.

Det var et haardt Slag for Niels denne uventede Forlovelse, og han er bleven lidt sløvet deraf, ogsaa lidt bitrere og mindre tillidsfuld; han har ikke mer saa megen Begejstring heller at sætte imod Hjerrilds Mismod. Han er stadig i sine Studier, men de er mere planløse, og Tanken om at blive færdig til at træde frem og tage fat har kun et usikkert, flakkende Liv.

Han lever meget mellem Folk, men han lever ikke med dem, de interesserer ham nok, men han bryder sig ikke det Mindste om, at de skal have nogen Interesse for ham, og svagere og svagere, mærker han, bliver den Magt i ham, som skulde drevet ham frem til at gøre Sit, med de Andre eller imod dem. Han kan vente, siger han, selv om han skal vente, til det bliver for silde. Den, som tror, haver ingen Hast, det er hans Undskyldning. For han har Tro nok, føler han, naar han endelig skal gaa til Bunds i sig selv, Tro nok til at flytte Bjærge, men han kan ikke overkomme at faa Ryggen sat til. Engang imellem vælder det op i ham med Trang til at skabe, med Længsel efter at se en Part af sig selv gjort fri i et Arbejde af hans, og i hele Dage kan hans Væsen være spændt af glade, titaniske Anstrengelser med at age Leret sammen til hans Adam; men han faar ham aldrig dannet til i sit Billeds Lignelse; den Selvkoncentrering, som dertil udfordres, har han ikke Udholdenhed nok til at holde vedlige. Han er Uger om at opgive Arbejdet, men han opgiver det dog, og spørger irritabel sig selv, hvorfor han skulde blive ved: hvad har han mere at vinde? han har nydt Undfangelsens Lykke, Opfostringens Møde er tilbage, at hæge, nære og bære det fuldt — hvorfor? for hvem? han er ingen Pelikan, siger han. Men han kan sige, hvad han vil, han er dog misfornøjet og føler, at han ikke har gjort Skel for de Fordringer, han har til sig selv, og det hjælper ham ikke, at han gaar i Rette med disse Fordringer og forsøger paa at tvivle om,

at deres Krav paa ham er begrundet. Han staar overfor et Valg, og han maa vælge; for det er jo saadan, at naar den første Ungdom er forbi, sent eller tidligt, eftersom Naturgrunden er i et Menneske, sent eller tidligt, saa gryr der en Dag, hvor Resignationen kommer til En som en Frister og lokker for En, at man skal sige Farvel til det Umulige og nøjes. Og Resignationen har saa meget for sig, thi hvor ofte er ikke Ungdommens idealske Fordringer bleven vist tilbage, dens Begejstring bleven beskæmmet, og dens Haab lagt øde! — Idealerne, de lyse, de fagre, de har vel ikke tabt noget af deres Glans endnu, men de vandre ikke længer paa Jorden, midt iblandt os, som i vor Ungdoms første Dage; ad Verdensklogskabens bredt baserede Trappe er de, Trin for Trin, bleven ledet tilbage til den Himmel, hvorfra vor enfoldige Tro havde hentet dem ned, og der sidde de, straalende, men fjerne, smilende, men trætte, i guddommelig Uvirksomhed, medens en daadløs Tilbedelses Virak stødvis hvirvler sig op mod deres Trone i festlige Bugter.

Niels Lyhne var træt; disse idelige Tilløb til et Spring, der aldrig blev sprunget, havde mattet ham, Alting blev hult og værdløst for ham, forvrænget og forvirret, og saa smaat desuden; det syntes ham naturligst at stoppe sine Øren og stoppe sin Mund, og saa sænke sig ned i Studier, der ikke havde noget med Verdenskvalmet at gøre, men var som et stille Havdyb for sig selv, med fredelige Tangskove og kuriøse Dyr.

Han var træt, og det var fra hans fejlslagne Elskovshaab, at Træthedens Rod var rundet, det var derfra, at den hurtigt og sikkert havde bredt sig gennem al hans Væsen, alle hans Evner og al hans Tanke. Nu var han kold og lidenskabsløs nok, men i hin første Tid, da Slaget havde ramt ham, var hans Kærlighed vokset, Dag for Dag, med en Febersots ustandselige Magt, og der havde været Stunder, hvor hans Sjæl, trængt af afsindig Lidenskab, havde svulmet til som en Bølge i uendelig Længsel og fraadende Higen, havde rejst sig og var bleven ved at stige og stige, til hver en Fiber i hans Hjerne, hver Streng i hans Hjerte havde været strammet til Spændingens yderste Grænse. Saa var det Trætheden var kommen, sløvende og lægende, og havde gjort hans Nerver døve imod Smerten, gjort hans Blod for koldt til Begejstring, hans Puls for svag til Handling. Og mer end dèt, den havde værnet ham mod at falde tilbage ved at give ham hele en Rekonvalescents Forsigtighed og Egoisme, og naar han nu tænker tilbage paa Dagene i Fjordby, saa er det med den samme Følelse af Tryghed, som den, der nys har gaaet en svær Sygdom igennem, finder i den Tanke, at nu, da han har lidt sin Liden og Feberen har brændt sig selv til Aske i hans Legeme, nu vil han være fri for lange, lange Tider. —

Saa var det, da Erik og Fennimore som sagt havde været gift i to Aar, at han en Sommerdag fik et halvt ynkeligt, halvt pralende Brev fra Erik, hvori han anklagede sig selv for at have spildt sin Tid nu paa Sidstningen, men

han vidste ikke, hvordan det var, han fik ingen Ideer mere. Det var meget friske, muntre Folk, dem han omgikkes der paa Egnen, slet ikke snerpede eller vrøvlede, men de græsseligste Dromedarer overfor Kunst. Der var ikke et Menneske, han kunde snakke ordenlig med, og han var kommen ind i en Døs af Dovenskab og Uoplagthed, som han ikke kunde faa Bugt med, for han saa' aldrig en Idè eller Stemning, saadan som før, eller blev inspireret, saa han tidt var baade angst og bange for, at det var sluppet op for ham, og at han aldrig skulde komme til at gøre Noget mer. Men det kunde dog umuligt vare saadan ved bestandigt, det maatte komme igen, han havde været altfor rig, til at det kunde ende saaledes, og da skulde han vise dem, hvad der var Kunst, de Andre, som gik der og malte væk, som om det var Noget, de havde lært udenad. Foreløbig var det imidlertid, som om der var en Troldom over ham, og det vilde være et Venskabsstykke af Niels at komme til Mariagerfjord, han skulde faa det saa godt som Omstændighederne tillod, og han kunde jo ligesaa gerne holde Sommer dèr som et andet Sted. Fennimore hilste og vilde blive meget glad.

Det lignede Erik saa lidt det Brev, og der maatte virkelig være noget Alvorligt i Vejen, siden han kunde klage saaledes. Det saa' Niels straks, og han vidste ogsaa godt, hvor lidet mægtig Kilden var til Eriks Produktion, — en spinkel Bæk kun, som ugunstige Forhold nemt kunde udtørre. Han vilde rejse straks, hvad der end var sket, Erik skulde finde

ham en fuldtro Ven, og hvad saa end Aarene havde løsnet af Baand og rykket op af Illusioner, hint Venskab fra deres Barndomsdage, det i det Mindste, skulde han vide at værne. Han havde støttet Erik før, han vilde støtte ham nu. En fanatisk Venskabsfølelse betog ham. Han vilde give Afkald paa Fremtid, paa Berømmelse, ærgerrige Drømme, Alting, for Eriks Skyld. Alt, hvad han ejede af ulmende Begejstring og af gærende Skaberkraft, vilde han sætte ind paa Erik, han vilde gaa op i Erik, hans Selv og hans Ideer, det var Altsammen rede, Intet skulde være hans, og han drømte sig den stor, der havde grebet saa ublidt ind i hans Liv, og sig selv slettet ud, oversèt, fattig, uden aandelig Eje, og han drømte videre, hvordan dèt, Erik havde faaet, omsider ikke blev et Laan mere, men virkelig hans, ved det Stempel, han gav det, ved at mønte det ud i Daad og Værk. Erik i Højhed og Ære, og han blot en af de mange, mange Almindelige, virkelig ikke mer; nødtvungen fattig tilsidst, ikke frivillig; virkelig Stodder og ingen Prins i Pjalter ... og det var sødt at drømme sig saa bittert ringe.

Men Drøm er Drøm, og han lo ad sig selv og tænkte paa, at Folk, der forsømmer deres Eget, altid har saa godt Raad til at ofre en Uendelighed af Interesse paa Andres Arbejde; og han tænkte ogsaa paa, at Erik, naar de stod Ansigt til Ansigt, naturligvis vilde fornægte sit Brev, slaa det hen i Spøg og finde det uhyre komisk, hvis han virkelig dèr kom og meldte sig parat til at hjælpe ham til hans Talent

igen. Alligevel rejste han; inderst inde troede han, han kunde gøre Nytte, og hvordan han saa søgte at forklare det bort og sætte det i Tvivl, han kunde dog ikke blive fri for at føle, at det virkelig var det gamle Drengevenskab, der var vaagnet igen i hele sin Naivitet og al sin Varme, Aarene til Trods og hvad Aarenes var.

* * *

Landstedet ved Mariagerfjord tilhørte et Par ældre Folk, der af Sundhedshensyn var bleven nødt til, paa ubestemt Tid, at fæste Bo i Syden. De havde ikke ventet at komme til at leje Stedet ud, da de, den Gang de rejste, troede, de kun skulde blive et Halvtaarstid borte, og de havde derfor ladet Alting staa, saa da Erik lejede Huset fuldt møbleret, var dette i saa bogstavelig Forstand Tilfældet, at han fik det med Nips, Familieportræter og det Hele, ja, om det saa var med et Pulterkammer, fuldt af Skramleri, og med gamle Breve i Skrivebordsskufferne.

Erik havde opdaget Stedet, da han efter sin Forlovelse rejste fra Fjordby, og da her var Alt hvad de behøvede, og mere til, og da han tænkte paa, naar et Par Aar var gaaet, for en Tid at bosætte sig i Rom, havde han faaet Konsulen til at opsætte at købe Udstyr, og de var taget ind paa Marianelund ligesom paa et Hotel, blot at de havde lidt flere Kufferter end Rejsende i Almindelighed.

Stedet laa med Façaden mod Fjorden, ikke ti Alen fra Vandet; det var af et meget al-

mindeligt Udseende, med Altan foroven og Veranda forneden, og havde en ung Have bag sig, hvis Træer ikke var meget tykkere end Spadserestokke, men til Gengæld gik man saa fra Haven lige ud i en prægtig Bøgeskov med aabne Lyngpletter og side Kløfter mellem Hvidlèrsbakker.

Saadan var Fennimóres nye Hjem, og en Stund var det saa lyst, som Lykke kunde gøre det, for de var jo unge og forelskede, sunde og friske og uden Bekymringer for deres Udkomme, det aandelige saa lidt som det legemlige.

Men hvert Lykkeslot, der rejser sig, det har Sand blandet ind i den Grund, hvorpaa det hviler, og Sandet vil samle sig og rinde bort under Murene, langsomt maaske, umærkeligt maaske, men det rinder, rinder, Korn for Korn ... Og Kærligheden? — ikkeheller Kærligheden er en Klippe, hvor gerne vi saa vil tro det.

Hun elskede ham af hele sin Sjæl, med Angstens Heftighed og sitrende Glød; og han var hende mer end en Gud, langt nærmere, — en Afgud, hvem hun tilbad, uden Forbehold og over Maade.

Hans Kærlighed var stærk som hendes, men den mangled den fine, mandige Ømhed, der værner den elskede Kvinde mod hende selv og vaager over hendes Værdighed. Det mindede ham vel som en dunkel Pligt, kaldte som en sagte Røst, men han vilde ikke høre, for hun var saa bedaarende i sin blinde Elskov, og hendes Skønhed, der var af en Slavindes ubevogtede Yppighed og ydmyge Ynde, ægged

og spored ham til en Lidenskab uden Grænser og uden Naade.

I den gamle Mythe om Amor, staar der ikke dèr etsteds, at han lægger sin Haand over Psyches Øjne, før de, sødt berusede, suse hen i den glødende Nat?

Stakkels Fennimore! om hun havde kunnet fortæres af Ilden i hendes eget Hjerte: den, der skulde have beskærmet hende, vilde have pustet til Flammen, thi han var lig hin drukne Hersker, der, med Mordbrandsfaklen i Haand, jubled ved at se sin Kongestad brænde, fordi han øged sin Rus ved Synet af de spillende Luer, indtil Asken gjorde ham ædru.

Stakkels Fennimore! hun vidste ikke, at Lykkens svulmende Hymne kan synges saa tidt, at der hverken bliver Melodi eller Ord tilbage, men kun et Bavl af Trivialitet; hun vidste ikke, at den Rus, der løfter idag, den tager sin Kraft fra Imorgens Vinger; og da omsider Ædrueligheden tungt tog til at gry, da begyndte hun skælvende at forstaa, at de havde elsket sig ned til en sød Foragt for sig selv og for hinanden, en sød Foragt, der Dag for Dag blev svagere i Sødme, og bedsk tilsidst. De vendte sig bort fra hinanden saa langt, det lod sig gøre, han for at drømme om et sveget Ideal af haanlig Højhed og kølig Ynde, hun for med fortvivlet Længsel at stirre mod sine Pigedages blege, stille, nu saa uendeligt fjerne Kyst. Dag for Dag blev det tungere for hende, Skammen brændte vildt i hendes Aarer, og en kvælende Lede ved sig selv gjorde Alting ulykkeligt og haabløst for hende. Der var et

lille, øde Kammer, hvor der ikke fandtes andet end de Kufferter, hun havde havt med fra Hjemmet, og der sad hun ofte, Time efter Time, til Solen sank derude over Verden og fyldte Kammeret med rødligt Lys; der martred hun sig selv med Tanker, stindere end Torne, og slog sig selv med Ord, langt hvassere end Svøber, til hun forvirredes af Kval og Pine og søgte en døvende Trøst i at slænge sig henad Gulvet som en Ting, for fuld af ækel Raadenskab og Bærme, et Aadsel af sig selv, for væmmeligt til Sæde for en Sjæl. — Sin Mands Skøge, den Tanke var aldrig af hendes Hjerte, med den smed hun sit Selv foragteligt ned i Støvet under hendes Fødder, med den stænged hun ude hvert Haab om Genoprejsning, med den forstened hun hvert Lykkeminde.

Efterhaanden kom der en haard, en brutal Ligegyldighed over hende, hun holdt op med at fortvivle som hun var holdt op med at haabe, hendes Himmel var styrtet sammen, og hun følte ingen Trang til at drømme den i Hvalv igen, hun gjorde ingen Fordring paa Salighed, hun var ikke for god til Jorden og Jorden ikke til hende, de var hinanden værd; hun kasted intet Had paa Erik, ikke heller trak hun sig i Rædsel tilbage for ham, hun tog mod hans Kys tværtimod, thi hun havde altfor megen Foragt for sig selv til at hun skulde unddrage sig dem, hun var jo hans Kone, en Mands Kone!

Ogsaa for Erik var det bittert at vaagne, skøndt han med en Mands prosaiske Fremsynethed havde sagt sig selv, at det nødvendigvis

vilde komme saaledes en Gang. Men da det kom, da Kærligheden ikke længer var Bod for alle Savn, og det tindrende Guldslør, hvori den var steget ned paa Jorden til ham, da dèt var viftet bort, da fornam han det som en Slappelse af alle Livsaander, en Synken af alle hans Evner, der gjorde ham fortrydelig og bange, saa han med en feberagtig Ivrighed vendte sig imod sin Kunst, for at faa Vished om, at der ikke ogsaa var Andet, han havde sat til, end Lykke. Men han fik ikke det Svar, han havde haabet, han kom ind paa et Par uheldige Ideer, han ikke kunde komme afsted med, og som han dog ikke kunde bekvemme sig til helt at opgive. Han kunde ikke rigtig faa Noget ud af dem, men alligevel blev de ved at beskæftige ham, og hindrede andre Ideer i at trænge sig frem og drage ham til sig, og han blev modløs og misfornøjet, og faldt hen i grublende Lediggang, fordi Arbejdet var saa dræbende vrangvilligt, og fordi han tænkte, at han bare behøvede at vente, saa vilde Aanden nok komme over ham igen. Men det trak ud og trak ud, hans Talent blev ved at være goldt, og her ved den stille Fjord var der Intet i hans Omgang, der kunde indvirke befrugtende paa ham, og her var heller ingen Kunstfæller, ved Synet af hvis Sejre han kunde ægges, enten til Kappestrid eller til skabende Opposition. Denne Uvirksomhed blev uudholdelig for ham, og han længtes hidsigt efter at føle sig selv, ligemeget hvordan eller ved hvad; og da intet Andet frembød sig, begyndte han at søge sammen med en Kreds af ældre

og yngre Landboere, der, under Anførsel af en tredsindstyveaarig Jagtjunker, mildnede Landlivets Tristhed ved saadanne Udskejelser, som deres ikke altfor rige Fantasi kunde komme efter, stærkt begrænset som den var af deres temmelig ènsidige Smag. Adspredelsernes egenlige Kerne var Drik og Kortspil, og saa nogenlunde ens, hvad enten den Skal, der omgav den, kaldtes for en Jagttur eller for en Markedsrejse. Heller ikke gjorde det nogen synderlig Forskel, at man nu og da henlagde Scenen til en af de nærmere liggende Købstæder og dèr i Løbet af en Eftermiddag indledte virkelige eller indbildte Forretninger med Købmændene, thi Afgørelsen fandt altid Sted om Aftenen paa Gæstgivergaarden, hvis Vært med stor Skønsomhed viste alle Folk af den rigtige Farve ind til dem paa Nummer Sikker. Var der omrejsende Skuespillere i Byen, lod man Købmændene slippe, for Skuespillerne var meget mer omgængelige, ikke saa tilbageholdne overfor Flasken og i Almindelighed villige til at underkaste sig den, desværre sjældent med fuldstændigt Held gennemgaaede, Mirakelkur: at lade sig drikke ædru, nemlig, i Genever, efter at man var bleven drukken fuld i Champagne.

Kredsens Hovedstamme var Proprietærer og Smaaherremænd af alle Aldre, men der fandtes ogsaa en massiv, ung Laps af en Brændevinsbrænder og en hvidhalset Huslærer, der ikke havde været Huslærer i de sidste tyve Aar i det Mindste, men var gaaet paa Omgang som Gæst tilligemed en Sælskindsvadsæk og en

graa Kule, som han skæmtvis sagdes at have stjaalet hos en Hesteslagter. Han var en tavs Dranker, stor Virtuos paa Fløjte, og antoges at kunne Arabisk. Til hvad Jagtjunkeren kaldte sin Stab hørte ogsaa en Prokurator, der altid fortalte nye Historier, og saa en Doktor, der kun kunde en eneste, fra Anno Seks om Lybeks Belejring.

Meget vidt strakte denne Kreds sig, og det traf sig vel saa godt som aldrig, at de Alle var samlede, men dersom Nogen altfor længe svigtede Kompagniet og holdt sig hjemme, udstedte Junkeren et Opraab til alle Trofaste, og man tog da hen at se den Frafaldnes Stude, hvorved der forstodes, at man for et Par Døgn eller tre indkvarterede sig paa den Ulykkeliges Gaard og saa vidt muligt satte den paa den anden Ende med Svir og Spil og saadanne andre landlige Løjer, hvortil Aarstiden kunde indbyde. Under et saadant Straffebesøg var det en Gang, at hele Selskabet sneede inde saalænge, at Kaffe, Rom og Sukker efterhaanden slap op for Værten, saa man tilsidst maatte nøjes med en Kaffepunsch, kogt af Cikorie, sødet med Sirup og gjort stærk med Brændevin.

Det var i det Hele taget en slem grovkornet Bande, Erik kom i Lag med, men Folk af en saa jætteagtig Livskraft kunde ganske vist ikke faa Luft i mere civiliserede Fornøjelser, og det uopslidelige Humør, de havde, og deres brede, bamseagtige Gemytlighed tog virkelig meget af Raaheden bort. Havde Eriks Talent blot været i Slægt med Brouwers eller Ostades, saa vilde denne udsøgte Samling Sviregaster have været

en ren Guldmine for ham, men saadan som det var, blev Udbyttet for ham, som for de Andre, kun dèt, at han morede sig fortræffeligt. Alt for meget, thi snart blev denne kaade Sviren ham ganske uundværlig og optog lidt efter lidt næsten al hans Tid, og om han ogsaa nu og da bebrejdede sig sin Uvirksomhed og lovede sig selv, at det skulde have en Ende, saa dreves han dog af den Tomhed og den aandelige Afmagt, han følte, hver Gang han forsøgte at arbejde, stadig tilbage til det gamle Liv.

Det Brev han havde skrevet til Niels, en Dag, da hans evindelige Goldhed, ved dèt at den aldrig vilde holde op, havde gjort Indtryk paa ham af at være ligesom en Tæring, der havde angrebet hans Talent, det Brev angrede han saasnart det var sendt afsted, og haabede, at Niels vilde lade hans Klager gaa ind ad det ene Øre og ud ad det andet.

Men Niels han kom, Venskabets vandrende Ridder i egen Person, og fik da ogsaa den halvt afvisende, halvt ynksomme Velkomst, som vandrende Riddere altid har faaet af dem, for hvis Skyld de har trukket Rosinante ud af den lune Stald. Da Niels imidlertid var forsigtig og ventede, tøede Erik snart op, og den gamle Fortrolighed imellem dem vaktes igen tillive. Og Erik trængte til at tale ud, til at klage og til at bekende, trængte med en næsten fysisk Trang dertil.

En Aften, det var over Sengetid og Fennimore var gaaet til Ro, sad de over deres Cognaksvand i den mørke Dagligstue. Kun Gløden

af deres Cigarer viste hvor de var, og saa en enkelt Gang imellem, naar Niels helt læned sig tilbage i sin Stol, saa kom hans opadstirrende Profil hel sort imod de dunkle Ruder. De havde drukket en Del, navnlig Erik, imens de talte om gamle Dage paa Lønborggard, den Gang de var Drenge. Nu var der ved Fennimores Bortgang bleven en Pavse, som ingen af dem syntes at have Lyst til at bryde, for Tankerne kom rullende saa behagelig blødt imens de døsigt lytted til at Blodet, varmt af den gryende Rus, sang for deres Øren.

„Hvor man var tosset, da man var tyve Aar!" lød det omsider med Eriks Røst. „Gud vèd, hvad det var man ventede, og hvor man havde faaet sat sig i Hovedet, at saadant Noget var til? Vi havde jo nok de samme Navne til det, som de virkelige Ting har, men det vi mente, det var Noget saa helt ovenud i Sammenligning med den tamme Gudsvelsignelse vi fik. Der er ikke meget ved Livet, egenlig. Synes du?"

„Aa, jeg vèd ikke, jeg lader det gaa for dèt, det er. I Almindelighed lever man jo ikke saadan videre. Det meste af Tiden er man bare til. Naar man kunde faa sig Livet udleveret i en hel, stor, appetitlig Kage, som man kunde hugge løs paa ... men saadan billingvis! — det er ikke morsomt."

„Sig mig, Niels — det er kun dig man kommer til at tale med om saadanne løjerlige Ting, men jeg vèd ikke, du er saa underlig i det. Sig mig — har du Noget i dit Glas? — Godt! — Har du nogensinde tænkt paa Døden?"

„Jeg! aa ja, har du?"

„Jeg mener ikke ved Begravelser, du, eller naar man er syg, men ellers naar man sidder allerbedst, saa kan det komme over mig, ligesom en ... ligesom en Fortvivlelse ligefrem. Jeg sidder der og maaber og faar Ingenting gjort, k a n Ingenting faa gjort, og saa er det, saa ligesom mærker jeg, hvordan Tiden glider fra mig, Timer, Uger, Maaneder! med Ingenting i sig kører de forbi mig, og jeg kan ikke nagle dem til Pletten med et Arbejde. Jeg vèd ikke, om du forstaar, hvad jeg mener, det er jo bare saadan en Følelse af mig, men jeg vilde have Tag i den med Noget, jeg havde gjort. Sèr du: et Billede jeg maler, den Tid, det tager, den bliver altid min, eller den har jeg Noget ud af, den er ikke forbi, fordi den er gaaet. Jeg kan blive syg, naar jeg tænker over Dagene som de gaar — ustandselige. — Og jeg h a r Ingenting, eller jeg kan ikke komme til det. Det er en Pine; jeg kan blive saa tindrende, at jeg maa gaa op og ned ad Gulvet og synge et eller andet Idiotiskt, for at jeg ikke skal græde af Arrigskab, og saa er jeg ved at blive gal, naar jeg standser igen og tænker paa, at Tiden er gaaet imens, og gaar imens jeg tænker, og gaar og gaar. Der er Ingenting saa usselt som at være Kunstner; her staar jeg sund og stærk; jeg kan se; mit Blod er varmt og rigt; mit Hjerte banker, der er Ingenting i Vejen med min Forstand og jeg v i l arbejde, men jeg kan ikke alligevel, jeg kæmper og griber efter noget Usynligt, som ikke vil lade sig gribe, som ingen Anstren-

gelse kan hjælpe mig til, om jeg saa sled, saa Blodet sprang ud af mine Neglerødder. Hvad skal man gøre for Inspiration, for at faa en Idè? Jeg kan tage mig sammen saameget jeg vil, jeg kan forsøge paa at lade som Ingenting og gaa ud og se mig om, uden at søge, men nej! aldrig, aldrig Nogetsomhelst, bare Fornemmelsen af, at nu staar Tiden derude i Evighed til midt paa Livet, og haler Timerne til sig, saa de rutsjer forbi, tolv hvide og tolv sorte, uden Ophør, uden Ophør. Hvad skal jeg gøre, der maa være Noget man gør, naar det er saadan fat, jeg kan da ikke være den Første, hvad? vèd du Ingenting?"

„Rejse."

„Nej ikke dèt, hvor falder du paa dèt? Du tror da ikke, jeg er forbi!"

„Forbi! nej, men jeg mente de nye Indtryk ..."

„De nye Indtryk! det er netop dèt. Har du aldrig hørt tale om Folk, der havde fuldt op af Talent, saalænge som de var i deres første Ungdom og de var friske og fulde af Haab og Planer, men saa, da det tabte sig, saa var deres Talent borte ogsaa — og kom aldrig igen."

Han tav længe.

„De rejste, Niels, efter nye Indtryk. Det var deres fikse Idè. Syden, Orienten, det var Altsammen forgæves, det gled af dem ligesom af Spejle. Jeg har set deres Grave i Rom. To af dem, men der er mange, mange. — Han blev gal den ene."

„Jeg har aldrig hørt det om Malere før."

„Jo. — Hvad tror du det kan være? En hemmelig Nerve, der er gaaet itu? eller man er selv Skyld i det? Noget, man har svigtet, eller forbrudt maaske, hvem véd! En Sjæl, det er saadan en skrøbelig Ting, og Ingen vèd h v o r l a n g t at Sjælen gaar i et Menneske. — Man skulde være god ved sig selv. — — Du!" hans Stemme var bleven lav og blød. „Jeg har ogsaa somme Tider denne Længsel efter at rejse, fordi jeg føler mig saa tom; jeg har den i en Grad, du ikke gør dig nogen Forestilling om, men jeg tør ikke, synes jeg, for sæt nu det hjalp ikke, og at jeg var en af dem, jeg talte til dig om. Hvad saa! Tænk, om jeg kom til at staa Ansigt til Ansigt med den Vished, at jeg var forbi, ikke havde det Bitterste, Ingenting, ikke kunde, tænk dig: ikke kunde: en Pjalt af et Menneske, den fordømteste Hund af en Krøbling, en sølle Kastrat! — Hvor vilde jeg synke hen, tror du? Og ser du, det var jo ikke umuligt; den første Ungdom er man jo af med, og Illusioner og den Slags, dem har jeg sgu ikke mange af. Det er svært som man sætter til af dem, og jeg har dog aldrig været af de Folk, der er glade ved at blive dem kvit, det var ikke med mig, som med Jer andre, der kom hos Fru Boye, I havde saa travlt med at nappe Pyntefjedrene af hinanden, og jo mere skaldede I blev, jo kryere var I. Men det er jo ligemeget for Resten, èn Gang gaar man alligevel i Fjedertab."

Saa tav de. Luften var bedsk af Cigarrøg, vammel af Cognak, og de sukkede tungt af

al den Kvalm derinde, og saa af deres meget tunge Hjerter.

Der sad han nu, Niels, som var rejst tredsindstyve Mil for at hjælpe, sad og maatte skamme sig for den koldere Del af hans Natur. For hvad kunde han gøre, naar det kom til Stykket? Skulde han give sig til at tale malerisk til Erik, mange Ord med Purpur og Ultramarin, dryppende af Lys og vadende i Skygge! der havde været en Drøm om saadan Noget i hans Hjerne, den Gang han rejste. Hvor det var latterligt! Hjælpe! — Man kunde maaske jage Gudinden med de lukkede Hænder bort fra en Kunstners Dør, men det var virkelig ogsaa det Allermeste; man kan ikke mere hjælpe ham til at skabe, end man, hvis han var lam, kunde hjælpe ham til selv at løfte hans Lillefinger. Ikke om man saa var aldrig saa fuld af Hjerte og Medfølelse og Beredvillighed til Ofre og alt Andet hvad generøst er. — Passe sig selv, det var dèt man skulde, det var sundt og det var nyttigt, men det var jo ganske vist lettere at være Hjertemenneske ud i Luften, helt op til de højeste Himle. Der var blot det, at det var saa grænseløst upraktisk og saa bedrøvelig resultatløst. — Passe sig selv, og gøre det godt, det blev man ikke salig paa, men man behøvede ikke at slaa sine Øjne ned for Nogen saa, hverken for Gud eller Mennesker.

Niels fik rig Lejlighed til at anstille mismodige Betragtninger over det gode Hjertes Afmagt, thi al den Nytte, han gjorde, var at holde Erik mere hjemme end sædvanligt en

Maanedstid eller saa. Imidlertid havde han ikke Lyst til at tage tilbage til København saadan lige midt i den varme Tid, men han holdt heller ikke af at blive ved at være Gæst i det Uendelige, og lejede sig derfor ind hos en Familie udenfor Bondestanden ovre paa den anden Side Fjorden, ikke længer borte, end at han i et Kvarterstid kunde ro over til Marianelund. Han kunde jo ligesaa gerne være her som et andet Sted, nu var han desuden kendt med Egnen, og han var af de Folk, som Stedsomgivelserne let faa Hold paa, og saa havde han jo sin Ven her, og sin Kusine Fennimore; der var Grunde nok, især da der ikke var det Menneske til i Verden, der vented paa ham nogetsteds.

Den Gang, da han rejste derover, havde han nøje overtænkt, hvordan han vilde stille sig overfor Fennimore, navnlig hvordan han skulde vise, at han havde glemt saa fuldstændigt, at han ikke en Gang erindrede, at der var Noget at glemme; fremfor Alting: ingen Kulde, en hjertelig Ligegyldighed, en overfladisk Imødekommen, en høflig Sympati, saadan skulde det være.

Det blev imidlertid overflødigt Altsammen.

Den Fennimore han traf, var en helt anden end den han havde forladt. Hun var smuk endnu, hendes Skabning var yppig og skøn som før, og hun havde de samme lade, dvælende Bevægelser, han fordum havde beundret; men der var en sørgelig Tankeløshed i Udtrykket om hendes Mund, som hos En, der har tænkt altfor meget, og der var en stakkels,

kummerlig, forpint Grusomhed i hendes blide Øjne. Han forstod det slet ikke, men d e t blev ham i alt Fald tydeligt, at hun havde havt Andet at gøre end at mindes ham, og at hun var fuldstændig følesløs overfor de Minder, han nu kunde vække. Hun saa' ganske ud som En, der havde taget sit Parti og gjort det Værste ud af det hun kunde.

Lidt efter lidt begyndte han at stave og lægge sammen, og en Dag, de spadserede sammen ved Stranden, begyndte han at forstaa.

Erik var ved at gøre Orden i sit Atelier, og mens de gik der langs med Vandet, kom Pigen ned med et helt Forklædefuldt Opryd, og kastede det i Stranden. Gamle Pensler var det, Brokker af Afstøbninger, brækkede Spateler, skaarede Olieflasker og tomme Farveblærer, en stor Dynge. Niels sparkede om i den med Foden, og Fennimore saa' til, med den vage Opdagelseslyst, Folk altid føler overfor Skrammel. Med Et trak Niels Foden til sig, som om han havde brændt sig, tog sig i det straks og kørte hurtigt rundt i Bunken.

„Aa, lad mig se den," sagde Fennimore, og lagde Haanden paa hans Arm, som for at standse ham.

Han bukkede sig og trak en Gibsafstøbning frem, en Haand, der holdt et Æg. „Det maa være en Fejltagelse," sagde han.

„Nej, den er jo i Stykker," sagde hun roligt, og tog den ud af Haanden paa ham. „Se, Pegefingeren er borte," viste hun, men da hun i det samme blev vàr, at Gibsægget var skaaret igennem og at der var malt Blomme i det

med gul Farve, blev hun lidt rød, og hun bøjede sig forover og huggede ganske langsomt og sindigt Haanden i smaa Stykker mod en Sten.

„Kan du huske den Gang den blev støbt?" spurgte Niels for at sige Noget.

„Jeg kan huske, jeg blev gneden ind i grøn Sæbe, for at Gibsen ikke skulde hænge ved min Haand. Er det det, du mener?"

„Nej, jeg mener den Gang Erik lod Afstøbningen af din Haand gaa rundt ved Thebordet, husker du ikke, da den saa kom til din gamle Tante, hvordan hun fik Taarer i Øjnene, og at hun i den dybeste Medlidenhed med dig trykkede dig ind til sig og kyssede dig paa Panden, som om der var bleven gjort dig Fortræd."

„Ja, Folk er saa følsomme."

„Aa nej, vi lo saamænd nok af hende, men der var noget Fint i det alligevel, uagtet det var saa meningsløst."

„Ja, der er meget til af denne meningsløse Finhed."

„Du vil i Klammeri med mig, tror jeg."

„Nej jeg vil ikke, der er blot Noget, jeg gerne vilde sige dig. Du bliver vel ikke vred over en Smule Aabenhjertighed! — Naa, saa sig mig da, tror du ikke, naar nu en Mand for Eksempel vil fortælle Noget, der er lidt grovt, i sin Kones Paahør, eller ogsaa ellers, efter hvad du nu kunde mene, er vel lidt hensynsfuld overfor hende, tror du saa ikke, det er overflødigt, at du protesterer derimod ved at vise dig outreret delikat og ganske forskrækkelig ridderlig? Man maa jo dog antage, at Man-

den bedst kender sin egen Kone og vèd, at det ikke kan gøre hende Fortræd eller saare hende; ellers vilde han jo ikke gøre det. Ikke sandt?"

„Nej, det er nu ikke sandt, saadan i sin Almindelighed, men her og paa din Avtoritet kan jeg jo gerne sige ja."

„Ja, gør det, du kan være overbevist om, at Kvinderne ikke er saa ætheriske Væsner, som mangen god Ungersvend drømmer; de er virkelig ikke sartere end Mændene, og de er slet ikke anderledes end Mændene er; tro mig, det har været lidt snavset, det Ler, hvoraf de er dannet begge to."

„Kæreste Fennimore, du vèd Gudskelov ikke, hvad du selv siger, men du er meget uretfærdig mod Kvinderne, mod dig selv; j e g tror paa Kvindens Renhed."

„Kvindens Renhed, hvad mener du med Kvindens Renhed?"

„Jeg mener ... ja ..."

„Du mener — jeg skal sige dig det, du mener Ingenting, for det er ogsaa en af disse meningsløse Finheder. En Kvinde k a n ikke være ren, hun skal ikke være det, hvor skulde hun kunne det? hvad er det for noget Unatur? Er hun fra Vorherres Haand bestemt til at være det? Svar mig! — Nej, og titusinde Gange nej. Hvad er det saa for Vanvid? hvorfor skal I saa med den ene Haand kaste os op imod Stjernerne, naar I dog med den anden maa trække os ned. Kan I ikke lade os gaa paa Jorden ved Siden af Jer, Menneske ved Menneske, og ikke det mindste mer. Det er

jo umuligt for os at træde sikkert til paa Prosaen, naar I gør os blinde med jeres Lygtemænd af Poesi. Lad os være, lad os for Guds Skyld være!"

Hun satte sig ned og græd.

Niels forstod meget, Fennimore vilde have været ulykkelig ved at vide hvor meget. Det var jo til Dels den gamle Historie om Kærlighedens Festret, der ikke vil blive til dagligt Brød, men bliver ved at være Festret, kun fadere, Dag for Dag vamlere, mindre og mindre nærende. Og den Ene kan ikke gøre Miraklet, og den Anden kan ikke heller, og der sidder de nu i deres Højtidsklæder og passer paa at blive ved at smile til hinanden og at bruge festlige Ord, men i deres Indre er der Pine af Hunger og Tørst, og deres Blikke begynde at blive bange for hinanden, thi Naget spirer i deres Hjerter. Var det ikke først dèt, og var det saa ikke den anden, ligesaa triste Historie om en Kvindes Fortvivlelse over, at hun ikke kan tage sig selv igen, naar hun opdager, at den Halvgud, hvis Brud hun saa gladelig var, kun er en ganske almindelig Dødelig? Først Fortvivlelsen, den unyttige Fortvivlelse, og saa den nyttige Sløvhed, var det ikke dèt? Han troede, det var det, og han forstod det Altsammen, Haardheden hos hende, den bedske Ydmyghed og hendes Raahed, den, der var hende den bedskeste Draabe i det hele Bæger. Efterhaanden begreb han ogsaa, hvordan hans Hensynsfuldhed, hans ærbødige Hylding, maatte være hende til Besvær og irritere hende, fordi det for en Kvinde, der fra sine Drømmes

Purpurseng er bleven styrtet ud paa Stenbroen, ligger saa nær næsten at hade hver den, der vil lægge Tæpper over Stenene, for i den første Bitterhed vil hun netop føle Haardheden i hele dens Styrke, hun vil ikke nøjes med at gaa Vejen paa sine Fødder, hun vil krybe den paa sine Knæ, og det just dèr, hvor den bedst er brat og Stenene er de spidseste. Hun vil ingen Haand eller Hjælp, vil ikke løfte sit Hoved, lad det tynge til alt, hvad tynge vil, hun vil have sit Ansigt helt ned i Støvet og smage det med sin Tunge.

Niels havde saa ondt af hende, men han lod hende i Fred, saadan som hun vilde.

Det var saa tungt at se hende lide, ikke at maatte hjælpe, sidde langt borte og drømme hende lykkelig i dumme Drømme, eller i kølig Lægekløgt vente og beregne, sigende sig selv, saa trist og saa klogt, at før blev der ingen Lindring, før hendes gamle Haab til Livets fine, funklende Rigdom havde forblødt sig helt, og en dorskere Livsstrøm havde faaet Gang gennem alle hendes Væsens Aarer, og gjort hende sløv nok til at glemme, tung nok til at nøjes, og endelig, endelig grov nok til at glædes ved en Tyklufts Salighed, mange Himle lavere end den, hun havde havt i Forventning, og som hun havde bedt om, saa bønligt og saa bange, at faa Vinger til at naa. — Han blev saa fuld af Lede til Alverden, naar han saadan tænkte paa, at hun, for hvem han en Gang i sit Hjerte havde knælet ydmyg og tilbedende, at hun skulde tvinges ned saa dybt, stedes i Trællekaar, staa ved Leddet og fryse, mens

han red forbi hende, højt til Hest, med Livets store Penge ringlende i hans Lomme.

En Søndageftermiddag sidst i Avgust roede Niels over Fjorden. Fennimore fandt han ene hjemme, hun laa paa en Sofa, da han kom, inde i Hjørnestuen, og klagede sig ved hvert Aandedrag med den korte, regelmæssige Stønnen, der synes at lette En Smerterne, naar man er syg. Hun havde saadan en frygtelig Hovedpine, sagde hun, og der var slet Ingen hjemme til at hjælpe hende; Pigen havde faaet Lov til at gaa hjem til Hadssund, og lidt efter at hun var gaaet, var der kommen Nogen og havde hentet Erik: hun kunde ikke begribe, hvor de var kørt hen i det Regnvejr. Nu havde hun ligget her i et Par Timer og forsøgt paa at sove, men det var der slet ikke til at tænke paa for Pine. Hun havde aldrig havt det før, og det var kommet saa pludseligt, — i Middags fejlede hun Ingenting, — først i Tindingen og saa længere og længere ind, ligesom det var bagved Øjet; — blot det ikke var noget Farligt. Hun var slet ikke vant til at være syg, og var meget forskrækket og ulykkelig.

Niels trøstede hende det Bedste, han kunde, sagde, hun skulde ligge stille, lukke sine Øjne og tie stille; han fandt et tykt Shavl til at svøbe om hendes Fødder, hentede Eddike i Buffeten, og fik et vaadt Omslag lavet i Stand, som han lagde paa hendes Pande. Saa satte han sig stille hen ved Vinduet og saa' ud paa Regnen.

Fra Tid til anden listede han sig paa Taa-

spidsen hen til hende og skiftede Omslaget uden at tale, blot nikkende til hende, naar hun taknemmeligt saa' op til ham mellem hans Hænder. Somme Tider vilde hun tale, men han afværgede alle Ord med en tyssende Mine, rystende paa Hovedet. Saa gik han hen paa sin Plads igen.

Omsider faldt hun i Søvn.

En Time gik og én endnu, og hun blev ved at sove. Det ene Kvartèr gled langsomt over i det andet, mens det sørgmodige Dagslys mer og mer tog af, og Stuens Skygger voksed lidt og lidt og groed ud fra Møbler og fra Vægge. Og Regnen blev ved derude, jævn og stadig, dæmpende Alt, hvad der leved af Lyd, med sin rislende Susen.

Hun sov endnu.

Eddikedampene og Vanillelugten fra Heliotroperne i Vindueskarmen gik sammen til en syrlig Vinduft og fyldte Luften, som, lun af deres Aande, drog en tættere og tættere Dug over de graalige Ruder, alt som Aftenens Kølighed tog til.

Han var langt borte nu i Minder og Drømme, mens dog hele Tiden en Del af hans Bevidsthed holdt Vagt ved den Sovende og fulgte hendes Søvn. Lidt efter lidt, som Mørket drev paa, blev Fantasien træt af at nære de stadigt opblussende, stadigt hendøende Drømme, ligesom et Jordsmon bliver træt af evindeligt at bære den samme Afgrøde frem; og Drømmene blev mattere, mer golde, uden frodige Enkeltheder, og stive, misted deres langt henskydende, sælsomt bugtede Ranker. Og Sindet slap det Alt,

det Fjerne, og vendte hjem. — Hvor der var stille! var de ikke dèr, baade han og hun, som paa en Ø af Tavshed, der løfted sig op over Regnens ensformige Lydhav? og deres Sjæle var stille, saa stille og trygge, medens Fremtiden syntes at sove i en Vugge af Fred.

Gid den aldrig maatte vaagne og Alting blive som nu, ikke det mindste mer Lykke end den, der var i Freden, men saa heller ingen Kummer, ingen rullende Uro! At det kunde lukke sig sammen, dette Livsnu, som en Knop er lukket sammen om sig selv, og der saa ingen Vaar vilde komme!

Fennimore kaldte; hun havde ligget vaagen en Stund, saa lykkelig ved at finde sig fri for Smerte, at hun ikke havde tænkt paa at tale. Nu vilde hun rejse sig og tænde Lys, men Niels blev ved at være Doktor og nødte hende til at blive liggende. Hun havde ikke godt af at komme op endnu; han havde Svovlstikker, og skulde nok finde Lampen.

Da han havde tændt den, stillede han den hen paa Blomstertrappen i Krogen, saadan at den runde, hvidtlysende Kuppel halvvejs var skjult af en Akasies fine, slumrende Løv, og der blev just saa lyst derinde, at de kunde se hinandens Ansigter.

Han satte sig hen foran hende, og de talte om Regnen, om hvor godt det var, Erik havde sin Regnkappe med, og om hvor vaad den stakkels Trine vilde blive. Saa gik Samtalen istaa.

Fennimores Tanker var lidt søvnige endnu, og den Mathed, der var over hende, gjorde det saa behageligt at ligge saadan og halvtænke uden at tale, og Niels var heller ikke snaksom

stemt, han var endnu under Indflydelse af Eftermiddagens lange Tavshed.

„Kan du lide det Hus her?" sagde Fennimore endelig.

Aa ja, han kunde.

„Kan du! husker du Møblerne hjemme?"

„I Fjordby? — ganske tydeligt."

„Hvor jeg holder af dem, og hvor jeg somme Tider længes efter dem! Dem, vi har her, det er jo ikke vores, de er bare lejede og kommer os slet ikke ved, de har ingen Minder for os om nogen Ting, og vi skal heller ikke leve med dem længer end vi bliver her. Du synes nok, det er underligt, men jeg forsikrer dig, jeg føler mig tidt saa ensom mellem alle de fremmede Møbler, der staar her saa ligegyldige og saa dumme og lader mig gaa for den, jeg er, uden at bryde sig det Mindste om mig. Og da de ikke skal følge mig, men bare blive, til der kommer Andre og vil leje dem, saa kan jeg slet ikke slutte mig til dem heller, eller interessere mig for dem, som jeg kunde, naar jeg vidste, at mit Hjem altid skulde være deres Hjem, og at hvad der saa vilde komme af Godt og Ondt, det vilde komme til mig midt imellem dem. Er det barnagtigt, finder du? Maaske det er det, men jeg kan ikke gøre for det."

„Jeg vèd ikke, hvad det er, jeg kender det fra mig selv den Gang, jeg blev ene i Udlandet. Mit Uhr vilde ikke gaa, og da jeg saa fik det fra Uhrmageren og det gik igen, saa var det ... dèt, du mener. Jeg kunde godt lide det, der var noget Eget i den Følelse — rigtig noget Godt."

„Ja, ikke sandt! aa, jeg vilde have kysset det, havde jeg været dig."

„Vilde du?" —

„Sig mig," sagde hun pludseligt, „du har aldrig fortalt mig Noget om Erik som Dreng. Hvordan var han egenlig?"

„Alt, hvad der var godt og smukt, Fennimore. Prægtig, brav, en Drengs Ideal af en Dreng i enhver Henseende, ikke just en Moders eller en Lærers Ideal, men det andet, som er saa meget bedre."

„Hvordan kom I ud af det, holdt I meget af hinanden?"

„Ja, ser du, jeg var aldeles forelsket i ham, og han havde ikke Noget imod det, saadan var det omtrent; vi var saa forskellige, skal jeg sige dig. Jeg gik nu altid og skulde være Digter og blive berømt, men vèd du, hvad han sagde, han helst vilde være, en Dag jeg spurgte ham om det? — Indianer, en rigtig rød Indianer, med Krigsmaling og det Hele! Jeg kunde slet ikke forstaa det, husker jeg, jeg begreb ikke, man kunde ønske at være en Vild, saa civiliseret var nu jeg."

„Men var det saa ikke underligt, at han vilde være Kunstner?" sagde Fennimore, og der var noget Koldt og Fjendtligt over den Tone, hvori hun spurgte.

Niels mærkede det og studsede. „Aa nej," sagde han saa, „det er egenlig sjældent, at Folk blive Kunstnere paa hele deres Natur. Og netop saadanne frejdige, livsvante Mennesker som Erik, de har tidt en uendelig Længsel efter hvad der er sart og fint: det fine, jom-

frueligt Kolde, det søde Høje, jeg vèd ikke, hvad jeg skal kalde det. Udadtil kan de være robuste og fuldblodige nok, ja endogsaa grove kan de være, og Ingen aner hvad for underlige, romantiske og følelsesfulde Hemmeligheder de har med sig selv, fordi de er saa blufærdige, sjæleligt blufærdige mener jeg de er, disse store, haardtrinede Mandfolk, saa ingen bleg lille Jomfru kan være mere bly over sin Sjæl end de. Forstaar du, Fennimore, at saadan en Hemmelighed, der ikke kan fortælles med jævne Ord ud i den almindelige, dagligdags Luft, at den kan stemme et Menneske til Kunstner? Og de kan ikke sige det, hører du, de kan ikke, man maa tro paa, at det er der og lever stille derinde, ligesom et Løg nede i Jorden, for en Gang imellem sender det jo sin duftende, farvefine Blomsterskat op i Lyset. Forstaar du, forlang intet af Blomsterkraften for dig selv, tro paa den, vær glad ved at nære den og ved at vide, at den er til. — Bliv ikke vred, Fennimore, men jeg er bange for, at du og Erik ikke er rigtig gode mod hinanden. Kan det ikke blive anderledes? Tænk ikke paa, hvem der har Ret, eller paa Urettens Størrelse, du skal ikke være retfærdig mod ham, for hvor vilde de Bedste af os komme hen med Retfærdighed, nej, men tænk paa ham som han var den Time, du elskede ham højest, tro mig, han er det værd. Du skal ikke maale, ikke veje, der er Øjeblikke, vèd jeg, i Kærligheden fulde af en lys, højtidelig Ekstase, da man vilde give sit Liv hen for sin Elskede, om det forlangtes. Ikke sandt? Husk paa det nu,

Fennimore, glem det ikke, baade for hans Skyld og for din egen."

Han tav.

Heller ikke hun talte, hun laa stille hen, med et tungt Smil om sine Læber, bleg som en Blomst.

Saa rejste hun sig halvt, og rakte sin Haand ud imod Niels.

„Vil du være min Ven?" sagde hun.

„Det er jeg, Fennimore," og han tog hendes Haand.

„Vil du, Niels?"

„Altid," svarede han, og førte ærbødigt hendes Haand til sine Læber.

Saa rejste han sig, rankere syntes det Fennimore, end hun havde set ham nogensinde før.

Lidt efter kom Trine ind og meldte, at hun var kommen hjem, og saa var der The, og endelig en Rotur gennem den triste Regn.

Hen paa den lyse Morgen kom Erik hjem, og da Fennimore i det kolde, sanddru Dagsskær saa' ham lave sig til at gaa i Seng, tung og usikker af Drik, glasøjet af Spil og skidenbleg af den gennemvaagede Nat, da blev de fagre Ord, Niels havde talt, helt fantastiske for hende, og de lyse Løfter, hun i sit stille Sind havde lovet, daaned blegnende hen for den voksende Dag, Drømmegøgl og Tanketant: en Adelsflok af Løgne.

Hvad kunde det hjælpe at stride imod, med den haabløse Tyngsel, der var over dem begge? Det var saa unyttigt at lyve sig let, deres Liv kom dog aldrig mer til at gaa paa Fjere. — Frosten havde været der, det Brus af Ranker

og Rankers Ranker, med Klynger af Roser og Bedre endnu, som havde slynget sig om dem og bundet dem til hinanden, det havde fældet hvert lille Løv og mistet hver Blomst, der var kun tilbage de nøgne, sejge Vidier, der holdt dem sammen i et uopløseligt Tøjr. Hvad kunde det hjælpe, at hun ved Mindernes Varme vakte Følelser fra fordums Dage op til et kunstigt Liv, og fik sin Afgud op paa hans Sokkel igen, og fik Beundringens Glans i sine Øjne, Tilbedelsens Ord paa sine Læber, og Lykkens Rødme paa sine Kinder, hvad kunde det hjælpe, naar h a n ikke vilde tage sig paa at være Afgudens Præst og hjælpe h e n d e med et fromt Bedrag! Han! han kendte ikke en Gang hendes Kærlighed igen, der var ikke èt af hendes Ord blevet tilbage i hans Øre, ikke en Dag af deres Dage gemt hen i hans Sjæl.

Nej, død og stille var deres Hjerters svulmende Elskov; Duften, Lyset og de sitrende Toner, det var vejret hen altsammen, og der kunde de sidde, af gammel Vane, han med Armen om hendes Liv, hun med sit Hoved lænet mod hans Skulder, saadan sad de tungt nedsænkede i Tavshed, glemmende hinanden; hun for at mindes hint Herlige, han dog aldrig havde været, han for at drømme hende om til det Ideal, han nu altid saa' straale i Sky, højt over hendes Hoved. — Det var deres Samliv, og Dagene kom og gik igen, og bragte ingen Forandring, og Dag efter Dag stirred de ud over Livets Ørken, og sagde til sig selv, at det var en Ørken, at der ingen Blomster var og

heller ingen Udsigt til Blomster, til Kilder eller grønne Palmer.

Jo mere Efteraaret skred frem, desto hyppigere blev Eriks Svirefarter. Hvad kunde det nytte, sagde han til Niels, at han sad hjemme og ventede paa Ideer, der aldrig kom, indtil Tankerne blev til Sten i Hovedet paa ham? Forøvrigt havde han ikke megen Trøst af Nielses Selskab, han trængte til Folk med Krummer i, Folk, som var brølende Kød og Blod, og ikke Spilleværk af spæde Nerver. Niels og Fennimore var derfor ofte ene sammen, thi Niels tog hver Dag over til Marianelund.

Den Venskabspagt de havde sluttet med hinanden, og de Ord, der var faldet imellem dem, hin Søndagaften, havde gjort dem mer utvungne og helt trygge i deres Forhold til hinanden, og de sluttede sig sammen, ensomme som de begge var, i et varmt og inderligt Venskab, der snart fik stor Magt over dem og optog deres Sind saaledes, at deres Tanker, enten de var sammen eller de var adskilte, altid bar hen imod dette Venskabsforhold, ligesom Fugle, der bygger paa den samme Rede, ser paa Alting, baade det, de samler, og det, de forkaster, med det ene hyggelige Maal for Øje, at gøre Reden rigtig lun og blød for hinanden og for dem selv.

Kom Niels over og Erik var ude, gjorde de næsten altid, enten det saa regnede eller blæste, lange Ture rundt i den Skov, der stødte op til Haven. De havde forelsket sig i denne Skov, og alt som dens Sommerliv mer og mer sluktes,

blev den dem mer og mere kær. Der var jo ogsaa tusinde Ting at se der. Først hvordan Løvet det blev gult og rødt og brunt, saa hvordan det faldt af, en Blæstdag, fygende i gule Stimer, naar det var stille, Blad og Blad og Blad, svagt raslende imod og ned imellem de stive Grene og de svaje, brune Kviste. Og som nu Løvet faldt af Træer og af Smaaris, hvor kom da ikke Sommerens lønligste Hemmeligheder frem i Rede paa Rede, og hvad laa og sad der ikke rundt omkring af sirligt Frø og farverige Bær, brune Nødder, blanke Agern og nydelige Agernkopper, Duske af Koral paa Berberissen, blanksorte Vrietornsbær og Hybenrosens skarlagensrøde Urner. De bladløse Bøge var Prik ved Prik af piggede Boghuse, og Rønnen luded tung af røde Klaser, syrlige af Duft som Most af Æbler. Sildige Brombær laa sorte og brune i Vejkantens vaade Løv, der var Tyttebær i Lyngen, og det vilde Hindbær bar for anden Gang frem af sine matrøde Frugter. Bregnerne, de havde vel hundrede Farver som de visnede, og saa Mosset, det var en hel Opdagelse, ikke blot det kraftige Stormos i Lavninger og paa Skrænter, det, som kunde ligne baade Graner og Palmer og Strudsfjer, men ogsaa det fine Mos paa Træstammerne, det, der var som man kunde tænke sig Alfernes Kornmarker, saadan skød det op i fine, fine Straa, med mørkebrune Knopper, ligesom Aks, oppe i Spidsen.

Paa kryds og tværs strejfede de Skoven igennem, ivrige som Børn efter at finde dens Skatte og Mærkværdigheder, og de havde delt

den imellem sig, ogsaa ligesom Børn gør, saadan at dèt, der var paa den ene Side Kørevejen, var Fennimores, dèt paa den anden Side Nielses, og de sammenlignede tidt deres Riger og stredes om, hvis der var størst i Herlighed. Det havde ogsaa Navne, Alting derinde, Kløfter og Bakker, Stier og Stenter, Grøfter og Damme; og var der hist og her et særlig stort eller prægtigt Træ, saa havde det ogsaa Navn. Saadan havde de taget den i Besiddelse paa hver mulig Maade, og saadan havde de faaet sig skabt en lille Verden for dem selv, som ingen Andre kendte og som Ingen kunde færdes i saadan som de, og dog havde de ikke en Hemmelighed sammen, som ikke Alverden maatte have hørt.

Endnu havde de det ikke.

Men Kærligheden var i deres Hjerter, og var der dog virkelig ikke, ligesom Krystallerne er i en overmættet Opløsning, og er der dog ikke, ikke før en Splint eller blot et Fnug af det Rette sænker sig i Væsken, og ligesom med et Trylleslag skiller de slumrende Atomer ud, saa de fare imod hinanden til Møde, kilende sig sammen, Nit i Nit, efter usporlige Love, og er i et Nu Krystal ... Krystal.

Saadan var det ogsaa en Ubetydelighed, der lod dem føle, at de elskede.

Der er Ingenting at fortælle, det var en Dag som alle andre, de var ene i Dagligstuen som hundrede Gange før, og deres Samtale havde været ganske ligegyldig, og det der skete udadtil var saa sædvanligt og hverdags som muligt, det var ikke andet, end at Niels stod ved Vin-

duet og saa' ud, og Fennimore kom hen og saa' ud ogsaa, det var det Hele, men det var nok, for ligesom i et Lynglimt forvandledes Før og Nu og Fremtid for Niels Lyhne, ved Bevidstheden om, at han elskede den Kvinde, der stod dèr ved hans Side, ikke som noget Lyst og Sødt og Lykkeligt og Fagert, der kunde hæve ham til Salighed og til Henrykkelse, saadan var hans Kærlighed ikke; som det der var ligesaa umuligt at være foruden som Livsens Aande, saadan elskede han hende, og han greb som En, der er ved at drukne, griber for sig, og trykkede hendes Haand imod sit Hjerte.

Og hun forstod ham. Næsten med et Skrig og i en Tone fuld af Rædsel og af Jammer raabte hun til ham som et Svar og en Bekendelse: „O *ja*, Niels!" og rykked Haanden til sig i det Samme.

Saa stod hun bleg og flygtende et Øjeblik, sank saa med det ene Knæ ned paa en udpolstret Stol, skjulte sit Ansigt mod dens fløjelshvasse Ryg, og hulkede højt.

Niels var som blind i nogle faa Sekunder, og hans Hænder famled imellem Zwiebelglassene efter Støtte.

Det var kun meget faa Sekunder, saa traadte han hen til Stolen, hvor hun laa, og bøjede sig over hende, uden at røre hende, med den ene Haand støttet mod Stolens Ryg.

„Vær ikke saa fortvivlet, Fennimore, se op og lad os tale sammen. Vil du, vil du ikke? Du skal ikke være bange, lad os bære det sam-

men, min elskede Egen, lad os! Forsøg om du kan."

Hun løftede Hovedet lidt, saa hun saa' op paa ham. „Aa Gud, hvad skal vi gøre! — Er det ikke frygteligt, Niels! Hvorfor skulde det gaa mig saadan her i Verden? Og hvor dejligt det kunde have været — saa lykkeligt!" og hun hulkede igen.

„Skulde jeg have tiet," klagede han, „stakkels Fennimore, vilde du ønske du aldrig havde faaet det at vide?"

Hun løftede Hovedet igen og greb efter hans Haand. „Jeg vilde ønske jeg vidste det og var død, gid jeg laa i min Grav og vidste det, det vilde være saa godt, aa, saa rart og godt ...!"

„Det er bittert for os, Fennimore, at det Første vor Kærlighed skal bringe os, er ene Angst og Taarer. Synes du ikke?"

„Du maa ikke være haard imod mig, Niels, jeg kan jo ikke Andet. Du kan ikke se det som jeg, det er mig der skulde være stærk, fordi det er mig, der er bunden. Gid jeg kunde tage min Kærlighed med Magt og stænge den inde i det hemmeligste Dyb i min Sjæl og være døv for al dens Jamren og dens Bønner, og saa sige til dig, at du skulde rejse langt, langt bort; men jeg kan ikke, jeg har lidt saa meget, jeg kan ikke lide dèt ogsaa, jeg kan ikke, Niels. Jeg kan ikke leve uden dig, se, kan jeg? tror du jeg kunde?"

Hun rejste sig og knugede sig ind til hans Bryst.

„Her er jeg, og jeg slipper dig ikke, jeg v i l ikke lade dig gaa og selv blive siddende tilbage

i det gamle Mørke. Det er som et bundløst Dyb af Lede og af Pine, jeg v i l ikke kaste mig ned i det, før springer jeg i Stranden, Niels; og om ogsaa det ny Liv vil bringe Smerter, saa er det dog nye Smerter, som ikke har de gamles sløve Braad, og som ikke kan træffe saa sikkert som de gamle, der kender mit Hjerte saa grusomt nøje. Taler jeg vildt? — ja vist, men det er saa godt at kunne tale til dig uden Forbehold, uden at jeg behøver at vogte mig mer for alt det meget, det ikke var Ret at sige dig. Men nu har du jo Ret fremfor Alle! Gid du kunde tage mig helt, saa jeg var ganske din, og jeg ikke det Mindste var nogen Andens, gid du kunde løfte mig ovenud af hvert et Forhold, der hegner om mig!"

„Vi maa bryde igennem dem, Fennimore. Jeg skal indrette det saa godt, vær blot ikke bange, en Dag, inden Nogen aner det Mindste, er vi langt borte."

„Nej, nej, vi maa ikke løbe bort, bare ikke det, heller alt Andet, end at mine Forældre skulde høre, at deres Datter var løbet bort, det er umuligt og jeg gør det aldrig, ved Gud i Himlen Niels, jeg gør det aldrig!"

„Aa, men du maa, min Pige, du maa, ser du ikke al den Styghed og Lavhed, der rejser sig om os paa alle Sider, hvis vi bliver, al den modbydelige List og Falskhed og Forstillelse, der vil snære os, og tynge os ned og gøre os elendige! Jeg vil ikke lade dig plette af Alt det, det skal ikke æde sig ind paa vor Kærlighed som en giftig Rust."

Men hun var ubevægelig.

„Du vèd ikke, hvad du fordømmer os til," sagde han bedrøvet, „det var langt bedre, om vi nu traadte til med Jærnhæle, i Stedet for at skaane. Tro mig, Fennimore, naar vi ikke lader vor Kærlighed være os Alting, det Eneste og det Første i Verden, det som maa frelses før alt Andet, saa vi hugger til, hvor vi heller vilde læge, og sender Sorg, hvor vi saa langt heller vilde holde hver Skygge af Sorg borte, dersom vi ikke gør det, saa skal du se hvor alt dèt, vi bøjer os ind under, vil læsse sig tungt paa vore Skuldre og tvinge os i Knæ, saa ubarmhjertigt og ubønhørligt. — En Kamp paa Knæ, du vèd ikke hvor den er tung at kæmpe! — Du maa ikke græde. Skal vi kæmpe den alligevel, min Pige, Side om Side, op imod det Altsammen!"

I de første Dage blev Niels ved med sine Forsøg paa at overtale hende til Flugt, saa begyndte han at udmale sig, hvor voldsomt det vilde ramme Erik, om han kom hjem en Dag og fandt Ven og Kone borte med hinanden, og lidt efter lidt fik det helt et unaturligt tragisk Umulighedspræg i hans Øjne, og han vænnede sig af med at tænke paa det, som paa saa meget Andet, han ønskede anderledes, og gav sig med hele sin Sjæl hen til Forholdene, som de var, uden noget bevidst Forsøg paa at digte dem om, eller paa med fantastiske Festons og Guirlander at lyve Manglerne bort. Men hvor var det ikke ogsaa sødt at elske, elske en Gang den virkelige Livets Elskov; for det var jo ikke Kærlighed, det, han havde troet var Kærlighed, før, hverken den Ensommes tungt svul-

mende Længsel, eller Fantastens glødende Savn, eller Barnets anelsesfulde Nervøsitet; det var Strømme i Kærlighedens store Ocean, enkelte Reflekser af dens fulde Lys, Splinter af Kærligheden, ligesom Meteorerne, der rase gennem Luften, er Splinter af en Klode, for d e t var Kærligheden: en Verden, der var h e l, noget Fyldigt, Stort og Ordnet. Der var intet forviltret, meningsløst Jag af Følelser og Stemninger; Kærligheden var som en Natur, evigt skiftende og evigt fødende, og der døde ikke Stemning, der visnede ikke Følelse, uden for at give Liv til den Spire, de bar i sig, til Noget endnu fuldkomnere. Roligt, sundt og med dybe Aandedrag, saadan var det skønt at elske, elske udaf hele sin Sjæl. Og Dagene faldt ny og blanke ned fra selve Himlen nu, kom slet ikke trækkende selvfølgeligt efter hinanden som de forslidte Billeder i en Kukkasse; hver af dem var en Aabenbarelse, thi paa hver af dem fandt han sig selv større og stærkere og mere stor i Stilen. Han havde aldrig kendt en saadan Følelsens Inderlighed og Vælde, og der var Øjeblikke, hvor han syntes sig selv titanisk, langt mer end Menneske, saadan en Uudtømmelighed fornam han i sit Indre, saa vingebred en Ømhed svulmed fra hans Hjerte, saa vidt var hans Syn, saa kæmpemilde var hans Domme.

Dette var Begyndelsen og Lykken, og de var lykkelige længe.

Den daglige Falskhed og Forstillelse, den Luft af Uære, hvori de færdedes, alt dèt havde ingen Magt endnu, det kunde ikke naa dem

i den ekstatiske Højde, hvortil Niels havde hævet deres Forhold og dem med dèt; for han var ikke simpelthen en Mand, der forførte sin Vens Kone, eller rettere han var det, han sagde med Trods, han var det, men han var ogsaa den, der derved havde frelst en skyldfri Kvinde, som Livet havde saaret, stenet og besudlet; en Kvinde, der alt havde lagt sig ned for at lade sin Sjæl dø, hende havde han givet Tillid til Livet igen, og givet hende Tro igen paa dets bedste Magter, løftet hendes Aand til Adel og til Højhed, givet hende Lykken. Hvad var saa bedst, hin skyldfri Elendighed eller dèt, han havde vundet hende? Han spurgte ikke om det, han havde jo gjort sit Valg.

Helt mente han ikke dette. Mennesket bygger sig saa tidt Teorier, som det dog ikke vil bo i, Tankerne gaa saa tidt langt længer frem end Følelsen for Ret og Uret har Lyst til at følge dem. Men den var til for ham, denne Forestilling, og betog den stadigt nødvendige Træskhed, Falskheden, Lavheden, Stygheden meget af deres evindelig ædende Eddergift.

Omsider maatte det dog mærkes, det aad paa alt for mange fine Nerver til, at det ikke snart skulde gøre Skade og volde Smerte, og Tiden fremskyndedes meget ved at Erik lidt efter Nytaar mente, at han havde faaet en Idè, Noget med en grøn Særk, fortalte han Niels, og en truende Position. Kunde han huske det Grønne i Salvator Rosas Jonas? Noget der henad. —

Skøndt nu Eriks Arbejden mest kom til at bestaa i at ligge paa Sofaen i Atelieret og ryge Shag og læse Marryat, holdt det ham dog for

en Tid meget hjemme, tvang dem derved til ny Forsigtighed, og gjorde nye Paafund og nye Løgne nødvendige.

Det at Fennimore var saa opfindsom i den Retning, satte den første Sky paa Himlen. Den var som Ingenting i Begyndelsen, ikke andet end en fnugflygtig, forbijagende Tvivl hos Niels, om hans Kærlighed ikke var ædlere end den, han elskede. Men det var ikke rent og klart denne Tanke, blot en uklar Anelse, der pegede den Vej hen, en utydelig Svigten i hans Sind, synkende til den Side.

Men det kom igen og med Mere i Følge, først ogsaa vagt og ubestemt, saa skarpere og skarpere Gang for Gang. Og det var forbavsende, med saadan en rivende Hastighed som det kunde undergrave, gøre lavt, og tage bort af Glansen. Deres Kærlighed blev ikke mindre, tværtimod, alt som den sank, blev den mere lidenskabelig og glødende, men disse Haandtryk, stjaalne under Tæpper, disse Kys i Entrèer og bag Døre, disse lange Blikke lige under den Bedragnes Øjne, det tog helt den store Stil bort. Lykken stod ikke mere stille over deres Hoveder, de maatte rapse dens Smil og dens Lys, hvor bedst de kunde, og Listen og Snedigheden blev ikke sørgelige Nødvendigheder mer, men fornøjelige Triumfer, Falskheden blev deres rette Element og gjorde dem saa usle og saa smaa. Der var ogsaa nedværdigende Hemmeligheder, de før havde sørget over hver for sig, holdende sig uvidende i hinandens Øjne; dem maatte de nu dele, for Erik var ikke bly af sig, og det kunde tidt falde ham ind at kæle for sin Kone i Nielses Nærværelse,

kysse hende, tage hende paa Skødet og omfavne hende, og Fennimore turde ikke afvise eller havde ikke Myndighed til at afvise disse Kærtegn, saadan som før; Bevidstheden om hendes Skyld gjorde hende usikker og bange.

Saadan sank og sank deres Kærligheds høje Slot, det, fra hvis Tinder de havde skuet saa stolt ud over Verden, og hvor de havde følt sig saa stærke og saa store.

Men de var glade mellem dets Ruiner.

Naar de spadserede i Skoven nu, saa var det mest paa mørke Dage, hvor Taagen hang i de brune Grene og tætted til imellem de vaade Stammer, saa Ingen kunde se dem, naar de kyssedes hist og favnedes her, og Ingen kunde høre dem, naar deres letsindige Tale klang hen i kaade Latterfanfarer.

Det Præg af Evighedens Melankoli, der havde været over deres Elskov, var slettet ud; idel Smil og Skæmt var der mellem dem nu, og der var saadan en Feberhast over dem, en Griskhed efter Lykkens ilende Sekunder, som om de skulde skynde sig at elske, og ikke havde hele Livet for dem.

Det bragte ingen Forandring, at Erik efter en Maanedstids Forløb blev træt af sin Idè og atter begyndte paa sine Farter, saa ivrigt, at han kun sjældent var hjemme to Døgn i Træk. Hvor de var faldne hen, der blev de. Maaske de en enkelt Gang, i ensomme Timer, med Beklagelse stirred tilbage til den Højde, hvorfra de var faldne, maaske de undredes kun paa, hvor anstrengende det maatte have været at holde sig deroppe, og følte sig lunere

lejret der, hvor de var. Der kom ingen Forandring. Ikke da ad gamle Dage til, men den slappe Gemenhed, der var i, at leve som de levede, og saa dog ikke løbe bort med hinanden, blev dem mer og mere bevidst, og kobled dem tættere og laveligere sammen i en fælles Følelse af Skyld; for ingen af dem ønskede Tingene anderledes, end de var. Heller ikke skjulte de dette for hinanden, thi det var kommet til en cynisk Fortrolighed imellem dem, saadan som den gerne vil opstaa mellem Medskyldige, og der var Intet i deres Forhold, som de var bange for at røre ved med Ord. De nævnte med en sørgelig Frejdighed Tingene ved deres rette Navn, og saa' dem i Øjnene, sagde de, saadan som de var.

Det havde set ud i Februar som om Vinteren skulde være forbi, men saa kom Martsmoer i sin hvide Kappe med dens løse Fo'r, og Snefog paa Snefog dækked Jorden til med tykke Lag. Længer hen blev det saa Stille med skingrende Frost, og Fjorden lagde til med kvartèrtyk Is, der blev liggende længe.

Sidst i Maaneden, en Aften efter Thetid, sad Fennimore ene i sin Dagligstue og ventede.

Der var meget lyst derinde, Fortepianoet stod aabent med tændte Lys, og Sløret var taget af Lampen, saa Guldlisterne og hvad der hang paa Væggene traadte tydeligt og aarvaagent frem. Hyacinterne var ryddet af Vinduerne og sat hen paa Skrivebordet, og stod nu der, en Klynge af skære Farver, og fyldte Luften med deres rene, ligesom køligt stærke

Duft. I Kakkelovnen brændte Ilden med en dæmpet, velfornøjet Snurren.

Fennimore gik op og ned ad Gulvet, næsten ballancerende paa en af Tæppets mørkerøde Striber. Hun havde en lidt gammeldags, sort Silkekjole paa, der, tung af Garneringer, slæbte efter hende, og lagde sig fra den ene Side til den anden, alt som hun gik.

Hun nynnede, og havde med begge Hænder fat i den bleggule Krans af store Ravperler, hun bar om Halsen, og naar hun vaklede paa sin røde Stribe, holdt hun op at nynne, men blev ved at holde fast i Kransen. Maaske hun tog Varsel af sin Gang, saadan, at hvis hun kunde gaa saa og saa mange Gange over Gulvet uden at komme udenfor Striben og uden at slippe med Hænderne, saa vilde Niels komme.

Han havde været der om Formiddagen, da Erik tog bort, og var blevet til henimod Aften, men han havde lovet at se over igen, saasnart Maanen kom frem og det blev lyst nok til at han kunde vare sig for Vaagerne derude paa Fjorden.

Fennimore var færdig med sin Spaadom, hvad Resultatet saa var blevet, og traadte hen til Vinduet.

Det saa' slet ikke ud til, der skulde komme nogen Maane i Aften, saa sort som Himlen var, og der var meget mørkere ude paa den graablaa Is end inde paa Land, hvor Sneen laa. Det var vist bedst, om han blev borte. Og hun satte sig med et resigneret Suk hen til Klaveret, men rejste sig igen for at se paa

Taffeluhret. Saa kom hun tilbage og satte resolut en stor, tyk Bog med Noder op foran sig, men hun spillede alligevel ikke, hun bladede aandsfraværende i Bogen, og faldt i Tanker.

Om han alligevel nu stod derovre ved den anden Strand og spændte sine Skøjter paa, og saa var her om et Øjeblik! Hun saa' ham saa tydeligt, han aandede lidt tungt efter Løbet, og missede med Øjnene ad Lyset herinde ovenpaa alt det Mørke. Der kom saadan en Kulde ind med ham, og hans Skæg var ganske fuldt af smaa bitte, blinkende Draaber. Saa vilde han sige — hvad vilde han sige?

Hun smilte og saa' nedad sig.

Og der var ingen Maane endnu.

Hun gik hen til Vinduet igen og blev staaende og saa' ud i Mørket, til det blev fuldt af hvide, smaa Gnister for hendes Øjne, og af regnbuefarvede Ringe. Men de var der saa ubestemt. Hun vilde ønske, der var et Fyrværkeri derude, Raketter, der gik tilvejrs i en lang, lang Stribe og saa blev til smaa Orme, der borede sig ind igennem Himlen og blev borte med et Blaf; — eller ogsaa en stor, stor, mat Kugle, der sitrede op i Luften og saa langsomt daled ned i en Regn af tusindfarvede Stjerner: se! se! saa blødt og rundt ligesom en Nejen, ligesom en Guldregn, der nejed — Farvel, Farvel! det var de sidste. — Herregud ogsaa, at han ikke kom! — og hun vilde ikke spille. I det Samme vendte hun sig mod Klaveret, slog haardt en Oktav an, og blev ved at holde Tangenterne nede, til Tonen var døet

helt, helt hen, og igen, igen og igen. Hun vilde ikke spille. Ikke spille, ikke spille. — Men danse derimod! — Et Øjeblik lukkede hun sine Øjne og brusede i Tankerne hen igennem en umaadelig Sal af Rødt og Hvidt og Guld. — Hvor det vilde være dejligt at have danset, være varm og tørstig og drikke Champagne! Saa kom hun til at tænke paa, at den Gang hun gik i Skole, havde en Veninde og hun lavet Champagne af Sodavand og Eau de Cologne, og var blevet saa syge af at drikke det.

Hun rettede sig og gik hen i Stuen, instinktmæssigt ordnende paa sin Kjole efter Dansen.

„Og om vi s a a blev fornuftige!" sagde hun halvhøjt, tog sit Arbejde, og satte sig til Rette i en stor Lænestol henne ved Lampen.

Men hun var ikke flittig, Hænderne sank snart ned i Skødet, og lidt efter lidt gemte hun sig, med smaa Bevægelser, lunt i den store Stol, rundede sig ind i den, med Haanden under Kind og med Kjolen trukket svøbende hen om hendes Fødder.

Hun tænkte nysgerrigt paa, om de andre Koner var ligesom hun, om de havde taget fejl og havde været ulykkelige, og saa havde elsket en Anden. En for en tog hun Damerne hjemme i Fjordby for sig. Saa tænkte hun paa Fru Boye. Niels havde fortalt hende om Fru Boye, og hun havde altid været en pirrende Gaade for hende, dette Fruentimmer, som hun hadede og som hun følte sig ydmyget af.

Erik havde ogsaa fortalt en Gang, at han havde været rasende forelsket i Fru Boye.

Hvem der vidste Alting om hende!

— Hun lo ved Tanken om Fru Boyes nye Mand.

Og hele Tiden, mens hun var beskæftiget med alt dette, længtes og lyttede hun efter Niels, og tænkte sig ham kommende, stadigt kommende derude over Isen. Hun anede kun lidet, at allerede i to Timer havde nu en sort, lille Prik, en helt anden Vej fra, arbejdet sig hen over de snehvide Marker med helt andre Bud til hende end dem, hun ventede over Fjorden. Det var kun en Mand i Vadmel og Fedtlæder, og nu bankede han paa Køkkenvinduet og gjorde Pigen forskrækket.

Det var et Brev, sagde Trine, da hun traadte ind til Fruen.

Fennimore tog det; det var en Depesche. Roligt rakte hun Pigen Kvitteringen og lod hende gaa, hun var slet ikke ængstelig, Erik havde flere Gange i den sidste Tid telegraferet til hende, at han den næste Dag kom hjem med et Par Fremmede.

Saa læste hun.

Hun hvidnede med èt, fo'r forviltret op fra sit Sæde ud paa Gulvet, og stirrede med ventende Rædsel imod Døren.

Hun vilde ikke have det ind, hun turde ikke, og i et Spring havde hun kastet sig mod Døren, holdt nu paa den med sin Skulder, og drejede om paa Nøglen, til det skar i hendes Haand. Men den vilde ikke gaa rundt, hvor stærkt hun saa tog. Saa slap hun. Det var jo ogsaa sandt, — det var slet ikke her, langt borte fra hende i et fremmed Hus.

Hun kom til at ryste, hendes Knæ kunde ikke bære hende længer, og langs med Døren gled hun ned paa Gulvet.

Erik var død. Hestene var løben løbsk, havde kastet Vognen ved et Gadehjørne, og slængt Erik med Hovedet ind mod Muren. Hovedet var knust, og nu laa han død i Aalborg. Saadan var det gaaet til, og det Meste af det stod i Telegrammet. Der havde ikke været andre med ham paa Vognen end den hvidhalsede Huslærer, Araberen, og det var ham, der havde telegraferet.

Hun laa og jamrede stille der paa Gulvet, og med begge Hænder stemmet fladt mod Tæppet, med Blikket nedad, udtryksløst og stivt, vuggede hun Overkroppen hjælpeløst fra Side til Side.

— Blot for et Øjeblik siden havde det været saa lyst og duftende omkring hende, og hun kunde ikke slippe det straks Altsammen for Sorgens og Angerens begsorte Nat, hvormeget hun saa end vilde. Det var ikke hendes Skyld, men i hendes Bevidsthed spøgte det endnu med usikre, blændende Glimt af Elskovs Lykke og Elskovs Lyst; og stærke, taabelige Ønsker vilde hvirvle sig frem, higende efter en Salighed af Glemsel eller efter med krampevilde Tag at rykke Begivenhedernes rullende Hjul tilbage.

Men det var snart forbi.

I sorte Sværme, alle Steder fra, kom de flyvende ligesom Ravne de mørke Tanker, lokkede af hendes Lykkes Lig, og hugged i det, Næb ved Næb, endnu mens Livets Varme tøved

i det. Og de flænged og flaaede og gjorde det modbydeligt og ukendeligt, hvert Træk blev vansiret og forvrænget, til det var helt en Aadselhob af Ledagtighed og Rædsel.

Hun rejste sig og gik omkring, støttende sig som en Syg til Stole og Borde, og hun saa' fortvivlet op som efter et Spindelvæv af Hjælp, blot et Blik af Trøst, et lille Kærtegn af Medlidenhed, men hendes Øje mødte kun de stærktoplyste Familieportræter, alle disse Fremmede, som havde været Vidne til hendes Fald og hendes Brøde, døsige gamle Herrer, snerpmundede Matroner, og saa det evindelige Gnomebarn, som de havde allevegne, Pigen med de store, runde Øjne og det udbuldnede Pandebjærg. Den havde faaet Minder nok omsider al denne fremmede Ejendom, det Bord der, den Stol der, Skammelen med den sorte Pudelhund paa, og den slaabroksagtige Portière, hun havde mættet det med Minder Altsammen, Boleminder, som det nu spyede fra sig og slængte efter hende — o, det var rædsomt at være stænget inde med alle de Spøgelser af Synd og med sig selv; hun gøs for sig selv, hun truede ad hende, denne æreløse Fennimore, som krøb sammen ved hendes Fødder, hun trak sin Kjole bort imellem hendes bedende Hænder. Naade! nej, der var ingen Naade, hvor kunde der være Naade for hine døde Øjne i den fremmede By, de, som, nu de var brustne, saa', hvor hun havde kastet hans Ære i Skarnet, løjet ved hans Læbe, været troløs ved hans Hjerte.

Hun kunde føle, hvor de var fæstet paa

hende, disse døde Øjne, hun vidste ikke hvorfra, hun vred sig under dem for at undgaa dem, men de blev ved at følge hende, glidende som to isnende Straaler henover hende; og mens hun saadan stirred ned, og hver Traad i Tæppet, hvert Sting paa Skamlerne blev unaturligt tydelige for hendes Øjne i det stærke, skarpe Lys derinde, da mærked hun, hvordan det gik omkring hende med døde Mænds Skridt og strøg grangiveligt mod hendes Dragt, saa hun skreg op i Rædsel og fo'r til Side: men saa var det der foran hende som Hænder, og dog ikke som Hænder, Noget, der langsomt greb efter hende, greb haanligt og hoverende efter hendes Hjerte, dette Vidunder af Falskhed, denne gule Perle af Troløshed! og hun veg tilbage, til hun stødte mod Bordet, men det var der endnu, og hendes Bryst var intet Værn imod det; det greb igennem Hud og Kød som ... Hun næsten døde af Angst idet hun stod der, værgeløst krummende sig tilbage over Bordet, mens alle Nerver krøb sig korte i Forventning og Øjet stirrede som om det skulde myrdes i sin Hule.

Saa var det forbi.

Hun saa' sig med et utrygt Blik omkring, sank saa ned paa Knæ, og bad længe. Hun angrede og bekendte, vildt og hensynsløst i stedse voksende Lidenskabelighed, med ganske det samme fanatiske Had til sig selv som dèt, der bringer Nonnen til at hudflette sit nøgne Legeme. Hun søgte begejstret efter lave Ord, og berusede sig i Selvfornedrelse og i en Ydmyghed, der brændte efter Ringhed.

Omsider rejste hun sig. Hendes Bryst bevægede sig stærkt og uroligt, og der var en svag Glans over hendes blege Kinder, der syntes at være blevet ligesom fuldere under Bønnen.

Hun saa' sig omkring i Stuen med et Blik, som om hun svor Noget stille hos sig selv, saa gik hun ind i det mørke Sideværelse, lukkede Døren efter sig, stod et Øjeblik stille for at vænne sig til Mørket, og famlede sig saa frem til den Dør, der førte ud til den lukkede Glasveranda, og gik derud.

Der var lysere dèr, Maanen, som nu var kommet frem, skinnede ind gennem den tilfrosne Glasvægs Gnidder af Krystaller, gulligt gennem selve Ruderne, rødt og blaat igennem de Rektangler af farvet Glas, der danned Ramme om Ruderne.

Hun tøed Hul etsteds paa Isen med sin Haand, og tørred omhyggelig Vandet bort med sit Lommetørklæde.

Endnu var der Ingen at se derude paa Fjorden.

Saa begyndte hun at gaa frem og tilbage i sit Glasbur. Der var ikke andre Møbler derude end en Rørsofa af svejfet Træ, og den laa fuld af visne Vedbendblade fra Rankerne deroppe under Loftet. Hver Gang hun gik forbi den, raslede Bladene sagte i Lufttrækket, og nu og da fandt hendes Kjole ogsaa et Løv paa Gulvet og trak det med en kradsende Lyd efter sig henover Fjælene.

Frem og tilbage gik hun der paa sin triste

Vagt, med Armene foldede over Brystet, gørende sig haard imod Kulden.

Han kom.

Med et Ryk havde hun Døren oppe, og traadte med sine tynde Sko ud i den isnende Sne.

Hun undte sig det, hun kunde have gaaet barfodet til det Møde.

Niels var standset i sin Fart ved Synet af den sorte Skikkelse mod Sneen og kom med tøvende, undersøgende Kast langsomt imod Land.

Det var ligesom den brændte hende i Øjnene denne snigende Skikkelse. Hver Bevægelse, hvert Træk, hun kendte igen, slog hende som en skamløs Forhaanelse, ligesom pralede med nedværdigende Hemmeligheder. Hun sitrede af Had, hendes Hjerte svulmede med Forbandelser, og hun kunde næppe styre sit Sind.

„Det er mig," raabte hun haanende ud imod ham, „Skøgen Fennimore!"

„Men i Guds Navn, du Søde?" spurgte han forundret, nu kun et Par Skridt borte fra hende.

„Erik er død."

„Død! hvad Tid?" han maatte træde ind i Sneen med sine Skøjter for ikke at falde. „Men saa sig dog!" og han traadte ivrig et Skridt nærmere.

De stod nu Ansigt til Ansigt, og hun maatte holde sig for ikke at slaa med sin knyttede Haand i disse blege, forstyrrede Træk.

„Jeg skal nok sige dig," sagde hun, „han er død, som jeg siger, han kørte løbsk i Aal-

borg, og fik sit Hoved knust, mens vi gik her og bedrog ham."

„Det er skrækkeligt," stønnede Niels, og tog sig til Tindingerne, „hvem kunde ogsaa have anet ... aa, gid vi havde været ham tro, Fennimore! Erik, stakkels Erik! — gid det havde været mig!" og han hulkede højt, krummende sig af Smerte.

„Jeg hader dig, Niels Lyhne!"

„Aa, pyt med o s," stønnede Niels utaalmodigt, „blot vi havde h a m igen! Stakkels Fennimore," rettede han sig saa, „bryd dig ikke om mig. Hader du mig, siger du? Du maa godt, ja, du maa." Han rejste sig pludseligt. „Lad os gaa ind," sagde han, „jeg vèd ikke, hvad jeg selv siger. Hvem var det, der telegraferede, du sagde?"

„Ind!" skreg Fennimore, som blev hidsig ved, at han saa lidt lagde Mærke til hendes Fjendtlighed, „derind! aldrig skal du sætte din fejge, æreløse Fod mer i det Hus! Hvor tør du tænke derpaa, din Usling, du falske Hund, som kom snigende hertil og stjal din Vens Ære, fordi den var for daarligt gemt! Hvad, stjal du den ikke lige under hans Øjne, fordi han troede, du var ærlig, din Hustyv!"

„Tys, tys, er du gal! hvad gaar der af dig? hvad er det for Ord, du bruger!" Han havde taget hende haardt i Armen og draget hende nærmere, og saa' forbavset lige ind i hendes Ansigt. „Du maa fatte dig," vedblev han i en mildere Tone, „hvad kan det hjælpe, Barn, at slaa om sig med stygge Ord!"

Hun rev sin Arm fra ham, saa han vaklede i sit usikre Fodfæste.

„Kan du da ikke høre, at jeg hader dig," hvinede hun, „og er der ikke saa meget blot af en ærlig Mands Hjerne hos dig, at du kan begribe det. Hvor jeg maa have været blind da jeg elskede dig, du sammenløjede Menneske, mens jeg havde ham ved min Side, som var titusinde Gange bedre end du. Jeg skal hade og foragte dig til mit Livs Ende. Den Gang, du kom, var jeg retskaffen, jeg havde aldrig gjort noget Slet, men saa kom du med din Poesi og dit Skarn og løj mig ned i Sølet til dig. Hvad havde jeg gjort dig, at du ikke kunde lade mig være, mig, der skulde være dig hellig fremfor alle Andre! Dag for Dag maa jeg nu leve med den Skamplet paa min Sjæl, og aldrig kan jeg træffe sammen med Nogen saa ringe, at jeg jo ikke maa vide med mig selv, at jeg er ringere endnu. Alle mine Ungdomsminder har du forgiftet. Hvad har jeg at tænke tilbage paa, der er rent og godt, nu! Det er plettet af dig, Altsammen. Det er ikke blot ham, der er død, Alt, hvad der har været mellem os af Lyst og Godt, det er dødt ogsaa og raaddent. Aa, Gud hjælpe mig, er det retfærdigt, at jeg ingen Hævn kan faa over dig, efter alt dèt, du har gjort mig! Gør mig retskaffen igen, Niels Lyhne, gør mig pletfri og god igen! Nej, nej, — men det burde være saadan, at du kunde pines til at gøre din Uret god. Kan du, kan du lyve det tilbage? Staa ikke dèr og kryb ind under din Hjælpeløshed, lid her for mine Øjne, vrid dig i Pine og For-

tvivlelse og vær elendig; lad ham være elendig, Vorherre, lad ham ikke stjæle Hævnen fra mig ogsaa! Gaa, din Usling, gaa, jeg kaster dig fra mig, men jeg slæber dig med mig, kan du tro, gennem alle de Pinsler, jeg kan hade ned over dig."

Hun havde rakt Armene truende ud mod ham, nu vendte hun sig og gik, og Verandadøren klirrede sagte efter hende.

Niels stod og saa' forbavset, næsten vantro, den Vej, hun gik; det syntes ham, som om det var der foran ham endnu, dette blege, hævngerrige Ansigt, saa forunderlig lavsjælet og raat i sin Lidenskabelighed, helt berøvet sin sædvanlige formfine Skønhed, som var det bleven pløjet op i alle Linier af en unænsom og barbarisk Haand.

Han stavrede forsigtigt ned til Isen, og begyndte at løbe langsomt udefter ad Fjordmundingen til, med Maaneskæret for sig og med Vinden paa Ryggen. Efterhaanden løb han stærkere til som Tankerne tog hans Opmærksomhed fra Omgivelserne bort, og Isspaanerne fra hans Skøjtejærn rislede klingrende med ham henover den blanke Flade, førte af den stadigt voksende Frostvind.

Saa dèt var Enden! Saa det var saadan, han havde frelst den Kvindesjæl, og hævet den og givet den Lykken! Hvor det var skønt, hans Forhold til den døde Ven, hans Barndomsven, for hvem han vilde ofret Fremtid, Liv og Alt! Han med hans Ofren og hans Frelsen! — Himmel og Jord skulde se paa ham, saa kunde de se en Mand, der holdt sit Liv

paa Ærens Højder, uden Plet og uden Lyde, for at han ikke skulde kaste Skygge paa den Idè, han tjente, og som han var kaldet til at forkynde.

Afsted fo'r han.

Det var nu ogsaa en af hans stortalende Tanker, at hans sølle Liv skulde kunne sætte Pletter paa Ideens Sol. Herre Gud, han skulde nu altid tage det saa højt, det var ham i Kødet baaren; kunde han ikke blive noget Bedre, saa skulde han da i det Mindste være en Judas og kalde sig Iscariot i storslaaet Skummelhed. Det lød da af Noget. — Skulde han altid gaa saadan og skabe sig, som om han var ansvarlig Minister hos Ideen og Medlem af dens Gehejmestatsraad, havende Alting, Menneskeheden anbelangende, fra første Haand! — Mon han da aldrig kunde lære i al Tarvelighed at stræbe efter at gøre sin Pligt i Ideens Garnisonstjeneste, som Menig af en meget underordnet Klasse?

Der var røde Blus ude paa Isen, og han kom dem saa tæt forbi, at en kæmpelang Skygge et Øjeblik skød ud fra hans Fødder, drejede sig fremefter og forsvandt.

Han tænkte paa Erik og paa den Ven, han havde været Erik. O, han! Barndomsminderne vred deres Hænder over ham, Ungdomsdrømme hyllede deres Hoveder til og græd over ham, hele hans Fortid stirred efter ham med èt langt Blik, fuldt af Bebrejdelse. Han havde sveget det Altsammen for en Kærlighed saa lav og lille som han selv. — Der h a v d e været Højhed i den Kærlighed alligevel; og han havde

sveget den ogsaa. Hvor skulde han fly hen for disse Tilløb, der altid endte i Grøften? Hele hans Liv havde ikke været andet, og det vilde ikke blive anderledes i Fremtiden, han vidste det, han følte det saa sikkert, og han sygnede ved Udsigten til al denne unyttige Møde, og ønsked af hele sin Sjæl, at han kunde undfly og blive fri for denne meningsløse Skæbne. Blot at Isen vilde briste under ham, som han nu fo'r frem, og Alting blive gjort forbi i en Gispen og en Trækning nede i det kolde Vand.

Han standsede udmattet af Løbet og saa' sig tilbage. Maanen var gaaet bort, og Fjorden laa mørk og lang imellem Landjordens hvide Bakker. Saa vendte han om og arbejdede sig op mod Vinden. Den var saa stærk nu, og han var træt. Han søgte indefter for at komme i Læ af det høje Land, men som han saadan stred frem, kom han ud paa en Vindvaage, dannet af Svøftet fra Bakkerne, og den tynde Is gav sig under ham med en sejg og knitrende Knagen.

Hvor han dog følte sig let om Hjertet alligevel, da han kom paa fast Is igen! Det meste af Trætheden var gaaet bort i Angsten, og han stævnede kraftigt fremad.

Mens han nu stred derude, sad Fennimore i den stærkt oplyste Stue, skuffet og forpint. Hun følte sig bedraget for sin Hævn, hun vidste ikke, hvad hun havde ventet, men det havde været noget helt Andet; der havde foresvævet hende noget Ophøjet og Mægtigt, Noget som Sværd og røde Flammer eller ikke dèt, Noget

der bar hende og satte hende paa en Trone, og nu var det faldet saa smaat og dagligdags ud, og hun havde følt sig mere som en Skændegæst end som En, der forbander ...

Hun havde dog lært Noget af Niels.

Tidlig den næste Dags Morgen, mens Niels endnu sov, overvældet af Træthed, rejste hun bort.

XII.

I det Meste af to Aar flakkede Niels Lyhne om i Udlandet.

Han var saa ensom. Ingen Slægt havde han, ingen Ven, der var hans Hjerte nær. Men der var en større Ensomhed over ham end den; thi vel kan den vaandes og kende sig forladt, der paa hele den uhyre Jord ikke har en eneste lille Plet, som den kan velsigne og ønske Godt for, som den kan vende sit Hjerte imod, naar Hjertet v i l svulme, som den kan længes imod, naar Længslen v i l sprede sine Vinger; men har han et Livsmaals klare, faste Stjerne blinkende over sig, da er der ingen Nat saa ensom, at han helt er ene. Men Niels Lyhne havde ingen Stjerne. Han vidste ikke hvad han skulde gøre med sig selv og sine Evner. Det var godt nok han havde Talent, han kunde blot ikke bruge det, men gik omkring og følte sig som en Maler uden Hænder. Hvor han misundte dem de Andre, Smaa og Store, som, hvor de saa greb hen i Til-

værelsen, altid fik fat i en eller anden Hank — for han kunde slet ingen Hanke finde. Han kunde blot, syntes han, synge de gamle romantiske Sange om igen, og Alt, hvad han havde faaet gjort, havde da heller ikke været andet. Det var som om hans Talent var noget Afsides i ham, et stille Pompeji eller ligesom en Harpe, han kunde tage frem af en Krog. Det var ikke allestedsnærværende, løb ikke ned ad Gaden med ham, sad ham ikke i Øjnene, kriblede ham ikke i Fingerspidserne, slet ikke; det havde intet Tag i ham, hans Talent. Undertiden syntes det ham, han var født et halvt Aarhundrede for sent, sommetider igen ogsaa, at han var kommet alt for tidligt. Talentet hos ham stod med sin Rod i noget Forbigangent, og havde kun Liv i dèt, kunde ikke drage Næring af hans Meninger, hans Overbevisning, hans Sympatier, kunde ikke tage det op i sig og give det Form; de flød fra hinanden, disse to Ting, som Vand og Olie, de kunde rystes sammen, men de kunde ikke blandes, aldrig blive til èt.

Efterhaanden begyndte han at indse det, og det gjorde ham grænseløs mismodig, og gav ham et spydigt, mistroisk Blik paa ham selv og paa hans Fortid. Der maatte være en Fejl ved ham, sagde han til sig selv, en uhelbredelig Fejl maatte der være ved hans Væsens inderste Marv, thi et Menneske k u n d e leve sig sammen, det troede han.

I den Sindsstemning var han, da han det sidste Udlændighedsaar, først i September, slog sig ned ved Gardasøens Bredder i det lille Riva.

Straks efter at han var kommen, lukkede Landet sig rundt omkring med en Vold af Vanskeligheder og Rejsebesværligheder, som holdt alle Fremmede borte. Der var nemlig udbrudt Kolera i det Venetianske og sydefter nede i Descensano og nordefter oppe om Trient. Under disse Omstændigheder blev Riva ikke synderlig livligt, Hotellerne havde tømt sig ved de første Rygter, og Italiensfarerne drog udenom.

Saa meget nærmere kom de faa Tilbageblevne til at slutte sig sammen.

Den Mærkeligste blandt disse var en berømt Operasangerinde, hvis virkelige Navn var Madame Odéro. Hendes Teaternavn havde en langt berømtere Klang. Hun og hendes Selskabsdame, Niels og en døv Wienerdoktor var de eneste Gæster i Hotellet „den gyldne Sol", Byens første.

Niels kom til at slutte sig meget nøje til hende, og hun gav efter for den Inderlighed, der var i hans Væsen, saadan som der saa ofte er hos Folk, der lever i Ufred med sig selv, og som derfor er henvist til at komme i Tryghed hos Andre.

Madame Odéro levede her paa syvende Maaned, for i fuldstændig Ro at komme sig for Eftervirkningerne af et Halsonde, der havde truet hendes Stemme, og Lægen havde for et helt Aar forbudt hende al Sang, og for at hun ikke skulde fristes, al Musik overhovedet. Først naar Aaret var omme, vilde han lade hende prøve paa at synge, og hvis det viste sig, at

der ikke fulgte mindste Spor af Træthed efter, vilde hun være helbredet.

Niels fik et Slags civiliserende Indflydelse paa Madame Odéro, der var en heftig, ildfuld Natur, med meget faa Nuancer. — Det havde jo været en frygtelig Dom for hende at høre paa, at hun et helt Aar skulde leve i Stilhed, langt borte fra Beundring og Forgudelse, og i Begyndelsen var hun aldeles fortvivlet, og stirrede, slagen af Skræk, frem efter denne tolv Maaneders Fremtid, som var det en dyb, sort Grav, hun skulde puttes levende ned i; men det lod paa alle Mennesker, som om det var Noget, der ikke kunde undgaas, og saa var hun en Morgenstund pludselig flygtet til Riva. Hun havde godt maattet leve paa et livligere og mere besøgt Sted, men det vilde hun netop ikke. Hun skammede sig og var til Mode, som om hun gik og bar paa en udvortes synlig, legemlig Lyde, og mente hun kunde se paa Folk, hvordan de ynkede hende for hendes Vanførhed, og talte om den med hinanden. Hun havde derfor paa sit nye Opholdssted skyet al Omgang, og for en stor Del levet paa sine Værelser, hvis Døre maatte døje meget Ondt, naar denne frivillige Indespærring blev altfor utaalelig. Nu, da alle Mennesker var taget bort, dukkede hun frem igen, og kom derved i Berøring med Niels Lyhne, for Mennesker enkeltvis var hun jo slet ikke bange for.

Man behøvede ikke at være sammen med hende ret tidt, for at komme til Klarhed om, hvorvidt hun kunde lide En eller ej, thi hun viste det tilstrækkelig tydeligt. Det, Niels Lyhne

fik at se , var meget opmuntrende, og de havde ikke ret mange Dage levet ene sammen i denne prægtige Hotelhave, med dens Granater og Myrter, dens Lysthuse af blomstrende Nerier og dens herlige Udsigt, før de var blevet meget fortrolige.

Der var slet ikke Tale om at de var forelskede i hinanden, eller i alt Fald var de det da ikke meget; det var et af disse vage, behagelige Forhold, der kan opstaa mellem Mænd og Kvinder, som er ude over den første Ungdom, dens Blussen-op og dens Higen-ud-efter mod den ubekendte Lykke. Det er et Slags flyvende Sommer, hvor man promenerer sirligt Side om Side og sanker sig selv i Buket, klapper sig selv med en Andens Haand, beundrer sig selv med en Andens Øjne. Alle de smukke Hemmeligheder, man har, alle de nydelige, ligegyldige Ting, man gemmer paa, alt Sjælens Nips bliver taget frem og gaar fra Haand til Haand, og holdes prøvende op i en artistisk Søgen efter det bedste Lys, imens man sammenligner og forklarer.

Det er naturligvis kun naar Livet har gode Stunder, at der er Ro til det Slags Søndagsforhold, men her ved den dejlige Sø havde de jo Tid nok, disse to. Det var Niels, der havde indledt Forholdet, ved i Ord og Miner at drapere Madame Odéro med et klædeligt Melankoli. Lige i Begyndelsen var hun flere Gange paa Nippet til at rive hele Stadsen af sig, og komme frem som den Barbar hun var, men da hun fandt den klædte hende fornemt, tog hun fat paa Melankolien som en Rolle, og ind-

skrænkede sig ikke til at lade være med at slaa med Dørene, men søgte efter i sig selv efter saadanne Stemninger og Rørelser, som kunde passe til den nye Dragt, og det var forbavsende som hun efterhaanden fandt, hvor hun havde kendt lidt til sig selv. Hendes Liv havde jo været altfor bevæget og vekslende, til at hun tidligere havde kunnet faa Tid til at rydde op i sig selv, og egenlig var det jo først ogsaa nu, at hun nærmede sig den Alder, hvor Kvinder, der har levet meget med og set en Del til Verden, begynder at konservere deres Minder, at se tilbage paa sig selv og samle sig en Fortid.

Fra denne Indledning udviklede Forholdet sig hurtigt og bestemt, og de blev hinanden ganske uundværlige. Man var kun halvvejs til, naar man var ene.

Saa var det en Morgenstund, som Niels sejlede ud, at han hørte Madame Odéro synge i Haven. Han var først til Sinds at vende om og skænde paa hende, men inden han ret havde faaet sig betænkt, var han gleden ud af Hørevidde; desuden var Vinden saa fristende til en Tur til Limone, og han kunde være tilbage til Middag. Saa sejlede han da.

Madame Odéro var kommen usædvanligt tidligt ned i Haven. Den friske Duft som herskede derude, de runde Bølger som de, glasklare og blanke, steg og sank under Havemuren, og hele denne Farvepragt til alle Sider, blaa Sø og solbrændte Bjærge, og hvide Sejl, der flygted over Søen, og røde Blomster i Hvalv over hendes Hoved, alt dèt og saa en

Drøm, hun ikke kunde glemme, men som blev ved at vugges imod Hjertet ..... hun kunde ikke tie, hun maatte være med i alt det Liv.

Saa sang hun da.

Fuldere og fuldere klang hendes Stemmes Jubel, hun berusedes i dens Velklang, hun sitrede i en vellystig Følelse af dens Magt; og hun blev ved, hun kunde ikke standse, dertil bar det altfor dejligt afsted igennem vidunderlige Drømme om kommende Triumfer.

— Og der var ingen Træthed, hun kunde rejse, rejse straks, ryste alle disse Maaneders Ingenting af sig med det Samme, og komme frem igen og være til.

Ved Middagstid var Alting færdig til Afrejsen.

Saa ligesom Vognene kørte op for Døren, kom hun i Tanker om Niels Lyhne. Hun rev en ussel lille Lommebog, hun gik med, op af Lommen, og skrev den fuld af Afskedsord til Niels, for Bladene var saa smaa, at der kun kunde staa tre, fire Ord paa hvert; hun lagde den fra sig i en Konvolut, og tog afsted.

Da Niels ud paa Eftermiddagen, han var bleven opholdt af Sundhedspolitiet i Limone, kom hjem, var hun forlængst i Mori og med Banen.

Han blev ikke forundret, blot bedrøvet, slet ikke vred, og havde endogsaa et lille resigneret Smil for denne nye Fjendtlighed af Skæbnen. Men da han om Aftenen sad i den tomme, maanelyse Have og fortalte Værtens lille Dreng Historien om Prinsessen, som fandt sin Fjederham igen, og fløj bort fra sin Elskede, tilbage

til Feernes Land, fik han en uendelig Længsel efter Lønborggaard, efter at føle Noget slutte sig som et Hjem omkring ham, trække ham til sig og holde ham fast, ligemeget hvordan. Han kunde ikke holde Tilværelsens Ligegyldighed ud længer, dèt at blive sluppet paa alle Kanter og altid blive kastet tilbage til sig selv. Intet Hjem paa Jorden, ingen Gud i Himlen, intet Maal derude i Fremtiden! han vilde have et Hjem i det Mindste; han skulde elske den til sig, denne Plet i Stort og Smaat, hver Sten, hvert Træ, Livløst og Levende, dele sit Hjerte ud imellem det Altsammen, saa det aldrig kunde slippe ham mere.

XIII.

Omtrent et Aarstid havde Niels Lyhne boet paa Lønborggaard, og styret dens Drift, saa godt han kunde og saa meget hans Avlskarl vilde tillade ham det. Han havde taget sit Skjold ned, slettet Devisen ud og resigneret. Menneskeheden fik hjælpe sig uden ham, han havde lært den Lykke at kende, der er ved det rent legemlige Arbejde, dèt at se Bunken vokse under sine Hænder, dèt at kunne blive virkelig færdig, saadan saa man e r færdig, dèt, naar man gik mødig bort, at vide, at de Kræfter, man havde sat til, de laa der bag En i Ens Arbejde og Arbejdet vilde blive, vilde ikke blive

ædt op af Tvivl om Natten, ikke blive blæst fra hinanden af en gnaven Morgenstunds Kritik. Der var ingen Sisyfusstene i Landbruget.

Og saa dèt, at have arbejdet sit Legeme træt; den Nydelse det var at gaa til Hvile og sove sig Kræfter til igen, for atter at sætte dem til regelmæssigt som Dag og Nat de følger paa hinanden, uden at kunne hindres af sin Hjernes Luner, uden at behøve at tage forsigtigt paa sig selv som paa en stemt Guitar med slidte Skruer.

Han var rigtig jævnt lykkelig, og tidt kunde man se ham sidde som hans Fader havde siddet, paa et Led eller et Mark-Skel, og i en sælsom vegetativ Betagenhed stirre ud over den gyldne Hvede eller den toptunge Havre.

Endnu var han ikke begyndt at søge videre Omgang med Familierne der paa Egnen, det eneste Sted han kom nogenlunde hyppigt var hos Kancelliraad Skinnerups inde i Varde. De var kommet til Byen, endnu mens hans Fader levede, og da Kancelliraaden var en af Lyhnes gamle Universitetsvenner, var de to Familier kommen meget sammen. Skinnerup, en blid, skaldet Mand med skarpe Træk og milde Øjne, var nu Enkemand, og havde Huset mer end fuldt af fire Døtre, hvoraf den ældste var sytten Aar, den yngste tolv.

Niels kunde godt lide at faa sig en Passiar med den meget belæste Kancelliraad om allehaande æstetiske Emner, thi fordi han var begyndt at bruge sine Hænder, var han jo ikke pludseligt bleven til en Bonde. Han holdt ogsaa af den lidt komiske Forsigtighed, hvormed

han var nødt til at udtrykke sig, saasnart der blev Tale om en Sammenligning mellem dansk og udenlandsk Literatur, og i det Hele taget ellers, naar Danmark skulde maales med Noget, der ikke var dansk; for det var ganske nødvendigt at være forsigtig, den blide Kancelliraad var nemlig en af disse gode, glubende Patrioter, der den Gang var til, Folk, som man kunde faa til gnavent at indrømme, at Danmark ikke var den betydeligste af Stormagterne, men som saa heller ikke gjorde en eneste Indrømmelse til, som kunde sætte Landet eller Nogetsomhelst af hvad Landets var andre Steder end i Spidsen. — Hvad han ogsaa holdt af ved disse Samtaler, men ganske vagt og uden at lægge mindste Vægt derpaa, var at se paa den glade Beundring, hvormed den syttenaarige Gerdas Øjne fulgte ham, naar han talte, og hun søgte altid at være til Stede hver Gang han var der, og var saa inderligt med, at han tidt og ofte kunde se hende rødme af Henrykkelse, naar han havde sagt Noget, som hun syntes var særlig dejligt.

Han var nemlig ganske uforskyldt blevet denne unge Dames Ideal; oprindelig nærmest fordi han, naar han kom ridende til Byen, bar en udenlandsk, graa Slængkappe af et meget romantisk Snit. Saa var der ogsaa dèt, at han altid sagde for Eksempel Milano og ikke Majland og saadan, dèt, at han stod ene i Verden, og hans lidt sørgmodige Ansigtsudtryk. Der var saa meget, hvori han var forskellig fra alle andre Mennesker i baade Varde og Ringkøbing.

En hed Sommerdag kom Niels igennem den lille Gade bagved Kancelliraadens Have. Solen brændte ned over de teglstensbrune Smaahuse; der henne i Aaen laa Skuderne med Maatter hængt paa Siden, for at Begen ikke skulde smelte ud af Naaderne, og rundt omkring ham var der lukket op alle Steder for at faa en Kølighed ind, der ikke fandtes ude. Indenfor de aabne Gadedøre sad Børnene og læste højt paa deres Lektier, og summede omkap med Bierne derovre i Haven, og en Sværm Spurve svirrede tavse fra Træ til Træ, allesammen op paa èn Gang og allesammen ned med èt.

I et lille Hus, som stødte op til Haven, traadte Niels ind, og blev af Konen, som løb for at hente sin Mand inde hos Naboens, ladt ene i en ren og pæn lille Stue, der lugtede af Stivelsetøj og Gyldenlakker.

Da han var bleven færdig med Skilderierne, de to Hunde paa Kommoden og Konkylierne paa Syæskelaaget og han traadte hen til det aabne Vindue, hørte han Gerdas Stemme lige ved sig, og der stod ogsaa alle fire Frøkner Skinnerup ganske kort fra Huset ude paa Kancelliraadens Blegeplads.

Balsaminerne og de andre Blomster i Vinduet skjulte ham, og han lavede sig til baade til at lytte og til at se.

Det var aabenbart, at der var en Trætte i Gang, og at de tre yngre Søskende gjorde fælles Sag imod Gerda. Allesammen havde de citrongule Ringkæppe i Hænderne, og den Yngste havde sat tre, fire af de rødtomvundne Ringe paa Hovedet som et Slags Turban.

Det var hende, der nu talte.

„Hun siger, han ligner Themis t o k les inde paa Kontorkakkelovnen," sagde hun til sine to Medsammensvorne og satte et sværmerisk Ansigt op, med himmelvendte Blikke.

„Pyt," sagde den Mellemste, en bidsk, lille Dame, der var bleven konfirmeret i Foraaret, „mon Themistokles var rundrygget?" og hun efterlignede Niels Lyhnes lidt fremadludende Holdning. „Themistokles, en god Støvle!"

„Der er Noget saa mandigt i hans Blik, han er virkelig en Mand!" citerede den Tolvaarige.

„Han!" Det var den Mellemste igen. „Han gaar og kommer Parfume paa sig, er dèt mandigt? den anden Dag laa hans Handsker og lugtede langt væk af Mille Fleur."

„A l l e Fuldkommenheder!" udbrød den Tolvaarige i mat Henrykkelse og vaklede hjertegreben tilbage.

Alle disse Repliker lod de, som de henvendte til hinanden indbyrdes og ikke til Gerda, der stod lidt borte, blussende rød, og borede med sin gule Kæp i Jorden. Pludselig løftede hun Hovedet. „I er nogle uartige Tøse," sagde hun, „at tale saadan om En, I ikke var værd, han skulde se paa Jer."

„Han er jo dog vel kun et Menneske som os Andre," indvendte nu den ældste af de Tre mildt og som om hun vilde mægle.

„Nej, det er han s l e t ikke," sagde Gerda.

„Han har jo dog ogsaa s i n e Fejl," vedblev Søsteren, ladende som om hun ikke hørte, hvad Gerda sagde.

„Nej!"

„Kære Gerda! du vèd jo, han gaar aldrig i Kirke."

„Hvad skulde han dèr efter! han er meget klogere end Præsten."

„Ja, men han tror jo desværre slet ikke paa nogen Gud, Gerda!"

„Aa, du kan være overbevist om, min Bedste, at hvis han ikke gør det, saa har han sine gode Grunde derfor."

„Fy, Gerda, hvor kan du sige det!"

„Man skulde næsten tro ....." afbrød den Konfirmerede dem.

„Hvad skulde man næsten tro?" spurgte Gerda hidsigt.

„Ingen Ting, ingen Ting, bid mig bare ikke!" svarede Søsteren, og lod pludseligt uhyre fredsommelig.

„Vil du nu straks sige, hvad det var!"

„Nej, nej, nej, nej, nej; jeg skulde vel tro, jeg har Lov til at holde min Mund, naar jeg vil."

Hun gik bort, ledsaget af den Tolvaarige, og de havde lagt Armene om hinandens Skuldre i søsterlig Samdrægtighed.

Bagefter fulgte den Ældste, struttende af Indignation.

Gerda stod ene tilbage og saa' trodsigt ud for sig, mens hun huggede i Luften med den gule Ringkæp.

Saa varede det lidt, saa lød det fra den anden Ende af Haven med den Tolvaariges hæse Sangstemme:

„Du spørger, min Dreng,
Hvad jeg vil med den visne Fiol,
— — — — — — — — — — —"

Niels forstod godt Drilleriet, han havde nemlig for nylig foræret Gerda en Bog med et tørret Vindrueblad i, fra den Have i Verona, hvor Julies Grav er. Han kunde næppe bare sig for at le. Saa kom imidlertid Konen med sin Mand, som hun endelig havde fundet, og Niels fik sin Bestilling gjort paa det Snedkerarbejde, han var kommen for.

Fra den Dag af lagde Niels mere Mærke til Gerda, og fik Gang for Gang mere Øjnene op for, hvor sød og prægtig hun var, og efterhaanden søgte hans Tanker tiere og tiere hen mod denne tillidsfulde lille Pige.

Hun var nu ogsaa nydelig og havde saa meget af den blide, rørende Skønhed, der næsten bringer Taarerne frem i Ens Øjne. I hele hendes tidligt udviklede Skikkelse var det kvindeligt Yppige ligesom uskyldiggjort ved noget af Barnets Fyldighed. Hendes smaa, blødtformede Hænder, der var ved at tabe Overgangstidens rosenrøde Farve, var saa uskyldige ogsaa og havde slet ikke noget af dette Tidspunkts nervøse, sitrende Nysgerrighed. Hun havde saadan en stærk lille Hals, saa stort henrundede Kinder, saadan en lav og drømmende lille Kvindepande, hvor Tanker, der er store, er saa uvante og næsten gør ondt, saa at de fulde Bryn de rynker sig derved; og Øjet, hvor det laa! saa mørkeblaat og dybt, men dybt kun som et Vand, hvor Bunden ses, imellem fyldigt bløde Øjenkroge, hvor Smilet havde Ro og sad saa lunt og under Laag, der løftedes i langelig Forundring. Det var saadan hun saa' ud, den lille Gerda, hvid og rød og

blond, med alt sit korte, gyldenblanke Haar sat op i en astadig, sirligt samlet Knude.

De taltes ofte ved, Niels og Gerda, og han blev mer og mer indtaget i hende; roligt, fint og aabent først, indtil der saa en Dag kom den Forandring i Luften om dem, det lille Glimt af, hvad det er for tungt at kalde Sanselighed, men som alligevel er det, der driver Hænder, Mund og Øjne til at gribe efter dèt, som Hjertet ikke kan faa nær nok til sit Hjerte. Og saa en anden Dag, kort Tid efter, gik Niels til Gerdas Fader, fordi at Gerda var saa ung og fordi han var saa sikker paa hendes Kærlighed. Og Faderen gav sit Ja og Gerda sit.

Henad Foraaret blev de gifte.

* * *

Det syntes Niels Lyhne som om Tilværelsen var bleven saa uendelig klar og simpel, Livet saa ligefrem at leve, og Lykken saa nær og ligesaa let at vinde som den Luft, han med et Aandedrag drog til sig.

Han elskede hende, den unge Hustru, han havde vundet, med al den Tankernes og Hjertets Finhed, med al den store, ømhedsdybe Omhu, der lever hos en Mand, som kender Kærlighedens Hang til at synke og tror paa Kærlighedens Evne til at stige. Han var saa varsom med denne unge Sjæl, som bøjede sig mod ham i navnløs Tillid, og som trykkede sig op til ham med den samme kælne Fortrøstning, den samme trygge Overbevisning om, at han ikke kunde ville den andet end Godt, som hint

Lam i Lignelsen havde til sin Hyrde, naar det aad af hans Haand og drak af hans Bæger. Han nænnede ikke at tage hendes Gud fra hende, ikke at landsforvise alle hine hvide Skarer af Engle, der sværer syngende den ganske Dag igennem Himlen, og kommer til Jorden saa ved Aftenstide og spreder sig fra Leje og til Leje i en trofast Vagt, og fylder Nattens Mørke med et beskærmende, usynligt Lys. Han vilde saa nødigt, at hans tungere, billedløse Livssyn skulde skyde sig ind imellem hende og Himlens milde Blaanen og faa hende til at føle sig utryg og forladt. Men hun vilde det anderledes, hun vilde dele Alt med ham; der skulde intet Sted være til i Himmel eller paa Jord, hvor deres Veje skiltes, og hvad han saa sagde for at holde hende tilbage, hun gendrev det Altsammen, om ikke med hin moabitiske Kvindes Ord, saa dog med den samme stædige Tanke, som laa i Ordene — dit Folk skal være mit Folk og din Gud skal være min Gud. Og nu begyndte han i Alvor at lære hende, og han udviklede for hende, hvordan at alle Guder var Menneskeværk og kunde, som Alt, hvad der er af Mennesker, ikke bestaa til evige Tider, men maatte forfalde, Gudeslægt for Gudeslægt, fordi Menneskeheden evindeligt udvikles og forandres og stadigt vokser om sine Idealer. Og en Gud, i hvem Slægternes Ædleste og Største ikke nedlagde deres rigeste aandelige Indhold, en Gud, der ikke fik sit Lys fra Menneskeheden, men som skulde lyse ved sig selv, en Gud, der ikke var i Udvikling, men var stivnet i Dogmernes historiske Kalk, han

var ikke en Gud længer, men en Afgud, og derfor havde Jødedommen Ret overfor Baal og Astarte, og Kristendommen Ret overfor Jupiter og Odin, thi en Afgud er Intet i Verden. Fra Gud til Gud var Menneskeheden gaaet fremad, og derfor kunde Kristus paa den ene Side, vendt imod den gamle Gud, sige, at han ikke var kommen for at opløse Loven, men for at fuldkomme Loven, og paa den anden Side pege udover sig selv mod et endnu højere Gudsideal, ved hine mystiske Ord om den Synd, der ikke kan tilgives, Synden imod den hellige Aand.

Han lærte hende saa videre, hvordan at Troen paa en personlig Gud, der leder Alting til det Bedste og i et andet Liv straffer og belønner, hvordan det var en Flugt bort fra den barske Virkelighed, et afmægtigt Forsøg paa at tage Braaden bort af Tilværelsens trøstesløse Vilkaarlighed. Han viste hende, hvordan det maatte sløve Menneskenes Medlidenhed med de Ulykkelige og gøre dem mindre rede til at sætte alle Evner ind paa at hjælpe, naar de kunde berolige sig med Tanken om, at dèt, der ledes her i dette korte Jordliv, banede den Lidende Vej til en Evighed i Herlighed og Glæde.

Han fremhævede for hende, hvilken Kraft og Selvstændighed det vilde give Menneskeslægten, naar den i Troen paa sig selv søgte at leve sit Liv i Samklang med dèt, den Enkelte i sine bedste Øjeblikke satte højest af dèt, der boede i ham, i Stedet for at lægge det udenfor sig selv i en kontrollerende Guddom. Han

gjorde sin Tro saa skøn og velsignelsesrig han kunde, men han skjulte heller ikke for hende, hvor knugende tung og trøstesløs Atheismens Sandhed i Sorgens Timer kunde blive at bære, i Sammenligning med hin lyse, lykkelige Drøm om en himmelsk Fader, som styrer og regerer. Men hun var modig; vistnok rystede mange af hans Lærdomme hende lige ind til Sjælens Inderste, og hyppigt netop de, man mindst skulde have troet det om, men hendes Tillid til ham kendte ingen Grænser, hendes Kærlighed bar med ham bort fra alle Himle, og hun elskede sig overbevist. Og da med Tiden det Nye blev tilvant og hjemligt, blev hun intolerant i høj Grad og fanatisk, saadan som det altid er gaaet med de unge Disciple, der elsked deres Mester højt. Niels dadled hende ofte; men det kunde hun aldrig forstaa, at naar Deres var det sande, at saa ikke Andres var afskyeligt og lastværdigt.

I tre Aar levede de et lykkeligt Liv sammen, og meget af den Lykke lyste fra et lille Barneansigt, en lille Dreng, de havde faaet i det andet Aar at de var gifte.

Lykken gør i Almindelighed Folk gode, og Niels stræbte ærligt paa alle Maader at forme deres Liv saa ædelt, skønt og nyttigt, saa at der aldrig kom en Standsning i deres Sjæles Vækst op imod det Menneskeideal, paa hvilket de begge troede. Men der var for ham aldrig Tale mere om nogen Tanke om at bære Ideens Fane ud imellem Menneskene, det var ham nok at følge den efter. Det kunde vel hænde en Gang imellem, at han tog de gamle Forsøg

frem, men han undrede sig stedse over, at det virkelig var ham, der havde skrevet alle disse kønne, kunstfærdige Ting, og han fik regelmæssigt Taarer i Øjnene ved sine egne Vers. Han vilde imidlertid ikke for Alt i Verden have byttet med den Stakkel, der havde skrevet dem.

Pludseligt, hen paa Foraaret, blev saa Gerda syg og kunde ikke leve.

En Morgen tidlig, det var den sidste, vaagede Niels inde hos hende. Solen var ved at staa op og kastede et rødt Skær paa de hvide Rullegardiner, medens Morgenlyset, der trængte ind ved Siden af Gardinet, endnu var blaat og gjorde Skyggen blaa imellem Sengens hvide Folder og under Gerdas blege, tynde Hænder, som de laa samlede foran hende paa Lagenet. Kappen var gledet af hende, og hun laa med Hovedet langt tilbage, helt forandret, saa underlig fornem ved Sygdommens skarpe, spidse Træk. Hun bevægede Læberne som for at væde dem, og Niels greb efter Glasset med den dunkelrøde Drik, men hun vuggede benægtende med Hovedet. Saa drejed hun med èt sit Ansigt om imod ham og stirred anstrengt paa hans kummerfulde Træk. — Jo længer hun saa' paa al den dybe Sorg, de viste, og al den Haabløshed, de bar til Skue, desto mer gik hendes angstfulde Anelse over til en frygtelig Vished.

Hun stred for at rejse sig, men kunde ikke.

Niels bøjede sig hurtigt over hende, og hun greb fat i hans Haand.

„Er det Døden?" sagde hun, dæmpende sin

svage Stemme, som for ikke at faa det altfor helt sagt ud.

Han saa' kun paa hende, idet han tungt stødte Aanden fra sig i et klynkende Suk.

Gerda tog haardt paa hans Haand og kasted sig over til ham i sin Angst. „Jeg tør ikke!" sagde hun.

Han lod sig glide ned paa Knæ ved Sengen, og fik sin Arm ind under Hovedpuden, saa han næsten holdt hende ved sit Bryst. Taarerne blændede ham, saa han ikke kunde se hende, og løb, den ene efter den anden, ned ad hans Kinder. Han førte hendes Haand med en Flig af Lagenet til sine Øjne; saa fik han Stemmen i sin Magt. „Sig mig Alting, lille Gerda," sagde han, „bryd dig Ingenting om. Er det Præsten?" Han kunde ikke tro, det var det, og der var lidt Tvivl i hans Tone.

Hun svarede ikke, hun lukkede sine Øjne og trak Hovedet lidt tilbage, som for at være ene med sine Tanker.

Det varede noget. En Solsorts lange, bløde Fløjten lød under Vinduerne, saa fløjtede en anden, og en tredje; en hel Række af Fløjtetoner blev ved at skyde hen igennem Tavsheden derinde.

Saa saa' hun op igen. „Dersom du var med!" sagde hun, og læned sig tungere imod Puden, som han støtted. Der var et Kærtegn givet i dette, og han følte det ... „Dersom du var med! men alene!" og hun trak sagte i hans Haand og slap den saa, „jeg tør ikke." Hendes Øjne blev ængstelige. „Du maa hente ham, Niels, jeg tør ikke komme derop alene, saadan.

Vi havde jo aldrig tænkt paa, at jeg skulde dø først, det var altid dig, der gik foran. Jeg vèd nok ... men om vi alligevel havde taget fejl, det kunde jo dog være, Niels, kunde det ikke? du tror nej; men det er dog underligt, om alle Mennesker tog fejl og det slet ikke var Noget, alle de store Kirker ... og naar de begraver dem, de Klokker ... jeg har altid syntes de Klokker ..." Hun laa stille hen, som om hun lyttede efter dem og hørte dem.

„Det er umuligt, Niels, at det kan være forbi med Døden, du kan ikke føle det, som er rask, du synes, det maa slaa os helt ihjel, fordi man er saa mat og Alting svinder hen, men det er blot for Verden udenfor, derinde er der lige saa megen Sjæl som før, der er, Niels, jeg har det herinde Altsammen, Alt, hvad jeg har faaet, den samme uendelige Verden, bare mere stille, mere ene med sig selv, ligesom naar man lukker sine Øjne. Det er bare som et Lys, du, det gaar bort fra dig med, ind i Mørket, ind i Mørket, og det bliver svagere og svagere og svagere for dig, og du kan ikke se det, men det lyser ligefuldt, der borte, hvor det er. — Langt borte. — — Jeg havde altid troet, jeg skulde blevet saadan en gammel, gammel Kone, og blevet her hos Jer allesammen, og saa maa jeg ikke længer, de tager mig bort fra Hus og Hjem og lader mig gaa ganske alene. Jeg er bange, Niels, dèr, hvor jeg skal hen, er det Vorherre, der raader, og han bryder sig ikke om vores Klogskab her paa Jorden, han vil Sit og ikke noget Andet, og det er saa langt borte fra mig, alt Hans.

Jeg har ikke gjort meget Ondt, har jeg vel? men det er ikke dèt ... hent Præsten til mig, jeg vil saa gerne have ham."

Niels rejste sig straks og gik efter Præsten; han var taknemmelig for at dette ikke var kommen i det allersidste Øjeblik.

Præsten kom, og blev alene med Gerda.

Det var en smuk, middelaldrende Mand med fine, regelmæssige Træk og store, brune Øjne. Naturligvis kendte han baade Niels Lyhnes og Gerdas Forhold til Kirken, og havde jo ogsaa nu og da faaet rapporteret forskellige kirkefjendske Ytringer af den unge Kones Fanatisme; men det faldt ham slet ikke ind at tale hende til som en Hedning eller en Frafalden, han forstod saa godt, at det alene var hendes store Kærlighed, der havde ført hende paa Vildspor, og han forstod ogsaa den Følelse saa godt, der nu, da Kærligheden ikke kunde følge hende længer, fik hende til i Angst at hige efter Forsoning med den Gud, hun fordum havde kendt, og han søgte derfor i sin Tale mest at vække hendes slumrende Erindringer og læste saadanne Steder af Evangelierne og saadanne Salmer for hende, som han kunde tænke sig hun bedst kendte.

Og han tog ikke fejl.

Hvor klang de ikke, disse Ord, saa hjemlig festligt, ligesom Klokkernes Kimen en Julemorgen, hvor laa det ikke straks for hendes Blik det Land, hvori vor Fantasi den allerførst blev hjemme, hvor Josef drømte og hvor David sang, og Stigen staar, som gaar fra Jord til Himmel! Med Figner og med Morbær laa det

der, og Jordan blinked sølvklar frem igennem Morgentaagen, Jerusalem laa rød og trist i Aftenens Sol, men over Bethlehem der var der herlig Nat, med store Stjerner i det Mørkeblaa. Hvor vælded ikke Barnetroen frem igen! hun blev den samme lille Pige, der gik til Kirke med sin Moder ved Haanden, og sad og frøs og undrede sig over, hvorfor Folk de syndede saa meget. Saa voksede hun til igen under Bjærgprædikenens høje Ord, og som den syge Synderinde laa hun der, da Præsten talte om de hellige Mysterier, om Daabens og om Alterens Sakramente. Da vandt den rette Trang sig frem i hendes Hjerte, hin dybe Knælen for den almægtige, dømmende Gud, hine bitre Angertaarer overfor den forraadte, bespottede og pinte Gud, og hin ydmygt forvovne Længsel efter Vinens og Brødets nye Pagt med den løndomsfulde Gud.

Præsten gik; ud paa Formiddagen vendte han tilbage og berettede hende.

Kræfterne tog hurtigt af i sælsom Flakken, men endnu i Mørkningen, da Niels for sidste Gang tog hende i sine Arme for at sige hende Farvel, inden Dødens Skygger blev altfor nære, var hun ved sin fulde Bevidsthed. Men den Kærlighed, som havde udgjort hans Livs bedste Lykke, var slukt i hendes Blik, hun var ikke hans mer, allerede nu, Vingerne var begyndt at vokse, hun længtes kun imod sin Gud.

Ved Midnatstid døde hun.

Det var tunge Tider de, der kom efter; Tiden svulmed op til noget Uhyre og Fjendtligt, hver Dag var en uendelig Ørken af Tomhed,

hver Nat et Helvede af Minder. Først efter Maaneder, da Sommeren var paa sit Sidste, havde Sorgens rivende, fraadende Elv faaet slidt sig en Flodseng ned i hans Sjæl, saa den kunde rinde hen som en mumlende, tungbølget Strøm af Savn og Tungsind.

Da var det, en Dag han kom hjem fra Marken, at han fandt sin lille Dreng meget syg. Han havde skrantet lidt de sidste Dage og været urolig Natten forud, men Ingen havde anet, det havde Noget at betyde; nu laa han feberhed og feberkold i sin lille Seng og stønnede af Smerte.

Vognen blev øjeblikkelig sendt til Varde efter Læge, men der var ingen af dem hjemme, og den maatte vente der i mange Timer. Endnu ved Sengetid var den ikke kommen.

Niels sad ved Drengens Leje; hver halve Time i det Mindste sendte han En ud for at lytte og spejde efter, om Vognen ikke kom. Ridende Bud blev ogsaa sendt afsted for at møde Vognen, men det mødte ingen Vogn, og red lige til Varde.

Denne Venten efter Hjælp, der ikke vilde komme, gjorde det endnu mere pinagtigt at være Vidne til det syge Barns Lidelser. Og Sygdommen gjorde hurtige Fremskridt. Henad Elleve kom der et første Krampetilfælde, og efter den Tid blev de ved at gentage sig med kortere og kortere Mellemrum.

Lidt over Et kom det ridende Bud tilbage med den Besked, at Vognen ikke kunde ventes de første Timer, da ingen af Lægerne var kommet hjem den Gang det red fra Byen.

Da brast det for Niels, han havde holdt igen mod Fortvivlelsen, saalænge det var muligt at haabe, nu kunde han ikke længer. Han gik ind i den mørke Stue ved Siden af Sygeværelset, og stirred ud igennem de dunkle Ruder, imens hans Negle trykked sig ind i Vinduespostens Træ; hans Øjne ligesom aad sig gennem Mørket efter Haab, hans Hjerne krymped sig til Spring mod et Mirakel, saa blev det klart et Øjeblik og stille, og i den Klarhed gik han bort fra Vinduet og kastede sig ned over et Bord, der stod, og hulked uden Taarer.

Da han kom ind i Sygeværelset igen, havde Barnet Krampe. Han saa' derpaa, som om han vilde dræbe sig dermed, disse smaa Hænder, der knyttede sig sammen, hvide med blegblaa Negle, disse stive Øjne, der drejed sig ud af deres Huler, denne fortrukne Mund, hvor Tænderne skurede imod hinanden med en Lyd af Jærn i Sten, det var forfærdeligt og saa dog ikke det Værste. Nej, men da Krampen saa holdt op og Legemet blev blødt og bøjeligt igen, og gav sig hen i Lykken ved den mindre Smerte, saa den Angst, der kom i Barnets Blik, naar det mærked fjernt, at Krampen kom igen, den stigende Bøn om Hjælp, som Pinselen kom mer og mere nær, nej d e t, og saa ikke kunne hjælpe, ikke med sit Hjerteblod, ikke med Alt, hvad han ejede og havde: — han hæved sine knyttede Hænder truende mod Himlen, han greb ned om sit Barn i en vanvittig Tanke om Flugt, og saa kastede han sig ned paa Gulvet paa sine Knæ og bad til den Vorherre dèr i Himlen, som holder Jorderig i Angst ved Prø-

velser og Tugt, som sender Nød og Sygdom, Lidelse og Død, som vil, at alle Knæ skal bøje sig med Skælven, og bort fra hvem der ingen Flugt er mulig, hverken til det yderste Hav eller ned i Afgrundene, Han, Gud, som, hvis det ham behager, vil træde ned paa den, du elsker højest her i Verden, og pine den under sin Fod tilbage til det Støv, hvoraf han selv har skabt den.

I slige Tanker bad Niels Lyhne op til Guden, og kastede sig i Afmagt ned for Himmeltronen, bekendende, at hans var Magten, hans alene.

Men Barnet blev ved at lide.

Henad Morgenstunden, da den gamle Krigsraad, Gaardens Læge, kørte ind ad Porten, var Niels alene.

XIV.

Det er Efteraar nu, der er ingen Blomster mer paa Gravene deroppe paa Kirkegaarden, og Løvet ligger brunt, og muldnende i Væden, under Træerne i Haven paa Lønborggaard.

I de tomme Stuer gaar Niels Lyhne omkring i et bittert Tungsind. Der er Noget blevet brudt i ham den Nat, da Barnet døde, han har mistet Tilliden til sig selv, sin Tro paa Menneskets Magt til at bære det Liv, det faar at leve. Tilværelsen var bleven gisten, og dens Indhold sived meningsløst bort til alle Sider.

Det kunde ikke nytte, han kaldte hin Bøn, han bad, en Faders vanvittige Raab om Hjælp

for sit Barn, skøndt han vidste, at Ingen kunde høre Raabet. Han havde vidst hvad det var han gjorde midt i sin Fortvivlelse. Han var bleven fristet og han var falden; det var et Syndefald, et Frafald fra sig selv og fra Ideen. Det var vel saa, at Traditionen havde været for stærk i hans Blod; Menneskeslægten havde i saa mange tusind Aar altid raabt imod Himlen i sin Nød, og nu havde han givet efter for denne nedarvede Trang; men han skulde staaet imod som mod et slet Instinkt, han vidste jo dog, lige til de inderste Fibre i hans Hjerne, at Guder vare Drømme og at det var en Drøm han flygted til, saasnart han bad, lige saa godt som han i gamle Dage, naar han kastede sig i Fantasteriets Arme, havde vidst det var Fantasteri. Han havde ikke kunnet bære Livet som det var, nu havde han været med til at kæmpe om det Største, og havde i Kampens Haardhed svigtet den Fane, til hvilken han havde svoret; thi det Nye, Atheismen, Sandhedens hellige Sag, hvad Maal havde det Altsammen, hvad var det Altsammen andet end Flitterguldsnavne for det ene Simple: at bære Livet som det var! bære Livet som det var og lade Livet forme sig om Livets egne Love.

Det kom ham for, som om hans Liv var sluttet af hin kvalfulde Nat; det der kom efter, kunde aldrig blive andet end interesseløse Scener, der var hæftet bag til femte Akt, efter at Handlingen var spilt til Ende. Han kunde jo gerne tage sin gamle Livsanskuelse op igen, hvis han havde Lyst, men èn Gang var han falden Faldet, og om han senere skulde komme

til at gentage det eller ikke at gentage det, det var lige ligegyldigt, det Ene som det Andet.

Det var den Stemning, hvori han hyppigst gik omkring.

Saa var det den Novemberdag kom, da Kongen døde, og Krigen mer og mer begyndte at true.

Snart fik han ordnet sine Sager paa Lønborggaard, og meldte sig saa som Frivillig.

Uddannelsens Kedsommelighed var ham saare let at bære, det var jo saa overordenlig Meget ikke at være et overflødigt Menneske længer, og saa da han kom over til Armeen, den evindelige Kamp dèr med Kulden, Utøj, Ubekvemmeligheder af enhver Art, Alt dette, som jog Tankerne i Hus, saa de kun kunde beskæftige sig med dèt, der var lige udenfor Døren, det gjorde ham næsten munter, og hans Helbred, som havde lidt en Del ved det sidste Aars Sorger, blev helt fortræffeligt igen.

En trist Dag i Marts blev han saa skudt i Brystet.

Hjerrild, der var Læge ved Lazaretet, sørgede for, at han blev lagt ind i en mindre Sal, hvor der kun var fire Senge. Den Ene af dem, der var derinde, var skudt i Rygraden, og laa ganske stille; den Anden havde sit Saar i Brystet, han havde ligget der et Par Dage, og fantaserede hele Timer i Træk med hastigt udtalte, afsnubbede Ord; den Sidste endelig, som laa nærmest Niels, var en stor, stærk Bondekarl, med tykke, runde Kinder: han var bleven ramt i Hjernen af en Granatstump, og uafladeligt, Time ud og Time ind, løftede

han, omtrent hvert halve Minut, paa èn Gang højre Arm og højre Ben i Vejret og lod dem saa straks falde tilbage igen, ledsagende Bevægelsen med et lydeligt, men dumpt og tonløst: Haah — hoh, altid i samme Takt, altid nøjagtig èns, haah, naar han løftede Lemmerne, hoh, naar de faldt ned.

Der laa Niels Lyhne. Kuglen var gaaet igennem hans højre Lunge og var ikke kommen ud. I Krigen kan der ikke gøres mange Omsvøb, og han fik at vide, at han ikke havde megen Udsigt til at leve.

Det undrede ham, for han følte sig ikke dødsens, og havde ikke store Smerter i sit Saar. Men snart kom der en Mathed, som sagde ham. at Lægen havde Ret.

Det skulde altsaa blive Enden. Han tænkte paa Gerda, han tænkte meget paa hende den første Dag, men stadigt forstyrredes han af det underlige, kølige Blik, hun havde havt, da han sidste Gang tog hende i sine Arme. Hvor vilde det ikke have været skønt, smertelig skønt, om hun lige til det Sidste havde klamret sig til ham og ikke sluppet ham med sit Øje, før Døden gjorde det mat, nøjet med at have levet sit Liv ud til dets sidste Aandedrag ved det Hjerte, der havde hende saa kær, i Stedet for i den sidste Stund at vende sig fra ham, for at frelse sig over til mere Liv, mere Liv endnu.

Den anden Dag paa Lazaretet blev Niels mer og mer tungsindig af den kvalme Dunst derinde, og Længslen efter frisk Luft og Ønsket om at leve var sælsomt snoet sammen for hans

Tanke. Der havde dog været meget Skønt i Livet, tænkte han, naar han mindedes det friske Pust ved Stranden hjemme, det svale Sus i Sjællands Bøgeskove, den rene Bjærgluft i Clarens og Gardasøens bløde Aftenbrise. Men tænkte han paa Menneskene, blev han saa syg igen i Sindet. Han kaldte dem for sig èn for èn, og Allesammen gik de ham forbi og lod ham ene, og ikke èn blev der tilbage. Men hvordan havde ogsaa han holdt fast ved dem, havde han været trofast? det var blot dèt, han havde været langsommere til at slippe. Nej, det var i k k e dèt. Det var det store Triste, at en Sjæl er altid ene. Det var en Løgn hver Tro paa Sammensmeltning mellem Sjæl og Sjæl. Ikke den Moder, der tog En paa sit Skød, ikke en Ven, ikke den Hustru, der hvilede ved Ens Hjerte .....

Henimod Aften blev der Uro i Saaret, og Smerterne tog stadigt til.

Hjerrild kom og sad hos ham et Øjeblik om Aftenen, og vendte tilbage ved Midnatstid og sad der længe. Niels led meget og stønnede i Pine.

„Et Ord i Alvor, Lyhne," sagde Hjerrild, „vil De se en Præst?"

„Jeg har ikke mer med Præster at gøre end De," hviskede Niels forbitret.

„Der er ikke Tale om mig, jeg lever og er rask, lig ikke og pin Dem med Deres Anskuelser, Folk, der skal dø, har ingen Anskuelser, og det er ogsaa lige meget med dem, de har, Anskuelser er kun til at leve paa; i Livet dèr gør de deres Nytte. Kan det hjælpe

et eneste Menneske, at de dør i èn Anskuelse eller en anden? Tro De mig, vi har jo Allesammen lyse, bløde Minder fra vor Barndom, jeg har set saa mange Snese dø, det trøster altid at faa de Minder frem. Lad os være ærlige, vi kan være, hvad vi vil kalde det, vi kan dog aldrig faa den Gud helt ud af Himlen, vor Hjerne har for mange Gange tænkt sig ham deroppe, det er ringet ind i den og det er sunget ind i den, fra vi var ganske smaa."

Niels nikkede.

Hjerrild bøjede sig ned mod ham, for at høre, om han vilde sige Noget.

„De mener det godt," hviskede Niels, „men," og han rystede bestemt paa Hovedet.

Der blev længe stille derinde; kun Bondekarlens evige Haah—hoh, Haah—hoh, hamrede langsomt Tiden i Stykker.

Hjerrild rejste sig. „Farvel, Lyhne," sagde han, „det er dog en smuk Død, at dø for vort stakkels Land."

„Ja," sagde Niels, „men det var dog ikke paa den Maade vi drømte om at komme til at gøre Fyldest, den Gang, for længe, længe siden."

Hjerrild gik; da han kom ind paa sin Stue stod han længe ved Vinduet og saa' op imod Stjernerne. „Dersom jeg var Gud," mumlede han, og i Tankerne fortsatte han, „vilde jeg da langt hellere gøre den salig, der ikke omvender sig paa det Sidste."

Smerterne blev heftigere og heftigere for Niels, huggede og huggede ubarmhjertigt derinde i Brystet, blev saa ulideligt ved. Det

kunde have været saa godt at have en Gud at klage og bede imod.

Imod Morgenstunden begyndte han at fantasere, Betændelsen var i fuld Gang.

Og saadan blev det ved i to Døgn endnu.

Sidste Gang Hjerrild saa' til Niels Lyhne, laa han og fablede om sin Rustning og om, at han vilde dø staaende.

Og endelig døde han da Døden, den vanskelige Død.

Original-Udgaven er fulgt. Men efter Manuskriptet til den er rettet S. 183 L. 6 fr. n. „naturligt" til „naturligst" og S. 243 L. 4 fr. n. „vel tidt" til „ret tidt".

S. 208 L. 8 fr. ov. er „rullede Uro" rettet til „rullende Uro" og S. 266 L. 18 fr. ov. „nu havde været" til „nu havde han været".

S. 91, L. 2 fr. ov. Kærlighedsslaven Ganem („Tusind og én Nat", 37te—44de Nat) hentæres en Tid af utilfredsstillet Elskovs-Attraa, fordi han ikke t ø r gribe den Kvinde, der vil være hans.

S. 121 figd. Den kvindelige Hovedperson i Rousseaus berømte Elskovs- og Opdragelses-Roman „Julie eller Den ny Heloise" (1761) har sit første, flygtige Elskovs-Møde med sin Tilbeder i Clarens (der ligger en Mils Vej inde i Landet paa Genfersøens nordligste Kant). Senere, gift med en anden Mand, bor hun i Clarens paa en Landejendom, hvor man med vidtdreven Kunstfærdighed søger at føre baade Menneskene og Naturen tilbage til „Paradisets" Uberørthed eller Naturlighed. Hun er den fine, følsomme Sjæl, der tror at have tilsidst behersket sine Lidenskaber, medens hun dog lever i en evig Længsel efter Forening med sin første og eneste og lidenskabeligt svælgende Kærlighed. Hendes som hendes Elskers inderste Liv er Higen efter at leve bestandig i Ekstase.

S. 160, L. 15 og 18 fr. ov. Parmegianino og Luini — italienske Malere fra første Halvdel af 16. Aarh.

S. 265, L. 4 fr. n. gisten = „utæt, aaben i Fugerne".

MOGENS

OG

ANDRE NOVELLER

Mogens og andre Noveller udkom 25. Maj 1882 (184 Sider, Pris 2 Kr. 50 Ø., Oplag 3000 Ekspl.).

Bogen indeholdt de her følgende Fortællinger, fraregnet den efterladte, ufuldførte „Doktor Faust".

MOGENS

Mogens skrevet til og trykt første Gang i Vilh. Møllers „Nyt dansk Maanedsskrift" (Februar og Marts-Hefterne 1872).

Sommer var det; midt paa Dagen; i et Hjørne af Hegnet. Lige for stod der et gammelt Egetræ, om hvis Stamme man gerne kunde sige, at den vred sig i Fortvivlelse over den Mangel paa Harmoni, der var mellem dens ganske ny, gulladne Løv og dens sorte og tykke, krogede Grene, som mest af Alting lignede grovt fortegnede gammelgothiske Arabesker. Bag ved Egen var der frodigt Krat af Hassel, med mørkt, glansløst Løv, som var saa tæt, at man hverken saa' Stammer eller Grene. Op over Hasselkrattet steg to ranke, glade Ahorntræer med lystigt takkede Blade, røde Stilke og langt Dingeldangel af grønne Frugtklaser. Bag Ahornene blev det Skov — en grøn, jævnt afrundet Skraaning, hvor Fugle kom ud og gik ind som Ellefolk af en Græshøj.

Alt dette kunde man se, naar man kom ad Markstien der udenfor Gærdet. Laa man derimod i Skyggen af Egen, med Ryggen mod Stammen, og saa' den anden Vej — og det var der En, der gjorde — saa saa' man først sine egne Ben, saa en lille Plet med kort, kraftigt Græs, dernæst en stor Klynge mørke Nælder, saa Tjørnehækken med de store hvide

Konvolvolus, Stenten, lidt af Rugmarken udenfor, endelig Justitsraadens Flagstang der borte paa Højen, og saa Himlen.

Det var trykkende hedt, Luften flimrede af Varme, og saa var det saa stille; Bladene hang og sov paa Træerne, der var ikke Andet, der rørte sig, end Mariehønsene derhenne paa Nælderne og lidt vissent Løv, der laa i Græsset og krøllede sig sammen med smaa, pludselige Bevægelser, som om det krympede sig under Solens Straaler.

Og saa Mennesket under Egen; han laa og gispede og saa' vemodigt, hjælpeløst op mod Himlen. Han nynnede lidt og opgav det, fløjtede, opgav saa ogsaa dèt, vendte sig, vendte sig om igen og lod sine Øjne se paa et gammelt Muldvarpeskud, der var blevet ganske lysegraat af Tørke. Pludselig kom der en lille rund, mørk Plet paa det lysegraa Muld, èn til, tre, fire, mange, flere endnu, hele Tuen var ganske mørkegraa. Luften var lutter lange, mørke Streger, Bladene nikkede og svajede, og der kom en Susen, der gik over til Syden: det øste Vande ned.

Alting glimtede, gnistrede, spruttede. Blade, Grene, Stammer, Alting glinsede af Væde; hver lille Draabe, der faldt paa Jord, paa Græs, paa Stenten, paa hvad som helst, splintredes og stænkedes bort i tusind fine Perler. Smaa Draaber hang lidt hist og blev til store Draaber, dryppede ned her, samledes med andre Draaber, blev smaa Strømme, blev borte i smaa Furer, løb ind i store Huller og ud af smaa, sejlede bort med Støv, med Splinter og Løv

stumper, satte dem paa Grund, gjorde dem flot, snurrede dem rundt og satte dem paa Grund igen. Blade, der ikke havde været sammen, siden de laa i Knop, samledes af Væde; Mos, der var blevet til Ingenting af Tørke, bruste op og blev blødt, kruset, grønt og saftigt; og graat Lav, der næsten var blevet til Snus, bredte sig i sirlige Flige, struttende som Brokade og med Glans som Silke. Konvolvolusserne lod deres hvide Kroner fylde til Randen, klinkede med hinanden og hældte Vandet i Hovedet paa Nælderne. De tykke, sorte Skovsnegle mavede sig velvilligt frem og saa' anerkendende op imod Himlen. Og Mennesket? Mennesket stod med bart Hoved midt ude i Regnvejret og lod Draaberne suse ned i Haar og Bryn, Øjne, Næse, Mund, knipsede med Fingrene ad Regnen, løftede engang imellem lidt paa Benene, som om han vilde til at danse, rystede nu og da Hovedet, naar der blev for meget Vand i Haaret, og sang af fuld Hals, uden at ane, hvad det var, han sang, saa travlt havde han med Regnen:

Havde jeg, o havde jeg en Dattersøn, o ja!
Og en Kiste med mange, mange Penge,
Saa havde jeg vel ogsaa havt en Datter, o ja!
Og Hus og Hjem og Marker og Enge.

Havde jeg, o havde jeg en Datterlil, o ja!
Og Hus og Hjem og Marker og Enge,
Saa havde jeg vel ogsaa havt en Kærrest, o ja!
Med Kister med mange, mange Penge.

Der stod nu han og sang, men henne mellem de mørke Hasselbuske stak der et lille

Pigehoved frem. En lang Flig af et rødt Silkeshavl havde viklet sig fast i en Gren, der sprang noget længere frem end de andre, og engang imellem kom der en lille Haand og rykkede i Fligen, men det førte ikke til Andet end en lille Skylregn fra Grenen og dens Naboer. Resten af Shavlet laa stramt hen over det lille Pigehoved og skjulte det halve af Panden, skyggede over Øjnene, drejede saa pludseligt af og tabte sig mellem Bladene, men dukkede atter op i en stor Roset af Folder under Hagen. Det lille Pigeansigt saa' meget forbavset ud, men det vilde snart til at le; Smilet var allerede i Øjnene. Med èt gjorde han, der stod og sang i Regnvejret, et Par Skridt til Siden, saa' den røde Flig, Ansigtet, de store brune Øjne, den lille, forbavsede, aabne Mund; øjeblikkelig blev hans Stilling forlegen, han saa' forbavset ned ad sig selv; men i samme Nu lød der et lille Skrig, den fremspringende Gren svajede voldsomt, den røde Flig blev borte i et Blink, Pigeansigtet borte, og det raslede og raslede, fjernere og fjernere inde bag Hasselbuskene. Saa løb han. Han vidste ikke hvorfor, han tænkte slet ikke, Regnvejrslystigheden kom op i ham igen, og han løb efter det lille Pigeansigt. Det faldt ham ikke ind, at det var en Person, han løb efter, det var k u n det lille Pigeansigt. Han løb, det raslede til Højre, det raslede til Venstre, det raslede for, det raslede bag, han raslede, hun raslede, og al den Lyd og selve Løbet gjorde ham ivrig, og han raabte: „Kuk engang, ihvor du er!" Ingen kukkede. Ved

at høre sig raabe blev han ligesom lidt beklemt, men løb stadigt; saa kom der en Tanke, men kun èn, og han mumlede, medens han blev ved at løbe: „Hvad skal du sige til hende? hvad skal du sige til hende?" Han kom hen mod en stor Busk: d e r havde hun skjult sig, han saa' en Flig af hendes Kjole. „Hvad skal du sige til hende? hvad skal du sige til hende?" blev han ved at mumle, alt medens han løb. Han kom hen til Busken, drejede hurtigt af, løb videre, mumlende det Samme, kom ud paa en bred Gang, løb lidt henad den, standsede pludseligt og brast i Latter, gik stille smilende et lille Stykke videre og lo saa af alle Kræfter, og saaledes blev han ved hele Hegnet igennem.

* * *

Saa var det en smuk Efteraarsdag, Løvfaldet var i fuld Gang, og Vejen ned til Søen var helt dækket af Elmens og Ahornens citrongule Blade, og hist og her var der ogsaa Pletter af mørkere Løv. Det var saa behageligt, saa renligt at gaa paa dette Tigerskindstæppe og se paa, hvorledes Bladene sneede ned, og Birken saa' endnu finere og lettere ud med saa Lidt paa Grenene, og Rønnen tog sig saa prægtig ud med de tunge røde Bærklaser. Og Himlen var saa blaa, saa blaa, og Skoven syntes meget større, man kunde se saa langt ind mellem Stammerne. Saa var der ogsaa dèt, at det snart var forbi Altsammen. Skov, Mark, Himmel, fri Luft og det Hele, snart skulde det vige for Lampernes, Gulvtæppernes og Hyacin-

ternes Tid. Derfor gik Justitsraaden fra Kap Trafalgar og hans Datter nedad Søen til, medens Vognen blev holdende hos Sognefogdens.

Justitsraaden var en Ven af Naturen, Naturen var ganske særdeles, Naturen var en af Tilværelsens skønneste Sirater. Justitsraaden protegerede Naturen, han forsvarede den mod det Kunstige; Haver var ikke Andet end fordærvet Natur, men Haver med Stil i det var vanvittig Natur; der var ingen Stil i Naturen, Vorherre havde viseligen gjort Naturen naturlig, ikke Andet end naturlig. Naturen var det Ubundne, det Ufordærvede; men ved Syndefaldet var Civilisationen kommen over Menneskene; nu var Civilisationen bleven til en Fornødenhed, men det var bedre, om den ikke havde været det; Naturtilstanden var noget ganske Andet, ganske noget Andet. Justitsraaden skulde ikke have Noget imod at ernære sig af at gaa omkring i Lammeskindspels og skyde Harer og Snepper og Brokfugle og Ryper og Dyrekøller og Vildsvin. Nej, Naturtilstanden var nu engang en Perle, en formelig Perle.

Justitsraaden og hans Datter gik ned mod Søen. Den havde allerede længe blinket frem mellem Grenene, men nu kom den helt tilsyne, da de drejede om Hjørnet, hvor den store Poppel staar. D e r var den, med store Flager af spejlklart Vand, med takkede Tunger af graablaat kruset Vand, med Bælter, der var blanke, og Bælter, der var krusede, og Sollyset hvilede i det Blanke og flimrede i det Krusede. Den drog Blikket henover sin Flade, førte det langs med sine Bredder ad langsomt rundede

Buer, ad hurtigt brudte Linier, svingede det udenom de grønne Næs, slap saa Blikket og blev borte inde i store Bugter, men tog Tanken med sig. — Sejle! var der Baade at faa tilleje?

Nej, der var ikke, sagde en lille Fyr, der havde hjemme i det hvide Landsted og stod og slog Smut nede ved Stranden. Var der slet ingen Baade? Jo, det var der rigtignok; der var jo Møllerens, men den kunde ikke faas; Mølleren vilde ikke have det, Møllerens Niels havde nær faaet Prygl, da han laante den ud sidst, det kunde slet ikke hjælpe at tænke paa den; men der var jo Herren, som boede oppe hos Nikolaj Skovløbers, han havde en udmærket Baad, en, der var sort foroven og rød i Bunden, og den laante han Alle og Enhver.

Justitsraaden og hans Datter gik op mod Nikolaj Skovløbers. Noget borte fra Huset traf de en lille Pige, som hørte Nikolajs til, og hende bad de løbe ind og spørge, om de kunde faa Herren i Tale. Hun løb, som om det var ilde fat, løb baade med Arme og Ben, indtil hun kom til Døren, saa satte hun det ene Ben op paa det høje Dørtrin og bandt sit Hosebaand, og styrtede saa ind i Huset; kom straks tilbage med to Døre aabne efter sig og raabte, inden hun vel havde naaet Dørtrinet igen, at Herren kom øjeblikkelig, saa satte hun sig ved Siden af Døren op imod Væggen og tittede under sin ene Arm op paa de Fremmede.

Herren kom, og viste sig at være et højt, kraftigt bygget Menneske paa et Par og tyve Aar. Justitsraadens Datter blev lidt forskræk-

ket, da hun i ham genkendte Mennesket, der havde sunget i Regnvejret. Men han saa' saa rar og fraværende ud; det var tydeligt, at han kom lige fra en Bog, det kunde man se paa Udtrykket i hans Øjne, paa hans Haar og paa hans Hænder, der slet ikke vidste, hvor de var.

Justitsraadens Datter nejede overgivent for ham og raabte: „Kukuk" og lo.

„Kukuk?" spurgte Justitsraaden.

Men det var jo det lille Pigeansigt! Mennesket blev ganske rød og søgte at faa Noget sagt, da Justitsraaden kom med et Spørgsmaal om Baaden. Jo den stod til Tjeneste. Men hvem der skulde ro? Jo det skulde han, sagde Frøkenen, hun brød sig ikke om, hvad Fader sagde, det var lige meget, at det gjorde Herren Ulejlighed, for han var undertiden ikke bange for at gøre andre Folk Ulejlighed. Saa gik de ned til Baaden og gav Justitsraaden Forklaring paa Vejen. De kom i Baaden og vare allerede et godt Stykke ude, før Frøkenen havde faaet sig sat i Lave og fik Tid til at tale.

„Naa," sagde hun, „det var vist noget meget Lærdt, De sad og læste, da jeg kom og kukkede Dem ud at sejle?"

„Ro, mener De. Lærdt! det var „Historien om Ridder Peder med Sølvnøglen og den skønne Magelone"."

„Af hvem er den?"

„Den er Ingen af; det er det Slags Bøger aldrig. Vigoleis med Guldhjulet er heller ikke af Nogen, og Skytten Bryde lige saadan."

„Jeg har aldrig hørt de Titler før."

„Aa, sæt Dem lidt mere til den Side, ellers kan vi ikke komme til at ligge lige. Nej! det er saa rimeligt, det er slet ikke fine Bøger, det er nogle, man køber paa Markederne af Visekoner."

„Det var da underligt; læser De altid saadanne Bøger?"

„Altid? jeg læser ikke mange Bøger mellem Aar og Dag, og jeg holder egenlig mest af det Slags, hvor der er Indianere i."

„Men Digterværker? Oehlenschläger, Schiller og de Andre?"

„Jo, jeg kender dem nok; vi havde et helt Skab af dem hjemme, og Frøken Holm — min Moders Selskabsdame — læste højt af dem efter Frokost og om Aftenen; men jeg kan ikke sige, jeg syntes om dem, — jeg kan ikke lide Vers."

„Ikke lide Vers! — De sagde h a v d e, lever Deres Fru Moder ikke?"

„Nej, og min Fader heller ikke."

Dette blev sagt i en noget mut, afvisende Tone, og Samtalen standsede for en Tid, og lod de mange smaa Lyde, som Baadens Bevægelse gennem Vandet frembragte, høres tydeligt. Frøkenen brød Tavsheden:

„Holder De af Malerier?"

„Altertavler? aa, jeg vèd ikke."

„Ja, eller andre Billeder, Landskaber for Eksempel?"

„Maler man ogsaa dem? ja, det er sandt, det vèd jeg jo nok."

„De gør vist Nar ad mig?"

„Jeg! jo det er nok En af os!"

„Men er De da ikke Student?"

„Student! hvor skulde jeg være bleven dèt fra! nej, jeg er Ingenting."

„Ja, Noget maa De da være. De maa da bestille Noget?"

„Hvorfor dèt?"

„Jo, for dèt — dèt gør alle Mennesker."

„Bestiller De da Noget?"

„Aa ja! men De er da heller ingen Dame."

„Nej, Gudskelov!"

„Tak!"

Han holdt op at ro, trak Aarerne lidt i Vejret, saa' hende op i Ansigtet og sagde:

„Hvad mener De med dèt? — nej, De maa ikke være vred paa mig; jeg skal sige Dem Noget, jeg er saadan en løjerlig En. De kan slet ikke forstaa det. De tror nu, fordi jeg ser fin ud i Klæder, at jeg derfor ogsaa skal være en fin Mand. Min Fader var en fin Mand, og det er blevet mig sagt, at han kunde saa uhyre Meget, og det kunde han vel ogsaa, da han var Amtmand. Jeg kan Ingenting, for Moder og jeg føjede hinanden i Alt, og jeg brød mig ikke om at lære dèt, man lærer i Skoler, og gør det da heller ikke endnu. Aa, De skulde have set min Moder; det var saadan en lille, lille Dame, allerede da jeg var tretten Aar, kunde jeg bære hende ned i Haven. Hun var saa let; i de sidste Aar sad hun tidt paa min Arm hele Haven og Parken rundt. Jeg ser hende med sine sorte Dragter og mange brede Kniplinger ..."

Han greb Aarerne og roede voldsomt til.

Justitsraaden blev lidt urolig, da han saa' Vandet gaa saa højt op paa Bagstavnen, og mente, de maatte se at komme i Land; og indad gik det.

„Sig mig," spurgte Frøkenen, da den stærke Roning var sagtnet lidt, „tager De tidt til Byen?"

„Jeg har aldrig været der."

„Aldrig været der! og De bor her kun tre Mil derfra."

„Jeg bor ikke her altid, jeg bor alle mulige Steder, siden min Moder døde, men til Vinter tager jeg til Byen for at lære at regne."

„Matematik?"

„Nej, Trælast," sagde han og lo, „ja, det forstaar De ikke; jo jeg skal sige Dem, naar jeg bliver myndig, vil jeg købe en Slup og sejle paa Norge, og saa maa jeg kunne regne for Told og Klarerings Skyld."

„Har De virkelig Lyst til dèt?"

„Aa, der er prægtigt paa Søen, der er saadant et Liv i at sejle — saa, der har vi Broen!"

Han lagde til; Justitsraaden og hans Datter steg i Land, efter at have taget det Løfte af ham, at han vilde se hen til dem paa Kap Trafalgar. Saa gik de op til Sognefogdens, men han roede ud over Søen. Oppe ved Poplen kunde de endnu høre Aaretagene.

* * *

„Hør, Kamilla!" sagde Justitsraaden, der havde været ude at lukke Yderdøren af, „sig

mig," sagde han, idet han slukkede sin Haandlampe med Kammen af Nøglen, „hed den Rose, de havde hos Karlsens, Pompadour eller Maintenon?"

„Cendrillon," svarede Datteren.

„Det er rigtig, det hed den ogsaa — naa — vi maa vel se at komme til Ro; god Nat, min Pige; god Nat og sov vel."

Da Kamilla var kommen op paa sit Værelse, rullede hun Gardinet op, støttede sin Pande mod den kolde Rude og nynnede Elisabeths Sang af Elverhøj. Ved Solnedgang var det begyndt at lufte lidt op, og enkelte hvide Smaaskyer joge, belyste af Maanen, henimod Kamilla. Hun stod længe og saa' paa dem, fulgte dem langt borte fra og nynnede højere og højere, jo nærmere de kom, tav et Par Sekunder, naar de blev borte over hende, søgte nye, og fulgte saa dem. Med et lille Suk rullede hun Gardinet ned igen. Hun gik hen til Toiletbordet og støttede Albuerne paa det, lænede sit Hoved mod de foldede Hænder og saa' ind i Spejlet paa sit Billede, uden egenlig at se det.

Hun tænkte paa en høj, ung Mand, der gik med en syg, lille, sortklædt Dame i sine Arme, hun tænkte paa en høj, ung Mand, der styrede et lille Fartøj ind imellem Klipper og Skær i en forrygende Storm. Hun hørte en hel Samtale om igen. Hun rødmede: Eugen Karlsen vilde have troet, du gjorde Kur til ham! Ved en lille skinsyg Idè-Association fortsatte hun: Klara vilde aldrig blive løbet efter i Regnvejr ude i en Skov, vilde ikke have

opfordret en Fremmed — ligefrem opfordret — til at sejle med sig ovenikøbet. „Dame til Fingerspidserne" havde Karlsen sagt om Klara, det var en Reprimande til Dig, lille Kamilla-Bondepige! Saa klædte hun sig af med affekteret Langsomhed, gik i Seng, tog en lille elegant Bog fra Etagèren ved Sengen, slog op paa den første Side og læste et lille skrevet Digt igennem med en træt, bitter Mine, lod Bogen falde paa Gulvet og brast i Graad; saa tog hun sagtmodig Bogen op igen, lagde den paa sin Plads og slukkede Lyset; laa saa lidt og saa' trøstesløs paa det maanebelyste Rullegardin, og sov endelig ind.

Ikke mange Dage efter begav „Regnvejrsmanden" sig paa Vejen til Kap Trafalgar. Han mødte en Bondemand, der kørte med et Læs Rughalm, og fik Lov til at sidde op. Saa lagde han sig paa Ryggen i Halmen og saa' op paa den skyløse Himmel. Den første Halvmilsvej laa han og lod sine Tanker gaa og komme som de vilde, de var forøvrig ikke meget forskellige, de fleste kom og spurgte om, hvordan et Menneske kunde være saa vidunderlig smukt, og gik og forundrede sig over, at det kunde være en underholdende Beskæftigelse for flere Dage at genkalde sig et Ansigts Træk, Miner og Farveskiftninger, et Hoveds og et Par Hænders smaa Bevægelser og en Stemmes forskellige Tonefald. Men saa pegede Bonden med Pisken efter et Skifertag en Fjerdingvej borte og sagde, at det var Justitsraadens, og saa kom den gode Mogens op af Halmen og stirrede ængstelig efter Taget,

fik en underlig Følelse af Beklemthed, forsøgte paa at forestille sig, at der var Ingen hjemme, men blev haardnakket trukket ind i den Forestilling, at der var stort Selskab, og kunde ikke komme ud af den igen, uagtet han talte, hvor mange Køer „Landlyst" havde paa Græs og hvor mange Grusdynger han kunde se langs med Vejen. Omsider holdt Bonden stille dèr, hvor en lille Vej løb ned til Landstedet, og Mogens lod sig glide nedad Læsset og gav sig til at børste Halmstumperne af sig, medens Læsset knasede langsomt afsted henover Vejens Grus. Han nærmede sig Havelaagen Fod for Fod, saa' et rødt Shavl blive borte bag Balkonvinduerne, en lille forladt hvid Sykurv paa Balkonranden og Ryggen af en gyngende, tom Gyngestol. Han traadte ind i Haven, stadig med Blikket fæstet paa Balkonen, hørte Justitsraaden sige Goddag, vendte Hovedet efter Lyden og saa' ham staa og nikke med Favnen fuld af tomme Urtepotter. Saa sagde de Et og Andet, og saa kom Justitsraaden ind paa at udvikle, hvorledes man nok paa en vis Maade kunde sige, at den gamle Kasteforskel mellem Træsorterne var bleven ophævet ved Podningen, men at denne forøvrig var ham meget imod. Saa kom Kamilla langsomt henimod dem med et stikkende blaat Shavl om sig. Hun havde Armene viklet ind i Shavlet og hilste med en lille Hovedbevægelse og et mat Velkommen. Justitsraaden gik med sine Urtepotter, Kamilla stod og saa' over Skulderen op mod Balkonen; Mogens saa' paa hende.

Hvordan han havde havt det siden Forleden? Jo, han havde hverken fejlet det Ene eller det Andet. Roet meget? Aa ja, som han plejede, maaske ikke slet saameget. Hun drejede Hovedet om mod ham, saa' koldt paa ham, holdt Hovedet lidt til Siden og spurgte med halvtlukkede Øjne og et mat Smil, om det da var den skønne Magelone, der havde lagt Beslag paa ham. Han vidste ikke, hvad hun mente, men han troede det næsten. Saa stode de nogen Tid og sagde Ingenting. Kamilla gik et Par Skridt henimod et Hjørne, hvor der stod en Bænk og en Havestol, hun satte sig paa Bænken og bad ham, da hun havde sat sig, idet hun saa' paa Stolen, om at tage Plads, han maatte jo være træt efter den lange, lange Tur. Han satte sig paa Stolen.

Troede han, der blev Noget af den paatænkte Forbindelse? Det var ham maaske ligegyldigt? Naturligvis brød han sig ikke om Kongehuset? Han hadede selvfølgelig Aristokratiet? Der var kun faa unge Herrer, der ikke troede, at Demokratiet var Gud vèd hvad. Han var sagtens af dem, der ikke tiltroede Kongehusets Familieforbindelser nogensomhelst politisk Betydning? Maaske han dog tog Fejl. Man havde dog set ... Hun standsede pludselig forundret over, at Mogens, der i Begyndelsen havde været lidt forskrækket over alt det Meget, nu saa' helt fornøjet ud. Han skulde da ikke sidde og more sig over hende? hun blev ganske rød.

„Interesserer De Dem meget for Politik?" spurgte hun ængsteligt.

„Ikke det Mindste."

„Men, hvorfor lader De mig saa sidde og politisere en Verdens Tid?"

„Aa, De siger det saa smukt Altsammen, det er ligemeget, hvad De saa taler om."

„Det er virkelig ingen Kompliment."

„Jo, d e t er det," forsikrede han ivrigt, da han syntes, hun saa' hel fornærmet ud.

Kamilla brast i Latter, sprang op og løb sin Fader imøde, tog ham under Armen og fulgte saa med ham hen til den forbavsede Mogens.

Da Middagen var overstaaet og de havde drukket Kaffe oppe paa Balkonen, foreslog Justitsraaden en Spadseretur. De gik da alle Tre ad den lille Vej, over Hovedlandevejen og ad en smal Sti, hvor der var Rugstubber paa begge Sider, over Stenten ind i Hegnet. Der stod Egen og alt det Andet, der var endog Konvolvolus i Tjørnehækken endnu. Kamilla bad Mogens tage nogle af dem til hende. Han rev dem af allesammen og kom tilbage med hele Haanden fuld.

„Tak, jeg skal ikke have saamange," sagde hun, tog nogle faa og lod Resten falde paa Jorden.

„Saa vilde jeg ønske, jeg havde ladet dem sidde," sagde Mogens alvorligt.

Kamilla bukkede sig ned og begyndte at samle dem op igen. Hun havde ventet, at han vilde have hjulpet hende, og saa' forbavset op efter ham, men han stod ganske rolig og saa'

ned paa hende. Ja, hun var nu engang begyndt paa det, saa hun maatte blive ved, og samlede blev de; men saa talte hun rigtignok heller ikke til Mogens en lang, lang Tid, ja saa' ikke engang til den Side, han var. Men de maatte være blevne forligte, thi da de paa Hjemvejen kom til Egen igen, gik Kamilla hen under den og saa' op i dens Krone, trippede fra den ene Side til den anden og slog ud med Hænderne og sang, og Mogens maatte gaa hen i Hasselbuskene og se, hvorledes han havde taget sig ud. Med èt løb Kamilla hen imod ham, men Mogens faldt ud af Rollen og glemte baade at skrige og løbe, og saa erklærede Kamilla leende, at hun var meget misfornøjet med sig selv og at hun ikke havde tiltroet sig den Dristighed at blive staaende, naar saadan et forfærdeligt Menneske, og saa pegede hun paa sig selv, kom stormende imod hende. Men Mogens erklærede, at han var meget godt fornøjet med sig.

Da han mod Solnedgang skulde hjem, fulgte Justitsraaden og Kamilla ham paa Vej. Og da de gik hjemad, sagde hun til sin Fader, at de vist burde bede det ensomme Menneske ret tidt i den Maanedstid, der endnu kunde være Tale om at blive paa Landet, for han kendte jo slet ingen Mennesker herude, og Justitsraaden sagde ja, og smilede over at blive antaget for saa godtroende, men Kamilla gik og saa' blidt alvorlig ud for ikke at komme til at tvivle paa, at hun jo var Medlidenheden i egen skære Person.

Det blev nu virkelig saa mildt Efteraars-

vejr, at Justitsraadens blev paa Kap Trafalgar en hel Maaned endnu, og Medlidenheden førte til, at Mogens kom der to Gange i den første Uge og omtrent hver Dag i den tredje.

Det var en af det gode Vejrs sidste Dage, det havde regnet tidlig om Morgenen og været overtrukkent til langt hen paa Formiddagen, men nu var Solen kommen frem, og den skinnede saa stærkt og varmt, at de vaade Havegange, Græsplænerne og Træernes Grene stode i en fin let Damp. Justitsraaden gik og skar Asters af, Mogens og Kamilla var henne i et Hjørne af Haven for at plukke nogle sene Vinteræbler ned. Han stod oppe paa et Bord med en Kurv paa Armen, hun stod paa en Stol og holdt i Fligene af et stort hvidt Forklæde.

„Naa, hvad blev det saa til?" raabte hun utaalmodigt til Mogens, der havde brudt af i det Æventyr, han fortalte, for at faa fat i et Æble, der hang højt oppe.

„Jo," fortsatte han, „saa begyndte Bonden da at løbe tre Gange rundt om sig selv og synge: „til Babylon! til Babylon! med en Jærnring gennem mit Hoved." Saa fløj han og hans Kviekalv, hans Oldemor og hans sorte Hane; de fløj over Have, saa brede som Arup Vejle, over Bjærge, saa høje som Jannerup Kirke, henover Himmerland og gennem det Holstenske lige til Verdens Ende. Der sad Trolden og spiste Davre; han var lige færdig, da de kom.

„Du skulde være lidt gudfrygtig, Fa'erlil,"

sagde Bonden, ,,ellers kunde det være, du kom Himmerig forbi."

Ja han vilde gerne være gudfrygtig.

,,Saa maa du læse fra Bords," sagde Bonden, ... ,,Nej jeg vil ikke fortælle mere," sagde Mogens utaalmodigt.

,,Naa, ja saa lad være!" sagde Kamilla og saa' forbavset op paa ham.

,,Jeg kan ligesaa gerne sige det straks," vedblev Mogens, ,,jeg vil spørge Dem om Noget, men De maa ikke le ad mig."

Kamilla hoppede ned af Stolen.

,,Sig mig! — nej jeg vil selv sige Noget, — her er Bordet og der er Gærdet, vil De ikke være min Kæreste, saa springer jeg min Vej med Kurven over Gærdet og bliver borte. En!"

Kamilla skottede op til ham og saa' Smilet forsvinde fra hans Ansigt.

,,To!"

Han var ganske bleg af Bevægelse.

,,Ja," hviskede hun, slap Fligene af Forklædet, saa Æblerne trillede til alle Verdens Kanter, og saa løb hun.

Men hun løb ikke fra Mogens.

,,Tre," sagde hun, da han naaede hende, men han kyssede hende alligevel.

Justitsraaden blev forstyrret i sine Asters, men Amtmandens Søn var en altfor mageløs Blanding af Natur og Civilisation, til at Justitsraaden skulde ville gøre Vanskeligheder.

* * *

Det var sidst paa Vinteren; det store, tykke Snelag, der skyldtes en hel Uges idelige Fygen, var raskt i Færd med at smelte bort. Luften var fuld af Sol og af Genskin fra den hvide Sne, der i store, funklende Draaber dryppede ned forbi Vinduerne. Derinde i Stuen vare alle Former og Farver vakte, alle Linier og Omrids vare som levende: det Flade bredte sig, det Buede krummede sig, det Skraa gled og det Brudte brødes. Alle grønne Toner myldrede mellem hinanden paa Blomsterbordet lige fra de blødeste mørkegrønne til det skarpeste Gulgrønt. De brunrøde Toner flød i Flammer henover Mahognibordets Plade, og Guld gnistrede og funklede fra Nips, fra Rammer og Lister, men paa Gulvtæppet brødes alle Farver i èn lystig, lysende Tummel.

Kamilla sad ved Vinduet og syede, og hun og Gratierne paa Konsolen var helt indhyllede i et rødligt Lys fra de røde Gardiner, og Mogens, der vandrede langsomt frem og tilbage paa Gulvet, gik hvert Øjeblik ud og ind af skraa Lysstøtter af svagt-regnbuefarvet Støv.

Han var i et snaksomt Hjørne.

„Jo," sagde han, „det er et eget Slags Folk, dem I omgaas; der er ikke den Ting til mellem Himmel og Jord, de ikke er færdige med i en Haandevending, dèt er lavt og dèt er ædelt, dèt er det Dummeste, der er gjort siden Verdens Skabelse, og dèt er det Klogeste, det d e r er saa grimt, saa grimt, og det d e r er saa kønt, saa det ikke kan siges, og Alt det er de allesammen enige om, det er, ligesom de havde en bestemt Tabel eller saadan Noget, som de

regnede det ud efter, for de faa allesammen det samme Facit, ihvad det saa er. — Hvor de ligner hinanden, de Mennesker! Allesammen vèd de det Samme og taler de om det Samme, de har allesammen de samme Ord og de samme Meninger."

„Du vil da ikke," indvendte Kamilla, „sige, at Karlsen og Rønholt mener det Samme?"

„Ja de er nu de Dejligste af dem allesammen, de høre til forskellige Partier! deres Grundanskuelser er saa forskellige som Nat og Dag! nej, de er ikke, de er saa enige, saa det er en Lyst, maaske der er en lille Stump, de virkelig er uenige om, maaske det blot er en Misforstaaelse, men det er Gud hjælpe mig en ren Komedie at høre dem, det er ligesom de havde aftalt at gøre alt Muligt for ikke at blive enige; de begynde med at raabe højt, saa tale de sig straks hidsige, saa siger den Ene i Hidsighed Noget, han ikke mener, saa siger den Anden det stik Modsatte, som han heller ikke mener, og saa angriber den Ene dèt, den Anden ikke mener, og den Anden dèt, den Ene ikke mener, og saa er Spillet gaaende."

„Men hvad har de da gjort Dig?"

„De ærgre mig, disse Karle, naar man ser dem i Ansigtet, er det ligesom man fik Brev paa, at der for Eftertiden ikke skal ske noget Mærkeligt i Verden."

Kamilla lagde Sytøjet fra sig, gik hen og tog fat i Fligene af hans Frakkekrave og saa' skælmsk spørgende op paa ham.

„Jeg kan ikke fordrage den Karlsen!" sagde han gnavent og slog med Hovedet.

„Naa! og saa?"

„Og saa er Du saa meget, meget sød!" mumlede han komisk kælent.

„Og saa?"

„Og saa," brusede han op, „saa ser han paa Dig og hører paa Dig og taler med Dig paa en Maade, jeg ikke kan lide; han skal lade være, skal han, for du er *min* og ikke *hans*. Ikke sandt! Du er *ikke* hans, slet ikke hans. Du *er* min, Du har forskrevet Dig til mig, som Doktoren til Fanden, Du er min med Sjæl og Krop, med Hud og Haar, lige lukt ind i al Evighed."

Hun nikkede lidt ængsteligt op imod ham, saa' trofast op paa ham, fik Taarer i Øjnene og gemte sig saa ind til ham, og han slog Armene om hende, bøjede sig ned over hende og kyssede hende paa Panden.

Samme Dags Aften fulgte Mogens Justitsraaden til Posten, der var nemlig kommet en pludselig Ordre til Justitsraaden om en Embedsrejse, han skulde foretage. Næste Dags Morgen skulde Kamilla derfor tage ud til sin Tante og blive dèr, til han kom igen.

Da Mogens havde faaet sin tilkommende Svigerfader afsted, gik han hjemad og tænkte paa, at han ikke skulde se Kamilla i flere Dage. Han drejede ned ad den Gade, hvor hun boede. Den var lang og smal og kun lidet befærdet. En Vogn rumlede bort i den fjerneste Del af den; den Vej var der ogsaa Lyd af Fodtrin, der tabte sig. Nu hørte han

kun en Hund gø inde i Bygningen bagved sig. Han saa' opad Huset, hvor Kamilla boede: der var som sædvanlig mørkt i den nederste Etage, og de hvidtede Ruder fik kun lidt uroligt Liv ved det flagrende Skær fra Lygten paa Nabohuset. I anden Etage stode Vinduerne aabne, og i et af dem stak der en hel Tylvt Brædder frem over Karmen. Hos Kamilla var der mørkt, ovenover var der mørkt, kun i det ene Kvistvindu var der et hvidgyldent Skær fra Maanen. Ovenover Huset var Skyerne i vild Flugt. I Bygningerne paa begge Sider vare Ruderne oplyste.

Det mørke Hus gjorde Mogens sørgmodig, det stod der saa forladt og trøstesløst; de aabne Vinduer klirrede med deres Kroge, Vandet løb monotont trommende ned i Tagrenden, nu og da faldt der et Sted, han ikke kunde se, en Smule Vand med en hul, blød Lyd, og Luften susede tungt gennem Gaden. Det mørke, mørke Hus! Mogens fik Taarer i Øjnene, det trykkede ham for Brystet, og der kom en underlig dunkel Forestilling om, at han havde Noget at bebrejde sig overfor Kamilla. Saa kom han til at tænke paa sin Moder og fik Længsel efter at lægge sit Hoved i hendes Skød og græde ud.

Saaledes stod han længe, med Haanden trykket mod Brystet, indtil en Vogn kom kørende i skarpt Trav gennem Gaden, saa gik han efter den og hjem. Han maatte længe staa og ruske i Gadedøren, før den gik op, saa løb han nynnende opad sine Trapper, og da han var kommen ind, kastede han sig paa

Sofaen med en af Smollets Romaner i Haanden, og læste og lo til over Midnat.

Endelig blev det for koldt i Værelset, han sprang op og gik trampende frem og tilbage for at faa Kulden bort. Han standsede ved Vinduet: Himlen var paa den ene Kant saa lys, at de snedækte Tage smeltede sammen med den; paa den anden Kant drev der nogle lange Skyer, og under dem havde Luften et underlig rødligt Skær, et usikkert bølgende Skær, en rød rygende Taage; han rev Vinduet op, der var Ildløs henad Justitsraadens til. Nedad Trappen, henad Gaden, saa hurtigt han kunde; nedad en Tværgade, gennem en Sidegade, og saa ligefrem; endnu kunde han Intet se, men da han drejede omkring Hjørnet, saa' han det brandrøde Skær. En Snes Mennesker klamprede enkeltvis nedad Gaden. Idet de løb forbi hinanden, spurgte de, hvor Ilden var. Der blev svaret: Raffinaderiet. Mogens blev ved at løbe ligesaa hurtig som før, men langt lettere om Hjertet. Endnu et Par Gader, der blev flere og flere Folk, og de talte om Sæbefabrikken. Den laa ligeoverfor Justitsraadens. Mogens løb som rasende. Der var kun en skraa Tværgade tilbage, den var aldeles fyldt med Folk, rolige, velklædte Mandfolk, pjaltede, gamle Koner, der stode og talte i en langsom klynkende Tone, raabende Læredrenge, udmajede Piger, der hviskede til hinanden, Sjovere, der stode støt og sagde Vittigheder, forbavsede Drukkenbolte og Drukkenbolte, der skændtes, hjælpeløse Politibetjente og Drosker, der hverken kunde komme

frem eller tilbage. Mogens vred sig gennem Hoben. Nu var han ved Hjørnet; Gnisterne dalede langsomt ned over ham. Opad Gaden; det føg med Gnister, Ruderne glødede paa begge Sider, Fabrikken brændte, Justitsraadens brændte, og Nabohuset brændte ogsaa. Alting var Røg, Ild og Forvirring, Raaben, Banden, Tagsten, der raslede ned, Øksehug, Træ, der splintredes, Ruder, der klirrede, Straaler, der hvislede, spruttede og plaskede, og mellem alt dette Pumpeslagenes regelmæssige, dumpe Hulken. Møbler, Sengeklæder, sorte Hjælme, Stiger, blanke Knapper, oplyste Ansigter, Hjul, Reb, Sejldug, underlige Instrumenter; Mogens styrtede mellem det, over det, under det Altsammen, fremad mod Huset.

Façaden var stærkt oplyst af Flammerne fra den brændende Fabrik, Røgen piblede frem mellem Tagstenene og væltede ud af første Sals aabne Vinduer; derinde buldrede og knitrede Ilden; der kom en langsom bragende Lyd, der gik over til Rullen og Knækken og endte med et dumpt Drøn; Røg, Gnister og Flammer pintes voldsomt ud af alle Husets Aabninger, og saa begyndte Luerne at spille og smælde med dobbelt Styrke og dobbelt Klarhed. Det var den midterste Del af Førstesals-Loftet, der faldt. Mogens greb med begge Hænder fast i en stor Brandstige, der støttede op mod den Del af Fabrikken, der endnu ikke stod i Flammer. Et Øjeblik holdt den sig lodret, men saa faldt den fra ham over paa Justitsraadens Hus og stødte en Karm ind oppe paa anden Sal. Mogens sprang op ad

Stigen og ind gennem Aabningen. Det første Øjeblik maatte han lukke Øjnene for den skarpe Trærøg; og den tunge, kvælende Em, der steg op fra det forkullede Tømmer, som Vandstraalerne havde naaet, tog Vejret fra ham. Han var i Spisestuen. Væggen ind til Dagligstuen var næsten helt falden. Dagligstuen var et stort glødende Dyb, Luerne nede fra Grunden af Huset sloge engang imellem næsten op mod Loftet, de faa Fjæl, der var blevne hængende, da Gulvet faldt, brændte med klare, hvidgule Flammer, Skygger og Flammeskær bølgede over Væggene, Tapetet rullede sig hist og her sammen, fængede og fløj i brændende Flager ned i Dybet, og opad løse Lister og Skilderiernes Rammer slikkede vævre gule Flammer. Mogens krøb over Brokker og Brudstykker af den indstyrtede Væg hen til Randen af Dybet, dernedefra bølgede kolde og hede Luftstrømme skiftevis mod hans Ansigt; ovre paa den anden Side var Saameget af Væggen falden, at han kunde se ind i Kamillas Værelse, medens det Stykke, der gemte for Justitsraadens Kontor, endnu stod. Det blev hedere og hedere, Huden i Ansigtet strammede, og han mærkede, at hans Haar krøllede sig. Noget tungt strøg over hans Skulder og blev liggende over Ryggen og trykkede ham ned mod Jorden, det var Vekselbjælken, der langsomt var gledet ned fra sin Plads. Han kunde ikke røre sig, hans Aandedræt blev tungere og tungere, og hans Tindinger bankede voldsomt; til Venstre for ham plaskede en Vandstraale mod Spisestumuren, og han gik op i det ene Ønske,

at de kolde, kolde Draaber, der spredtes til alle Sider, maatte stænke hen paa ham. Da hørte han det stønne ovre paa Dybets anden Side, og han saa' noget Hvidt bevæge sig paa Gulvet i Kamillas Værelse. Det var hende. Hun laa paa sine Knæ og holdt, idet hun vuggede sig i Hofterne, en Haand paa hver Side af Hovedet. Hun rejste sig langsomt og kom hen til Randen af Dybet. Hun stod stivt oprejst, Armene hang slapt ned og Hovedet ligesom vaklede paa Halsen; ganske, ganske langsomt sank hendes Overkrop forover, hendes lange dejlige Haar fejede mod Gulvet, et kort, stærkt Blus, og det var borte, i næste Nu styrtede hun ned i Flammerne.

Mogens udstødte en klagende Lyd, kort, dyb og stærk, som et vildt Dyrs Brøl, og gjorde i det Samme en voldsom Bevægelse som for at komme bort fra Dybet; han kunde ikke for Bjælken; hans Hænder famlede over Murbrokkerne, saa ligesom stivnede de i et voldsomt Greb om dem, og saa begyndte han i regelmæssig Takt at hugge Panden mod Gruset og stønnede: Herre G u d, Herre G u d, Herre G u d!

Saaledes laa han. Efter nogen Tids Forløb mærkede han, at der var Noget, der stod og tog paa ham; det var en Brandsvend, der havde kastet Bjælken til Side og nu vilde bære ham ud af Huset; Mogens mærkede med en stærk Følelse af Uhygge, at han blev løftet op og ført afsted. Svenden bar ham hen til Aabningen; da fik Mogens en klar Fornemmelse af, at der var blevet gjort ham Fortræd,

og at Svenden, der bar ham, vilde ham tillivs, han rev sig løs af hans Arme, greb en Lægte, der laa paa Gulvet, hug Svenden med den i Hovedet, saa han tumlede tilbage, kom ud af Aabningen og løb oprejst ned ad Stigen, holdende Lægten over sit Hoved. Gennem Tumlen, Røgen, Menneskehoben, gennem tomme Gader, over øde Pladser, ud paa Marken. Dyb Sne allevegne, lidt borte en sort Plet, det var en Grusdynge, der ragede op over Snelaget, han huggede efter den med Lægten, huggede igen og igen, blev ved at hugge efter den, vilde hugge den ihjel, saa den blev rent borte, vilde ogsaa løbe langt bort, løb saa rundt om den og huggede efter den som rasende, den vilde ikke, vilde ikke blive borte, han slyngede Lægten langt bort og kastede sig over den sorte Dynge for at gøre det af med den, han fik Hænderne fulde af Smaasten, det var Grus, det var en sort Grusdynge: hvorfor laa han ude paa Marken og rev i en sort Grusdynge? — Han lugtede Røgen, Flammerne blinkede om ham, han saa' Kamilla synke ned i dem, han skreg og styrtede afsted over Marken. Han kunde ikke blive fri for Synet af Flammerne, han holdt sig for Øjnene: Flammer, Flammer! kastede sig paa Jorden og trykkede Ansigtet ned i Sneen: Flammer! sprang op, løb tilbage, løb frem, drejede af: Flammer overalt! afsted stod det henover Sneen forbi Huse, forbi Træer, forbi et forfærdet Ansigt, der stirrede ud gennem en Rude, udenom Stakke og gennem Gaarde, hvor Hunde tudede op og sled i deres

Lænker. Han løb omkring en Forhus-Længe og stod pludseligt foran et stærkt og uroligt oplyst Vindue, det Lys gjorde ham godt, Flammerne veg for det; han gik hen til Vinduet og saa' ind, det var et Bryggers, en Pige stod ved Gruen og rørte i Kedlen; Lyset, hun holdt i Haanden, skinnede lidt rødligt i den stærke Em, en anden Pige sad og nebbrede Fjerkræ, og en tredje sved det over en storflammet Ild af Langhalm; Flammerne bleve mindre; saa kom der ny Halm til, og de blussede op igen, saa bleve de atter mindre, mindre endnu, gik ud. Mogens stødte vredt en Rude ind med Albuen og gik langsomt bort, Pigerne skreg derinde. Saa løb han til igen, løb længe i en stille Klynken. Der kom spredte Glimt af Erindringer fra den gode Tid, og det blev dobbelt mørkt, naar de var forbi, han kunde ikke udholde at tænke paa, hvad der var sket, det maatte ikke være sket, han kastede sig paa Knæ og vred sine Hænder mod Himlen, idet han tiggede om at faa det Skete gjort tilbage igen. Længe slæbte han sig afsted paa Knæene og holdt Øjnene vedholdende fæstede paa Himlen, som om han frygtede, at den vilde smutte bort, for at undgaa hans Bønner, naar han ikke blev ved at se paa den. Saa kom Billederne fra den gode Tid svævende, flere og flere i taagelyse Rækker; ogsaa var der Billeder, der skøde op om ham i pludselig Glans, og andre svang forbi, saa ubestemt, saa fjernt, at de vare borte, før han vel vidste, hvad det var. Han sad stille i Sneen, betagen af Lys

og Lød, af Liv og Lykke, og den dunkle Angst, han i Begyndelsen havde havt for, at der skulde komme Noget og slukke det Altsammen, var forsvunden. Det var saa stille om ham, saa roligt i ham, Billederne vare borte, men Lykken var der. Saa stille! der var ingen Lyd; men Lyde spøge. Og der kom Latter og Sange, og lette Ord kom, og lette Fjed og Pumpeslagenes dumpe Hulken. Jamrende løb han sin Vej, løb langt og længe, kom til Søen og fulgte dens Bredder, indtil en Trærod fik ham til at falde, og da var han saa træt, at han blev liggende.

Med en blød klukkende Lyd skvulpede Vandet over Smaastenene, stødvis susede det let i de nøgne Grene, enkelte Krager skreg ude over Søen, og Morgenen kastede sit grelle, blaa Skær over Skoven og Søen, over Sneen og over det blege Ansigt.

Ved Solopgang blev han funden af Hegnsmanden fra Naboskoven og baaret op til Nikolaj Skovløbers, og der laa han i Uger og Dage mellem Liv og Død.

Omtrent ved den Tid, Mogens blev ført op til Nikolajs, var der Opløb om en Vogn for Enden af den Gade, hvor Justitsraaden boede. Kusken kunde ikke forstaa, hvorfor Politibetjenten vilde forhindre ham i at udføre sit lovlige Hverv, og derfor skændtes de. Det var den Vogn, der skulde hente Kamilla til hendes Tante.

* * *

„Nej! siden den stakkels Kamilla kom saa ynkeligt af Dage, har vi ikke set det Ringeste til ham."

„Ja det er mærkeligt, hvad der kan være skjult i et Menneske. Man anede Ingenting. Saa stilfærdig og forlegen, næsten kejtet. Ikke sandt, Frue, De anede i k k e det Mindste?"

„Om Sygdommen! jo Gud, hvor kan De spørge! — naa De mener, — jeg forstod Dem ikke rigtigt — det skulde have været Noget, der laa i Blodet, noget Arveligt? — ja jeg husker, der var Noget med, at Faderen blev ført til Aarhus. Var det ikke saadan, Hr. Karlsen?"

„Nej! — jo, men det var for at blive begravet, hans første Kone ligger der. Nej, jeg tænkte paa, De vèd, det forfærdelige eller — ja det forfærdelige Liv, han har ført i disse to eller halvtredje Aar."

„Saa, næ — næ — Nej! — det vèd jeg slet ikke noget af."

„Naa — ja — næ — det er jo ikke af de Ting, man gerne taler om, man vil jo ikke ... naa! De forstaar; Hensyn til Næsten. Justitsraadens Familie ..."

„Ja, det h a r naturligvis sin Berettigelse, det, De siger, — men paa den anden Side — sig mig ganske oprigtigt, er der ikke i Tiden en falsk, en — pietistisk Bestræbelse efter at tilsløre, at tilhylle sine Medmenneskers Svagheder, og — jeg forstaar mig naturligvis ikke paa den Slags Ting — men tror De ikke, at Sandheden eller den offenlige Moral, jeg mener

ikke saadan Moralitet, men — Moral, Tilstand, hvad De vil, at den lider derunder?"

„Ganske vist! og det glæder mig overordenlig saa aldeles at være enig med Dem, og i dette Tilfælde ... Sagen er ligefrem den, at han har hengivet sig til Eksesser af alle mulige Slags, har levet paa den mest ryggesløse Maade med den allerlaveste Pøbel, med Folk uden Ære, uden Samvittighed, uden Stilling, Religion eller Nogetsomhelst, Dagdrivere, Gøglere, Krogæster og — og i Sandhedens Navn: letfærdige Fruentimmer."

„Og det efter at have været forlovet med Kamilla, Gud i Himlen, og efter at have ligget af Hjernebetændelse i tre Maaneder!"

„Ja — og hvad forudsætter det ikke for Tilbøjeligheder, og hvordan mon hans Fortid har været, hvordan tror De?"

„Ja og Gud vèd, hvordan det egenlig forholdt sig med ham i selve Forlovelsestiden? Han *var* noget fordægtig. Det er nu *min* Anskuelse."

„Undskyld, Frue, og undskyld De ogsaa, Hr. Karlsen, De har taget det Hele lidt abstrakt, meget abstrakt; jeg har tilfældigvis meget konkrete Beretninger fra en Ven derovre i Jylland og kan fremstille Sagen i sine Detailler."

„Hr. Rønholt! De vil da ikke ...?"

„Give Detailler! jo jeg vil, Hr. Karlsen, med Fruens Tilladelse. Tak! Han har ganske vist ikke levet, som man bør leve efter en Hjernebetændelse. Han har flakket Markederne rundt med et Par Svirebrødre, og skal

heller ikke have været uden Berøring med Gøglertrupperne og da navnlig med deres kvindelige Personale. Maaske det var det Klogeste, om jeg løb ovenpaa og hentede min Vens Brev. Hvis De tillader? Skal være her paa Øjeblikket."

„Synes De ikke, Hr. Karlsen, at Rønholt er sjældent elskværdig i Dag?"

„Ja! — unægtelig, men Fruen maa ogsaa erindre, at han har udtømt al sin Galde i en Artikel i Morgenavisen. At tænke sig, at man vover at fremsætte — det er rentud Oprør, Foragt for Loven, for — hm ..."

„De fandt Brevet?"

„Jo jeg gjorde. Maa jeg begynde? Lad mig se — ja: „Vor fælles Ven, som vi mødte ifjor i Mønsted, og som Du sagde, Du kendte ovre fra København, har i de sidste Maaneder huseret her i Egnen, han ser ganske ud som d e n Gang, han er den samme blege, triste Ridder af den bedrøvelige Skikkelse. Han er den løjerligste Blanding af forceret Kaadhed og stille Haabløshed, er affekteret-hensynsløs og brutal overfor sig selv og Andre, er stille og ordknap, og synes, skøndt han ikke gør Andet end svire og sværme, aldeles ikke at more sig; det bliver ved dèt, jeg allerede den Gang sagde, at han har den fikse Idè at anse sig for personlig fornærmet af Tilværelsen. Hans Omgang var her navnlig en Pranger, Krodegnen kaldet, fordi han altid synger og altid er paa Svir, og en forsoren, opløben Mellemting af Matros og Bissekræmmer, bekendt og frygtet under Navn af Pèr Styrløs, desuden

Skøn Abelone; i den sidste Tid maatte denne dog vige Pladsen for et mørkt Fruentimmer, der hørte til en Gøglerbande, som i længere Tid har lyksaliggjort os med Forestillinger i Kraftkunst og Liniedans. Du har set det Slags Fruentimmer, med skarpe, gule, tidligtældede Ansigter, Mennesker, der er ødelagte af Brutalitet, Armod og fattige Laster og til Overflod altid klædte i luvslidt Fløjel og smudsigt Rødt. Der har Du Banden. Jeg forstaar ikke vor Vens Passion, det er godt nok, at Kæresten kom saa ynkeligt af Dage, det forklarer dog ikke Sagen. Du skal dog endnu høre, hvordan han forlod os. Vi havde Marked et Par Mil herfra; han, Styrløs, Prangeren og Fruentimmeret sad i et Værtshustelt og svirede til langt ud paa Natten. Klokken tre eller saa blev de endelig færdige til at tage afsted. De kom da paa Vognen, og det gaar saa meget godt, men saa drejer vor fælles Ven af fra Landevejen og kører afsted med dem over Marker og Heder, alt hvad Hestene springe kunde. Vognen slynges fra den ene Side til den anden. Det bliver omsider Prangeren for broget, og han raaber, at han vil af. Da han er kommet af, pisker vor fælles Ven paa igen og lader staa til lige mod en stor Lyngbakke; saa bliver Fruentimmeret bange og kommer af, nu gaar det opad Bakken og nedad den saa susende vildt, at det er et Mirakel at ikke Vognen kom ned før Hestene. Paa Opkørselen havde Pèr imidlertid listet sig af Vognen, og til Tak for Kørselen sendte han sin store Foldekniv efter Kuskens Hoved."

„Det stakkels Menneske! Men det er dog stygt med det Fruentimmer."

„Afskyeligt, Frue, decideret afskyeligt. Mener De virkelig, Hr. Rønholt, at denne Fremstilling skulde stille dette Menneske i et bedre Lys?"

„Nej, men i et sikrere; De vèd, at i Mørke kan man let antage Ting for større, end de er."

„Kan der da tænkes noget Værre?"

„Hvis ikke, er det det Værste, men De vèd, man skal aldrig tro det Værste om Folk."

„Ja, De mener egenlig, at det ikke er saa slemt det Hele, at der er noget Rask ved det, noget i eminent Forstand Plebejisk, som tiltaler Deres Hang til det Demokratiske."

„Ser De da ikke, at han forholder sig ret aristokratisk til sine Omgivelser?"

„Aristokratisk! nej, dèt er dog vel paradokst! Hvis han ikke er Demokrat, saa vèd jeg virkelig ikke, hvad han er."

„Ja der er forresten andre Bestemmelser."

* * *

Hvide Hægebær, blaalige Syringer, Rødtjørn og straalende Guldregn blomstrede og duftede udenfor Huset. Vinduerne stode aabne og med nedrullede Persienner. Mogens lænede sig ind over Karmen, Persiennen laa ham nedad Ryggen. Det var velgørende for Øjet efter al den Sommersol paa Skov og Vand og i Luft at se ind i Stuens dæmpede, bløde, rolige Lys. En høj, fyldig Dame stod derinde med Ryggen

til Vinduet og satte Blomster i en stor Vase. Bluselivet paa hendes blegrøde Morgenkjole samledes højt oppe under Brystet af et sort, glinsende Læderbælte, paa Gulvet bag ved hende laa en snehvid Frisèrkappe, hendes store, meget blonde Haar hang i et højrødt Natnet.

„Du er noget bleg efter Sviren igaar," var det Første, Mogens sagde.

„Godmorgen," svarede hun, og rakte, uden at vende sig, Haanden og de Blomster, hun havde i den, henimod ham. Mogens tog en af Blomsterne. Laura drejede Hovedet halvt om imod ham, aabnede Haanden lidt og lod Blomsterne i smaa Partier falde ned paa Gulvet. Saa gav hun sig igen til at sysle med Vasen.

„Syg?" spurgte Mogens.

„Træt."

„Jeg spiser ikke Frokost hos dig i Dag."

„Ikke!"

„Vi kan heller ikke spise til Middag sammen."

„Du skal fiske?"

„Nej! — Farvel!"

„Naar kommer du igjen?"

„Jeg kommer ikke igen."

„Hvad skal nu dèt sige?" spurgte hun, rettede paa sin Kjole, kom hen til Vinduet og satte sig paa Stolen der.

„Jeg er ked af dig. — Det er det Hele."

„Nu er du ond, hvad er der i Vejen? hvad har jeg dog gjort?"

„Ingenting, men da vi hverken ere gifte eller

gale af Kærlighed til hinanden, kan jeg ikke se, at der er noget Mærkeligt i, at jeg gaar min Vej."

„Er du jaloux?" spurgte hun ganske sagte.

„Paa En som dig! Vorherre bevare min Forstand!"

„Men hvad skal det sige Altsammen?"

„Det skal sige, at jeg er træt af din Skønhed, at jeg kan din Stemme og dine Bevægelser udenad, og at hverken dine Luner eller din Dumhed eller din Listighed kan more mig mere. Kan du saa sige mig, hvorfor jeg skulde blive?"

Laura græd. „Mogens, Mogens, hvor kan du nænne det! O, hvad skal jeg, skal jeg, skal jeg, skal jeg gøre! Bare bliv i Dag, bare i Dag, Mogens, du maa ikke gaa fra mig!"

„Aa, det er jo Løgn, Laura, du tror det ikke engang selv; det er ikke fordi du gør saa forskrækkelig ad mig, at du er bedrøvet; det er blot lidt Befippelse over Forandringen, du er ængstelig for en Smule Forstyrrelse i dine daglige Vaner. Jeg kender det saa godt, du er ikke den Første, jeg er bleven ked af."

„O, bliv bare hos mig i Dag, saa skal jeg ikke plage dig om at blive saameget som en Time til!"

„I er nogle Hunde, I Fruentimmer! I har ikke Ære skabt i Livet, om man saa sparker Jer bort, kommer I krybende tilbage igen."

„Ja, ja vi gør, men saa bliv i Dag — hvad — bliv!"

„Bliv, bliv! Nej!"

„O, du har aldrig elsket mig, Mogens!"

„Nej!"

„Jo, du har, du elskede mig den Dag, det blæste saa stærkt, o, den rare Dag dernede ved Stranden, da vi sad i Ly af Baaden."

„Tossede Tøs!"

„Bare jeg var en ordenlig Pige af fine Forældre og ikke saadan En, som jeg er, saa blev du nok hos mig, saa nænnede du ikke at være saa haard — og jeg, der elsker dig saadan!"

„Det skal du ikke!"

„Nej, jeg er ligesom det Støv, du træder paa, mere bryder du dig ikke om mig. Ikke et godt Ord, bare haarde Ord; Foragt, det er godt nok til mig."

„De Andre er hverken bedre eller værre end du. Farvel, Laura!"

Han rakte Haanden til hende, men hun holdt Hænderne paa Ryggen og klynkede: „Nej, nej, ikke Farvel! ikke Farvel!"

Mogens løftede Persiennen, gik et Par Skridt tilbage og lod den falde ned for Vinduet. Laura bøjede sig hurtigt under den udover Karmen og bad: „Kom hen til mig! kom og ræk mig din Haand."

„Nej!"

Da han var kommet noget bort, raabte hun klagende: „Farvel, Mogens!"

Han vendte sig mod Huset med en let Hilsen. Saa gik han videre: „og saadan en Pige tror endnu paa Kærligheden! — nej, hun g ø r ikke."

* * *

Ude fra Havet trak Aftenvinden ind over Landet, og Marehalmen svang sine blege Aks og løftede lidt paa de spidse Blade, Sivene duvede, Klitsøen mørknede af tusinde fine Furer, og Aakandebladene rykkede uroligt i deres Stilke. Saa tog Lyngen til at slaa med de dunkle Toppe, og paa Sandmarkerne svajede Rødknæet ledeløst omkring. Indover Landet! Havrenegene dukkede, den unge Kløver skælvede paa Stubbemarken, og Hveden blev høj og lav i tunge Bølger, Tagene gav sig, Møllen knagede, Fløjene svang rundt, Røgen slog ned i Skorstenene, og Ruderne duggede.

Det susede i Glamhullerne, i Herregaardens Popler og peb i det forblæste Krat paa Bredbjærg Grønhøj. Mogens laa deroppe og saa' udover den mørke Jord. Maanen var ved at faa Glans, Taagerne drev dernede i Engen. Det var saa sørgeligt det hele Liv, tomt bagved, mørkt foran. Men saadan v a r Livet. De, der gik og var lykkelige, de var ogsaa blinde. Han havde lært at se af Ulykken, Alt var uretfærdigt og løgnagtigt, den hele Jord var èn stor rullende Løgn; Troskab, Venskab, Barmhjertighed, Løgn var det, Løgn hver en Stump; men det, der kaldtes Kærlighed, det var dog det Huleste af det Hule, Lyst var det, flammende Lyst, ulmende Lyst, osende Lyst, men L y s t og aldrig Andet. Hvorfor skulde han vide dette? hvorfor havde han ikke faaet Lov til at blive i Troen paa alle disse lueforgyldte Løgne? hvorfor skulde han se, og de Andre være blinde? han havde Ret til Blind-

hed, han havde troet paa Alt, hvad der kunde tros paa.

Lysene tændtes nede i Byen.

Dernede var Hjem paa Hjem. Mit Hjem! mit Hjem! og min Barnetro paa alt det Dejlige i Verden! — Og om de nu havde Ret de Andre! om Verden var fuld af bankende Hjerter og Himlen fuld af en kærlig Gud! Men hvorfor vèd jeg da ikke d e t, hvorfor vèd jeg noget Andet; og jeg v è d noget Andet saa skærende, bittert, sandt ...

Han rejste sig op, Mark og Eng laa i fuldt Maanelys for ham. Han gik ned mod Byen ad Stien langs med Herregaardshaven, gik og saa' ind over Stengærdet. Inde paa en Plæne i Haven stod der en Sølvpoppel, Maanelyset faldt skarpt paa de skælvende Blade, snart vendte de den mørke Side til, snart den hvide. Han lagde Albuerne paa Gærdet og stirrede ind paa Træet, det saa' ud, som Bladene rislede ned over Grenene. Han troede at kunne høre den Lyd, Løvet frembragte. Pludselig lød det nærved med en dejlig Kvindestemme:

„Du Blomst i Dug!
Du Blomst i Dug!
Hvisk mig Drømmene dine.
Er der i dem den samme Luft,
Den samme sælsomme Elverlandsluft,
Som i mine?
Og hvisker, sukker og klager det dèr
Gennem døende Duft og blundende Skær,
Gennem vaagnende Klang, gennem spirende Sang:
I Længsel,
I Længsel jeg lever!"

Saa kom Stilheden igen. Mogens trak Vejret dybt og lyttede spændt: ingen Sang; oppe ved Gaarden blev der gaaet med en Dør. Nu hørte han tydeligt Lyden af Sølvpoplens Blade. Han bøjede Hovedet mod sine Arme og græd.

Den næste Dag var en af dem, paa hvilken Eftersommeren er saa rig. Dag med rask kølig Vind, med mange store, hurtigt ilende Skyer, med evindelig Bliven mørkt og Bliven lyst, alt som Skyerne drev forbi Solen. Mogens var gaaet op paa Kirkegaarden, Herregaardshaven stødte op til den. Der saa' temmelig bart ud deroppe, Græsset var nylig slaaet, bag et gammelt firkantet Jærngitter stod der en bred, lav Hyld og flagrede med sine Blade, om enkelte Grave var der Trærammer, de fleste var ellers kun lave, firkantede Tuer, nogle af dem havde Blikopstillinger med Indskrifter, andre Trækors, hvor Malingen var skallet af, andre havde Vokskranse, Størstedelen havde slet Ingenting. Mogens gik og søgte efter et Sted, hvor der var Læ, men det syntes at blæse paa alle Sider af Kirken. Han kastede sig ved Diget og tog en Bog op af Lommen; det blev dog ikke til Noget med Læsningen; hver Gang der gik en Sky for Solen, syntes han, det blev for koldt, og tænkte paa at rejse sig, men saa kom Lyset igen og fik ham til at blive liggende. En ung Pige kom langsomt gaaende, en Mynde og en Hønsehund løb legende foran hende. Hun standsede og syntes at ville sætte sig, men da hun fik Øje paa Mogens, fortsatte hun sin Gang tværsover Kirkegaarden ud ad Laagen. Mogens rejste

sig og saa' efter hende; hun gik dernede paa Landevejen, Hundene legede endnu. Saa gav Mogens sig til at læse Indskriften paa et af Gravstederne, den fik ham snart til at smile. Med Et kom der en Skygge over Graven og blev liggende. Mogens saa' til Siden. Der stod en ung solbrændt Mand, den ene Haand i sin Jagttaske, i den anden Haand en Bøsse.

„Den er ikke saa tosset den," sagde han og nikkede mod Indskriften.

„Nej," sagde Mogens og rejste sig fra den bøjede Stilling.

„Sig mig," vedblev Jægersmanden og saa' til Siden, som om han søgte Noget, „De har været her et Par Dage, og jeg har gaaet og undret mig over Dem, men er ikke kommet Dem paa nært Hold før nu; De gaar og driver saa alene omkring, hvorfor har De ikke set op til os? og hvad i Alverden forslaar De Tiden med? for De gør jo ikke Forretninger her i Egnen?"

„Nej, jeg ligger her for min Fornøjelse."

„Ja det er her rigtignok Meget af," udbrød den Fremmede og lo, „gaar De ikke paa Jagt? har De ikke Lyst til at følge med mig? jeg skal alligevel ned til Kroen og have nogle Hagl, og medens De gør Dem i Stand, kan jeg gaa over og skælde Smeden ud. Naa! De gaar med?"

„Ja gerne!"

„Men det er sandt — Thora! har De ikke set en Pige?" han sprang op paa Diget, „jo, der gaar hun, det er min Kusine, jeg kan ikke præsentere Dem for hende, men kom, lad os

gaa efter hende, vi have væddet, nu kan De være Dommer; hun skulde have været paa Kirkegaarden med Hundene, og saa skulde jeg gaa forbi med Bøsse og Taske og maatte hverken kalde eller fløjte, og dersom Hundene saa alligevel gik med mig, saa havde hun tabt, nu skal vi se."

Lidt efter naaede de Damen; Jægeren saa' lige ud, men kunde ikke bare sig for at smile, Mogens hilste, idet de gik forbi. Hundene saa' forbavsede efter Jægeren og knurrede saa smaat, saa saa' de op paa Damen og gøede, hun vilde klappe dem, men de gik ligegyldigt fra hende og gøede efter Jægeren; Skridt for Skridt gik de længere og længere bort, skottede om til hende og satte saa paa èn Gang afsted efter Jægeren og blev, da de naaede ham, aldeles ustyrlige med at springe op ad ham og med at pile af til alle Sider og tilbage igen.

„Tabt!" raabte han til hende; hun nikkede smilende, vendte sig om og gik.

Jagten varede til langt ud paa Eftermiddagen; Mogens og Villiam kom godt ud af det med hinanden, og Mogens maatte love at komme op paa Gaarden om Aftenen; det gjorde han da ogsaa og kom der saa næsten hver Dag siden, men blev, alle gæstfri Tilbud uagtet, boende i Kroen.

Det blev en bevæget Tid for Mogens. I Begyndelsen vakte Thoras Nærværelse alle tunge og sørgelige Erindringer til Live; ofte maatte han pludseligt give sig i Tale med Andre eller gaa sin Vej, for at hans Bevæ-

gelse ikke helt skulde faa Magt over ham. Hun lignede slet ikke Kamilla, men dog hørte og saa' han kun Kamilla. Thora var lille, fin og spinkel, let til Smil, let til Taarer og let til Begejstring, talte hun længere alvorligt til Nogen, saa var det ikke som en Tilnærmelse, snarere som om hun blev borte i sig selv; fortalte eller udviklede En Noget for hende, udtrykte hendes Ansigt, hele hendes Skikkelse den inderligste Tillidsfuldhed og nu og da vel ogsaa Forventning. Villiam og hans lille Søster behandlede hende ikke ganske som Kammerat, men dog langt fra som Fremmed, Onklen og Tanten, Karle, Piger og Egnens Bønder, Alle gjorde de Kur til hende, men saa forsigtigt og næsten ængsteligt; — de var overfor hende, omtrent som Vandreren i Skoven, der nær ved sig ser en af disse smaa, nydelige Sangfugle, med klare, kloge Øjne, med smaa yndige Bevægelser; han er saa glad ved dette lille levende Væsen, vil saa gerne, det skal komme nærmere og nærmere, men tør ikke røre sig, næppe drage Aande, for at det ikke skal blive bange og borte.

Som Mogens tiere og tiere saa' Thora, kom Erindringerne sjældnere og sjældnere, og nu begyndte han at se hende, som hun var. Det blev en Tid med Fred og Lykke, naar han var hos hende, stille Længsel og stille Vemod, naar han ikke saa' hende. Senere talte han med hende om Kamilla og sit forbigangne Liv, og det var næsten med Forbavselse, at han saa' tilbage paa sig selv, og undertiden blev det ham næsten uforstaaeligt, at det var ham, der

havde tænkt, følt og gjort alt det Underlige, han fortalte om.

En Aften stod han og Thora oppe paa en Høj i Haven og saa' paa Solnedgangen. Villiam og hans lille Søster legede Tagfat rundt om Højen. Der var lette, lyse Farver i Tusindvis, stærke, straalende i Hundredvis. Mogens vendte sig fra dem og saa' paa den dunkle Skikkelse ved sin Side: hvor uansèlig tog hun sig dog ikke ud mod al denne glødende Pragt, han sukkede og saa' igen paa de farverige Skyer. Det kom ikke som en virkelig Tanke dette, fjernt og flygtigt kom det, var et Sekund og forsvandt, det var, som om det var Øjet, der tænkte.

„Nu er Troldene i Grønhøj glade, nu Solen er helt nede," sagde Thora.

„Saa—aa!"

„Ja! vèd De ikke nok, at Troldene elske Mørket?"

Mogens smilte.

„Ja, De tror nu ikke paa Trolde, men det skulde De dog gøre. Det er saa dejligt at tro paa det Altsammen, paa Højfolk og Elvepiger. Jeg tror ogsaa paa Havfruer og paa Hyldekvinden, men Nisser! hvad skal man med Nisser og Helheste? Det bliver gamle Maren vred over, naar jeg siger det; for dèt, siger hun, er der ingen Gudfrygtighed i at tro paa, dèt, som jeg tror paa, saadan Noget, som ikke kommer Folk ved; men Varsler og Kirkegrimer de er med i Evangelium, siger hun. Men hvad siger De?"

„Jeg? ja jeg vèd ikke, — hvordan mener De egenlig?"

„De holder bestemt ikke af Naturen?"

„Jo, tværtimod!"

„Ja, jeg mener ikke Naturen, saadan som man ser den fra Udsigtsbænke og Bakker med Trapper opad, hvor den bliver højtideligt anrettet, men Naturen hver Dag, altid. Holder De saadan af Naturen?"

„Ja netop! hvert Blad, hver Kvist, hvert Lysskær og hver Skygge kan jeg glæde mig ved. Der er ingen Bakke saa nøgen, ingen Tørvegrav saa firkantet, ingen Landevej saa kedelig, at jeg ikke et enkelt Øjeblik kan forelske mig deri."

„Men hvad Fornøjelse kan De da have af et Træ eller en Busk, naar De ikke forestiller Dem, at der bor et levende Væsen i dem, som aabner og lukker Blomsterne og glatter Bladene. Naar De ser en Sø, en dyb og klar Sø, er det saa ikke derfor, at De holder af den, fordi De tænker Dem, at dybt, dybt nede d e r lever der Væsner, der have deres Glæder og Sorger, deres eget underlige Liv med underlige Længsler, og hvad kønt er der for Eksempel ved Bredbjærg Grønhøj, naar De ikke forestiller Dem, at det derinde myldrer og summer med smaa, smaa Skikkelser, der sukke, naar Solen staar op, men begynde at danse og lege med deres skønne Skatte, naar Aftenen kommer."

„Hvor det er underligt smukt! og dèt ser De?"

„Men De?"

„Ja jeg kan ikke forklare det, men det ligger i Farven, i Bevægelsen og i den Form, det har, og saa i det Liv, der er i det, Safterne, der stiger op i Træer og Blomster, Solen og Regnen, der faar dem til at vokse, og Sandet, der fyger sammen i Bakker, og Regnskyllene, der furer og kløver Skrænterne, aa! det kan slet ikke forstaas, naar j e g skal forklare det."

„Og er dèt nok for Dem?"

„Aa, det er sommetider formeget! — altformeget! Og naar der nu baade er Form og Farve og Bevægelser saa yndige og saa lette, og der saa bag Alt dette er en sælsom Verden, der lever og jubler og sukker og længes og som kan sige og synge det Altsammen, saa føler man sig saa forladt, naar man ikke kan komme den Verden nær, og Livet bliver saa mat og saa tungt."

„Nej! nej! saadan maa De ikke tænke paa Deres Kæreste."

„Aa, jeg tænker ikke paa min Kæreste."

Villiam og Søsteren kom op til dem, og de fulgtes ad ind.

En Formiddag flere Dage senere spaserede Mogens og Thora i Haven. Mogens skulde se Vinhuset, d e r havde han endnu ikke været; det var et temmelig langt, men ikke meget højt Drivhus, Solen funklede og spillede henover dets Glastag. De traadte derind, Luften var lun og fugtig og havde en underlig dump og krydret Lugt, som af frisk Muldjord. De skønne, bugtede Blade og de tunge, duggede

Drueklaser, gennemstraalede, oplyste og beskinnede af Solen, bredte sig under Glasdækket i èn stor, grøn Salighed. Thora stod og saa' lykkelig derop, Mogens var urolig og stirrede nu og da bedrøvet paa hende, nu op i Løvet.

„Hør!" sagde Thora glad, „nu tror jeg, jeg begynder at forstaa dèt, De sagde forleden oppe paa Højen om Form og Farve."

„Forstaar De ikke Mere?" spurgte Mogens sagte og alvorligt.

„Nej," hviskede hun, saa' hurtigt paa ham, sænkede Blikket og rødmede, „ikke dengang."

„Dengang!" gentog Mogens blidt og knælede ned for hende: „men nu, Thora?"

Hun bøjede sig mod ham, rakte ham den ene Haand og holdt den anden for sine Øjne og græd. Mogens trykkede Haanden mod sit Bryst, idet han rejste sig, hun løftede Hovedet, og han kyssede hende paa Panden. Hun saa' op paa ham med straalende vaade Øjne, smilte og hviskede: „Gudskelov!"

Mogens blev endnu en Uge; Aftalen faldt saadan, at Brylluppet skulde staa ved Midsommertid. Saa rejste han, og saa kom Vinteren med mørke Dage, lange Nætter og en Sne af Breve.

* * *

Lys i alle Herregaardens Vinduer, Løv og Blomster over alle Porte, pyntede Venner og Bekendte i tæt Stimmel paa den store Stentrappe, Allesammen stirrende ud i Skumringen — Mogens var kørt bort med Bruden.

Vognen rumlede og rumlede, de lukkede Vinduer klirrede, Thora sad og saa' ud ad det ene, paa Landevejsgrøften, paa Smedens Bakke, hvor der var Primulaer om Foraaret, paa Bertel Nielsens store Hyldebuske, paa Møllen og Møllerens Gæs, paa Dalum Banke, som hun og Villiam for ikke saa mange Aar siden havde kørt nedad i Slæde, paa Dalum Enge, paa Hestenes lange, urimelige Skygger, der jog over Grusdyngerne, over Mosehullerne; over Rugmarken. Hun sad og græd ganske stille; en Gang imellem, naar hun tørrede Duggen af Ruden, skottede hun om til Mogens. Han sad bøjet forover, Rejsetøjet stod aabent om ham, Hatten laa og vuggede paa Forsædet, Hænderne holdt han for sit Ansigt. Alt det h a n tænkte paa! Det havde været en underlig Dag for ham, og Afskeden havde næsten helt taget Modet fra ham. Der havde hun maattet sige Farvel til alle sine Slægtninge og Venner, til en Evindelighed af Steder, hvor Minder og Erindringer laa ovenpaa hinanden, helt op til Himlen, og dèt for at rejse med ham. Og han var en sikker Mand at give sig i Vold, han med sin Fortid af Raahed og Udsvævelser! Det var ikke saa sikkert, det var Fortid endda, nok var han jo forandret og havde ondt ved at forstaa, hvad han selv havde været, men man løb aldrig saadan helt fra sig selv, det v a r der nok Altsammen, og her havde han faaet dette uskyldige Barn at vogte og vare, Gudskelov! han havde da faaet sig selv ned i Dyndet til over Hovedet, det vilde nok ogsaa lykkes ham at

faa hende derned med. Nej! — nej, hun skulde ikke — nej, hun skulde faa Lov til at leve sit lyse, lette Pigeliv tiltrods for ham. Og Vognen rumlede og rumlede, Mørket var faldet paa, nu og da skimtede han gennem de helt tilduggede Ruder Lysene i Gaarde og Huse, de kørte forbi. Thora blundede. Henad Morgen kom de til det nye Hjem, en Herregaard, Mogens havde købt. Hestene dampede i den kolde Morgenluft, Spurvene kvidrede i de store Lindetræer paa Gaardspladsen, og Røgen bugtede sig langsomt ud af Skorstenene. Thora saa' smilende og fornøjet paa det Altsammen, da Mogens havde hjulpet hende ud; men det hjalp ikke, hun v a r søvnig og for træt til at kunne skjule det. Mogens fulgte hende til hendes Værelse og gik saa selv ud i Haven, satte sig paa en Bænk og troede, han saa' paa Solopgangen, men han nikkede for stærkt til at kunne holde sig i Troen. Men ved Middagstid, saa mødtes han og Thora igen, glade og friske, og der blev en Visen omkring og en Falden i Forbavselse, og der blev lagt Raad og truffet Bestemmelser, og der gjordes de taabeligste Forslag, der enstemmigt erklæredes for praktiske, og hvor Thora anstrengte sig for at se klog og interesseret ud, da Køerne præsenteredes for hende, og hvor det holdt haardt at lade være med at blive altfor upraktisk glad over den lille laadne Hundehvalp; og Mogens, hvor talte h a n ikke om Dræning og Kornpriser, medens han stod og spekulerede paa, hvorledes Thora vilde se ud med de røde Kornvalmuer i Haaret!

Og saa om Aftenen, da de sad i deres Havestue, og Maanen saa grangiveligen aftegnede Vinduerne paa Gulvet, hvad var det saa ikke for en Komedie med ham, der alvorligt forestillede hende, at hun burde gaa til Ro, virkelig gaa til Ro, da hun maatte være træt, medens han blev ved at holde hendes Haand i sin, og med hende, der saa erklærede, at han var styg og vilde af med hende, at han fortrød, at han havde giftet sig en Kone til, og saa kom der naturligvis en Forsoning, og saa lo de, og saadan blev Klokken mange. Endelig gik da Thora til sit Værelse, men Mogens blev siddende i Havestuen, aldeles ulykkelig over, at hun var gaaet, og saa lavede han sorte Fantasier om, at hun var død og borte, og han sad her ganske ene i Verden og græd over hende, og saa græd han virkelig, saa blev han vred paa sig selv, spankede op og nedad Gulvet og skulde være fornuftig. Der var en Kærlighed, ren og ædel, uden al grov, jordisk Lidenskabelighed, jo der var, og var der det ikke, saa skulde der komme det, ja, Lidenskab ødelagde Alting, og den var saa styg, saa umenneskelig, hvor han hadede Alt det i Menneskenaturen, der ikke var skært og rent, fint og let! Han havde været kuet, tynget, plaget af dette Stygge og Stærke, det havde været i hans Øje og hans Øre, forpestet alle hans Tanker. Han gik ind i sit Værelse. Han vilde læse og tog en Bog, han læste, men han anede ikke hvad, — hun skulde dog ikke være kommet Noget til! nej, hvor skulde hun det? Han blev alligevel bange, det kunde dog være, —

nej, han kunde ikke udholde det; han listede sig stille hen til hendes Dør; nej, der var saa tyst og saa fredeligt; naar han nøje lyttede, syntes det ham, at han kunde høre hendes Aandedrag, — hvor hans Hjerte bankede, han syntes, han kunde høre dèt med. Han vendte tilbage til sit Værelse og sin Bog. Han lukkede Øjnene: hvor han saa' hende tydeligt, han kunde høre hendes Stemme, hun bøjede sig mod ham og hviskede, — hvor han elskede hende, elskede hende, elskede hende! Det sang indeni ham, det var, ligesom hans Tanker kom i Rytmer, og saa tydeligt han kunde se Alt, hvad han tænkte paa! Stille, stille laa hun nu og sov, med Armen under sin Nakke, med Haaret løst, med Haaret løst, Øjet var lukket, hun aandede saa let, — Luften skælvede derinde, den var rød som af Genskin af Roser — som en klodset Faun, der efterligner Nymfens Dans, gengav Tæppet i plumpe Folder hendes fine Skikkelse — nej, nej! han vilde ikke tænke paa hende, ikke tænke saadan paa hende, ikke for Alt i Verden, nej, og der kom det igen Altsammen, det v a r ikke til at holde borte, men det skulde bort, bort! Og det kom og gik, kom og gik, til Søvnen kom og Natten gik.

Som Solen den næste Dags Aften var gaaet ned, spaserede de omkring i Haven sammen. Arm i Arm gik de ganske langsomt og ganske tavse opad den ene Gang og nedad den anden, ud af Resedaduft, gennem Rosenduft, ind i Duft af Jasminer; enkelte Natsværmere fløj dem svir-

rende forbi, Knaranden skreg derude i Kornet, ellers kom den meste Lyd fra Thoras Silkekjole.

„Som vi kan tie!" udbrød Thora.

„Og som vi kan gaa!" fortsatte Mogens, „vi har vist gaaet en Mil nu."

Saa gik de endnu en Tidlang og tav.

„Hvad tænker du paa?" spurgte hun.

„Jeg tænker paa mig selv."

„Det er netop, hvad jeg gør."

„Tænker du ogsaa paa dig selv."

„Nej — paa dig selv — dig, Mogens."

Han drog hende nærmere ind til sig. De gik op mod Havestuen, Døren stod aaben; der var meget lyst derinde, og Bordet med den snehvide Dug, Sølvfadet med mørkerøde Jordbær, den straalende Sølvkande og Armstagerne gjorde et helt festligt Indtryk.

„Det er ligesom i Eventyret, hvor Hans og Grete kommer til Kagehuset ude i Skoven," sagde Thora.

„Vil du ind?"

„Du glemmer nok, at der er en Heks derinde, som vil stege og spise os ulykkelige smaa Børn. Nej, det er meget bedre, vi modstaar Sukkervinduerne og Pandekagetaget og tager hinanden i Haanden og gaar ud i den sorte, sorte Skov."

De gik bort fra Havestuen. Hun lænede sig tæt op til Mogens og vedblev: „Det kan ogsaa være Stortyrkens Palads, og du er Araberen ude fra Ørkenen, der vil bortføre mig, og Vagten er efter os, det blinker med krumme Sabler, og vi løber og løber, men de har taget

din Hest, og saa tager de os med og putter os i en stor Sæk, og der sidder vi sammen cg blive druknede i Havet. — Lad mig se, hvad kan det være mere ...?"

„Hvorfor maa det ikke være, hvad det er?"

„Jo, det maa det nok, men det er for lidt ... dersom du vidste, hvor jeg elsker dig, men jeg er saa ulykkelig — jeg vèd ikke, hvad det er — der er saa langt imellem os — nej —."

Hun slog Armene om hans Hals og kyssede ham heftigt og trykkede sin brændende Kind imod hans: „Jeg forstaar det ikke, men sommetider er jeg nærved at ønske, at du vilde slaa mig — jeg vèd, at det er barnagtigt, og at jeg er saa lykkelig, saa lykkelig, men jeg er alligevel s a a ulykkelig!"

Hun lagde Hovedet ind til hans Bryst og græd, og saa begyndte hun, alt mens Taarerne randt, at nynne, først ganske sagte, men saa højere og højere:

„I Længsel,
I Længsel jeg lever!"

„Min egen lille Hustru!" og han løftede hende op paa sin Arm og bar hende ind.

Om Morgenen stod han ved hendes Seng. Lyset kom roligt og dæmpet gennem de nedrullede Gardiner, og alle Linier derinde gjorde det stilfærdige, alle Farver mættede og fredsommelige. Det var Mogens, som om Luften, med hendes Bryst, steg og sank i stille Dønninger. Hendes Hoved hvilte lidt skævt paa Puden, Haaret laa nedover den hvide Pande, den ene Kind havde stærkere Rødme end den

anden, nu og da sitrede det svagt i de roligt hvælvede Øjelaag, og Mundens Linier vuggedes umærkeligt frem og tilbage mellem ubevidst Alvor og slumrende Smil. Mogens stod længe og saa' paa hende, lykkelig og rolig, den sidste af Skyggerne fra hans Fortid var forsvunden. Saa listede han sig sagte ud og satte sig i Dagligstuen og ventede stille paa hende. Han havde siddet en Stund, da han mærkede hendes Hoved paa sin Skulder og hendes Kind mod sin.

De fulgtes ad ud i den friske Morgen. Sollyset jublede henover Jorden, Duggen funklede, tidligt vaagne Blomster straalte, Lærken kvidrede højt oppe under Himlen, Svalerne jog gennem Luften. Han og hun gik bort over den grønne Toft mod Banken med den gulnende Rug, de fulgte Stien, der løb der igennem; hun gik foran, ganske langsomt, og saa' over Skulderen tilbage paa ham, og de talte og lo. Jo længere de kom ned ad Banken, jo mere kom Kornet imellem, snart kunde de ikke ses mere.

ET SKUD I TAAGEN

Et Skud i Taagen skrevet til og trykt første Gang i „Det nittende Aarhundredes" Dobbelthæfte for Januar-Februar 1875.

Den lille grønne Stue paa Stavnede var øjensynlig nærmest indrettet paa at tjene som Gennemgang til den øvrige Flugt af Værelser. Ialfald indbød de lavryggede Stole, der vare stillede op langs med det perlemalede Panèl, ikke til længere Ophold. Paa Midten af Væggen sad der et Hjorte-Gevir og kronede en lys Plet, hvis Form tydeligt angav, at et ovalt Spejl her engang havde havt sin Plads. Den ene af Takkerne bar en bredskygget Damestraahat med lange céladongrønne Baand. I Hjørnet tilhøjre stod der en Fuglebøsse og en tørstig Calla, i det andet en Bunke Medestænger og i en af Snørerne var der indknyttet et Par Handsker. Midt i Stuen fandtes et lille rundt Bord med forgyldt Fod; en stor Buket Bregner laa paa dets sorte Marmorplade.

Det var sent paa Formiddagen. I en stor og gylden Stime strøg Sollyset ind gennem en af de øverste Ruder og dalede ned midt imellem Bregnerne; nogle af dem var frodigt grønne, de fleste vare visne, ikke tørre og sammenkrøllede, de havde ganske deres Form, men den grønne Farve var vegen for en Uende

lighed af gule og brune Skatteringer fra det spædeste Hvidgule til det kraftigste Rødbrunt.

Ved Vinduet sad der en Mand paa en femogtyve Aar og stirrede hen paa de lystige Farver. Døren ud til Naboværelset stod vidt aaben og ved Klaveret derinde sad en høj ung Dame og spillede. Klaveret stod nær ved det aabne Vindu, og Karmen var saa lav, at hun kunde se ud paa Græsplænen og Vejen, hvor en ung Mand i en lidt vel stilfuld Ridedragt var beskæftiget med at ride en Skimmel til. Rytteren var hendes Forlovede, Niels Bryde hed han; hun var Husets Datter. Skimlen derude var hendes og det var en Fætter til hende, der sad inde i Forstuen, en Søn af hendes Farbroder Proprietær Lind til Begtrup, der var død arm og forgældet og om hvem der i levende Live aldrig var bleven sagt et godt Ord, hvad han da heller ikke fortjente. Sønnen Henning havde Lind til Stavnede taget sig af og bekostet opdraget, dog kun saa nogenlunde, thi uagtet Henning var godt begavet og havde megen Lyst til Bogen, blev han dog taget ud af Latinskolen, saasnart han vel var konfirmeret, og kom saa hjem til Stavnede for at lære Landvæsnet. Nu var han et Slags Forvalter paa Gaarden, men havde ingen ret Myndighed, da den gamle Lind ikke kunde afholde sig fra at tale med allevegne.

Hans Stilling var i det Hele taget meget ubehagelig. Gaarden var i daarlig Forfatning, og der kunde intet gøres for at forbedre den, da der manglede Kapital. Der kunde slet ikke være Tale om at holde Skridt, ikke med Tiden,

men ikke engang med Naboerne. Alt maatte gaa som det havde gaaet, Gud vèd hvorlænge: saa meget som muligt for saa lidt som muligt. I daarlige Aar maatte der derfor ogsaa sælges Jordlodder fra, for at man dog kunde faa rede Penge at se.

Det var i det Hele en saare sørgelig Drift for en ung Mand at sætte sin Tid og sine Kræfter ind paa; hertil kom at gamle Lind var meget hidsig og umedgørlig og da han havde vist Henning de omtalte Velgerninger, mente han ikke at være ham nogetsomhelst Hensyn skyldig. Han undsaa sig saaledes ikke, naar han blev heftig, for at lade denne høre hvad for en forsulten Unge han havde været, da han tog ham til sig, og blev han rigtig vred, gik han endog saa vidt, at han kom med, ganske vist sandfærdige, men ogsaa højst skaanselsløse Hentydninger til Faderens Færd.

En ugift Onkel nede i det Slesvigske, som drev en udstrakt Tømmerhandel, havde flere Gange søgt at faa Henning ned til sig, og denne var ogsaa for lang Tid siden løben bort fra Livet paa Stavnede, hvis han ikke havde været saa forelsket i Datteren, at han ikke kunde tænke sig Muligheden af at leve noget andet Sted end hun. Det var imidlertid ingen lykkelig Kærlighed. Agathe kunde godt lide ham, de havde leget sammen som Børn, for den Sags Skyld ogsaa som Voksne; men da han en Dag, det var nu et Aar siden, havde erklæret sig for hende, var hun bleven baade vred og forbavset og havde sagt ham,

at hun ansaa det for en ubesindig Spøg, og at hun ikke haabede, at han vilde give hende Anledning til at betragte det som en fiks Vanvittighed, ved nogensinde tiere at hentyde til noget Lignende.

Sagen var nemlig den, at den nedværdigende Behandling, hun stadig saa' ham udsat for, og som han taalte, ganske vist af Hensyn til sin Kærlighed til hende, virkelig havde nedsat ham i hendes Øjne, saaledes at hun ansaa ham for hørende til en anden og lavere Kaste end hendes egen, ikke lavere i Rang eller fordi han var fattig, men lavere i Følelse, lavere i Æresbegreb.

Saa kom nogen Tid efter Forlovelsen med Bryde.

Hvad havde Henning ikke lidt i det Fjerdingaar, det havde staaet paa! og dog blev han; han kunde ikke give Slip paa Tanken om at vinde hende, han haabede der skulde ske Et eller Andet, ja han haabede egenlig næppe, han fantaserede om mærkelige Begivenheder, der skulde indtræffe og gøre Ende paa Forbindelsen, men han ventede ikke hans Fantasier skulde blive Virkelighed, han trængte til dem som Paaskud for at blive.

„Agathe!" kaldte Rytteren derude og holdt sin Hest an ved det aabne Vindu, „du ser jo slet ikke paa os, og nu gør vi dog vore Sager saa net!!"

Agathe drejede Hovedet om mod Vinduet, nikkede til ham og sagde, idet hun blev ved med at spille: „Vist ser jeg paa Jer, I var jo nær faldet derhenne ved Snebolletræet;" og

hun gjorde nogle hurtige Løb højt oppe i Diskanten.

„Gaa nu! — Hyp!" og hun slog over i en larmende Galopade.

Men Rytteren blev holdende.

„Naa?"

„Sig mig, vil du blive siddende der ved Klaveret hele Formiddagen?"

„Ja!"

„Ja, saa tror jeg vi vil prøve det — ja, vi kan vel nok ride over til Hagestedgaard og komme igen til Middag?"

„Ja, naar I skynder Jer. Farvel, tykke Blis, Farvel, Niels."

Saa red han, hun lukkede Vinduet og spillede videre, men holdt snart op; — det var dog meget morsommere at spille, naar han red derude og var utaalmodig.

Henning sad og saa' efter den Bortridende. Hvor han hadede dette Menneske; havde han blot ikke været ... og de passede slet ikke for hinanden; vilde der bare komme en lille Kurre paa Traaden, at de ret kunde komme til at vise sig for hinanden som de virkelig var ...!

Agathe kom ind i den grønne Stue, nynnende paa Motivet til den Nocturne, hun nys havde spillet, hun gik hen til det lille Bord og gav sig til at ordne Bregnebuketten. Sollyset faldt lige paa hendes Hænder; de var store og hvide, dejligt formede. Henning blev altid betaget af disse smukke Hænder, og idag bar hun meget vide Ærmer, saa den runde Arm saa's lige op til Albuen; de var saa yppige, disse Hænder, med deres fyldige Blødhed, blændende Hvidhed

og kraftige Former; og saa det fine skiftende Muskelspil, de yndefulde Bevægelser — der var saadan en nydelig bølgende Bevægelse, naar de strøg henover hendes Haar. Hvor havde han ikke tidt havt ondt af dem, naar de maatte springe og strække sig over de dumme Tangenter, det passede de slet ikke til, de skulde ligge stille i Skødet af en mørk Silkekjole, smykkede med store Ringe som nøgne Haremskvinder.'

Som hun stod der og syslede med Bregnerne, var der i hendes Ansigt et Udtryk af ligegyldig Lykke, der æggede Henning. Hvorfor skulde Livet være saa lyst og let for hende, der havde ranet hvert Glimt af Lys fra ham? Om han skræmmede hende op af denne lyse Ro, om han jog en lille Skygge over hendes Vej! Hun havde slængt hans Kærlighed ned i Støvet for sine Fødder og var gaaet hen over den som var den en livløs Ting, som var det ikke en Menneskesjæl, der længselsfuld og lykkesyg vred og vaandede sig i denne Kærlighed ...

„Nu kan han snart være i Borreby," sagde han og saa' ud af Vinduet.

„Nej, han vilde til Hagestedgaard," svarede hun.

„Naa, ja det Andet er jo ikke meget af Vejen."

„Hvad for Noget? det er jo slet ikke p a a Vejen."

„Nej, det er det jo egenlig heller ikke — kommer han der ligemeget endnu?"

„Hvor?"

„I Borreby naturligvis, hos Skovfogden."

„Det vèd jeg virkelig ikke, hvad skulde han komme dèr efter?"

„Aa, det er vel Folkesnak, — du vèd de har den kønne Datter."

„Og saa?"

„Ja Herregud! alle Mandfolk er da ikke Munke."

„Siger man da Noget?"

„Aa hvad, man siger jo Noget om alle Folk, men han kunde jo gerne være noget forsigtigere."

„Men hvad siger man da? hvad siger man?"

„Aa, Stævnemøder og ... det Sædvanlige."

„Du lyver, Henning! det er der Ingen der siger, det er Noget du laver Altsammen."

„Hvorfor spørger du saa? — Hvad Fornøjelse skulde jeg forresten have af at gaa og fortælle Folk om den Lykke, han gør hos de Borreby Piger!"

Hun lod Bregnerne ligge og gik hen til ham. „Saa lav havde jeg ikke troet du var, Henning!" sagde hun.

„Ja, Kæreste, jeg kan saa godt forstaa du bliver opbragt, det maa jo ogsaa være kedeligt for dig, at han ikke kan lægge saameget Baand paa sig — ialtfald nu."

„Fy, Henning! det er usselt og uværdigt af dig, men jeg tror ikke dine Løgne."

„Ja det er jo ikke mig der siger det," sagde han og saa' ned for sig, „jeg har ikke set dem kysse hinanden."

Agathe bøjede sig hen mod ham og slog ham foragteligt paa Kinden.

Han blev bleg som et Lig og saa' op paa

hende med et Blik, der halvt var en syg Hunds og kun halvt en krænket Mands. Agathe skjulte Ansigtet i sine Hænder og gik hen mod den aabne Dør. Der stod hun lidt og støttede sig som om hun var svimmel, saa saa' hun over Skuldren hen paa ham og sagde koldt og roligt: „Henning, jeg vil sige dig, jeg fortryder ikke hvad jeg har gjort."

Saa gik hun.

Henning sad længe som bedøvet, saa vaklede han op paa sit Værelse og kastede sig paa sin Seng. Han væmmedes ved sig selv. Nu var Alt forbi — det Klogeste, han kunde gøre, var at skyde sig en Kugle for Panden; leve — luske sig Livet igennem med skulende Blik som en sparket Hund? — Nej! — Hun havde stemplet ham med Trællens Mærke ved sit Slag, og hun havde Ret, der var intet Andet at gøre overfor en saadan Lavhed. Hvor havde han ikke elsket hende! — brændende — vanvittigt; men ikke som en Mand, som en Hund, — i Støvet for hendes Fødder som for et Gudebillede. De stod i Haven, hun skar sit Navn i et Træ, Vinden legede med hendes Haar, han stjal sig til at kysse en af de flagrende Lokker og var lykkelig i Dage derefter; nej, hans Kærlighed havde aldrig havt mandigt Mod eller frejdigt Haab, han var Træl i Alt, i sin Kærlighed, sit Haab, sit Had. — Hvorfor havde hun ikke troet, hvad han fortalte, men stolet blindt paa Niels? Han havde aldrig løjet for hende, det var den første lave Handling han nogensinde havde begaaet, og hun havde straks set det! Det var fordi hun aldrig havde tiltroet ham Andet end hvad

lavt og lumpent var. Hun havde aldrig forstaaet ham, og for hendes Skyld havde han udholdt dette lange, kummerlige Liv paa Stavnede, hvor hver Bid Brød han havde puttet i sin Mund var bleven gjort bitter ved Mindelser om at den var en Gave. Han kunde blive rasende ved den Tanke. Hvor han hadede sig selv for sit vanvittige Taalmod, for sin ydmyge Haaben. Han kunde myrde hende for dèt hun havde gjort ham til, og han vilde hævnes, hun skulde betale ham de lange Fornedrelsens Aar, de tusinde kvalfulde Timer. Hævn for hans tabte Selvagtelse, Hævn for hans slaviske Elskov og for Slaget paa hans Kind.

Saa vuggede han sig nu i Drømme om Hævn, som før i Drømme om Elskov, og han skød sig ikke, han rejste ikkeheller.

En Formiddag to eller tre Dage senere stod Henning nede i Gaarden med Bøsse og Jagttaske. Som han stod der kom Niels Bryde ridende, ligeledes udrustet til Jagt, og ihvorvel de nu begge To syntes grumme lidt om hinanden, taltes de dog venligt ved og lod særdeles henrykte over, at det traf sig saa heldigt, at de kunde gøre Turen sammen. De fulgtes saa ad ned til „Rønnen", en temmelig stor, lyngklædt, lav og flad Holm ude mod Fjordmundingen. Rønnen var hen paa Efteraaret meget besøgt af Sælhunde, som boltrede sig paa de lave Sandbanker, der skød ud fra Stran-

den, eller sov paa de store Rullesten, som laa i Landingen. Og det var disse Sælhunde Jagten galdt. Da de havde naaet Stedet, gik hver sin Vej langsmed Vandet. Det graalige, disede Vejr havde lokket mange Sæler ind, og de hørte jævnlig hinanden skyde. Efterhaanden tog Disen til og ved Middagstid laa Taagen tyk og tæt over Holm og Fjord, det var ikke muligt at kende Sten og Sælhunde fra hinanden i tyve Skridts Afstand.

Henning satte sig nede ved Stranden, og stirrede ind i Taagen. Der var ganske stille, kun en blid, skvulpende Lyd fra Vandet og en enlig Strandløbers ængstelige Piben dukkede en Gang imellem op af den tunge, trykkende Tavshed.

Han var træt af alle disse Tanker, træt af at haabe, træt af at hade, syg af at drømme. Sidde ganske stille og stirre døsigt ud for sig, forestille sig Verden som Noget, der laa langt borte i det Fjerne, som Noget, der var overstaaet, sidde her ganske stille og lade Timerne dø en for en, det var Fred, det var næsten Salighed. Da lød der en Sang gennem Taagen, frejdigt og jublende:

Til Majdag fører jeg hjem min Brud,
En Rosensblomme i Liljeskrud.
Spil, Spillemænd, spil!
Den Dag skal Skoven ha' Grønt i sin Hat
Og Engen ha' Blomster i Barm.
Og fuld saa Maanen skal være den Nat,
Men Solen skal danse sig varm.
Og Gøgen skal kukke og Lykken os spaa,
Og Finker skal fløjte, og Drosler skal slaa,
Men Sorgen skal holde sig hjemme.

Det var Niels Brydes klare Røst. Henning sprang op; som et Lyn slog Hadet ned i ham, hans Øje brændte, han lo hæst, saa kastede han Bøssen til Kinden,

Men Sorgen skal holde sig hjemme.

klang det igen; han sigtede mod Lyden ind i Taagen, de sidste Ord døde i Knaldet — saa var Alt stille som før.

Henning maatte støtte sig til den rygende Bøsse, han holdt Aandedrættet tilbage for at lytte — nej, Gudskelov! det var kun Vandets Skvulpen og det fjerne Skrig af opskræmmede Maager. — Jo! det jamrede sig derinde i Taagen. Han kastede sig ned paa Jorden, trykkede Ansigtet ned i Lyngen og holdt sig for Ørene. Tydeligt saa' han det fortrukne Ansigt, Lemmernes Krampetrækninger og det røde Blod, der ustandseligt vældede ud af Brystet, Strøm paa Strøm, dreven frem ved hvert Hjerteslag — falde ned paa den brune Lyngtop, risle nedad Grene og Stamme og saa sive bort mellem de sorte Rødder.

Han løftede Hovedet og lyttede: det jamrede sig endnu, men han turde ikke gaa derhen, nej, nej! han sled i Lyngen med sine Tænder, gravede med Hænderne i den løse Bund, som for at søge Skjul, væltede sig som en Vanvittig frem og tilbage, men endnu var det ikke forbi derinde, endnu hørte han det klage.

Endelig tav det. Han laa længe og lyttede, saa krøb han langsomt paa alle Fire ind i Taagen. Det varede længe inden han kunde se

Noget, saa fandt han ham omsider ved Foden af en lille Jordbanke. Han var stendød; Skuddet havde truffet ham lige i Hjertekulen.

Henning tog Liget i sine Arme og bar det tværsover Rønnen ned i den Baad, de vare komne derover i, saa tog han Aarerne og roede mod Land. Fra det Øjeblik, han havde set Liget, havde hans Bevægelse sat sig, og der var traadt et stilfærdigt, dumpt Vemod i Stedet. Han tænkte paa Livets Forgængelighed og paa hvordan han skaansomst skulde forberede dem derhjemme.

Da han var kommen i Land gik han op til en Bondegaard for at faa fat i et Køretøj. Manden spurgte hvordan Ulykken var sket. Beretningen dannede sig næsten som af sig selv paa Hennings Læber: Bryde var krøben over en Banke derude paa Vestsiden med Bøssen i Haanden, Hanen havde sagtens staaet paa Halv, Noget havde taget fat i den og Bøssen var gaaet af. Henning kunde af Skuddet høre, at de var nær ved hinanden, og havde raabt paa Bryde, da han intet Svar fik, blev han urolig og gik efter Knaldet, saa fandt han ham ligge lige nedenfor Jordbanken, men da var han allerede død.

Han fortalte det Hele roligt i en dæmpet, bedrøvet Tone, og havde slet ingen Fornemmelse af Skyld, medens han fortalte det; men da de havde faaet Liget op i Vognen, og det sank ned i Halmen, faldt Hovedet om paa Siden og slog med et svagt Bump mod Vognfaddingen, da var Henning nær besvimet, og

han var ganske hjertesyg medens de kørte med Liget over Borup til Hagestedgaard.

Hans første Tanke, da han havde faaet Liget afleveret, var at løbe sin Vej, og det var kun med den allerstørste Selvovervindelse han tvang sig til at blive til Begravelsen var forbi. Der var i den Ventetid en feberagtig Uro over ham i det Ydre, og noget sælsomt Opskræmt ved hans Tanker, der gjorde, at de ikke kunde holde fast ved noget Bestemt, men flakkede fra det Ene til det Andet. Denne deres rastløse Hvirvlen og Kredsen, som han ikke havde Magt til at standse, var ved at gøre ham vanvittig, og naar han var ene gav han sig til at tælle eller han nynnede og slog Takt med Foden, for paa denne Maade ligesom at fængsle Tankerne og slippe for at blive hvirvlet ind i deres forfærdelige, udmattende Runddans.

Endelig kom da Begravelsen.

Dagen efter var Henning paa Vejen til sin Onkel, Tømmerhandleren, for at bede ham om at give sig en Ansættelse i hans Forretning. Han traf Onkelen i en meget nedtrykt Sindsstemning. Hans gamle Husholderske var nemlig død for en Maanedstid siden, og han havde i disse Dage maattet afskedige sin Driftsbestyrer paa Grund af Utroskab. Henning var derfor saare velkommen. Han sætter sig nu med Iver ind i Forretningen, og efter et Aarstids Forløb overtager han Ledelsen af den.

Fire Aar senere er der foregaaet en Del Forandringer. Tømmerhandleren er død og

Henning indsat til hans Hovedarving. Gamle Lind til Stavnede er ogsaa gaaet til sine Fædre, men har efterladt Gaarden saa gældbetynget, at den har maattet sælges, og der er ved Salget saagodtsom Intet bleven tilovers til Agathe. Stavnedes nye Ejer er Henning, der har opgivet Tømmerhandelen og er vendt tilbage til Landbruget. Paa Hagestedgaard er Niels Bryde bleven efterfulgt af en Klavsen, der med det Første skal have Bryllup med Agathe, som nu bor hos Sognepræstens. Hun er endnu smukkere end før. Med Henning er det anderledes. Det er ikke til at se paa ham, at han har havt Lykken med sig. Han ser næsten gammel ud, Ansigtstrækkene ere skarpe, Gangen mat, han gaar noget kroget, taler lidt og meget sagte, hans Øje har faaet en underlig tør Glans og Blikket er bleven uroligt og vildt. Naar han tror sig ene, smaasnakker han med sig selv og gestikulerer dertil. Folkene der paa Egnen tror derfor han drikker.

Men det er ikke dèt. Dag og Nat, naarsomhelst, ingensinde vèd han sig sikker for Tanken om Mordet paa Niels Bryde. Hans Aand og Evner er visnede i denne evige Angst, thi naar den Tanke kommer, er det ikke som Anger eller dunkel Kummer, men som levende, flammende Rædsel, et forfærdeligt Delirium, hvor Synet forvildes, saa Alt bevæger sig: strømmende, dryppende, sælsomt rislende, og Alt har skiftet Farve, det er ligblegt eller dunkelblodigt rødt. Og der er en Dragen i al den Strømmen som suged det af alle Aarer, som diede det af alle Nervers fine Traade, og Bry-

stet gisper i navnløs Angst, men intet forløsende Skrig, intet lettende Suk kan bane sig Vej over de blege Læber.

Saadanne Syner er Tankens Følge, derfor frygter han den, derfor er hans Blik uroligt og hans Gang saa mat. Den Frygt er det, der har afkræftet ham, og den Kraft, han endnu har tilbage, lever i hans Had. Thi han hader Agathe, hader hende fordi hans Sjæl er gaaet til Grunde ved hans Kærlighed til hende, hans Livslykke forspildt ved hende, hans Fred ved hende, men mest hader han hende fordi hun intet aner om hele den Verden af Kval og Elendighed, som hun har skabt; og naar han nu snakker med sig selv under truende Fagter, saa er det Hævn han tænker paa, Hævnplaner, han gaar og drøfter. Men han lader sig ikke mærke med Noget, han er Venligheden selv mod Agathe, han bekoster hendes Udstyr, og senere var han hendes Fører til Alteret, og hans Venlighed kølnedes ikke efter Brylluppet; han hjalp og raadede Klavsen i alle Maader, og de gjorde i Fællesskab flere store Spekulationshandler, som havde et udmærket Udfald. Henning holdt saa op, men Klavsen havde Lyst til at blive ved, og Henning lovede at støtte ham med Raad og Daad. Det gjorde han ogsaa. Han forstrakte ham med meget betydelige Pengesummer, og Klavsen gik fra den ene Spekulation til den anden. Han vandt ved nogle, tabte ved flere, men jo mere han spekulerede jo ivrigere blev han. Et meget stort Foretagende skulde endelig gøre ham til en rig Mand. Det fordrede flere store Udbetalinger og

Henning hjalp ham stadig; den sidste stod til Rest, da trak Henning sig tilbage. Udsigterne syntes Klavsen meget lovende, og drog han sig nu udaf Sagen, var han ødelagt, men betale kunde han ikke. Saa skrev han Hennings Navn efter paa et Par Veksler, der var Ingen, der vilde fatte Mistanke og Vindingen vilde snart komme.

Foretagendet mislykkedes. Klavsen var næsten ruineret. Vekslernes Forfaldsdag var nær, det Sidste maatte forsøges, saa sendte han Agathe op til Stavnede. Henning blev forbavset ved at se hende, thi det var ikke længe siden hun havde gjort Barsel og Vejret var raat og regnfuldt. Han førte hende ind i den grønne Stue og hun fortalte dèr om den mislykkede Spekulation og om Vekslerne.

Henning rystede paa Hovedet og sagde roligt og mildt, at hun maatte have misforstaaet sin Mand, man skrev ikke andre Folks Navne paa Veksler, det var nemlig en Forbrydelse, ligefrem en Forbrydelse, som Loven straffede med Forbedringshuset.

Nej, nej, hun havde ikke misforstaaet sin Mand, hun vidste det var en Forbrydelse, det var netop derfor han maatte hjælpe; blot han ingen Indsigelser vilde gøre mod Underskriften, saa var Alt godt igen.

Ja, men saa maatte han betale Vekslen, og det kunde han ikke, han havde allerede saa mange Penge i Klavsens Foretagende, at han var bebyrdet over Evne. Han kunde ikke.

Hun græd og bad.

Men hun maatte virkelig betænke, at han

havde tabt uhyre ved Klavsen. Da hun fortalte ham, at Foretagendet var mislykket, var det virkelig som om En havde slaaet ham paa Øret, saa overrasket og fortumlet blev han. Ved at bruge dette Udtryk kom han til at tænke paa, at hun engang havde slaaet ham, kunde hun huske det? Nej! ... det var en Dag han drillede hende med at Bryde — kunde hun virkelig ikke huske det? jo, hun havde i elskværdig Ilterhed slaaet ham paa Kinden, paa den Kind dèr.

Ja men k u n d e han ikke hjælpe?

Det var her i denne Stue. Ak, det var en anden Tid, en mærkværdig Tid. Han troede endogsaa, at han havde friet til hende en Gang, det kom ham saadan for. Sæt at hun havde taget ham, men det var taabeligt at tale om, nej Bryde det var en smuk Mand, og saa skulde han komme saa sørgeligt af Dage, den smukke Fyr.

Ja, ja, men var der virkelig ingen Udvej, slet ingen?

Hun skulde ikke tro dèt med Vekslerne, det var Noget Klavsen havde bildt hende ind for at lokke ud af ham, om han ikke nok kunde hjælpe ham lidt endnu, det var et Fif, Klavsen var fiffig, meget fin, meget fin.

Nej, det var virkelig som hun sagde. Dersom hun kom tilbage med et Afslag, maatte Klavsen flygte til Amerika, Vognen, som skulde bringe ham til Jærnbanestationen i Voer, var allerede trukken frem, da hun gik herop.

Nej dèt havde han ikke tro't om Klavsen. Det var dog den laveste Kæltringstreg! bringe den Mand i Ulejlighed, der havde hjulpet og hjulpet

ham atter og atter. Han maatte være meget slet. Det var oprørende, og saa bringe Vanære over Kone og det uskyldige Barn. Hun skulde høre, hvad Folk vilde sige! Stakkels Agathe, stakkels Agathe!

Hun kastede sig ned for ham og bad: „Henning, Henning, hav Medlidenhed med os!"

„Nej, og tusinde Gange nej, mit Navn skal være uden Plet, jeg hjælper ikke en Forbryder."

Saa gik hun.

Henning satte sig og skrev til Politiet i Voer om at anholde Klavsen for Vekselfalsk, naar han viste sig paa Jærnbanestationen. En Stafet blev sendt afsted med Brevet.

Om Aftenen hørte han, at Klavsen var rejst, næste Dag, at han var anholdt i Voer.

Agathe maatte lægge sig til Sengs, da hun kom hjem; svækket som hun var af den nys overstandne Sygdom havde hun ikke kunnet taale Anstrengelsen og de stærke Sindsbevægelser. Efterretningen om, at Klavsen var greben, knækkede hende ganske. Sygdommen antog en heftig, feberagtig Karakter, og tre Dage efter sendtes der Melding til Stavnede om at hun var død.

Dagen før Begravelsen gik Henning til Hagestedgaard. Vejret var mørkt og taaget, Løvet faldt i Flokke, der var en ram, muldet Lugt i Luften.

De førte ham ind i Ligstuen, Vinduerne vare blændede med hvide Klæder, der brændte et Par Lys ved Ligets Hovedgærde. Luften var tung af Blomsterduft fra de mange Kranse og af Lugten af Ligkistens Fernis.

Han blev næsten festlig stemt ved at se hende ligge der i den fantastiske, hvide Ligdragt. De havde lagt et hvidt Lin over hendes Ansigt; han lod det ligge. Hænderne laa foldede paa Brystet; de havde givet hende hvide Bomuldshandsker paa. Han tog Haanden, trak Handsken af og puttede den ind paa sit Bryst. Saa saa' han nysgerrigt paa Haanden, bøjede paa Fingrene og aandede paa dem som for at varme dem. Længe holdt han hendes Haand i sin, det blev mørkere og mørkere i Værelset, Taagen tog til derude. Saa bøjede han sig hen mod Ansigtet og hviskede: „Farvel, Agathe! jeg vil sige dig Noget inden vi skilles, jeg fortryder heller ikke, hvad jeg har gjort!" saa slap han Haanden og gik.

Da han kom udenfor, kunde han næppe se Ladebygningen, saa tyk var Taagen. Han fulgte Stranden hjem. — Nu var han hævnet, og saa? hvad saa imorgen, og iovermorgen hvad saa? — Der var saa stille, kun en Smule Lyd fra Vandet dernede; — men han kunde ikke høre sit Hjerte, jo, det slog dog, men saa mat, saa mat, — hvad? det lød som et Skud! og nok et! Han rystede paa Hovedet, smilede og mumled': „nej, ikke to, kun et, kun et!" Han var saa træt, men hvile — han havde ingen Ro til at hvile. Han standsede et Øjeblik og saa' sig om: der var ikke meget at se, Taagen dannede en Mur omkring ham, Taage foroven, Taage rundt om, Sand forneden; der laa hans Fodspor i Sandet i en lige Linie; midt ind i Taagekredsen naaede de, ikke videre; han gik lidt igen, nej, de kom ikke længer end til Mid-

ten, men bagved ham, dèr, hvor han havde gaaet, der var der Kredse fulde af hans Fjed. — Han var dog meget træt! det var Sandet, der var saa tungt at gaa i — hvert Fodspor havde kostet ham nogle af hans Kræfter, ja! det var en Række af Grave for hans svundne Kræfter — og til den anden Side, der laa Sandet jævnt og glat og ventede, — der fo'r en Gysen igennem ham: det er En, der gaar over min Grav — der er Nogen, der gaar i mine Fodspor, det pusler derinde i Taagen bagved som af Kvindeklæder, der er noget Hvidt derinde i den hvide Taage! Han gik igen saa stærkt han kunde. Benene rystede under ham, det sortnede for ham, men fremad maatte han, afsted igennem Taagen, for dèt derinde fulgte ham bestandigt. Det kom nærmere og nærmere, Kræfterne var ved at forlade ham, han vaklede fra den ene Side til den anden, sære Blink fo'r forbi hans Øjne, skarpe, skærende Lyde klang ham i Øret, den kolde Sved stod paa hans Pande, hans Læber aabnedes i Rædsel, saa sank han om paa Sandet. Og ud af Taagen kom det, formløst og dog kendeligt, snigende sig over ham tungt og langsomt. Han søgte at rejse sig, saa greb det ham i Struben med klamme, hvide Fingre ...

Den næste Dag, da Agathe skulde begraves, maatte Følget vente en Stund, men der kom dog Ingen fra Stavnede for at følge hende.

TO VERDENER

To Verdener trykt første Gang i Vilh. Møllers Ugeblad „Hjemmet" Oktbr. 1879, Nr. 1 (jvfr. „Nutiden" $^{28}/_{9}$ 79). Skrevet tidligere, undtagen Slutningen.

Salzach er ingen munter Flod, og der ligger en lille Landsby paa dens østre Bred, der er meget trist, meget fattig og sælsomt stille.

Som en elendig Flok af vantrevne Tiggere, der er bleven standsede af Vandet og Ingenting har havt at give i Færgeløn, staa Husene nede paa den yderste Bræmme af Bredden, med deres værkbrudne Skuldre trykket mod hinanden, og stage haabløst med deres trøskede Krykkestolper i den graalige Strøm, medens deres sorte, glansløse Ruder fra Baggrunden af Svalegangene stirre frem under det udstaaende Spaantags Bryn, stirre med et skulende Udtryk af hadefuld Kummer efter de lykkeligere Huse derovre, der enkeltvis og to og to og hist og her i hyggelige Klynger sprede sig over den grønne Slette langt bort ind mod det gyldentdisede Fjerne. Men om de fattige Huse staar der ingen Glans, kun rugende Mørke og Tavshed, tynget af Lyd fra Floden, der trevent, men dog aldrig standsende siver forbi, mumlende hen for sig paa sin Vej saa livstræt, saa underligt aandsfraværende.

* * *

Solen var ved at gaa ned; Cikadernes klingre Glassummen begyndte at opfylde Luften paa den anden Side og bares nu og da over af pludselige matte Vindpust, der kom og døde hen i Flodbrynets Vækst af tynde Vidier.

Oppe paa Floden kom der en Baad.

En svag, udtæret Kvindeskikkelse stod i et af de yderste Huse, bøjet frem over Svalegangens Brystning, og saa' efter den. Hun skyggede med den næsten gennemsigtige Haand for Øjnene; thi dèroppe, hvor Baaden var, laa Solens Skær gyldent og blinkende skarpt over Vandene, og det saa' ud, som sejled den paa et Spejl af Guld.

Gennem det klare Halvmørke lyste Kvindens voksblege Ansigt frem, som havde det Lys i sig selv; tydeligt og skarpt var det at se som de Skumkamme, der selv i mørke Nætter hvidner Havets Bølger. Ængsteligt spejdede hendes haabløse Øjne, et sælsomt svagsindet Smil laa der om den trætte Mund, men de lodrette Rynker paa hendes runde, fremspringende Pande bredte dog som en Skygge af Fortvivlelsens Bestemthed over det hele Ansigt.

De begyndte at ringe i Landsbyens lille Kirke.

Hun vendte sig bort fra Solskæret, og rokkede frem og tilbage med Hovedet som for at undgaa Klokkeklangen, idet hun mumlede næsten som Svar paa den vedholdende Ringen: „Jeg kan ikke vente, jeg kan ikke vente."

Men Lyden blev ved.

Som i Pine gik hun frem og tilbage paa Svalen; Fortvivlelsens Skygge var bleven endnu

dybere, og hun trak Vejret tungt som En, Graaden trykker, og som dog ikke kan græde.

I lange, lange Aar havde hun lidt af en smertefuld Sygdom, der aldrig lod hende Ro, hvad enten hun laa eller gik. Hun havde søgt den ene kloge Kone efter den anden, havde slæbt sig fra èn hellig Kilde til en anden, men uden Nytte. Sidst havde hun nu været paa Septembertoget til St. Bartholemä, og her havde en gammel enøjet Mand givet hende det Raad at binde en Kost af Edelweiss og vissen Rude, af Majsens Brandknuder og Kirkegaardsbregner, en Lok af sit Haar og en Splint af en Ligkiste; den skulde hun saa kaste efter et ungt Fruentimmer, der var sundt og friskt og som kom hen gennem rindende Vand, saa vilde Sygdommen forlade hende og gaa over paa den Anden.

Og nu havde hun Kosten skjult paa sit Bryst, og oppe paa Floden kom der en Baad, den første, siden hun havde faaet Tryllevaanden bunden. Hun var atter traadt hen til Svalens Brystning, Baaden var saa nær, at hun kunde se, der var en fem, seks Passagerer ombord. Fremmede, saa' det ud til. I Stavnen stod Baadføreren med en Pligtstage, ved Roret sad en Dame og styrede, og en Mand var hos hende og passede paa, hun styrede efter Baadførerens Vink; de Andre sad midt i Baaden.

Den Syge bøjede sig langt frem; hvert Træk i hendes Ansigt var spændt og spejdende, og Haanden havde hun i Barmen. Hendes Tindinger bankede, Aandedrættet var næsten standset, og med udspilede Næsebor, med rødmende

Kinder og vidtopspærrede, stive Øjne ventede hun paa Baadens Komme.

Allerede kunde de Rejsendes Stemmer høres, snart tydeligt, snart kun som en dæmpet Mumlen.

„Lykke," sagde en af dem, „er en absolut hedensk Forestilling. De kan ikke finde Ordet et eneste Sted i det ny Testamente."

„Salighed?" indvendte en Anden spørgende.

„Nej hør," blev der nu sagt, „ganske vist er Idealet for en Samtale at komme bort fra dèt, man taler om, men dèt synes jeg, vi nu passende kunde gøre ved at vende tilbage til dèt, vi begyndte med."

„Naa ja da, Grækerne ..."

„Først Phønicierne!"

„Hvad vèd du om Phønicierne?"

„Ingenting! men hvorfor skal Phønicierne altid forbigaas!"

Baaden var nu lige under Huset, og ligesom den var der, var der En ombord, der tændte sin Cigaret. Lyset faldt i et Par korte Blus paa Damen ved Roret, og i det rødlige Skær saas et ungdommeligt, friskt Pigeansigt med et lykkeligt Smil paa de halvtaabnede Læber og et drømmende Udtryk i de klare Øjne, der saa' op mod den mørke Himmel.

Skæret sluktes, der hørtes et lille Plask, som om der blev kastet Noget ned i Vandet, og Baaden drev forbi.

* * *

Det var omtrent et Aar efter. Solen gik ned mellem Banker af svære, tungtglødende Skyer, der kastede et blodrødt Skin over Flodens blakkede Vande; en frisk Vind strøg ned over Sletten, der var ingen Cikader, kun Flodens Boblen og Suset fra de mimrende Sivbræmmer. I det Fjerne saas en Baad komme ned med Strømmen.

Kvinden fra Svalegangen var nede ved Bredden. — Dengang hun havde kastet sin Heksekost efter den unge Pige, var hun falden besvimet om paa Svalen, og den stærke Sindsbevægelse, maaske ogsaa en ny Fattiglæge, der var kommen der paa Egnen, havde bevirket en Forandring i hendes Sygdom, og efter en haard Mellemtid var hun begyndt at komme sig og var et Par Maaneder efter fuldstændig rask. I Begyndelsen var hun som beruset af denne Følelse af Sundhed, men det varede ikke længe, saa blev hun nedslaaet og bekymret, urolig fortvivlet, thi overalt blev hun forfulgt af Billedet af den unge Pige i Baaden. Først kom det til hende, som hun havde set det, ungt og blomstrende, det knælede ned ved hendes Fødder og saa' bedende op paa hende; saa senere blev det usynligt, men hun vidste dog, hvor det var og at det var der, thi hun hørte det ligge og jamre sig ganske stille, om Dagen i hendes Seng, om Natten i en Krog af hendes Værelse. Nu sidst var det blevet tavst og synligt igen, det sad foran hende blegt og udtæret og stirrede paa hende med unaturligt store, underlige Øjne. —

Iaften var hun nede ved Flodbredden; hun

havde en Spaan i Haanden og gik og drog Kors paa Kors i det bløde Dynd; engang imellem rejste hun sig i Vejret og lyttede, og saa tegnede hun videre.

Da begyndte det at ringe.

Hun gjorde Korset omhyggelig færdigt, lagde Spaanen fra sig, knælede ned og bad. Saa gik hun ud i Floden til midt paa Livet, foldede sine Hænder, og puttede sig ned i det graasorte Vand. Og det tog hende, trak hende ned i Dybet, og sivede som altid tungt og trist afsted, forbi Landsbyen, forbi Markerne — bort.

Baaden var nu kommen ganske nær; den havde de unge Folk ombord, der hin Gang hjalp hinanden at styre og som nu var paa deres Bryllupsrejse. Han sad ved Roret, hun stod oprejst midt i Baaden, draperet med et stort graat Shavl og med en rød lille Hætte over Hovedet, ... stod og støttede sig mod den korte, sejlløse Mast og nynnede.

Saa drev de lige under Huset. Hun nikkede fornøjet til Styrmanden, saa' op mod Himlen og gav sig til at synge, sang, lænet mod Masten og med Blikket vendt mod de drivende Skyer:

I Grave brede,
Er tryg min Rede,
Er fast du bygget, min Lykkes Borg,
Og værne de Volde for Harm og Sorg?
Hvad ser jeg da ude fra Højenloftsbro
Skumre, hvor solrøde Skyer de bo?
Jeg kender de Skygger ...
Derude der bygger,
Derude der vanker
Landflygtige Tanker

Fra min Vemodstid.
I Skygger, kom, kom ind og gæst
Min Borg og sid mit Hjerte næst
Og drik af gyldenblank Pokal
I Lykkens rige Straalesal
En Skaal for Lykken, før den kom,
En Skaal for Haabets Fattigdom,
En Drømmeskaal!

DER BURDE HAVE VÆRET ROSER

FRA SKITSEBOGEN

Der burde have været Roser trykt første Gang (under Titlen „Fra Skitsebogen", med Vignet af O. A. Hermansen) i „Ude og Hjemme", 1/1 82.

Der burde have været Roser.

Af de store, blege Gule.

Og de burde have hængt ud over Havemuren i en overdaadig Klynge, ligegyldigt dryssende de sarte Blade ned i Hjulsporene paa Vejen: et fornemt Glimt af al den yppige Blomsterrigdom derinde.

Og lad dem saa have den fine forbidragende Rosenduft, der ikke er til at fastholde, der er som af ukendte Frugter, Sanserne fable om i deres Drømme.

Eller skulde de være røde, Roserne?

Maaske.

De smaa, runde, haardføre Roser kunde det være, og saa skulde de hænge der i lette Ranker, blankløvede, røde og friske og være som en Hilsen eller et Fingerkys til Vandreren, der træt og støvet kommer gaaende saa midt ad Vejen, glad over at han nu kun har det halve af en Fjerdingvej til Rom.

Hvad nu han tænker paa? hvad nu hans Liv det er?

Saa, — nu er han skjult af Husene, de skjuler Alting derindefter; de skjuler hinanden

og Vejen og Byen, men til den anden Side er der Udsigt nok; der svinger Vejen i en træg og langsomt svajet Bugtning ned mod Floden, ned til den triste Bro. Og bagved dèt igen er der saa al den megen Kampagne.

Saadan store Sletters Graa og Grønne ... det er som om mange mødige Miles Træthed stiger op fra dem og lægger sig tyngende over En og faar En til at føle sig ensom og forladt, bringer En til at søge og hige. Saa er det dog meget bedre at hygge sig ind i en Krog som denne, nede mellem høje Havemure, hvor Luften ligger lun og blød og stille, sidde paa Solsiden, hvor en Bænk krummer sig ind i Noget som en Niche i Muren, sidde der og se paa de glinsende grønne Acanthus i Landevejsgrøften, paa de sølvplettede Tidsler og de matgule Efteraarsblomster.

Paa den lange, graa Mur ligeoverfor, en Mur fuld af Firbenehuller og Revner med fortørret Murgræs, der er det Roserne burde have været, og de skulde have tittet frem just dèt Sted, hvor den lange, ensformige Flade brydes af en udbuget, stor Kurv af dejligt gammelt Smedearbejde, en Gitterkurv, der danner en rummelig og mer end brysthøj Balkon, hvor det maa have været forfriskende at stige op, naar man var træt af den indelukkede Have.

Og det har de været tidt.

De har hadet den prægtige gamle Villa, som skal være derinde, med dens Marmortrapper og dens grovtraadede Tapeter; og de ældgamle Træer med deres stolte, sorte Kroner, Pinjer og Lavrbær, Ædelask, Cypres og Sten-

Eg, de har været hadede gennem hele deres Opvækst med det Had, som urolige Hjerter har til det Dagligdags, det Tilvante, det Begivenhedsløse, det, der ikke higer med og derfor synes at staa imod.

Men paa Balkonen kunde man da i alt Fald komme bort med sit Blik, saa dèr har de staaet den ene Slægt efter den anden og stirret ud Allesammen, hver i sit Mod, hver imod Sit. Guldspangede Arme har hvilet paa Jærnkurvens Rand, og mangt et silkesvøbt Knæ har stemmet sig imod dens sorte Snirkler, mens brogede Baand har flagret fra alle dens Sprosser som Elskovsvink og Stævnemødeløfter. Husfruer, tunge og frugtsommelige, de ogsaa, har staaet der og sendt umulige Bud mod det Fjerne. Kvinder, store, yppige og forladte, blege som Hadet ... dersom Døden kunde sendes med en Tanke, dersom Helved kunde aabnes ved et Ønske! ... Kvinder og Mænd! det er altid Kvinder og Mænd, selv disse magre, hvide Jomfrusjæle, der som en Flugt af vildede Duer presser sig imod det sorte Gitter og raaber: grib os! ud til tænkte, ædle Høge.

Man kunde tænke sig et Proverbe her.

Sceneriet vilde passe godt til et Proverbe.

Muren dèr med Balkonen ganske som den er; men Vejen maatte være bredere, brede sig til en Runddel, og i Midten trænges der til et gammelt stilfærdigt Springvand, bygget af gulig Tuf med en Kumme af sprukken Porfyr. Som Fontænefigur en Delfin med afbrukken Hale og med det ene Næsebor tilstoppet. Af

det andet springer den spinkle Straale. — Paa den ene Side af Springvandet en halvrund Bænk af Tuf og brændte Sten.

Det løse, hvidgraa Støv, Bænkens rødlige, støbte Sten, den huggede, gulige, porøse Tuf, det mørke, slebne, vædeglinsende Porfyr og saa den levende, lille, sølvsitrende Straale; Stoffer og Farver falder rigtig godt.

Personerne: to Pager.

Ikke fra nogen bestemt historisk Tid, for de virkelige Pager har jo slet ikke svaret til Page-Idealet. Pagerne her, det er Pagerne som de elsker og drømmer i Billeder og Bøger.

Det er altsaa kun Dragten, der har lidt Historisk ved sig.

Den Skuespillerinde, der skal være den yngste af Pagerne, er i tynd Silke, som slutter ganske tæt og som er blegblaa og indvævet med heraldiske Liljer af det lyseste Guld. Dèt og saa saa mange Kniplinger, det er muligt at anbringe, er det mest Fremtrædende ved Dragten, der ikke saa meget stiler mod noget bestemt Aarhundrede som mod at fremhæve den ungdommeligt fyldige Figur, det pragtfulde blonde Haar og den skære Teint.

Hun er gift, men det varede kun halvandet Aar, saa blev hun skilt fra Manden og skal slet ikke have opført sig godt imod ham. Og det kan godt være, men noget mere Uskyldigt kan man ikke se for sine Øjne. Det vil sige, det er jo ikke denne meget nysselige Førstehaandsuskyldighed, der ganske vist har *sit* Tiltalende; dette er derimod denne soignerede,

veludviklede Uskyldighed, som intet Menneske kan tage fejl af og som gaar En lige til Hjertet og betager En med hele den Magt, der nu en Gang er det Fuldendte givet.

Den anden Skuespillerinde er i Proverbet den slanke Melankolske. Hun er ugift, har ingen Historie, absolut ingen; der er Ingen, der vèd det Mindste, og dog er der saa meget Talende i disse finttegnede, næsten magre Lemmer, i dette ravblege, regelmæssige Ansigt, overskygget som det er af ravnsorte Lokker, baaret af denne linjestærke, mandlige Hals, æggende ved sit haanlige og dog længselssyge Smil, uudgrundeligt ved disse Øjne, hvis Mørke har en Blødhed i dets Glans som Stedmoderurtens dunkle Blad i Blomsten.

Dragten er dæmpet gul, kyradsagtig, stribet af brede Læg paa Langs, med opstaaende, stiv Krave og med Knapper af Topas. En lille, kruset Strimmel kommer frem i Kanten af Kraven og ligesaa for Haanden af de snævertsluttende Ærmer. Benklæderne er korte, vide, opslidsede og af en død, grøn Farve med bleget Purpur i Slidserne. Trikot graat. — Den blaa Page har selvfølgelig skinnende hvidt. — Begge have de Barret.

Saadan er de.

Og nu staar den Gule oppe paa Balkonen og læner sig frem over dens Rand, medens den Blaa sidder dernede paa Springvandets Bænk, mageligt lagt tilbage og med de ringbesatte Hænder foldede om det ene Knæ. Drømmende stirrer han ud mod Kampagnen.

Saa taler han.

„Nej, der er Ingenting til i Verden som Kvinder! — jeg forstaar det ikke ... der maa være en Trolddom i de Linjer, hvori de er skabte, for blot jeg ser dem gaa forbi: Isaura, Rosamund og Donna Lisa og de Andre, blot jeg ser hvordan at Dragten samler sig om deres Form, hvordan den kaster sig under deres Gang, saa er det, som om mit Hjerte drak Blodet ud af alle mine Aarer og lod mit Hoved tomt og uden Tanker og mine Lemmer skælvende og uden Kraft, al — hele mit Væsen samlet i en eneste lang og sitrende, angstfuld Længsel. Hvad er det dog? Hvad kan det være? Det er, som Lykken gik usynlig forbi min Dør, og jeg skulde gribe den og holde den fast, og den skulde være min saa vidunderligt, — og jeg kan jo ikke gribe, fordi jeg ikke kan se!"

Saa siger den anden Page fra sin Balkon:

„Og naar du sad ved hendes Fod, Lorenzo, og hun fortabt i sine Tanker havde glemt, hvorfor hun havde ladet dig kalde, og du sad tavs og ventede, og hendes dejlige Ansigt var over dig, mer fjernet i dets Drømmes Skyer end Stjernen er det fra dig i sin Himmel, og dog dit Blik saa nær, at hvert et Træk var givet din Beundring i Vold, hver skønhedsbaaren Linjes Drag, hver Hudens Farvelilje i dens hvide Ro som i dens bløde, rosennære Skiften, var det dig da ikke som om hun, der hun sad, hørte en anden Verden til end den, hvori du knælede i Beundring, havde en

anden Verden inde, en anden Verden om sig, hvor hendes søndagsklædte Tanker gik mod Maal, du ikke kendte, og hvor hun elsked fjernt fra dig og dit, din Verden og det Hele, og drømte fjernt og længtes fjernt, og der var ikke mindste Rum for dig at vinde i hendes Tanker, endskøndt du brændte efter at ofre dig for hende, efter at give dit Liv og Alt, blot for at der mellem hende og dig skulde være, om end kun et Blink, af mindre end Fællesskab, langt mindre end Høren sammen."

„Jo, jo, du vèd jo det er saa. Men ..."

— Nu løber der et gyldengrønt Firben langs henad Jærnkurvens Rand. Det standser og ser sig om. Halen gaar paa det ...

Hvis man kunde finde en Sten ...

Tag dig nu i Agt, min firbenede Ven!

Nej, de er ikke til at rammé, de kan høre Stenen længe før den kommer. Alligevel, en Forskrækkelse fik han da.

Men Pagerne, de blev borte med det Samme.

Hun sad saa nydeligt, den Blaa, og der var netop den rette uvidende Længsel i hendes Blik og en anelsesfuld Nervøsitet i alle hendes Bevægelser som i det lille Drag af Smerte om hendes Mund, baade naar hun selv talte og endnu mere naar hun lyttede til den gule Pages bløde og lidt dybe Røst, alt som den oppe fra Balkonen bar de æggende og dog kærtegnende Ord ned mod hende med Klang af Spot og Klang af Sympati.

Og er det nu ikke som om de begge var der igen?

De er der, og de har spillet videre i Proverbet, mens de har været borte, og er blevet ved at tale om den vage Ynglingeelskov, der aldrig finder Hvile, men rastløs flakker gennem alle Anelsers Lande og alle Haabets Himle, syg af Længsel efter at stilles i èn stor samlet Følelses stærke, inderlige Gløden; det har de talt om; den Yngste med bitter Beklagelse, den Ældre mer og mer vemodigt, og nu siger den Ældre, den Gule, til den Blaa, at han ikke skal være saa utaalmodig efter at en Kvindes Genkærlighed skal fange ham og holde ham fast.

„Nej tro du mig," siger han, „den Kærlighed, du finder, bunden af to hvide Arme, med tvende Øjne for din nære Himmel, og tvende Læbers sikre Salighed, den er for nær ved Jorden og Støvet, den har byttet Drømmenes frie Evighed for en Lykke, der kan maales i Timer og som ældes i Timer; for om den end stadig forynges, saa mister den dog hver Gang en af de Straaler, der i en Gloriekrans, der ikke kan visne, straaler om Drømmenes evige Ungdom. Nej du er lykkelig!"

„Nej, du er lykkelig!" svarer den Blaa, „jeg vilde give en Verden til, jeg var som du!"

Og den Blaa rejser sig og begynder at gaa nedad Vejen mod Kampagnen, og den Gule ser efter ham med et vemodigt Smil og siger for sig selv: „Nej h a n er lykkelig!"

Men langt nede paa Vejen vender den Blaa sig endnu en Gang imod Balkonen og raaber, mens han løfter paa Baretten: „Nej du er lykkelig!"

Der burde have været Roser.

Og saa kunde der nu komme et Vindpust og ryste en hel Regn af Rosenblade af de blomstertunge Grene og hvirvle dem efter den bortgangne Page.

PESTEN I BERGAMO

(1881.)

Der var Gammel-Bergamo oppe paa Toppen af et lavt Bjærg, i Hegn bag Mure og Porte, og der var det nye Bergamo nede ved Bjærgets Fod, aabent for alle Vinde.

En Dag brød Pesten ud dernede i den nye By og greb frygteligt om sig; der døde en Mængde Mennesker og de andre flygtede bort udover Sletten, ad alle Verdens fire Hjørner til. Og Borgerne i Gammel-Bergamo stak Ild paa den forladte By for at rense Luften, men det hjalp ikke, de begyndte ogsaa at dø oppe hos dem, først èn om Dagen, saa fem, saa ti og saa en Snes, og da det var paa sit Højeste mange fler endnu.

Og de kunde ikke flygte saadan som de i den nye By havde gjort.

Der var jo de, der forsøgte det, men de kom til at leve et Liv som det jagede Dyrs, med Skjul i Grøfter og Stenkister, under Hegn og inde i de grønne Marker; for Bønderne, der baade det ene Sted og det andet havde faaet Pesten bragt i Gaarde af de første Flygtninge, de stenede hver fremmed Sjæl, de traf, bort fra deres Enemærker, eller slog dem ned som gale

Hunde uden Naade eller Barmhjertighed, i retfærdig Nødværge som de mente.

De maatte blive hvor de var de Folk fra Gammel-Bergamo, og Dag for Dag blev det varmere i Vejret og Dag for Dag blev den gruelige Smitte griskere og griskere i sit Tag. Forfærdelsen steg op som til Galenskab, og hvad der havde været af Orden og ret Regimente, det var som om Jorden havde slugt det og sendt det Værste i Stedet.

Lige i Begyndelsen, da Pesten kom paa, havde Folk sluttet sig sammen i Enighed og Samdrægtighed, havde været paa Vagt efter at Ligene blev ordenlig og godt begravede, og havde hver Dag sørget for, at der blev tændt store Baal af Ild paa Torve og Pladser, at den sunde Røg kunde drive gennem Gaderne. Enebær og Eddike var der bleven delt ud til de Fattige, og fremfor Alting havde Folk søgt til Kirkerne aarle og silde, enkeltvis og i Optog, hver Dag havde de været inde for Gud med deres Bønner, og hver Aften, naar Solen gik i Bjærge, havde alle Kirkernes Klokker raabt klagende imod Himlen fra deres hundrede svingende Svælg. Og Faster var der bleven paabudt og Relikvierne havde hver Dag staaet stillet frem paa Altrene.

Endelig en Dag, de ikke vidste mere at gøre, havde de fra Raadhusets Altan, under Basuners og Tubers Klang, udraabt den hellige Jomfru til Podesta eller Borgmester over Byen, nu og evindelig.

Men det hjalp Altsammen ikke; der var Ingenting, der hjalp.

Og da Folk fornam dèt og efterhaanden blev faste i den Tro, at Himlen enten ikke vilde hjælpe eller ikke kunde, da ikke blot lagde de Hænderne i Skødet, sigende, at Alting maatte komme som det komme skulde, nej, men det var som om Synden fra en dulgt og snigende Sot var bleven en ond og aabenbar, rasende Pest, der Haand i Haand med den legemlige Farsot higed efter at slaa Sjælen ihjel, ligesom denne efter at lægge deres Kroppe øde. Saa utrolige vare deres Gerninger, saa uhyre deres Forhærdelse. Luften var fuld af Bespottelse og Ugudelighed, af Fraadseres Stønnen og Drankeres Hyl, og den vildeste Nat var ikke sortere af Utèrlighed end deres Dage var det.

„Idag ville vi æde, thi imorgen skulle vi dø!" — Det var som havde de sat d e t ud efter Noder, at spille paa mangfoldige Instrumenter i èn uendelig Helvedeskoncert. Ja, havde ikke alle Synder forud været opfundne, saa var de blevet det her, for der var ikke den Vej, de jo vendte sig hen i deres Forkèrthed. De unaturligste Laster florerede iblandt dem, og selv saadanne sjældne Synder som Nekromantia, Trolddom og Djævlepaakaldelse var dem velbekendte, thi de vare mange, som tænkte hos Helvedes Magter at faa den Beskyttelse, Himlen ikke havde villet yde.

Alt hvad der hed Hjælpsomhed eller Medlidenhed var forsvundet af Sindene, Enhver havde kun Tanke for sig selv. Den Syge blev sèt paa som Alles fælles Fjende, og hændte det en Stakkel, at han faldt om paa Gaden, mat af Pestens første Febersvimmel, der var

ikke en Dør, der aabnede sig for ham, men med Spydestik og med Stenkast blev han tvungen til at slæbe sig bort fra de Sundes Vej.

Og Dag for Dag tog Pesten til, Sommersolen brændte ned over Byen, der faldt ikke en Regndraabe, der rørte sig ikke en Vind, og af Lig, der laa og raadnede i Husene, og af Lig, der var ilde skjult i Jorden, avledes der en kvælende Stank, som blandede sig med Gadernes stillestaaende Luft og lokked Ravne og Krager til i Sværme og i Skyer, saa der var sort af dem paa Mure og paa Tage. Og rundt omkring paa Stadens Ringmur sad der enkeltvis underlige, store, udenlandske Fugle, langvejs fra, med rovlystne Næb og forventningsfuldt krummede Kløer, og de sad og saa' med deres rolige, griske Øjne indover, som biede de kun paa, at den ulykkelige By skulde blive èn stor Aadselkule.

Saa var det Elleveugersdagen efter at Pesten var udbrudt, at Taarnvægterne og andre Folk, der var tilvejrs paa høje Steder, kunde se et sælsomt Tog bugte sig fra Sletten ind igennem den nye By's Gader, mellem de røgsværtede Stenmure og Træskurenes sorte Askedynger. En Mængde Mennesker! vist henved de sekshundrede eller fler, Mænd og Kvinder, Gamle og Unge, og de havde store, sorte Kors imellem sig, og brede Bannere over sig, røde som Ild og Blod. De synger imens de gaar, og sære, fortvivlelsesfuldt klagende Toner bæres op igennem den stille, lummervarme Luft.

Brune, graa, sorte er deres Dragter, men Alle har de et rødt Mærke paa Brystet. Et Kors er

det da de kommer nærmere. For de kommer stadigt nærmere. De presser sig op ad den stejle, murindhegnede Vej, som fører op til den gamle By. Der er et Mylder af deres hvide Ansigter, de har Svøber i Hænderne, der er en Ildregn malet af paa deres røde Faner. Og de sorte Kors svinger til den ene Side og til den anden i Trængslen.

En Lugt stiger op fra den sammenstuvede Hob, af Sved, af Aske, af Vejstøv og gammel Kirkerøgelse. De synger ikke mer, de taler ikkeheller, blot den samlede trippende, hjordeagtige Lyd af deres nøgne Fødder.

Ansigt ved Ansigt dukker ind i Taarnportens Mørke, og kommer ud i Lyset igen paa den anden Side, med lystrætte Miner og halvvejs lukkede Laag.

Saa begynder Sangen igen: et Miserère, og de knuger Svøben og gaar stærkere til som ved en Krigssang.

Som de kom fra en udhungret By ser de ud, Kinderne er hule paa dem, deres Kindben staar frem, der er ingen Blod i deres Læber og de har mørke Ringe under Øjnene.

De fra Bergamo er stimlet sammen og ser paa dem med Forundring og med Uro. Røde, forsvirede Ansigter staa mod disse blege; sløve, utugtsmatte Blikke sænkes for disse hvasse, flammende Øjne; grinende Bespottere glemme Munden aaben over disse Hymner.

Og der er Blod paa alle de Svøber af deres!

Folk blev ganske underlig tilmode over disse Fremmede.

Men det varede ikke længe, før man fik det

Indtryk rystet af sig. Der var Nogle, der havde kendt en halvgal Skomager fra Brescia igen iblandt Korsdragerne, og straks var den hele Skare bleven til Latter ved ham. Imidlertid var det jo dog noget Nyt, en Adspredelse fra det dagligdags, og da de Fremmede marscherede afsted efter Domkirken, saa fulgte man efter, som man vilde fulgt efter en Bande Gøglere eller efter en tam Bjørn.

Men alt som man gik og skubbedes, blev man forbitret, man følte sig saa nøgtern overfor disse Menneskers Højtidelighed, og man forstod jo meget godt, at disse Skomagere og Skrædere var kommet her for at omvende En, bede for En, og tale de Ord, man ikke vilde høre. Og der var to magre, graahaarede Filosofer, som havde sat Ugudeligheden i System, de hidsede Mængden og æggede den ret af deres Hjerters Ondskab, saa for hvert Skridt, de gik mod Kirken, blev Mængdens Holdning mere truende, deres Vredesudbrud vildere, og der var kun lidt igen, saa havde de lagt voldsom Haand paa disse fremmede Svøbeskrædere. Men saa aabnede, ikke hundrede Skridt fra Kirkedøren, et Værtshus sine Døre, og en hel Flok Svirebrødre styrtede ud, den ene paa Ryggen af den anden, og de satte sig i Spidsen for Processionen og førte den syngende og vrælende med de naragtigst andægtige Gebærder, undtagen èn af dem, som vendte Mølle indtil helt op ad Kirketrappens græsgroede Trin. Saa lo man jo, og Alle kom fredeligt ind i Helligdommen.

Det var underligt at være der igen, at skride

hen igennem dette store, kølige Rum, i denne Luft, der var ram af gammel Os fra Vokslystander, over disse indsunkne Fliser, Foden kendte saa godt, og over disse Sten, hvis slidte Ornamenter og blanke Inskriptioner Tanken saa tidt havde trættet sig med. Og medens nu Øjet halvt nysgerrigt, halvt uvilligt lod sig lokke til Hvile i det bløde Halvlys under Hvælvingerne, eller gled hen over den dæmpede Brogethed af støvet Guld og tilrøgede Farver, eller kom til at fordybe sig i Alterkrogenes sære Skygger, saa kom der et Slags Længsel op, der ikke var til at holde nede.

Imidlertid drev de fra Værtshuset deres Uvæsen oppe ved selve Hovedalteret, og en stor og kraftig Slagter iblandt dem, en ung Mand, havde løst sit hvide Forklæde af og bundet sig det om Halsen, saa det hang som en Kaabe nedad hans Ryg, og saaledes holdt han Messe deroppe med de vildeste, vanvittigste Ord, fulde af Utugt og af Bespottelse; og en halvgammel lille Tyksak, vims og væver, skøndt han var saa tyk, med et Ansigt som et flaaet Græskar, han var Degn og responderede med alle de liderligste Viser, der drev over Lande, og han knælede og han kniksede og vendte Bagdelen til Alteret og ringede med Klokken, som med en Narrebjælde, og slog Hjul om sig med Røgelsekarret; og de andre Drukne laa langs ad Knæfaldet saa lange de var, brølende af Latter, hikkende af Drik.

Og hele Kirken lo og hujede, og hoverede over de Fremmede, og raabte til dem om at se godt efter, at de kunde blive kloge paa, hvad

man regnede deres Vorherre for her i Gammel-Bergamo. For det var jo ikke saa meget fordi man vilde Gud noget, at man jublede over Optøjerne, som fordi man glædede sig ved, hvad for en Braad i Hjertet paa disse Hellige hver Bespottelse maatte være.

Midt i Skibet holdt de Hellige sig, og de stønnede af Kvide, deres Hjerter kogte i dem af Had og Hævntørst, og de bad med Øjne og Hænder op til Gud, at han dog vilde hævne sig for al den Haan, der blev vist ham her i hans eget Hus, de vilde saa gerne gaa til Grunde sammen med disse Formastelige, blot han vilde vise sin Magt; med Vellyst vilde de knuses under hans Hæl, blot han vilde triumfere, og at Forfærdelse og Fortvivlelse og Anger, der var for silde, maatte komme til at skrige ud ad alle disse ugudelige Munde.

Og de istemte et Miserére, der i hver Tone klang som et Raab efter den Ildregn, der kom ned over Sodoma, efter den Magt Samson havde, da han tog om Filisterhusets Søjler. De bad med Sang og med Ord, de blottede Skuldrene og bad med deres Svøber. Der laa de knælende Række for Række, blottede til Bæltestedet, og svang de braaddede Rebknuder mod deres blodstrimede Rygge. Vilde og rasende huggede de til, saa Blodet stod i Stænk fra de hvinende Svøber. Hvert Slag var et Offer til Gud. At de anderledes kunde slaa, at de kunde rive sig i tusinde blodige Stykker her for hans Øjne! Dette Legeme, hvormed de havde syndet imod hans Bud, det skulde straffes, pines, gøres til Intet, at han kunde

se, hvor de hadede det, at han kunde se, hvor de var Hunde for at tækkes ham, ringere end Hunde under hans Vilje, det laveste Kryb, der aad Støv under hans Fodsaal! Og Slag paa Slag, til Armene faldt ned eller Krampen knyttet dem i Knude. Der laa de Række for Række, med vanvidsfunklende Øjne, med Fraadeskyer for deres Munde, med Blodet rislende ned ad deres Kød.

Og de, som saa' paa dette, følte med ét deres Hjerter banke, mærkede Varmen stige op i deres Kinder, og havde tungt ved at aande. Det var ligesom om noget Koldt strammede sig hen under deres Hovedhud, og deres Knæ blev saa svage. For dette greb dem; der var et lille Vanvidspunkt i deres Hjerner, som forstod denne Galskab.

Dette at føle sig som den vældige haarde Guddoms Træl, at sparke sig selv hen for hans Fødder, at være hans, ikke i stille Fromhed, ikke i blide Bønners Uvirksomhed, men være det rasende, i en Selvfornedrelsens Rus, i Blod og Hyl og under vædeblinkende Svøbetunger, dét var de oplagt til at forstaa, selv Slagteren blev stille, og de tandløse Filosofer dukkede deres graa Hoveder for de Øjne, de saa' omkring sig.

Og der blev ganske stille derinde i Kirken, kun en sagte Bølgen gik igennem Hoben.

Da stod en iblandt de Fremmede, en ung Munk, op over dem og talte. Han var bleg som et Lagen, hans sorte Øjne glødede som Kul, der er ved at slukkes, og de mørke, smertehærdede Træk om hans Mund var som var

de skaaret med en Kniv i Træ og ikke Folder i et Menneskes Ansigt.

Han strakte de tynde, forlidte Hænder op mod Himlen i Bøn, og de sorte Kutteærmer gled ned om hans hvide, magre Arme.

Saa talte han.

Om Helvede, talte han, om at det var uendeligt som Himlen er uendelig, om den ensomme Verden af Pine, hver af de Fordømte har at gennemlide og at fylde med sine Skrig, Søer af Svovl var der, Marker af Skorpioner, Flammer, der lagde sig om ham, som en Kaabe den lægger sig, og stille, hærdede Flammer, der borede sig ind i ham som et Spydsblad, der drejes rundt i et Saar.

Der var ganske stille, aandeløse lyttede de efter hans Ord, for han talte, som havde han set det med sine egne Øjne, og de spurgte sig selv, er ikke denne en af de Fordømte, som er sendt til os op af Helvedes Gab for at vidne for os?

Saa prædikede han længe om Loven og Lovens Strenghed, om at hver Tøddel i den skulde opfyldes, og om at hver Overtrædelse, hvori de havde gjort sig skyldig, skulde regnes dem lige indtil Lod og til Unze. „Men Kristus er død for vore Synder, sige I, vi ere ikke mere under Loven. Men jeg siger Eder, at Helvede skal ikke blive bedraget for èn af Eder og ikke èn af Jærntænderne paa Helvedes Marterhjul skal gaa udenfor Eders Kød. I stoler paa Golgathas Kors, kom, kom! kom at se det! jeg skal føre Jer lige til dets Fod. Det var en Fredag, som I vide, at de stødte

ham ud igennem en af deres Porte og lagde den tungeste Ende af et Kors paa hans Skuldre, og lod ham bære det til en gold og nøgen Lerbanke udenfor Byen, og de fulgte hobetals med og rørte Støvet med deres mange Fødder, saa der stod som en rød Sky der over Stedet. Og de rev hans Klæder af ham og blottede hans Legeme, saaledes som Lovens Herrer lader en Misdæder blotte for Alles Blikke, at Alle kan se det Kød, som skal overantvordes til Pine, og de slængte ham ned paa hans Kors at ligge, og strakte ham der paa og hug en Nagle af Jærn gennem hver af hans modstridende Hænder og en Nagle gennem hans korslagte Fødder, med Køller hug de Naglerne i lige til Hovedet. Og de rejste Korset i et Hul i Jorden, men det vilde ikke staa fast og lige, og de rokkede det til og fra og drev Kiler og Pløkke ned rundt om det, og de, som gjorde det, slog deres Hatte ud, at Blodet fra hans Hænder ikke skulde dryppe dem i Øjnene. Og han deroppe saa' ned for sig paa Soldaterne, som spillede om hans usyede Kjortel, og paa hele denne hujende Hob, som han led for, at den kunde frelses, og der var ikke et medlidende Øje i den hele Hob. Og de dernede saa' igen paa ham, som hang der lidende og svag, de saa' paa det Brædt over hans Hoved, hvorpaa der var skrevet „Jødernes Konge", og de spottede ham og raabte op til ham: „Du som nedbryder Templet og bygger det op paa tre Dage, frels nu dig selv; er du Guds Søn, da stig ned fra dette Kors!" Da fortørnedes Guds højbaarne Søn i sit Sind, og

saa' de var ikke Frelse værd, de Hobe, der opfylder Jorden, og han rev sine Fødder ud over Naglens Hoved, og hans knytted sine Hænder om Hændernes Nagler og drog dem ud, saa Korsets Arme spændtes som en Bue, og han sprang ned paa Jorden og rev sin Kjortel til sig, saa Tærningerne raslede nedover Golgathas Skrænt, og han slyngede den om sig med en Konges Vrede og fo'r op til Himlen. Og Korset stod tomt tilbage, og det store Forsoningens Værk blev aldrig fuldbragt. Der er ingen Mægler mellem Gud og os; der er ingen Jesus død for os paa Korset, der er ingen Jesus død for os paa Korset, der er ingen Jesus død for os paa Korset!"

Han tav.

Ved de sidste Ord havde han bøjet sig frem over Mængden og baade med Læber og Hænder ligesom kastet sit Udsagn ned over deres Hoveder, og der var gaaet en Stønnen af Angst igennem Kirken, og i Krogene var de begyndt at hulke.

Da trængte Slagteren sig frem med opløftede, truende Hænder, bleg som et Lig, og han raabte: „Munk, Munk, vil du nagle ham til Korset igen, vil du!" Og bagved ham lød det hvæsende hæst: „ja ja, korsfæst, korsfæst ham!" Og fra alle Munde igen, truende, tryglende, rungede det i en Storm af Raab op imod Hvælvingerne: „korsfæst, korsfæst ham!"

Og klart og lyst en enkelt bævende Røst: „korsfæst ham!"

Men Munken saa' ned over dette Flagr af opstrakte Hænder, mod disse fortrukne An-

sigter, med de raabende Mundes mørke Aabninger, hvor Tandrækkerne lyste hvidt som Tænderne paa tirrede Rovdyr, og han bredte Armene i et Øjebliks Ekstase op mod Himlen og lo. Saa steg han ned, og hans Folk løftede deres Ildregnsbannere og deres tomme, sorte Kors, og trængte ud af Kirken, og atter drog de syngende henover Torvet og atter hen gennem Taarnportens Gab.

Og de fra Gammel-Bergamo stirrede efter dem, mens de gik ned ad Bjærget. Den stejle, murindhegnede Vej var taaget af Lys fra Solen, som sank derude over Sletten, og de var halvt at se kun nu for alt det Lys, men paa Byens røde Ringmur tegned Skyggerne sig sort og skarpt af deres store Kors, der svinged fra den ene Side og til den anden Side i Trængslen.

Fjernere blev Sangen; rødt glimted endnu et Banner eller to fra den nye By's brandsorte Tomt, saa blev de borte i den lyse Slette.

FRU FØNSS

(1882, Maj.)

I det nette Anlæg bagved Pavernes gamle Palads i Avignon staar der en Udsigtsbænk, hvorfra man ser hen over Rhonen, over Durances Blomsterbred, over Høje og Marker og over en Del af Byen.

En Oktobereftermiddag sad der paa denne Bænk to danske Damer, en Enkefru Fønss og hendes Datter Ellinor.

Skøndt de havde været her et Par Dage, og skøndt de allerede kendte den Udsigt, der laa for dem, saare vel, sad de dog endnu og undrede sig over, at der saa' saadan ud i Provence.

At det virkelig var Provence! En leret Flod, med Flager af dyndet Sand og uendelige Bredder af stengraat Grus; saa blegbrune Marker uden et Græsstraa, blegbrune Skrænter, blegbrune Højder og støvlyse Veje, og hist og her hos de hvide Huse Grupper af sorte Træer, fuldstændig sorte Buske og Træer. Over alt dette en hvidlig, lyssitrende Himmel, der gjorde Alting endnu blegere, endnu mere tørt og trættende lyst, ikke et Glimt af frodig, mættet Lød, lutter sultne, solpinte Farver, og ikke en Lyd i Luften, ikke en Le, der hug igennem Græsset,

ikke en Vogn, der skramlede henad Vejene; og Byen dèr til begge Sider ligesom bygget af Stilhed, med alle de middagstavse Gader, alle de døvstumme Huse med hvert Skodde, hvert Jalousi lukket i, lukket i hvert eneste; Huse, der hverken kunde høre eller se.

Fru Fønss havde kun et resigneret Smil overfor denne livløse Ensformighed, men Ellinor gjorde den synligt nervøs, ikke livligt ærgerlig nervøs, men klynkende og mat, som man kan blive det ved et døgnlangt Regnvejr, naar alle Ens triste Tanker regner ned med, eller ved et Stueuhrs idiotisk trøstende Dikken, naar man sidder og er uhelbredelig led ved sig selv, eller ved Blomsterne i Ens Tapet, naar den samme Kæde af luvslidte Drømme mod Ens Vilje hasper rundt i Ens Hjerne, og knyttes sammen og gaar i Stykker og knyttes sammen igen i èn kvalmende Uendelighed. Det tog ligefrem legemligt paa hende, dette Landskab, og førte hende en Afmagt nær, saaledes havde det idag svoret sig sammen med Erindringer om et Haab, der var bristet, og om lifligt søde Drømme, der nu kun var sygnende vamle, Drømme, som hun rødmede skamrød ved at mindes og dog aldrig kunde glemme. Og hvad havde det saa med Egnen her at gøre, Slaget havde jo truffet hende langt herfra, i hjemlige Omgivelser, ved vatret Sund, under lysegrønne Bøge, og dog havde hver blegbrun Bakkebølge det paa sine Læber, og hvert grønskoddet Hus stod og tav med det her.

Det var den gamle Sorg for unge Hjerter, det, der var mødt hende, hun havde elsket

en Mand og troet paa Kærlighed igen, og saa havde han pludseligt kaaret sig en anden; hvorfor, til hvad? hvad havde hun gjort ham? hvad havde hun forandret sig, var hun ikke den samme? og alle de evige Spørgsmaal om igen. Hun havde ikke sagt et Ord til sin Moder, men hendes Moder havde forstaaet det hver Smule og havde været saa omhyggelig for hende; hun kunde have skreget ved denne Omhu, som vidste og slet ikke maatte vide, og hendes Moder havde forstaaet det ogsaa, og saa var de rejst.

Hele Rejsen var blot for at h u n skulde glemme.

Fru Fønss behøvede ikke at gøre Datteren sky ved at se paa hendes Ansigt, for at vide, hvor hun var henne; blot hun holdt Øje med den nervøse lille Haand, der laa ved hendes Side, og som strakte sig saa magtløs fortvivlet paa Bænkens Tremmer, for hvert Øjeblik at forandre Stilling, ligesom en Febersyg, der flytter sig i sin hede Seng: blot hun gjorde dèt, saa' paa denne Haand, saa vidste hun ogsaa, hvor livstræt de unge Øjne stirrede ud for sig, hvor forpint det fine Ansigt sitrede i hvert Drag, hvor blegt det var i sin Liden og hvor sygeligt Aarerne blaanede frem under Tindingernes skære Hud.

Det gjorde hende saa ondt for hendes lille Pige, og hun vilde saa gerne have havt hende lænet op mod sit Bryst for at aande alle de Trøstens Ord ned over hende, som hun kunde tænke; men hun havde den Tro, at der er Sorger, der skal dø i Løndom og som ikke

maa faa Lov at skrige ud i Ord, end ikke mellem Moder og Datter, at ikke en Dag under nye Forhold, naar Alting vil bygge sig op til Henrykkelse og til Lykke, at saa ikke disse Ord skal være der som en Hindring, Noget, der tynger og gør ufri, fordi den, der har sagt dem, vil høre dem ligge og hviske i en Andens Sind, tænke sig dem sèt paa, vendt og drejet i en Andens Tanker.

Og saa ogsaa dèt, at hun var bange for at gøre Datteren Skade ved at gøre hende Fortroligheden let, hun vilde ikke have Ellinor til at rødme for sig, hun vilde ikke, hvor meget det saa kunde lette, hjælpe hende over den Ydmygelse, der ligger i at lægge sin Sjæls de lønligst egne Vraaer aabne for en Andens Øje, tværtimod, saa meget tungere det end gjorde det for dem begge, saa var hun glad ved, at den Sjælens Fornemhed, der var hos hende selv, den fandt hun igen i en vis sund Stivhed hos sin unge Datter.

En Gang — der var en Gang for mange, mange Aar siden, da hun selv var saadan en attenaars Pige, da havde hun elsket af hele sin Sjæl, med hver Sans i sit Legeme, hvert Livshaab, hver Tanke; og det havde ikke maattet være, ikke kunnet blive; han havde kun havt sin Troskab at byde paa, til at prøve i en uendelig Forlovelse, og der var Forhold i hendes Hjem, der ikke kunde vente. Saa havde hun da taget ham, de havde givet hende, ham, der var disse Forholds Herre. De blev gift, saa kom Børnene, Tage, Sønnen, der var med her i Avignon, Datteren, der sad ved

hendes Side, og det var blevet meget bedre end hun havde kunnet vente, baade lysere og lettere. Otte Aar varede det, saa døde Manden, og hun sørgede over ham af et oprigtigt Hjerte, thi hun havde lært at holde af denne fine, tyndblodede Natur, der med en anspændt, egoistisk Kærlighed næsten sygeligt elskede hvad der ved Slægt og Familjebaand hørte den til, og som af hele den store Verden derude ikke brød sig om Andet end om, hvad den mente, blot dens Mening, ikke Andet. Efter Mandens Død havde hun saa levet meget for sine Børn, men havde ikke stænget sig inde med dem, havde taget Del i Selskabslivet, som det for en saa ung og formuende Enke var naturligt, og nu var hendes Søn enogtyve Aar gammel, og hun selv havde ikke mange Dage tilbage inden hun var fyrre. Men hun var smuk endnu, der var ikke et graat Stænk i hendes tunge, dunkelblonde Haar, ikke en Rynke om de store, frejdige Øjne, og Figuren var slank i dens formbeherskede Fylde. De kraftige, linjefine Træk blev hævet frem ved den dunklere, mer farvedybe Teint, som Aarene havde givet hende, men der var en Sødme i Smilet om hendes dybt indvigede Læber, en næsten forjætningsfuld Ungdom i hendes brune Øjnes blødt duggede Tindren, som gjorde Alting mildt igen og blidt. Og dog var der saa atter Kindens alvorligt store Runding, den modne Kvindes viljestærke Hage.

„Nu kommer Tage vist," sagde Fru Fønss til Datteren, da hun hørte Latter og nogle

danske Udraab paa den anden Side af den tykke Hæk af Avnbøg.

Ellinor tog sig sammen.

Og der var Tage, Tage og Kastagers, Grosserer Kastager fra København med Søster og Datter; Fru Kastager laa syg derhjemme paa Hotellet.

Fru Fønss og Ellinor gjorde Plads for de to Damer, Herrerne forsøgte et Øjeblik at konversere staaende, men lod sig snart lokke af den lave Graastensmur, der omgav Udsigtspunktet, og saa sad man der og talte lige det nødvendigste, for de Nysankomne var trætte af en lille Jærnbaneudflugt ud i det rosenblussende Provence.

„Hov!" raabte Tage og slog sig med den flade Haand paa sine lyse Benklæder, „se dèr!"

Man saa'.

Ude i det brune Landskab viste der sig en Støvsky, over den en Støvkappe, midt imellem begge øjnedes der en Hest. „Det er den Englænder, jeg talte om, der kom forleden," sagde Tage henimod Moderen. „Har De set Nogen ride saadan?" vendte han sig mod Kastager, „han minder mig om en Gaucho."

„Mazeppa?" sagde Kastager spørgende.

Rytteren forsvandt.

Saa rejste man sig og begav sig paa Vej til Hotellet.

Disse Kastagers havde man truffet i Belfort, og da de skulde samme Tur, ned igennem Sydfrankrig og langs ad Rivieraen, var man foreløbig fulgtes. Her i Avignon var

saa begge Familjer standset, Grossererens, fordi Fruen havde faaet ondt i en Aareknude, Fønss'es, fordi Ellinor øjensynligt trængte til Ro.

Tage var henrykt over dette Samliv, thi han forelskede sig Dag for Dag mere og mere uhelbredeligt i den nydelige Ida Kastager, men Fru Fønss var ikke saa godt fornøjet, thi vel var Tage meget sikker og udviklet for sin Alder, men det havde jo slet ikke Hast med nogen Forlovelse, og saa desuden denne Kastager. Ida var en prægtig lille Pige, Fruen var en meget dannet Dame af udmærket Familie, og Grossereren selv var baade dygtig, rig og brav, men der var et Skær af Latterlighed over ham, og der kom et Smil om Folks Læber eller et Blink i deres Øjne, naar man nævnede Grosserer Kastager. Han var nemlig saa ildfuld og saa overordenlig begejstret, var det saa aabenhjertigt, saa larmende og saa meddelsomt, og derfor var det, for der fordres jo nu netop saa megen Diskretion for at omgaas med Begejstring. Men Fru Fønss holdt ikke af at tænke paa, at man nævnede Tages Svigerfader med et Blink i Øjet, et Smil om Munden, og derfor holdt hun sig lidt kølig overfor Familien, til stor Sorg for den forelskede Tage.

Næste Dags Formiddag var Tage og hans Moder gaaet hen for at se paa Byens lille Musæum. De fandt Porten aaben, men Dørene ind til Samlingen lukkede; og at ringe viste sig at være frugtesløst. Imidlertid gav

Porten Adgang til det ikke synderlig store Gaardsrum, der var omgivet af en nylig hvidtet Buegang, hvis korte, tyklivede Søjler stivede hinanden af med sorte Jærnstænger.

De gik rundt og saa' paa hvad der var stillet op langs Væggen, romerske Gravmæler, Stykker af Sarkofager, en hovedløs Draperifigur, to Ryghvirvler af en Hvalfisk og en Række arkitektoniske Detailler.

Paa alle Mærkværdighederne var der friske Spor af Murerens Kalkkost.

Saa var de ved deres Udgangspunkt igen.

Tage løb op ad Trappen for at se ad, om der dog ikke et Steds i Huset skulde være Folk, og Fru Fønss gav sig til at spasere frem og tilbage i Buegangen.

Som hun var paa Tur op efter Porten, viste der sig for Enden af Gangen, lige foran hende, en høj, skæget Herre med et solbrunt Ansigt. Han havde en Rejsebog i Haanden, lyttede tilbage og saa' saa frem for sig hen paa hende.

Hun kom straks til at tænke paa Englænderen fra i Gaar.

„Undskyld Frue," begyndte han spørgende, og hilste.

„Jeg er Fremmed," svarede Fru Fønss, „der synes ikke at være Nogen hjemme, men min Søn er løben ovenpaa for at se ad ..."

Disse Ord veksledes paa Fransk.

I det Samme kom Tage til, „jeg har været helt rundt," sagde han, „ogsaa inde i en Lejlighed, men der var ikke en Kat."

„Jeg hører," sagde Englænderen, denne

Gang paa Dansk, ,,at jeg har den Fornøjelse at være sammen med Landsmænd."

Han hilste atter og gik nogle Skridt tilbage, som for at antyde, at han kun havde sagt dette for at de kunde vide, at han forstod hvad de talte; men pludseligt traadte han endnu nærmere end før, med et spændt, bevæget Udtryk i sit Ansigt og sagde: ,,for det skulde da ikke være, at Fruen og jeg er gamle Bekendte?"

,,Er det Emil Thorbrøgger?" udbrød Fru Fønss, og rakte Haanden frem.

Han greb den. ,,Ja, det er mig," sagde han glad, ,,og det er Dem!"

Han havde næsten Taarer i Øjnene, da han saa' paa hende.

Fruen forestillede Tage som sin Søn.

Tage havde aldrig i sit Liv hørt denne Thorbrøgger nævne, men han tænkte ikke paa d e t, bare paa at Gauchoen var faldet ud til at blive en Dansker, og da der blev en Pavse, og Nogen skulde sige Noget, kunde han ikke lade være med at udbryde: ,,Og jeg, der igaar sagde, at De mindede mig om en Gaucho!"

Ja dèt, svarede Thorbrøgger, var da ogsaa saa temmelig nær ved Sandheden, eftersom han i enogtyve Aar havde levet midt inde paa Sletterne i La Plata og ganske vist i alle de Aar været mer til Hest end til Fods.

Og nu var han kommet her til Evropa!

Ja, nu havde han solgt sin Jord og sine Faar og var kommen for at se sig om i denne gamle Verden, hvor han hørte hjemme; men

med Skam at tale om maatte han sige, at han tidt og ofte fandt det meget kedeligt, saadan at rejse for sin Fornøjelse.

Han havde maaske Hjemve efter Prairierne?

Nej, han havde aldrig havt nogen Længsel efter Steder og Lande, han troede det var blot det daglige Arbejde han savnede.

Saadan taltes der nu en Stund. Endelig kom Kustoden, ophedet og forpustet, med Salathoveder under Armen og et Knippe brandrøde Tomater i Haanden, og de blev lukket ind i den lille, beklumrede Malerisamling, hvor de kun fik det allervageste Indtryk af den gamle Vernets gulige Uvejrsskyer og sortladne Vande, medens de derimod gjorde sig ganske vel bekendt med hinandens Liv og Skæbne i de mange Aar, der var gaaet hen, siden de skiltes.

For det var jo ham, hun havde elsket, den Gang hun bandtes til en Anden; og i de Dage, der nu kom, hvor de var meget sammen, og hvor de Andre, i Følelsen af, at saa gamle Venner maatte have meget at sige hinanden, saa ofte lod dem ene, i de Dage mærkede de snart begge To, at hvormeget de saa i Aarenes Løb havde forandret sig, deres Hjerter havde Intet glemt.

Maaske var det ham, der først blev det vår, thi hele Ungdommens Usikkerhed, dens Sentimentalitet og dens elegiske Længsler kom over ham med det Samme, og han led derved, det var den modne Mand imod, saadan med èt at være berøvet den Livsro, den Selvsik-

kerhed, som han i Tiden havde erhvervet, og han ønskede sig sin Kærlighed anderledes præget, vilde, den skulde været mere værdig, mere fattet.

Hun følte sig ikke yngre, syntes hun, men det var hende, som i hendes Sjæl et standset, opstemmet Taarevæld var bristet aabent igen og atter var begyndt at rinde; og det var saa lykkeligt og lettende at græde, og hun havde en Rigdomsfølelse over for disse Taarer, som var hun mere værd og Alting hende mere værd igen; en Ungdomsfølelse tilsidst.

En Aften en af disse Dage sad Fru Fønss ene hjemme, Ellinor havde lagt sig tidligt, og Tage var gaaet med Kastagers i Teatret. Hun havde siddet der i det kedelige Hotelværelse og drømt i det Halvmørke, et Par Lys kunde fremkalde, til Drømmene var gaaet istaa af den evindelige Kommen og Kommen igen, og hun var bleven træt, men af den blide, smilende Træthed, der breder sig over En, naar lykkelige Tanker er ved at slumre hen i Ens Sind.

Hun kunde ikke blive siddende her og se hen for sig hele Aftenen uden saa meget som en Bog, og det vilde vare mer end en Time endnu, inden Teatret var forbi; saa gav hun sig til at gaa op og ned ad Gulvet, standsede foran Spejlet og rettede paa sit Haar.

Hun kunde jo gaa ned i Læsekabinettet og se paa de illustrerede Blade. Der var altid tomt der paa denne Tid af Aftenen.

Hun kastede et stort, sort Kniplingsslør over Hovedet og gik ned.

Jo, der var tomt.

Det lille, tætmøblerede Værelse var blændende oplyst af et halvt Dusin brede Gasblus; der var hedt derinde og Luften næsten svidende tør.

Hun trak Sløret ned om Skuldrene.

De hvide Blade der paa Bordet, Mapperne med deres store Guldbogstaver, de tomme Fløjelsstole, Gulvtæppets regelmæssige Kvadrater og Reppsgardinernes ligestøbte Folder, det saa' Altsammen saa stumt ud i dette stærke Lys.

Hun drømte endnu, og drømmende stod hun og lytted til Gasblussenes langtonede Syngen.

Man kunde næsten blive svimmel af den Varme.

Langsomt rakte hun, for at støtte sig, op efter en stor, tung Bronzevase, der var anbragt paa en Konsol paa Væggen, og greb i dens blomsterknudrede Kant.

Det var bekvemt at staa saadan, og Bronzen var saa dejlig kølig imod hendes Haand. Men som hun stod der kom noget Andet til. Hun begyndte at føle det som en Tilfredsstillelse for sine Lemmer, for sit Legeme, den plastisk skønne Stilling, hvori hun var sunken hen, og Bevidstheden om, hvor godt det klædte hende, om den Skønhed, der var over hende i dette Øjeblik, og selve den legemlige Fornemmelse af Harmoni, det samlede sig til

en Følelse af Triumf, strømmede som en underlig festlig Jubel igennem hende.

Hun syntes sig saa stærk i denne Stund, Livet laa for hende som en stor og straalende Dag, og ikke mere som en Dag, der hælder imod Tusmørkets stille, vemodsfulde Timer, men som et stort og vaagent Spand af Tid, med hede Pulse bankende i hvert Sekund, med Lysets Lyst, med Handling og med Fart, og en Uendelighed udadtil og indad. Og hun begejstredes ved Livets Fylde og længtes mod den med en Rejsefebers Svimmelhed og Gløden.

Længe stod hun saadan, betagen af sine Tanker, glemmende Alt omkring sig. Saa, pludseligt, ligesom hørte hun Tavsheden derinde, Gasflammernes langtonede Syngen, og hun lod Haanden falde ned fra Vasen, satte sig ved Bordet og begyndte at blade i en Mappe.

Hun hørte Skridt, der gik Døren forbi, hørte dem vende om, og saa' saa Thorbrøgger træde ind.

Der vekseledes et Par Ord, men da hun syntes optaget af sine Billeder, gav ogsaa han sig til at se i de Journaler der laa. Meget interesserede de ham imidlertid næppe, for da hun noget efter saa' op, mødte hun hans Blik, der stirrede forskende over paa hende.

Han saa' ud, som om han var lige ved at ville tale, og der var et nervøst, besluttet Udtryk om hans Mund, som sagde hende saa bestemt hvad de Ord vilde blive, at hun rødmede, og instinktmæssig, ligesom for at holde

Ordene tilbage, rakte sit Billedblad over Bordet til ham og pegede paa en Tegning deri af nogle Pampasryttere, der slynged Lassoer efter vilde Tyre.

Han var ogsaa lige ved at lade sig lokke til en Spøg om Tegnerens naive Forestillinger om den Kunst, at kaste med Lasso; det var det jo saa fristende let at tale om, i Modsætning til dèt, han havde i Tanker, men saa tog han resolut og skød Bladet til Side, bøjede sig lidt frem imod Bordet og sagde: „Jeg har tænkt saa meget paa Dem siden vi mødtes, jeg har altid tænkt saa meget paa Dem, baade den Gang i Danmark og derovre hvor jeg har været. Og jeg har altid elsket Dem, og naar jeg nu sommetider synes jeg aldrig har elsket Dem før nu, vi igen har truffet hinanden, saa er det ikke sandt, saa stor min Kærlighed ogsaa er, for jeg har altid elsket Dem, jeg har elsket Dem altid. Og dersom jeg nu maatte faa Lov til, at De skulde være min, De kan ikke forstaa, hvad det vilde være for mig, om De, der har været taget fra mig i saa mange Aar, om De vilde komme tilbage!"

Han tav et Øjeblik, saa rejste han sig og kom nærmere hen til hende.

„Aa, men saa sig dog et Ord, jeg staar her og taler som iblinde, jeg maa jo tale til Dem som til en Tolk, en Fremmed, der skal sige det igen til det Hjerte, jeg taler til, jeg vèd jo ikke ... staa og veje mine Ord ... jeg vèd jo ikke hvor fjern eller hvor nær, jeg tør jo ikke give den Lyd, den Tilbedelse, der opfylder mig — eller tør jeg?"

Han lod sig synke ned paa en Stol ved hendes Side.

„Turde jeg, behøvede jeg ikke at frygte, — er det sandt! aa Gud velsigne dig, Paula!"

„Der er ingen Ting, der skal holde os adskilt længer," sagde hun, med sin Haand i hans, „hvad der saa kommer, jeg har Ret til at være lykkelig en Gang, til at leve fuldt ud en Gang paa min Natur, leve mine Længsler og mine Drømme. Jeg har aldrig resigneret; fordi Lykken ikke kom til mig, troede jeg dog aldrig, at Livet var lutter Tarvelighed og Pligt, jeg vidste, der var Lykkelige til."

Tavs kyssede han hendes Haand.

„Jeg vèd," sagde hun sørgmodigt, „de, der vil dømme mig mildest, de vil unde mig den Lykke det er mig, at vide mig elsket af dig, men de vil ogsaa sige, at dèt skulde være mig nok."

„Men det vilde aldrig være mig nok, og du kunde aldrig have Ret til at slippe mig saadan."

„Nej," sagde hun, „nej."

Lidt efter gik hun saa op til Ellinor.

Ellinor sov.

Fru Fønss satte sig ved hendes Seng og saa' paa det blege Barn, hvis Træk kun utydeligt kunde skimtes i Natlampens gule, fattige Skær.

For Ellinors Skyld maatte de vente. Om et Par Dage vilde de skilles fra Thorbrøgger og tage til Nizza og blive der alene; hele den Vinter vilde hun leve for at faa Ellinor rask. Men imorgen vilde hun fortælle Børnene hvad

der var sket, og hvad der var i Vente. Hvordan de saa vilde tage det, det var hende umuligt at leve sammen med dem Dag ud og Dag ind næsten lukket ude fra dem ved en saadan Hemmelighed. Og de maatte jo ogsaa have Tid til at vænne sig til Tanken; for til en Skilsmisse imellem dem vilde det jo blive, større eller mindre, det kom an paa Børnene selv. Hvad Ordningen af deres Liv, i Forhold til hende og til ham, angik, der skulde de raade helt. Hun vilde Ingenting fordre. Her var det til dem at g i v e.

Hun hørte Tages Skridt inde i Salonen og gik ind til ham.

Han var paa èn Gang saa straalende og saa nervøs, at Fruen straks tænkte, at der var sket noget, og hun anede ogsaa hvad.

Men han, der vilde finde et Slags Indledning til det, han havde paa Hjerte, sad og talte sig distræt om Teateret, og først da hans Moder gik hen til ham og lagde sin Haand paa hans Pande, og tvang ham til at se op paa sig, fik han fortalt, at han havde friet til Ida Kastager og faaet: Ja.

Længe talte de saa om det, men Fru Fønss følte hele Tiden, at der over dèt hun sagde var en Kølighed, som hun ikke kunde overvinde, fordi hun frygtede for at stemme altfor meget i med Tage, paa Grund af den Bevægelse, hvori hun selv var, og saa ogsaa dèt, at hun ikke kunde taale, at hendes mistroiske Tanker tænkte sig paa Spor efter selv den svageste Skygge af Forbindelse mellem dèt, at hun var

venlig i Aften, og dèt, hun vilde fortælle imorgen.

Tage mærkede imidlertid ingen Kølighed til.

Det var ikke meget, Fru Fønss fik sovet den Nat, hun havde altfor mange Tanker til at holde sig vaagen med. Hun tænkte paa, hvor underligt det var, at han og hun skulde mødes, og at de, da de mødtes, skulde holde af hinanden som i gamle Dage.

Men det v a r gamle Dage, især for hende, hun var jo ikke, hun kunde i alt Fald ikke være ung længer. Og det vilde vise sig, han vilde komme til at maatte bære over med hende, vænne sig til, at det var længe siden hun var atten Aar ung. Men hun følte sig ung, hun var det i saa mange Henseender, og alligevel var der dèt, at hun havde Bevidstheden om sine Aar; hun saa' det saa tydeligt: i tusinde Bevægelser, i Miner og Gestus, i Maaden hun vilde komme paa efter et Vink, Maaden, hvorpaa hun vilde smile ved et Svar, ti Gange om Dagen vilde hun gøre sig gammel i det, fordi hun vilde mangle Modet til i det Ydre at være saa ung som sit Sind.

Og Tanker kom og Tanker gik, men gennem det Altsammen brød idelig det samme Spørgsmaal frem, om hendes Børn, hvad de vilde sige.

Det var op paa Formiddagen den næste Dag, at hun æskede Svaret.

De sad i Salonen.

Hun sagde, at hun havde noget Vigtigt at lade dem vide, Noget, som vilde gøre en stor

Forandring for dem alle, Noget, som vilde komme dem meget uventet. Hun bad dem om at høre det saa roligt som de kunde, og ikke lade sig rive hen til ubetænksomme Ting af det første Indtryk; for de maatte vide, at dèt, hun vilde fortælle dem, var fast afgjort, og at Ingenting, de kunde sige, vilde faa hende til at forandre det.

„Jeg vil gifte mig igen," sagde hun, og hun fortalte dem, hvordan hun havde elsket Thorbrøgger, før hun kendte deres Fader, hvordan hun var bleven skilt fra ham, og hvordan de nu havde fundet hinanden.

Ellinor græd, men Tage havde rejst sig fra sin Plads, helt forvildet, saa var han gaaet hen til hende, havde lagt sig ned paa sine Knæ foran hende og grebet hendes Haand, som han hulkende, halvt kvalt af Bevægelse, trykkede imod sin Kind, med en usigelig Ømhed, med et Udtryk af Raadvildhed i hvert Træk i sit Ansigt.

„Aa, men Moder, kæreste Moder! hvad har vi dog gjort dig, har vi ikke elsket dig altid, har vi ikke, baade naar vi var hos dig og naar vi var borte fra dig, længtes ind imod dig som mod det Bedste vi ejede i Verden? Fader har vi jo ikke kendt uden gennem dig, det er dig, der har lært os at elske ham, og naar Ellinor og jeg holder saa meget af hinanden, er det saa ikke, fordi du Dag i Dag, utrættelig har vist den Ene, hvad det var, der var værd at elske hos den Anden, og har det ikke været saadan med hvert Menneske, vi har knyttet os til, har vi ikke Alting fra dig! Alting har

vi fra dig, og vi tilbeder dig Moder, dersom du vidste ... aa, du aner ikke, hvor tidt vor Kærlighed til dig higer efter at gaa over alle Bredder og Grænser, op imod dig, men det er dig igen der har lært os at holde den nede, og vi tør aldrig komme dig saa inderlig nær, som vi saa gerne vilde. Og nu siger du, du vil helt tage dig bort fra os, ganske skubbe os til Side! men det er jo umuligt, hvad kunde den, der mente os det værst i Verden, gøre mod os, der var saa frygteligt som dèt, og du mener os det jo ikke værst i Verden, du mener os det jo godt, hvor kan det saa være muligt! Skynd dig at sige, det var ikke sandt, sig, det var ikke sandt Tage, det var ikke sandt Ellinor."

„Tage, Tage, kom dog til dig selv og gør det ikke saa tungt, baade for dig selv og for os Andre."

Tage rejste sig.

„Tungt!" sagde han, „tungt, tungt, aa gid det ikke var Andet end tungt, men det er jo frygteligt, — unaturligt; det er til at blive vanvittig over at tænke paa. Aner du ogsaa virkelig, hvad det er, du har givet mig at tænke paa? Min Moder givet ind under en fremmed Mands Kærtegn, min Moder attraaet, favnet og favnende igen, aa, det er Tanker for en Søn, Tanker værre end den værste Forhaanelse, — men det er umuligt, det s k a l være umuligt, det s k a l, for skulde der ikke være saamegen Magt i en Søns Bønner! Ellinor, sid ikke der og græd, kom og hjælp mig

med at bede Moder om at have Medlidenhed med os."

Fru Fønss gjorde en afværgende Bevægelse med Haanden og sagde: „Lad Ellinor være, hun kan være træt nok endda, og jeg har jo desuden sagt Jer, at der kan Ingenting forandres."

„Jeg vilde ønske jeg var død," sagde Ellinor, „men det er sandt alt hvad Tage siger, Moder, og det kan aldrig være Ret af dig, nu i den Alder vi er, at give os en Stedfader."

„Stedfader!" raabte Tage, „jeg vil ikke haabe han vover blot et Øjeblik ... Du er gal, hvor han gaar ind, der gaar vi ud, der er ikke den Magt paa Jorden, der skal faa mig til at taale det mindste Fællesskab med det Menneske. Det er til Moder at vælge; — men h a m eller o s! Gaar de Nygifte til Danmark, er v i landsforviste, bliver de her, bliver v i ikke."

„Er det din Mening, Tage?" spurgte Fru Fønss.

„Jeg tror ikke du tvivler; tænk blot det Familieliv: Ida og jeg siddende derude paa Terrassen en Maaneskinsaften, og der er Nogen der hvisker bagved Lavrbærbuskettet, og Ida spørge, hvem det er der hvisker, og mig svare: det er min Moder og hendes nye Mand. — Nej, nej, jeg burde ikke have sagt det; men du ser allerede, hvorledes det virker, hvad Fortræd det har gjort mig, og det vil heller ikke gøre Ellinor bedre, kan du tro."

Fru Fønss lod Børnene gaa, og blev siddende ene tilbage.

Nej, Tage havde Ret, det havde ikke gjort dem godt; hvor de allerede var kommen langt fra hende i denne korte Time; hvor de saa' paa hende, ikke som hendes, men som deres Faders Børn, og hvor de var rede til at slippe hende, blot de havde mærket, at ikke hver eneste Følelse i hendes Hjerte var deres; men hun var jo dog ikke ene og alene Tages og Ellinors Moder, hun var jo dog et Menneske for sig selv, med Liv for sig og Haab for sig, ogsaa uden i Sammenhæng med dem. Men saa ung som hun havde troet, var hun dog maaske ikke. Hun havde mærket det i denne Samtale med sine Børn. Havde hun ikke siddet der, frygtsom, trods sine Ord, og næsten følt sig som den, der havde gjort Indgreb i Ungdommens Ret, og var ikke hele Ungdommens sikre Fordringsfuldhed og dens naive Tyranniskhed gaaet igennem alt hvad d e havde sagt, — det er os det tilkommer at elske, det er vort at Livet det er, og Eders Liv det er at være til for os.

Hun begyndte at forstaa, at det kunde være en Tilfredsstillelse at være helt gammel, ikke at hun ønskede det, men det smilede dog svagt til hende som en fjern Fred, nu, efter al den Bevægelse hvori hun den sidste Tid havde været, nu, da Udsigten til saa megen Uenighed var saa nær. For hun troede ikke, at hendes Børn vilde komme paa andre Tanker end dem, de havde, og hun maatte jo dog tale med dem derom igen og igen, inden hun opgav Haabet. Det bedste var, at Thorbrøgger rejste straks; naar han ikke var tilstede,

vilde Børnene maaske være mindre irritable, og hun kunde komme til at vise dem, hvor ivrig hun var efter at tage alle mulige Hensyn til dem; den første Bitterhed vilde saa faa Tid til at forsvinde og Alting ... nej, hun troede ikke paa, at Alting vilde blive godt.

Det blev da saadan, at Thorbrøgger indvilligede i at rejse til Danmark for at faa deres Papirer i Orden. Foreløbig skulde han saa blive der. Der syntes imidlertid ikke at være vundet Noget ved det. Børnene skyede hende, Tage var altid sammen med Ida eller hendes Fader, og Ellinor skulde altid holde den syge Fru Kastager med Selskab. Og var de saa endelig sammen, hvor var da ikke blot den gamle Fortrolighed, den gamle Hygge, men hvor var de tusinde Samtaleemner, og fandt de endelig et, hvor var saa dets Interesse bleven af? De sad der og holdt en Konversation i Gang som mellem Mennesker, der en Tidlang har nydt Godt af hinandens Selskab og nu skal skilles, og de, der skal rejse, har alle deres Tanker samlede om Rejsens Maal, og de, der skal blive, tænker kun paa, hvordan de skal falde tilbage til et hjemligt Liv og til hjemlige Vaner, naar de Fremmede er rejst.

Der var intet Fællesskab mer i deres Liv, hele Følelsen af at høre sammen var forsvunden. De kunde tale om, hvordan de skulde indrette sig i næste Uge, næste Maaned, om en Maaned til ogsaa, men det interesserede dem ikke som det var Dage af deres Liv, det drejede sig om, kun som en Ventetid, der skulde over-

staas paa den Maade eller paa den anden, for alle tre spurgte de i deres Tanker: og hvad saa? fordi de ingen Tryghed kunde føle til deres Liv, fordi de ingen Grund havde til at bygge det op paa, før d e t var ordnet, det som havde skilt dem.

Og for hver Dag der gik, glemte Børnene mer og mer hvad deres Moder havde været for dem, saadan som Børn vil glemme, naar de tror, der er blevet gjort dem Uret, tusinde Velgerninger for en eneste Uret.

Tage var den Blødeste af dem, men ogsaa den, der var dybest saaret, fordi han var den, der havde elsket mest. Han havde grædt i lange Nætter over den Moder, han ikke kunde beholde just saadan, som han vilde, og der var Tider, hvor Erindringen om hendes Kærlighed til ham var ved at døve hver anden Følelse i hans Bryst. En Dag var han ogsaa gaaet ind til hende og havde bedet og tigget hende om at være deres, deres alene og slet ingen Andens, og han havde faaet: Nej. Og dette Nej havde gjort ham haard, og kold ogsaa, en Kulde, som han i Begyndelsen var bleven ængstelig for, fordi der kom saadan en frygtelig Tomhed med det Samme.

Ellinor var det anderledes med, hun havde paa en underlig Maade mest følt det som en Uret mod hendes afdøde Fader, og hun begyndte en Fetishdyrkelse af denne Fader, hun kun ganske dunkelt kunde huske, og gjorde ham saa levende for sig, ved at fordybe sig i Alt, hvad hun havde hørt om ham, spurgte Kastager om ham, og Tage, kyssede hver Mor-

gen og Aften en Portrætmedaillon hun havde af ham, og længtes med en noget hysterisk Længsel efter Breve fra ham, der var derhjemme, og Ting, der havde tilhørt ham.

Samtidig med at Faderen saaledes steg, sank Moderen. Det, at hun havde forelsket sig i en Mand, gjorde hende mindre i Datterens Øjne; hun var ikke Moderen mere, den Ufejlbarlige, den Klogeste, Ypperste, Skønneste, hun var et Fruentimmer som andre Mennesker, ikke ganske, men fordi hun ikke var det ganske, En, som man netop kunde kritisere og bedømme og finde Svagheder hos og Fejl. Ellinor var glad ved, at hun ikke havde betroet Moderen sin ulykkelige Kærlighed; hun vidste jo ikke, hvormeget det skyldtes Moderen selv, at hun ikke havde gjort det.

Den ene Dag gik og den anden Dag gik, og dette Liv blev mer og mer utaaleligt, og de følte alle tre, at det var unyttigt, og at det i Stedet for at føre dem sammen, drog dem fra hinanden.

Fru Kastager, der nu var bleven rask, og som slet ikke havde været med til Noget af dèt, der var foregaaet, men dog var den, der var bedst inde i det af dem Alle, fordi Alting var bleven hende fortalt, hun havde en Dag en lang Samtale med Fru Fønss, der var glad ved at have En, der roligt kunde høre paa, hvordan hun tænkte sig Fremtiden ordnet; og i den Samtale foreslog Fru Kastager, at Børnene tog med hende til Nizza, at Thorbrøgger blev kaldt til Avignon og at de saa lod sig vie. Kastager kunde godt blive og være Vidne.

Fru Fønss vaklede nogen Tid, for det var hende ikke muligt at faa Børnenes Mening at vide, de havde, da det blev dem fortalt, modtaget det med en fornem Tavshed, og da de blev pressede for Svar, havde de blot sagt, at de i dette selvfølgelig maatte rette sig efter hvad hun vilde bestemme.

Saa blev det da som Fru Kastager havde foreslaaet; hun sagde Farvel til Børnene og de rejste, Thorbrøgger kom og de blev viede.

Spanien blev deres Hjem, Thorbrøgger valgte det for Faareavlens Skyld.

Til Danmark var der ingen af dem, der vilde.

Og saa levede de da lykkeligt i Spanien.

Et Par Gange skrev hun til sine Børn, men i den første heftige Vrede over at hun havde forladt dem, sendte de Brevene tilbage. Senere angrede de det jo nok, men de kunde alligevel ikke faa sig til at erkende det overfor hende og at skrive hende til, og saaledes standsede al Forbindelse imellem dem. Men de hørte jo nu og da, ad andre Veje, om hinandens Liv.

I fem Aar levede Thorbrøgger og hans Kone lykkeligt, men saa blev hun pludselig syg. Det var en hurtigt tærende Sygdom, der nødvendigvis maatte ende med Døden. Kræfterne svandt i Timetal, og en Dag, da Graven allerede ikke mere var langt borte, skrev hun til sine Børn.

„Kære Børn!" skrev hun, „at I vil læse dette Brev, det vèd jeg, thi det vil ikke naa Eder før jeg er død. Vær ikke bange, der er

ingen Bebrejdelser gemt i disse Linjer, kunde jeg kun faa dem til at rumme Kærlighed nok!

Hvor Mennesker elske, Tage og Ellinor, lille Ellinor, der maa d e n altid ydmyge sig, som elsker mest, og derfor kommer jeg til Jer endnu en Gang, som jeg i Tankerne vil komme til Jer hver Time paa Dagen saalænge jeg kan det. Den, der skal dø, kære Børn, er saa fattig; jeg er saa fattig, for hele denne dejlige Verden, som nu i saa mange Aar har været mit rige, velsignede Hjem, den skal tages fra mig, min Stol skal staa tom, Døren skal lukkes paa mig og jeg skal aldrig sætte min Fod der mere. Derfor ser jeg paa Alt med den Bøn i mit Øje, at det skal holde af mig, derfor kommer jeg og beder Jer elske mig med hele den Kærlighed, I en Gang gav mig, for husk paa, dèt at mindes, det er al den Del i Menneskenes Verden, der fra nu af vil være min. Blot at mindes, slet ikke mer.

Jeg har aldrig tvivlet om Eders Kærlighed, jeg vidste jo saa godt, at det var Eders store Kærlighed, der voldte Eders store Vrede; havde I elsket mig mindre, havde I ogsaa roligere ladet mig gaa. Og derfor vil jeg sige til Jer, at om det en Dag skulde hænde, at en sorgnedbøjet Mand kom til Eders Dør for at tale med Jer om mig, tale om mig for sin Trøsts Skyld, saa skal I huske, at som han er der Ingen, der har elsket mig, og at al den Lykke, der kan straale fra et Menneskes Hjerte, er gaaet fra ham til mig. Og snart i den sidste store Time vil han holde mig i Haanden naar

Mørket kommer, og hans Ord vil være de sidste jeg hører ...

Farvel, jeg siger det her, men det er ikke det Farvel som er det sidste til Jer, det vil jeg sige saa sent, jeg tør, og der skal være al min Kærlighed deri, og Længsler fra saa mange, mange Aar, og Minder fra den Gang at I var smaa, og tusind Ønsker og tusinde Tak. Farvel Tage, Farvel Ellinor, Farvel saa længe til det sidste Farvel.

Eders Moder.

DOKTOR FAUST

(1883, April.)

Der kom en Ryttersmand ridende gennem Hulvejen i en Skov.

Op med begge Skrænterne stod der store, bare Træer, helt højt op, til de øverste havde Toppen i Sol; men dernede, dèr var det mørkt og knapt med Lys.

Og Foraarsvinden kom tungt op gennem Vejen.

Og Ryttersmanden kom ogsaa tungt, og han slæbte en stor Le efter sig, saa den pløjede med sin blinkblanke Od i den sorte Muld.

Bleggul Hest var han paa, og gammel sad han forover i Sadlen, i Læg og Folder af Sidt og Sort, med èn hvid mager Haand i Tømmen og èn hvid mager Haand om Leens Skaft.

Han var større, end Mennesker er, og der var ingenting Hvidt i hans Øjne, bare det Sorte, som ser.

Og hvor han red frem, der fyldtes Luften om ham med den muldne, muldramme Em fra det vaade visne Løv, der gæred, fra Bunden, der raadned, fra Træstødene, der frønned og gik i Trøske, og fra Mosset, der smuldred hen. Og fra de høje Træer ramled de gamle tørre Grene ned og gjorde Larm og

gjorde det stille, saa Hovslaget af hans Hest var som den eneste Lyd i Verden.

Og Hovslaget af èn Hest til, bag ved ham, langt borte.

Han holdt stille og lyttede; saa nikkede han, som om han forstod, og red til igen.

Det varede en Stund, saa kom den anden Ryttersmand til Syne paa en Hest, som var rød.

Ogsaa han var større, end Mennesker de er, men han var at se til som en Knøs paa en Snes Aar med lyse Dun paa de glatte Kinder og om den fulde, smilende Mund.

Halvt af Hvergarn og Kongers Purpur til Hælvten var hans Dragt; men de slanke Lemmer kom blændende nøgne ud under Hvergarnet og ud under Purpuret, — hedningeagtigt nøgne. For det var Amor, ham denne Knøs med Lokker, der krusede sig om hans Hoved som gyldne Spaaner, og paa hans Ryg hang Koggeret med Pile, men den stærke Bue havde han knyttet ind i Hestens Manke.

Og hvor han red frem, der krummed Bregnerne de brunlaadne Snørkler op over Mulde, det raadne Løv blev levende af gule og hvide Spirer, og tusinde Kim gik af deres Dvale, mens altfor aarle Blomster blaanede frem under Vinterbladenes Mørke, mens Knopperne tog til at lysnes i Svulmen over hans Hoved, og mens Trækfugleskarer kom sejlende som sorte Tegn over den graablaa Himmel.

Amor red op paa Siden af den Gamle med Leen. De nikkede til hinanden og fulgtes saa ad gennem Hulvejen uden at tale; og da Vejen

kom ud af Skoven og tog dem med sig tværs over Marken hen til Adelvejen og de havde den store By lige for sig med dens brune Tage, dens Taarntinder knejsende og graa og dens guldglimtende Spir, saa nikkede de igen til hinanden, med et Smil.

Og de red frem ad Adelvejen, der bugtede sig bred og graa, smallere og smallere i det Fjerne, til den som en fin hvid Traad løb ind ad det sorte Øje paa en af Stadens røde Porte.

Og de red.

Lige indenfor Porten var der en stor, bar Urtegaard med krogede Abildtræer, og i den et Hus, der var skudt op i Gavl ved Gavl under lange, stejle Fald af mosgroede Tegl og som havde sine mange sorte Skorstene støttet af efter hinanden med Jærnstænger og med stramme Lænker af Jærn.

Dèr standsede de.

Østefter var der et Vindue saa stort som en Port, et uendeligt Tavl og Tern af smaabitte blyindfattede Knaster af Glas. Det var slaaet aabent og haget til Væggen, og inden den portstore Aabning stod Doktor Faust og stirrede ud den Vej han vidste, at Skoven og Hulvejen var.

Og Døden og Amor red op foran Vinduet, usynlige som de var, uden at kaste nogen Skygge.

Og der holdt de, større end Mennesker er, og Vinden flagrede med Dødens sorte Kappe og med Amors Purpur, og deres store Heste strakte Halsene ind gennem Vinduet og ludede,

halvt i Søvne, med de tunge Hoveder over Bøger og Pergamenter, gumlende paa deres Bidsler, og Skummet fra deres Muler dryppede flagevis ned over sorte Skriftlinier og farvestærke Initialer.

[Den ene Tanke kom stærkere end den anden ind paa Doktor Faust, som han stod dèr støttet paa sine Haandflader mod den brede Vindueskarm, èn ringsmykket Haand foran hver Hests Mule. Og Lyset viste frem hans Pandes og hans Ansigts klare Bleghed og talte hvert et Haar i hans mørke, krusede Skæg.

Hørligt klang hver Tanke af ham om de to Usynlige derude.

„Nu er jeg 40 Aar," tænkte han: „10, 20, 30 Aar til kan jeg leve, saa er Alt forbi!

Igen er det Foraar, igen har jeg èt Aar mindre at leve ..."]*)

*) Døden kommer for at søge den 40aarige Dr. Faust; men Amor beder for ham, og Døden skænker ham nye 40 Aar. Efter den Tids Forløb kommer de to atter ridende for at hente ham. De finder en Olding, hvem Aarene intet har nyttet: hans Kraft var opbrugt for 40 Aar siden, hele hans Livs sidste Halvdel har været dødt Liv. [Notits af *E. Brandes.*]

INDHOLD AF II. BIND.

	Side
Niels Lyhne	3
Mogens og andre Noveller:	
Mogens	273
Et Skud i Taagen	333
To Verdener	355
Der burde have været Roser	365
Pesten i Bergamo	377
Fru Fønss	393
Doktor Faust	423

Oversættelser (i Bogform)

af

J. P. Jacobsens Skrifter.

I. Marie Grubbe

1) Fru Marie Grubbe. Interiörer från det sjuttonde Århundradet. Af Författaren auktoriserad Öfversättning. Sthlm. 1877. Z. Haeggströms Förlagsexpedition.
2) Fru Marie Grubbe. Interiörer från 1600-Talet. Af Förf. auktoriserad Öfversättning. Godtköppsuplaga. Sthlm. 1888. Z. Haeggströms Förlagsexpedition.
3) Frau Marie Grubbe. Interieurs aus dem 17. Jahrh. Nach dem dän. Original frei bearb. v. Adolf Strodtmann. 1. Aufl. Berlin 1578. 2. Aufl. Berlin 1893. O. Janke.
4) Marie Grubbe. Aus dem Dän. ubers. v. J. D. Ziegeler-Glücksburg (m. Bildnis.) = Bibliothek der Gesamt-Litteratur des In- und Auslandes. Nr. 972—975. Halle 1896. O. Hendel.
5) Marie Grubbe. Uit het Deensch door Una. Leiden 1898. A. H. Adriani.
6) МАРІЯ ГРУББЕ. ПЕРЕВОДЪ СЪ ДАТСКАГО П. Г. ГАНЗЕНА. С. ПЕТЕРБУРГЪ. 1893 (ɔ: Marie Grubbe. Oversat fra Dansk af P. Emanuel Hansen. St. Petersborg 1893.) (МОЯ БИБЛІОТЕКА Nr. 11, 12, 13 og 14.)

II. Niels Lyhne.

1) Niels Lyhne. Autorisierte Übersetzung von M. v. Borch. Mit einer biographischen Einleitung von Theodor Wolff. Leipzig. (1889.) Ph. Reclam. (= Universal-Bibliothek 2551, 2552.)
— Samme i Reclams Unterhaltungsbibliothek für Reise und Haus 1899.